

کتابخانه
موزه و مرکز اسناد
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بازدید شد
۱۳۸۱

۸۴ - ۵۴
بازرسی شد

کتابخانه مجلس شورای ملی
کتاب دروان حکیم سهروردی
اسم کتاب: دروان حکیم سهروردی
مؤلف: ...
موضوع تالیف: ...
۱۳۰۲
۹۹۸
۱۳۲۸۷
۱۳۸۹

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم

آورد که دفع و دفع پیش چشم ما
 کرد آن رکاب عالی بر نصرت علی
 عالی علاه دولت و دین آنکه ما
 خاقان مختار سلطان که ملکان و
 آن پادشاه که خلاب نصرت
 ناصر و بیست و پنج رسول و
 نیک آمد و مدینه مخلوق خدا از
 چون کند ناندوی زمین و شمشادین
 دست فلک بود بر دستانتان
 آنان که بر مخالفت پادشاه درین
 نرسیمیا و مکر بقدرت های شاه
 آن پادشاه که هر که خلافت صواب بد
 آن پادشاه که هببت در سبب او
 دشمنی که شیخی که جرم شکاک
 چون گردانست نیرغ آتش سنان
 یا قوت را شنیدم که روی خاصیت
 روی هو از لنگر کمان شد عین
 پیکان نیرشاه چو با قوت سرخ گشت
 که دفع و با بدیا قوت و نبود
 خاقان قضا ای بر بارین از قضا
 خواهند که قضا و بلا در کشند
 گوشه که چو کسی از خدا بخت
 از دستهای نصرت مرشاه را گردید
 نصرت سزای شاه بد و شتر سزای او

از که درگاه نصرت و از شاه گوشه
 دشمن فدای لک گشته دیده کند
 از خدا بگمان همچان با بقاد هاد
 بیرون زنده غایب بود زانجا

شاه مظفر طغاج خان کام روا
 و رای و ملکی نیست در بطن زمین
 شاه بزرگ عطا که خدای خرد و بزرگ
 ملک طغان خان بر وفوی صفا شای
 بسوی شاه خسارفت و بصورت
 بدان نیست شد و آمد که گشت
 هلم و وار شمشاه زک در آن
 بجز ما که دعا یای حق برسد
 صلاح دین محکم گوشه بر کشیدیم
 زهرها برود و در بریان دراز
 خدای عرش با خیال برود و باز آید
 خدا بگمان چهار از خدا می خورشید
 بشهید شامی نوحی و اطراف
 چو طوطیان بر زمین و بر ملک بزرگ
 چو خار و خرمای بودند که از بند بزرگ
 اگر بر آید غوغای سزاسکند
 و کرد ز غوغا بر صغوه در و کلاه شای
 بزند کانی شاه همچان که در بر باد
 زه نیرغ افرسیاب از فریدن
 برود ز می چون فرات سبب است
 چو کار و سار فرزندت ناز با نه فر

در آن کتاب
 از کتب
 در آن کتاب
 از کتب

اشارت نوبهارت دهد بشکوه
 ز جلدش به نوسپاه خصم ترا
 شعاع نبع نوروی خصم بگذارد
 عجب شاد که نبع آسمان رنگ
 بهر شب شبه کور آسمان در باریک
 هر این در که بدرای حکمت کشید
 شاگرد است دعاگوی نظم فتنه انگیز
 ز مجلس بود عاوشا گشته مشاف
 هم از دعاوشا با در چهره بر زینت
 هفت نادب عاوشا بود ز غبت
 مهر کج روی و بان هر کجا آید
 خدای بار تو بادی ز خردان تخلصا

بسی عطای خدای بی خلاق عطا
 یکن هفت عطای سوزی تحت آید
 حکیم ز در مثلی که خطا صواب آید
 خدای بکان جهان شادمانه شاد چو آید
 چنانکه هفت فلک را بود به هفت
 نفاذ امر شاه مشرف و مغرب
 در خصلت شاه اصرار و فرج آید
 ز برین سبب ایانک کوسر و دل شاد
 ز سوره شاه خبر داد باغ زاره مهر
 هوای شاه کند ز فشان رعیت را
 رواندیشه لاله ازین هواداری
 خدای بکان داد نوبخت هر دو ستم
 ستم ناند و ستمکاران نیز و سرگرم

دانش

مشایعان نومانند و بر چهره باد
 بر آسمان کمر تو آمان گشته شو
 ترا بسایه بران همه زنده مثل
 لشور نا بشو خورشید خامها بیزد
 بنبغ کبر خورشید بر تو بجز زین
 همه مصاف تو با کوه بیکر از یاد شد
 بدست عدل در فضل کرد کار کشا
 هیت ناملکان زین ساج و تخت بکن
 بیخفت باش سلیمان ساج افروید
 نوبادی از ملککان بر علف بلیخت
 پناه عالمی و پادشاه عالمیان
 پناه در پناه باش و شاه در پناه

خدای بکان جهان واحدی داد عطا
 خدای بکان بعبادت که از خدای کفر
 فیلی مگر احسان بپوندار سلان بخان
 خدای بکان جهان شاه شرفی در کمال
 ز نور طلعت و قران سلان ز خانه
 مدار ملک همه فریاد چون بخت نشن
 بکنی ملک به نظیر اثر بدون
 ز کار و سار فریادون بار سار بچکر
 بخت ملک چو افراسیاب شاد نشن
 چنانکه کوه افراسیاب کرد نمود
 بدان عالم نیکان نشاندند از هیت
 کمر بخت من شاه جهان هم بپندند
 سپهر و کمر نیکان نشاندند نکر پند

پناه عالمی و پادشاه عالمیان
 پناه در پناه باش و شاه در پناه

شهنشاهی ز شهت شاه زاده والا
 چه گنجها که مخلوق خدای داد عطا
 که جنت و بافت کوز و ده بر سج
 کز اوست شهر سهر فریاد جنت دنیا
 همه شود چو خضال اندر آینه سپید
 بیاد شاه دنیا بیست هر دو نیا
 دوم نیا ملکت افراسیاب به هم
 پند یا نه همان کرد شاه در همچا
 با سر و موی جهان کابل از کام روا
 بنبغ سردی گاه نبرد بر اعدا
 ز شاه عالم باد چو بدی سپید
 ملوک روی ز بر چون بر آسمان
 که شد ساج سر سنج بلو لولا

ملک در یاد رخسار او فشار بگفت
 بر شاه گفت کن تا بیاوم اندرون
 خدا بگنا نافرهای ناشار کنند
 نثار سوزند بر کرمبول افند
 سزاست ای که زاعقل بر بر نیاخت
 بقای نوبد عا حوا هم ای ملک ملک
 بر سر کاکم دلای شاه زود و بر سر
 زگر در فلک زود گردد بر بقا

بعد از ختم همون مظفر گشت بر عدل
 طغی تمغاج خان محمود در آل و اهل
 مکر که در مکر بر لب بند هبیت مکر تبه
 صفی صفا صفا صفا صفا صفا صفا
 زین عشق یا غی و طاعت دل و دین و کرم
 شه غوغا بر غوغا کش که هم هم بر او
 جویان عدل و انصاف که هم هم هم هم
 زافر باب و نواز فریب آن پروانه
 کن شد آن بجز نیا که خاها و جواها
 جهان که جهان از لست چون بارو آسند
 نه دلداد داشت از لست و لست از زمین
 بجز و غری زیندیکه بدین خواها ریش
 صلح و سه هم در رخ را چو آینه گدیش
 ایاد ربای موج آنکه بر با نلی غوغا
 نگین آراش آراست و در خاتم شاه
 نه طعی شوی محمود که بود عادل با
 بیبالان هم در پیش روی و فضل

شود

شود عالم چنان بود از انشا او
 سنان تخت سلطان زنا اهلان
 جهان داری ماسم شیب و کج و بر
 ز حد بند که هر کویا و کرم و عا
 نه سلطان به معانی چه داری
 نگوی پشه و کرم و بند که بر
 جهان که ملک شاه جهان کار
 هه آسای نیاخت نو چو بر
 بدک نایان و نادانان و سبک
 امام اهل حکمت از روی بد
 سخن و سوز ز بارش و سوز
 دعا که شمشیر خواندی بس
 بقای مجلس اعلی خاندان جهان با

دشاه جهان خط بر یاد و روزم
 ز هر روزی که با فریب آن روز
 ای نکو دارند تا اندر جهان داری ما
 چون برین خوب داری ز هر طرف
 چون بر کادی چو داری که خلاق
 نام من چون صاحب عادل و خیر
 تا بود با طریقت هنام من
 تا بود از انشا او خلاق و خلاق
 تا ما از خود بدیم از فیض تو بدین
 پادشاهانند عاجز از هر عاجز
 تا بهاری و دودن بنشامه بدین
 از جگر بند ز خود گشتم چون با

توان از پنج بای شد بام بجا
 که جان از سلطان خاندان
 هان نشسته از او هم از ابد او آبا
 ز شمشیر بیک و بیک گشت چون
 هر منزل که بخترای توان منزل شود
 که شده و کفر و کلامی شاه اشیا
 چو از بند تو بجز بندن بر از کل
 ز عینت صاب برودان بندن بر
 شان و مع نوشد و در هر زبان
 بدید و نوزد که در هفت بر تو
 نجسته با لست و مضاطر او
 که بر خنده نجان تا خن از
 جهان داری بر او با جهان نا
 بر کنونی که گماند و نکو کاری
 بر مگر جان از طر بو خوبیکه
 بر من از خلق میل نداشتند
 دو دلداد از خود کرد و دست
 بر سبیل سنت هنام من داری
 خود کرد است از خوار غلام
 دو دلداد از خورشید شسته
 از نوه نایب بر سر خلق
 چون می آید گشت از آب
 که در شمار جگر بندن جگر خوار

بر سر ایشان که باردم از کف تا کف
 بی ضیاء آینه ز روشنی چو آینه
 در دل و دند بده شوی نورش اولم
 شد از غمی از رزندان دلینا خوش
 ز کافران را هم خوردیم بنون غمنا
 چون ز بیماری مرستم سلف غمنا
 چرخ زنگاری بناد جای مرستم
 غمنا کل با که چون وی نه کل از غمنا
 با چشم بنگاه و چشم غمنا که مرادم کوفی
 ناچار ماندم ازان قوت غمنا جان غمنا
 از پی در پی رویا قوت غمنا در غمنا
 پا در شایسته خدایم که هر کویا بدید
 ناپید شختن او کویم شنا و شکرا و
 خوب که اناری که از خنونی بود پیش
 راحت سلطان و ده غمنا و با زاریم
 آن که با خنونی با ربه اندر دو دختر
 مرعیت را سبکباری همه خواهد شنا

نکه مرا بتفضل آینه بر لبه که کار
 نامری با عز و با اقبال با ذاری ما
 عزیز بود و دنیا که در جاده افروز صفتا
 خداوند همان داران که کمیند کار دار
 بجان و جواد خلد طبع و توان بدشا
 که اسلطان انا بجان و جواد بخواه
 با علی حضرت سلطان که بر خنونی عادل
 بملک مشرف و جبه صاحب عادل الهی حق

حسوا و او را چه شمس مغرب بود
 ای صدف که بر که درون جاده و شمس بود
 بجاده و شمس بود و کفک همسای تو اوار
 نونے آن صاحب عادل که باز غمنا داشت
 نونے آن صاحب عادل که بیکو از علوم نو
 نونے صاحب عادل و صاحب عادل و صاحب عادل
 بدان معنی که همسای تو با غمنا و تو میکوشی
 بعد از اندر از اینشا و زان پیش میجوییدی
 کجا در خاطر م باشد که از وجود نونے تو
 هر آن چه بیست که از دریا و کان پیش بود
 بیک در خلقت و خلق نونے شمس تا نونے تو
 همه ما با و بر نونے شمس تا نونے تو
 چون بنا خران با و چون نونے شمس تا نونے تو
 همه گویند که نونے شمس تا نونے تو
 مبارک بکبریا بجان و دلا و طه و ولع

همتا با در عشق نونے شمس تا نونے تو
 بر لب با یار سیمین بر کفک با ساغر صفا
 عاشق شد به هم رویه و پیش واپس ما
 بیخنده ادا شد به نونے شمس تا نونے تو
 عاشقم بر روی خوب آنکه با د اوار
 دیلمی موند که به چنگ جلد هر شمس تا نونے تو
 چهارم چون بوستاد ما و فرور در نونے تو
 لعاب آگیزان شکر فر شد و آنکه می
 در ناسقه بها خواهد هر از انجمن
 بر کل و نونے شمس تا نونے تو

هکیم بلند بنیاد با من و ما این سرا
 کار ما خیزد از عشق و چون شمس تا نونے تو
 آسمان و دانه و عا داشت چون پروین
 بر دل جهان از سر هر کان زند و نونے تو
 دهن به بستان او چون بر فرود بر ما
 خود بدین شکر خرد با نونے شمس تا نونے تو
 ناویش با نونے شمس تا نونے تو
 و آنکه نونے شمس تا نونے تو

سوخند بر شمرده کز آن بسن آرد بر او
 چمن زلف تابش رخسار آن خورشید
 کرد کل پرچین همه بنده زشت و غنا
 راه کل چیدن که آن پرچین بنده
 آن خداوندی که در راه شاد و خوش
 و از هنر مند که صد روز دنیا گویند
 ملک آرد آن که گوید ملک شاه شرف
 خسرو ترک و عجم کوبد که از اندر
 و در آن کاک بصله بر خسته نامه
 تخت میگوید به بیان کاند خور پای و هم
 سر کبابا ل گوید بنده بود ناگون
 جود کوبد نا که معز و حاتم و انوشیروان
 ای جز و مندی که نام بر ایدم هوش
 هر چه میجوید که آن اندر خورشید
 ناع و بر طبع من شد جلال که صدق
 زانکه و اما در و بر طبع من اول نون
 از شتی نشت زنده آن روز کاد
 هیچ چیزی طوفی منت دارم از اندام
 زنی منت درم سنگینی خلق را
 با آمدان زبانه که بر گوشه گویان
 نایب از سر هم آن که دستم سر کب
 نابود بر سینه من سینه هر خردت
 ناخلفه اند که از من بنده یزدان
 من دعا گوی توام در روز بر لخوا
 ناچیز خورشید بر ناعری دشت

چون بر آتش خنبر و بر باد دیر
 باد بر بر باد کرده و بار خن بر چمن
 نایب در راه کل چیدن بیان چمن
 راه مدح نایب دستور شاه چمن
 ناز که در دهر زمانه کلش و کلش
 نیک یار و نیک دان ای خنبر چمن
 کلک چون نصلی ازین دهن چمن
 بند که در دهر زمانه اول و خنبر
 اقیانوس آرد در دهن خنبر و سلطان
 از بلند سر هم اید بعینت
 از بندان و می و در دهن چمن
 گفتار دین معز و حاتم و انوشیروان
 جز شاد و مدح تو که در خرد نلق
 از تو حاصل گفت هوش و هم
 دست و از من صد از دست و از کاب
 هیچ دامادی نخواهد آمدن خنبر
 خنبر و جهان و شک و در دهن چمن
 صد که در وجود و حجت او چمن
 هند و نوا عفا و نوا چمن
 هر شبی که آستان تو بود با
 عالم روشنی چشم روشن
 دهر کز تو زنده که بید چشم
 ناز من زانکه که از من نیشام
 و ز من و من و این ملک گویند
 این دعا با ادا جلد گشته اند

چو شصت گشت کان نامت چو پیر
 چو پیر کان ز کان از کف و شست
 زشت زلف کان ابروان پیر فلان
 چو پیر محشر هم ز آفتاب و پیر
 تحت است چو از دهن سنان رود
 کتون بود و چشم رسید نقش
 کتون دو چشمه لاله و دهن
 بخت و هنر چو آن پیر آردم
 یکی به دونه بر آمدش با طاعت
 بنست و عجب آن اندر نفس
 بی گناه صغیر و کبر که کس
 طبع صغیر عند ای کبر و اهلم
 ز پا و دشار و دهن نش و خنبر
 دهر خنبر زمین فارغ و نوست
 نیامد از من خنبر و در دهن
 بیست ندم پیر چو آن بود یکدم
 هر گناه مشا و ایه خلوشدم
 نماند در همه عالم بدی
 پیمان نیک من هیچگونه
 چو مصر حیا معز از هر بدی
 با رفیق و فساد و خطا و جهل
 و دا آنکه نگویم نظر و تشام
 در دست سلطان و دیوان عصمت
 زرق و ز سلطان کب که در د
 چنانکه دایه دهدان کب و طفل

چو شصت است بر آمد بهار و پیر
 بر آمد عمر و کان گفت شست پیر
 نماند بهر و خط و نصیب و پیر
 ضاده کار چو آفتاب و پیر
 زد بدن نماند و شبان پیر
 که جز بهمان نماند ماه و پیر
 چو که عارض چون لاله زده پیر
 که هیچ شتر و نودان جوان و پیر
 بر آمد از گمان مبلغ خطر پیر
 کردم نشد ز ندامت چون مهر پیر
 که من کبیر خط بود و نر صغیر
 اگر نه عفو کند خطا کبر پیر
 که لب نفس نبودن و آن کبر پیر
 هزار نامه شراد کبر و پیر
 که خنبرین پردی خنبر خنبر پیر
 زبان و سینه خوک و پیر
 از آنکه و سوسه ز بود پیر
 هان بود در آن راه بد پیر
 بدین سوز که بگویند سر چو پیر
 آن آنکه سوی جنت بود پیر
 نیافرید چندان و ندمن نظر پیر
 ز جو این من جابر بود پیر
 جز او نماند از این نام و سنگ پیر
 نکاه دارد سلطان بد و پیر
 دهدد گو فضل آن کبر و پیر

درد آفرینش خود چون نکه کرم گوید
 شود عفو تو کرم آمدای خدای وید
 کمان من بنویست آنکه عاقبت نیک
 نغمه و ظمیر من نگاه اگر بود
 ز نفس خود نبغیر مردم نوز فریاد
 ز بجز جرم نمائند اثر بر حمت تو
 اگر بظا هر در ظلمت ز جرم و ذل
 من از بجز شمع ضمیر من نبرد
 بوفت مراد جو باد بوکار زار کنم
 دم از ندم جو بر دم ز ضمیر من لب
 بمن فرست بشلم و بقر جان ملک
 بز رخا که ملقن تو باش و فتن توان
 رسول گفت امر سخن بود عشا
 امیر اگر بود از اهل بیخ و نایح
 نو در این بیخ زبان مرچنان جاش
 چو سوزن لبه آمد سخن تا ز غل

ز من بجز شمشیر و شمشیر سلام رسان
 بجز با شمشیر انگیز و با شمشیر ما

درد این جهان که ساری غم نماند
 خراب عالم و ما جند و در این تعب
 بخوار غفلت بختیم خورده شمشیر
 کیم با آتش چه صدمه آن ز غلامی ست
 کتاب خوبت بخوانیم و زو عمل کنیم
 بجز خواهی که روزیم نماند بر ما
 نفی و عافیت بدین نیست از ماسک

عقاب

عقاب طاعت ما باز مانده از پرورد
 همه طریق صواب از خطا همیدانیم
 عنان ز طاعت حق تا فهم در باطل
 اگر خدای تعالی حساب خواهد کرد
 که دلت طافد آن که ملک خدا با
 همی ز بر همه در نود جو برین
 دماغ ما ز خرد نیسلی که خاله
 درین جهان که دودم بیشتر نیست
 از آن چه به که بکوزن دودم بوی تو
 شد بد جمله بکوزان معصیت که
 دود بد و از ندم سبل یار باید کرد
 بآب دیک نشویم نام عصیان
 اگر بنشینت سلمان شوم دعا کن
 بیکم این دو هاب ناخواهد داشت
 چو بوزاب و جنبد و شقیق و شقیق

درد باد ز ما و بوی رسول خدا
 فروز ز ذوق خورشید و قطره کاشا

بر آمدن برج حمل آفتاب
 دیان نامتظر چه بپند چو پند
 چو افراسیاب ملک نا بجوی
 چو افراسیاب ملک در نکال
 سرور ایشا ره شهزاد که
 شهنشاه مسعود این محسن
 ششرون کجین سعود است

شد بصد معاصی چون یک صغیر
 کز فتنه راه خطایم و باز مانده صوا
 بر لب معصیت او ده پاره بر کار
 بر است ما اگر عالم مشر مست
 کز این بن گهی راس بکوزن عدا
 همه بر همه جامه برین از هفت
 زانده ای کسناخ وار جز بجلای
 در نک سودند او چو دم بود بشقا
 چو باب تو به نیک است این دوتا
 که در بدین صلا صحت و هر ز غرق
 بران امید که سب لب یکد کرد
 که هفت نامه عصیان چو ریم خورد
 نیک چه سود جو گوید فلک فلا
 مگر دعای نود حق من شود بجا
 سپهر روشن و دران بکوزن شرا
 دود بد برن زمان این دو هفتا

بظراف جشم مالک رفاب
 شهی دلد بر رخ افراسیاب
 چو افراسیاب ملک کامیاب
 چو افراسیاب ملک در شراب
 بافراسیاب ملک انساب
 بیخوارت مسند و گاه باب
 سعادت ایام را فحساب

چو نمناج خان جند و جد پدید
 سرشت و مضاد وی از خلایق خلق
 با مضاد او شاخ آه و بره
 ز سپیدی دلبه عدل او
 ستم منضم باشد از عدل او
 زبان خلیفتش بر خطا
 شود هر دعای که بر وی کنند
 ز هرگز دنیا و دین خسرو
 برایشان دنیا و دین دارو
 به بخش جوان و بند بر پیر
 چنانکه پیش شاه جهان را برین
 ز عدل و داد عدل او
 بنام هفتی به اردی هفت
 چو اگر ام و انضال تو بگرد
 بخشها بون مسجون تو
 هائے شود عدل تو که هوا
 در آیام ملک تو چشم کسی
 ز انضاف عدل تو عدل کسی
 چو عدل و دین در جنت
 گران برین آتش جهنم نار جهنم
 کباب دل دشمنان ترا
 گل چهره دو سندان ترا
 سز در دین تو چون عصفور
 چو سز تو و عزم تو نابود
 دولت ز من و شتاب فلک

کتاب

کتاب بقای نوح طوی مباد
 اگر طی کن دین تو آن کتاب

له بناج و نوح شاه و ارشاد پدید
 از نوح نعل زدن سزا ز ماز پدید
 عکس ماه تو فلک بر آب دیا افکند
 چشمه آب حیات دشمنان خنک
 پادشاه مشرق نبع چها که بخت
 آفتاب از ان ممالک کربان پدید
 نبع بر که آز ما روی تو بر که بیک
 در سز زمان تو نافرمانان را بود
 خسرو و سعادت شاه سعید
 چون نوح شاه از نادر شاه و خاقان
 منصف عادل نوحان ترا بر دست
 که بعد از تو بود آهویان لیرید
 خدایان از ایزد عطای که خطاهای ما
 هم تو بر حق و هم خطای که در حق تو
 بخت سببار بود در دین تو بخت
 سوزنده و سوزن خطای که بکس ما
 در بحالک باشد لطیف سخن پدید
 در نشانش و در عاشر او چند نشانی
 کمترین برده سزای کاس و لولون نو یابد
 دشمنان ملک تو ز نوحه ستمدارک
 طاق و دیار سزای تو بر عاقل ملک
 دیده در دیا باد و ک و نفع بیدار
 عالم از عدل تو آباد است و شاه عالم

گرد نفع و نصرت ان نعل سم از پیر پدید
 که نعل نعل زدن سزا ز ماز پدید
 نامه منعل شوند از هر نوحه پدید
 ناب در دین نبع تو که چون داد
 خون فشان چون از قره صبح افشا
 بی گمان باری نوحه از خروان الکتر
 وی کن لعل زدن نعل تو از روی سزا
 سز کردن جان زدن نعل عشا با از سزا
 اخسرو نام ترا با سعد کبر نخب
 آدم و حوا از ادا ز هم مام و هم با
 نافرمان حضرت و از انضاف عرفه عدل
 کلبه پشایخ آهوان و دهان بود تا
 خاویر خود بنام نوحه نوحه پدید
 از بر منبر کشد بر نوحه امان خطا
 دایه طفلان ز نوحه نوحه و شوی
 که هر چه در دین تو در دین تو خونت
 ناخوش آید یا بسا پند هر چه نوحه
 هم شنا و هم دعا مسموع باد و نوحه
 این مشک چمن سیمایک بی غنت
 هم چو آینه سیمایک سیمایک
 هر که روی تو بر نوحه و نوحه
 ناچو فرعون لعین هر چه نوحه پدید
 نا نوحه شاه عالم که شود عالم نوحه

خانو عالم زان پیش همچنان چون بود
 آب را لطف صفت ناردان و توش
 نایش در عبارت مغرب چون مستوی
 مستوی را بل بخت را مبادا افلا

ای بیسوزی که زنده ملک افرا
 شرفی تا غریب ملک افرا ملک
 نور قرص آفتاب زوری است کم
 آفتاب چرخ برانیم شفا هفت نو
 آفتاب ز حال زنده سازد با خیال
 از قرص صبح شمع آفتاب از حریف
 گرچه صبح آفتابان شمع بر کوه زنده
 جز بیداری نماند برها بوی خنجر
 سایه بر زان تویی ق آفتاب ملک نو
 ز آفتاب سایه که زان پیکر که گویی
 سایه زان سایه برودند خلون افرا
 آفتاب بخت شوی ق آفتاب غشای
 آفتاب ز ذوال لطف آبدار است
 نور جرم آفتاب چرخ پویش شود
 آن علی که بر کس و مع ذوال لطف افرا
 کر با نام تو بودی چون تو نیستی
 ذوال لطف خود هم نامی پیش شرف
 ذوال لطفاری سینه ای شاه و نوحی
 عمر تو خواهم چون نوح و اندر
 ملک داری را هم در دست تو
 ملک داری را شاه افرا پیش پایت

حضرت

حضرت از جاه نوباد بهر دست ام الفی
 گفت چون خاطر علی بر لب نوحی
 شاد باش ای آفریندگ آخرت
 اندعای شیخ رشاد است دروان
 در امان بادی نوباد اصل امان شیخ شاد

سوی خنای بفرشد بفرود تو
 ز پادشاه خنای عدل نوباد
 امان او خطا سلام بود اهل
 چو سنگر استواند گزید و بود
 که چون توان بستن سجده اهل
 ز بار اهل هدیه خطا سلام
 ملک نعامت ملک نوباد
 شراب عدل چنان شد که خرم کند
 چو در سفر بر کار ملک نوباد
 ز شاه شاه اولوا العزم از
 زده نبره برهان سیف و شمشیر
 از آن حای و ارث که سیف و شمشیر
 صاحب خوارم باشم بر اهل
 زده ها که نماید بنور شمشیر
 اگر صحیفه الفار نیست صحیفه
 نوباد چو جودت و پدید حضرت
 مناجات تو از شام تا صبح
 مبارک است بفتح ملاد و روح
 کجا باشم بدان لا اله الا الله
 ز صحت چو ز صحت با محمد و صبر
 منیر از نام نوباد در فغانم
 از نیام آفتاب که در ذوال لطف
 زان برین صفت ز احسان و لطف
 بدفع شرخ شمشیر شاه
 چو با ذنای خنجر
 در آمد و شد از مبدی
 کسی که باشد دعوی
 کشاده به لکم در
 کسی که خواست کند
 که خرفان در در طوطی
 رعیت و خشم آسوده
 محض آمدن شاه
 چنین بود از عمام با
 حاتم حجت برهان
 بچشم حجت بنمورد
 بنورد از شمشیر و
 فضا بل نوباد در
 سئوده الفار این
 سپهبدان نوباد
 بر اهل نوباد
 خنای کرده
 عمل کند در
 بودا نوباد

کے خواب نبیند نظیر تو چو زید
 بز گواری میراث داری ز اسلا
 بر آل برهان شاہ بر آل سقیات
 بخش بر سر بل هر که روزنامه شرع
 عزیز آل دو عبد العزیز خاندان
 عزیز مصر بخارا تو نے بدین دست
 هیت ناخبا از کراں عمر گویند
 خطیب منبر صرنا و مدح ترا
 اگر در گشهر اکا زیند با کتیب
 زار ز رحمت آب آفرید خالو خلیف

هر کجا که روی یاز هر کجا آئے
 مباد جز بطریق بھی صحیح و ذہان

شد برج حمل و کعبه سلطان کوکاب
 کوئے حمل از کعبه پیرون سکت
 آغاز سوار پش بر او بود از و شد
 هر که که شود در کابل از کعبه پیون
 ناعز نزد همدک کعبه پیون سکت
 چون گشت هوام عند لائین پیون
 بلبل چو من کر شود و مزی و قری
 هان موسم آنت که از بوی پیون
 گردند سپیدار و سپید میدان
 آنرا که دو بادام هجان پیون بود از با
 ای باد که آری کل با دام ر بود
 سلطان و ز پیران ملان آل امیران
 فرزند نظام الدین کاند و صفیان

آرایش

آرایش صد دفر دیوان مدیختش
 از مکرمات دست که از منشا شد
 نبود عجز از مدح وی آنکچیز که به
 لے قول تو دردی و نہای صاف
 ان کلمات نوش مشہون لشکر ہلام
 آئند بدر گاہ نوا شرافت و اکابر
 کر و جہ زہین یوسر ز دیوار سلطنت
 داری هبت از این دو مقام نصیحت
 ملت بندت و مقام نیابت کیستی
 از عالم دے و مشرب بر و کرم دست
 هر کس که شراب حسد و خند تو شد
 باد دولت و الایم فواعدا کیستی
 از دست و لایم فو اندر چمن ملک
 چون سر سہمی در چمن چاہ و برکت
 از مشرب نامغر بی اهل فلم و نبع
 نور و ز جلالے و سر سال بحجم باد

خندانت بفایاد کہ غلبہ عدد سال
 اندر ظلم کاتب و در دھر محاسب

ای رخ خوب بشل آفتاب
 همچو شنائے نو کہ روی ترا
 روی ترا نیست همچو بی بدک
 شکل رخ تو زلف تو کہ پر آگہ
 وان دھر نیک تو کوئے بنش
 دبدن تو آسب و اندر چشم
 ای صفا از رخ ز رخشان تو

چون مثل گوہر بل آفتاب
 خواندہ در حیا چو مثل آفتاب
 کر چه خورشید بود بل آفتاب
 بند از نشت کلل آفتاب
 چنہ مگر مثل اصل آفتاب
 آب دوندن مثل آفتاب
 با فہ مقدار و محل آفتاب

بر هر سخن آری بود لازم و واجب
 آرایش و سیاحت دیوان منا و ب
 بر آب روان از فلم فائل کا لب
 وی رای نور در ملک آتانه صائب
 بر قصر و غصه و رند نایح و تراب
 بر خدمت صد رنوخان طام و بوعیب
 کہ برکت و با بندت بیجاد و حاجت
 عیش و شے و طبع سخن و کفایت
 نایافته صد بار وجود تو موہب
 آن وامل اهل هنر طام و شارب
 سائے دھدش مشردہ بر کن ز شارب
 هتند ز پیون و نشد ز خاسر و خائب
 چون سر سہمی از ای تو هت حساب
 بادا علم دولت و قبائل نو ناصب
 بر خدمت در گاہ نو بادند مو نطلب
 بر صد رنومہوز و راجا طام و راب

اکثر اوصاف حکوید که هست
 از خطه اشکین خلیل اندیش
 باد و فرزان آید چون حمل
 بر جمل خانه و کوی نو شد
 شهرم نصب بلایه نصرت که هست
 آتش شد دولت علی که هست
 هر که در داد بد نشد بر صدم
 صیحه همان از قبل جانش
 بر در در بادش موسر محمد
 اختر مسعود و در بر فلک
 از چه اسباب نتم سمن و
 کشت سپهر و از و دفع کره
 ای شده در صدم بود کاش
 نور تو همچنان نشود نماند
 عدل تو بر داشت ستم از جفا
 جمله خبیث کف زاید نولد
 حیلت خصم تو نباشد ترا
 با آن خصم تو کند خشم تو
 بر سر تو جز به عادت نشنا
 تا که سپهر و ارمغان کند
 روی اعدای تو یاد او که بین
 کرده به کف تیغ اجل آفتاب
 که هر با ابر غفلت تو بخیر با بخیر
 تیغ خون آلود بر با ابر غفلت تو
 که در کشتان با تیغ با ابر غفلت تو

به طنائین خیره که هر آن باز نشد
 تیغ کو هر در شاه شاه دامان نشد
 کافران خیران شرف بنشیند
 آفتاب سپهر خاندان شاه از با تو
 آفتاب سپهر ماند با همان عزت
 خسته تو در آن که ابرین بر با تیغ
 شاه را ابرین و نور کوی و میراث
 هر که با شاه همان که کرد بر ختم
 چون معینان صفایه با بارین بعد
 جز دل و چشم همان اولت سازد
 ای شاه شود و باشد در صفایم
 از درانه شاه شاه انصاحی نشد
 تیغ شاه شاه هامون آنگند را
 از عتبات کوی که امضا نشد
 کین شاه ابرین و عتبات
 کوسر عدل از شاه آنگند را
 ای دیار و شرف از عدل تو چون لاسم
 هر قدر از الملک نصرت ابرین
 رحمت ناید رحمت با عطا از کردار
 شهر کردن گریز و خوی خوی
 خرد با ابرین تیغ شد طبع من
 بر که نام و بار بر نزل با بودیم
 چون عتبات مع نور بوزن من نشد
 نام بر پوشان نورانی سلاطین
 هر دعای خطبه کاند که صلح ملک

باد در فضا آید که در آینه باد است آب
 روز بخفت شاه دامان چو بر خیزد
 سپهر بر زبان طبع غفاج خان مالک
 آفتاب سپهر هینت سپهر خورشید
 کائنات سپهر که بر و جهان باشد
 که شود سر که بر و جهان باشد
 کیم این تیغ و فقر سپهر از اسب
 نصرین و نایب باشد همعنا و هم
 چه تیغ و نظیر با با در در وقت
 به گان تیغ کان و بر جویز غفا
 همچنان در باد و هر باد بیشتر
 بنیاد انشت اخوان شاه با انصاف
 و ندل که با ن طعام او بود و خور
 بار در زلف المثل ابدین کوشش
 باز دیار با ن زانو کشتی در عدل
 شد ز عدل شد هممون با جوی حلا
 که سوار آید زوار الملک تو کو هر
 اهلین بر این است در دنیا خیر
 که چو زاب چشم هر نور حمد زاب
 کند باد و کند و ابد خیر کاف
 تا بنظر آدم مدتی تیغ نوع و ارباب
 و ز نور کون بر تیغ فرزند کشته نام
 هر خطا و افعال بخیر ابد بر نداد کاف
 خطبه آید بر تیغ بر نیکو تیغ خط
 در تو و اولاد دولایع تو با اسب

عبدیان رونوخت باد و بدخواهان
طول عمر نوح بر ملک بمان صلاید

شیخ محمد که در فرمان شرح بر یک
هر دو بر نوبت یاد از بن خندان نما

سوزن بر باد شاه کهنه آمین بگری
در دعای یاد شکر است و در آیه صفا

ماه رجب فرخ فرزند چه ماه است
چون بوسف که آن ملک یازده کوب
آمد بسلام ملک مشرق و مغرب
بر یکدیگر که سلطنت شاه هر دو
باشاه همچان ماه رجب است و سب
ماه اصم این مرد و این ماه اصم
همای شاه شرف ز کشتن و در این ماه
خویش بد جهانداران شاه که مراد
از بد بیکمسان او داد همچان را
از چشم بدان آن ملک نیک نگه را
در عروسی از غایت دروغ و دروغ
از آتش اندیشه دل خصم بداندیش
با باره صبر است و روز ملاقات
در زمین بود بخش او و دست فرزند
بر عصبه شطیح خلاف نوبت و در
بر لشکر منصوب کرد که در معلوم
زاغایزه انعام ببیند که شده را
زسان و هرات از غیر بخت و آفت
بر صفتی شمشیر بگویند که کتاب
از حشم سلطان او نوح فرزند
امیر شاه او لوالی که شاهان حش

کر باره هذاه و در وقت و جاه است
در سال بجهت ملک یازده ماه است
مسعود که عمر و پدر سینه شاه است
نابغه خان چون شب نار است
شاه ظل اله است و رجب ماه است
زیرا ملک مشرق ز هذاهان است
نادر شرف و نادر که ز هذاهان است
بپنجاه عدد زنده خویشند سیاه است
چون در ده عدلش همچان نیک گاه است
دارای چهار اندام دارنده نیک است
ناشام بنامش شود روز نیک است
در سوز و گداز آمد چون نیک است
گر زاهد و کوه است که با صبر گاه است
در دوزخ بود کوشش او شمر گاه است
مانند سر بیخ و سرها و زنجیر است
کر صدق و شاه صفت مکر خواست
پسر زنی و با بد نظیر بر نیت است
از صفت شمشیر که در بوسه است
لا حول و لا قوة الا بالله است
چاووش و راجت و موفوقی گاه است
گردن کشتن از طاعت نوبت گاه است

از جبر زمین بوس و بخت لکان
تعظیم نود را مت پیغمبر آخر

ایوان نوبت حراب و جوی لسته سیاه
بایسته بیک پیغمبر صلاید

درد و لذت بر نای نوبت با هفت
پاداش بود از تو تکوین را در ملک

آغاز غنچه گشود و فرزند و جلا
چون آنکه بر دین را باری با در فر

سهم بود از عدلی تو بستر است
در آینه دولت ناز نیت پذیرد

کاندیشه جان فاطمه هر شجر است
درد هر کز آن هر از کردن آما

اخلاق نوبی خضر و شرف خلایق
هر یک از ضعیفان رعیت بر عت

خوشبوی جوشان شب و آینه است
زی عدل نواز نیت و لاخر جوی است

هر چند شه پایش و پناه ضعیفا
نا از بر این بر شد در باری نگوشت

دانه که دعای ضعیفانست و پناه است
هر کوب تیانه جو یا هفت است

از خنجر مره با دا نا جوشن صاه
با دایمجان مسند و گاه نوسرین

ملک نوبت و ملک تو که در آینه گاه
ناز نیت شاهان بهم از مسند گاه

سر پست بر آرا که با یام نوبت
چشم و دل عدلی نوبت با وسع است

درد هر کز آن هر از کردن آما
نادر سقر و دیدایم بران و مپاه است

بخت بار قدر طغان خانت
بخت بار کوی کز کوش
صاحب و الفقار از آنکندینا
بدل ذوالفقار او جسر
حشم ذوالفقار رضوی
قدر دیش آل نوح در کوش
دو جهان هر یکا همچانند است
قبایله جمله همچانند است
گردن سر کشتن ز بار من
شجر ملک و در بخت و عدل را

فخر کار قدر طغان خانت
بخش او قدر طغان خانت
در جوار قدر طغان خانت
ذوالفقار قدر طغان خانت
حز کدار قدر طغان خانت
ز افتاد قدر طغان خانت
از بار قدر طغان خانت
صد بار قدر طغان خانت
ز بار قدر طغان خانت
برک و بار قدر طغان خانت

حسن چشمید و قمر از بند تو
 از ده بند که کوشش بهر
 بر فلک آفتاب شهر سوار
 شکر کوهن تیر و بیم و هرس
 آسمان کمرش کار شهر کند
 روز با زار شغل عرب ایشل
 ملک جهان سنان زنده و ملک
 سینه دار سر عدو و جفا
 بیغ نیل و قری انا که بدست
 خصم دایه تر بنظر کربشا
 از همه کارها جوایم روی
 عارض هم و حجه و دیباد
 اصل وضع سنا به شعر
 عین بیغ در عین و تکین
 این چه اسلام اصل و بیغ
 مدعاوشن اشیا روزی
 در کار فلک و غار زمین

ناز مهربان ملک و معنی زمین
 بهر از ندر طغان خاقت

درد دل هر که همایان است
 آنکه بر ملک درین جنت بود
 پادشاه که حرف لشکر او
 مرد داوود بخت هر چه شود
 چون دولت که هفتاد است
 پیش هفتاد صفت بدعت
 هم شمس حرام بر هار است
 ملک کامران و سلطان است
 از سوال و جواب پاران است
 از حدیث رسول و طران است
 هر کجا ایست فتح با آن است
 سپه آرا و مرد میدان است

شیخ

شیخ الاسلام اهل اسلام است
 از بزرگان دیانت افز و دست
 نه بر درگان چون نیکرند بد
 ای بزرگ که مثل تو بیخاست
 در الفاظ تو بجزان عزیز
 لفظ بودت بحجر المهر است
 بر براف هفت سخن کند
 هر کجا سرک تو کام زند
 از حرا میدزید کاب نوشتا
 خلد و راست خانه کردو
 گفتار و صفای سرای که نو
 بر تو بمان نشان کرد جان
 در بخارا در مدان سرزد
 و در جمال تو اهل عشق با
 یوسف هم شد و دوست تو
 از و آن هر دو ملک ملک
 شرف شمس تا بود به حمل
 شرف اقبال تو مقرر باد
 ناپ هر شرف رادماد
 بر مراد تو باد دور سپهر
 که هنوز از نشان صعب است
 که چند نشان صفا انصاف است
 بحقیقت ز عنای تو است
 همچو آری جات پنهان است
 بخیزند اهل علم و از آن است
 خاطر است بن بحر خوار است
 سر کیم کن تو داغ بر آن است
 ز بر نغش و باغ رضوان است
 جنت و خلد هر دو یکبار است
 کهن بر بند تو بخوار است
 میماند دانه امکان است
 بر خداوند خانه آسان است
 که نه در فرخ تو بیار است
 دل و جان چون عقیق است
 این جو مصر است چه کعبه است
 و ز نور هر دو جای فرما است
 خانه ماه تا که سر طاق است
 خود مه دون تا با است
 که در خاک کف دور است
 دورا و نا بچکم بزوار است

با درین زمان نکا هیا و ملک
 عام بود پیش و نگه با است

ای صاحب که خطبه دولت بنام است
 جام جهان نامی دل نشسته را
 دل را بجای جام نمودی بخیم شاه
 کور شمشیری زنده بر طبقه با م است
 اندر جهان نظر نمودار جام است
 ناشاه کامکار بدید آنچه کام است

او کام دل زصلح ملک خورشید
 از نایب ملک داشتند شاه شمس ملک
 بی غل و عشق و زبری سلطان عسکری
 نایب نریه ز صاحب تبار و در جفا
 بر مستعدان و در محفل صدود
 بی بار منتی و کرام و کبار و
 از جاه پادشاه جهان مالدار
 دشمن خنوده دام کز ناصداوشو
 بادشمنان شاه اللهضام باش
 را منخلو مر فلک نند را از انک
 از دست جوید و فلک آکسما
 حضرت ز عدل شاه جوید و التام شد
 شهید قدم بدین و دار التام در
 نفع ندر و طغان خان زانند و نفع
 نردش بلند و مقام فوی محل
 ز اقبال شه سزای تو بدین همرا شد
 از کاکت شک نصیب دین محمدی
 با دار حسام شاه چو کاکت نوسر زده
 ای صاحبی که بر فلک آکوز هلال
 شو بر فلک سوار زده کز بر فلک
 ملک جهان ز عدل او بر نظام باد
 تا عام نام سال بود شهر نام ماه
 آن شهر و عام بود که در عالم مجتهد باد

احول من غلام نور فویها کناد
 ز بها و کبیل محترم من توام شد
 عریقا

هر کجا شاه جهان راست
 ظفر و فتح شهناش جهان
 خسر و عشق و چهره شمس ملک
 ملک دار است چو شمس ملک
 ز انچه مر شمس ملک دادند
 چو گشت لشکر شمس ملک کرد
 دشمن شاه جهان شمس ملک
 نتواند بملاقات افتاد
 ملک جهان دشمن شاه هند
 ملک شریف علی بن حسین
 دنیا انصاری بنی نوح
 از بروی خان ملک اول کلد
 بیخ نوبت راه اهل است و سزا
 جز کریدر همین بوش شینت
 چون کریدر ملک و خنده شتا
 آسمان دایمیزایان دیده
 بنیث غایب نظر سعاد زشتا
 سفر شرف شاه مشرق و
 اختیار سفر خسر و مشرف
 مرکز شهر سیر میز دارد و هم
 زین سفر ز مدحرا مد بخیر
 حافظ و نا هرا و با در خدایه
 ناز میز است و فلک از ورا

بی سپه یاد سرو شمن او
 چو زمین کرچه ز افلاک تیرا

فخر بر فتح و ظفر بر ظفر است
 از جهان داوید و پرویز است
 ساپه داوید و پرویز است
 ملک شاز خاوند باختر است
 عدد لشکرا و بیشر است
 شاه لشکر کوشش شکر است
 که چو شمس فلک و شمس است
 که بمیرد انگ ز آل زراست
 همه را دشمن و در فر است
 که باضضا و عدل عمر است
 شرف و دولت اسل و شکر است
 از طغانخانه و در کک است
 که جهاندار ز پیچ بد است
 هر که در روی زمین ناچو است
 آسمان است و مجراش کمر است
 در شهناش بعد از نظر است
 شاه اگر در سفر و در حضر است
 با در خنده کز فرخ سفر است
 فان نایف صلاح بشر است
 چون ضررا و رواد هیر است
 شمس ملک آنکرا افر طراست
 این دعا بنیلا و اسپر است
 آن یکی سرکش و این بی سپر است

نام را بر رخ خوب نظر است
 مکن از عشق مرا منع که عشق
 زده بین یوس و کنار از خوشی
 کاسه و کبه ام از دور ملک
 شمع بزم دکرا بته و سرا
 گرافو پیدا دکری جانان
 ملک عادل آن شمس ملوک
 عدد در خورشید ملک
 هر که بر بدگله او بر دینا
 هست آن نخل بسندان چنان
 آن ضلالتی عدد و پیش بن
 در شجاع علی میباید
 خطر و جاه ماورا باشد
 از خشم وی و لطف وی است
 در سلسله ایچنان باشد
 آن جهان نسیب هم او احیا
 کرد تا فانی جهان خسرو ما
 عدل او کرد جهان مکرر بد
 مدحش از چند طول گویم
 مهر آتش که بر کعبه ترا
 بنده اش باش که در بند کعبش
 خطر و جاه اگر میخواست
 تا جهان است جهاندار بود

خسرو در خود بد گوهر است
 اوست خسرو که بگوهر است

صد که که بر صد روز زمانه مقدم
 اندر میان آدمیان چون فرشته
 زنی آنکه او فرشته و آدم آفرید
 آن صد که به صاحب عادل که در دنیا
 اندکی روشن وی و ناله بچرخش
 در ملک هر سر هر جزو لافش
 در بنگین او سست سلسله چغتای
 زخو الملوک او سست سلسله چغتای
 دانست آن شهنشاه عالم که آن بزرگ
 اندر بزرگوار و نیکو بیچ شاک
 ای صاحب که گفت جواد تو رفیق
 در خنده فار صد گوید با روی تو
 یا هست رفیع تو و گفت را دو
 گزین مثل با که در بر تو نظر کن
 پینا شود چغتای آنکه آنکه است
 در بر زعل مریک را رخا لکل شو
 در با وجود تو بود در بنام مند
 از عدل تو هر آنچه بدگم نه شکل
 مدد بر پاک خاتم پیغمبران است
 خورشید اهل بر بقای تو بقین
 در خود دست خاتم احوال و سرور
 با خاصه تو دولت چون آت ز غبار
 مهر تو بروی و خلاف تو بر غبار
 گویم اگر عدوی تو کلیت است
 هر چه آورد بخت هر چه تو است

دوگاه او چه کعبه شریف معظم است
 و ندر دل فرشته گان همچو آدم است
 چون آدم و فرشته غریب و مکرم است
 صاحب آن و صاحب رسالت است
 روشن جهان و فاعله ملک حکم است
 چنان که در دیر بر سبال زخم است
 گوشتی مگر که خاتم او خاتم جم است
 از دولت بخشنده سلطان عالم است
 اندر خورشید و فاعله سلطان اعظم است
 و ندر بر نگاران مانند او کم است
 خورشید ز دولت او بر کفر است
 منشور شاه طایه و بنی اریغ است
 پیلست اگر چه در بخت ازل است
 به آنکه در تو میخیزد علیه بر است
 گو با شود مدحت تو آنکه اکبر است
 آن بر جلالش لفظ موم مرهم است
 با وی هر خرابی را رون فرام است
 در وجود تو هر آنچه بگویم بهرام است
 تو خاتم تو نام تو چون نقش خاتم است
 در بیا و آفرین نشانی تو معلم است
 چون آنکه در خشم رستم در خود دست است
 با ناصح تو بود تو چون در بر با هم است
 این چون چنان خرم و آن چون خشم است
 و چند با شجاعی با هم منبت است
 وین اندر او نشانی کلب معلم است

از عکس و لعل اخگر خشنده هر شب
بر نام هوای دلخوردن شاطرن
که درون خمید همه در اولت یک
نظم آسمان را پیش او خواست

ای روز عید خلودن و غم خلودن را
باشد بلبل بچینه و سعادت بران
در دلبسته سرت و اندر زخم
از بهر زبان بودن و طهای خاص
بر اعفای دلش و لعلام و افزار
صاحب فواید و صفات دلش و فواید
کسر در میان باد بهر جوئی نشان
هر شاه را که چون تو و زری بود
از فتح و سوسان و زخم و زانو
محمود شاه مشرف ز غلالم و ادا
هبت ز سوسان کشایه سولک
از خالو که هم سوی تو کرامت
داری ز کاست جاه کسی سگانه
با ز آمدن بچینه و سعادت بران
شکر نیک بگریز بلبل و بقهر تو

من بدید را چنانچه از محنت زمان
لعل روز عید خلودن و غم خلودن را

رسیده ماه محرم سال ایضا شد
که ناظر کنان در جمال طلعت
خجسته روی و هماهون لغاوت خجل
سوره سپهر بال اعفای و بکوشن

سر و فرمان صدر بزرگ سعادت
در سعادت نام خندان معبود
اگر نه عدل شاهی و نیت دانه
ز باغ دولت شاه جهان بخوان
ز خوار غم دل و جان کس که در دل
هر آنکه حجت مراد وی از جهان
بلند همت صدری که همچو برام
بگو هر آن هر آنادگان شرفدار
ز باد کرم و لطف نوش لیل
بکام حاسدا و چون کس با او
ببال با قصد و شناسان صد گم

چنان بکام و مرادش نامه ناما
بکام حاسدا و چون بکام ماه

دل مراد معشوقین موافق نیست
موافقت ز دل عاشقان بدید
از آن لوی که محو شو چنان باشد
موافق است مرزا که نیت عاشق
بوعده صادق و راستم چو بخواهد
علا بوی هم عالم عشق نامرناست
ز عشق و عشق پیدا آید از چه سبب
ز عشق دست بلام کبر و دل ز کتم
سپرده ام زار و دل تمام عشق
بجای طریقه که چو در و بر ز عشق
کم مدح صحیحی که از عمر چو نیت
هر خلافت و نیت کان بجز در حق

و کرم موافق باشد ز عشق تو نیست
موافقت نین برد که عاشق نیست
و فان رخی که بلبل چو شفا نیست
مرا که عاشق او هم چو موافق نیست
از چو بوی خوش او چو عده صانع
کسی که عاشق بنود در بر علا نیست
دل که در هیچ کس عاشق افسوس نیست
دل که بجز صدق و صفا و حق نیست
بدان دل که چو آگه از دق نیست
بدان دل که چو نینز فتم و حاشی نیست
جز انسانه اوفیله خلا بوی نیست
بجز بر او بیکر عبد خلودن نیست

عطا دهند و جوادی که بدیند
 باشند و بیگانه جواد است و سا
 در رضا و کرم را کد در هر خلوت
 نکو زین طراش طریقتی است
 جمال خلق لطیفتر بصورت عباد
 در خالت پادشاه بود با او ایام
 حلقه و نعمت و در اگر بود متکر
 جز او بر صفت کند من هم برسد
 مزاج و طبیعت که در بیان را کدم
 فلک نفوذ دارد و چه بکسی بر من
 غلام روشن باشد چو بکسی بر من
 بد و دولت هر که عنایتان بود
 میان دستان فرستد هیچ دل از دل
 ندانند است و در روزی از در هر خلوت
 همیشه تا بخالد و ندها نور و اوف
 صحیح دعا تو با دعا عباد در پیوست

شای هیچ که بر عطا شایان
 اگر سوابق هست اگر سوابق
 مگر بر آنکه ز یادش جوی طریقت
 که اعتقاد و دوا سویی طراش
 بر آن جمال ندانم کسی که او را نیست
 که آب رویش چرخ ز هفت در آید
 بود کسی که ششامند حقا بوی
 و کبک او را گویند جز او را نیست
 بدانشند آن هیچگونه ضالوت
 و که هست و نیکویش تا تو نیست
 بجز که چشمه خورشید در شرف
 بد و دولت او هیچکس صاف نیست
 نیاند دوستی و مهر او مغایر نیست
 چه روزی است که آن بند را از او نیست
 جز اعتقاد و توفیق صحیح و اوف
 مبر بصفت خالص که در هم آید

هر چه با دل عبادت است بر احد
 که هیچی نارد هیچ نارد جان نیست

اگر با نده نایب صاحب مزاج
 هنام توانست بعد رفو بد و معنی
 شاه شرف نایب نایب از نایب
 ملک نون ملک اول بشه کز نایب
 از نسل جبرین علی شاه شهید
 آن شاه که گویند بخت بر زبان
 من مزاج سخا کرم وجود و نفوس

هسته بلفی بن هابون و رانا
 حد نور رسول فرست صاحب مزاج
 نایب که نده نصیب و نایب و نایب
 که ملک بشه توان کردن از نایب
 نه سخن چشمه دی و نه گوهر مزاج
 از جوی که در خون و در نایب مزاج
 حد نور خدا است نور در هر مزاج

از منج هم نور عین جان و شوم
 طایوس ملائک بنوا مدح تو خوب
 کسبوی تو بخیال های نبوی
 که مدعیان کسبوی مشکین نویسد
 از نور جبرین تو بود روز منور
 از روی و خواص سادک است
 تصویر که مدح نور بر خاطر روشن
 در باجه دیوان تو اندر تو سازم
 در درخشند در تو نم شوشه
 به فکر است مدحی صد نور هم
 جفت و لیس که در هوا خواه سادک
 نام نشنا گویند مدح تو نوشتند
 نامدی روزه از دوستی ال هالی نیست
 که ایست در آن که بیان کعبه ایست
 هر که بسوی کعبه میمون دل من
 نا نایب بود زینت فرشته اشها
 نور نا جبر ملک شرف نایب و عادت

آوا حکم بر عباد حوریت
 در خون حکم بر رخ اعلی تو مزاج

من خدای را که بغض و نفرت
 کردی بعد از صغیر و اکبر نظر سپید
 از نماز بر کدشت و بختی شده در سپید
 در ملک ساه بود بدان ساه بر سپید
 که هر چه جز اینست و در دفع و صغیر
 نا باغ و بوستان مالک بر سپید

اعلی خدایگان همان از سفر سپید
 نایب خانا غظه مسعود کنین
 شاه که ما را پند نصو و باغ
 خود شد و از نایب کشید و بختی
 شاه ممتو مقدر و نیست و بد
 که اگر بختی باغی و طایغی لبر کرد

صیدت صیداکو بر صفا شمره و فتح
 از طغر و طغر بنیغ و سنان در صفت
 بر شرف و شهنان ملک بنیغ و نگارش
 سپهر را چمن طوطی چو بازن
 اعدای شاه را با لب آمد چو درفش
 گردان کار ناری به کار جوی ما
 ز نه مستقر شاه خود شاه با زور
 دشمن شک کرده و معنور کرده قسم
 شاهنشاهی که جنت دنیا خضرش
 کرد فعال و هم بر باد پاکش
 از تر شاه جنت دنیا خضرش
 اندر دل مقیم ساخت ز عدل شاه
 بی آنکه شاه مژده روی خضرش
 منت خدای را که خضرش به هم خیم
 لیسر به سلاطنت شرف آفتاب
 هر شاه را ز مستند و گاه است خضرش
 بیغ نواز قضا و قدر و صبر و مناد
 خون گریه آب در شملان هم بیغ
 آتش سیاست نوکلان و کمان
 نو کار لرزه خرم و خوشدل بخیرش
 افراسیاب از در عیش ای و عیشش
 ای سوزن مبدحت سلطان گوهرش
 از عسکر به جنت و جان خاطرش
 در بار گاه شاه شکر و دینار کن
 طول بقای شاه جهان خواه و مصلح

ان شرف تا بغرب هر چه برورد
 بر هر تپه صبر بر فضا او بر رسد
 هر ضربه ز کوی کله تا کر رسد
 مرکب دان سبز خندان و جگر رسد
 آتش میغز او در خنک تر رسد
 از سهم شاه کار با بر المفر رسد
 بر دوازده و باز دین بر رسد
 تا حول او دست خیزد لیسر رسد
 چون از سفر خضرش نژاد کبر رسد
 خوش چون سماح و سر و سمع و صبر رسد
 با جنت نعیم به سر و دید رسد
 شادی مقیم گشت چو شاه از سفر رسد
 جان از خادم شاه بدله مژده رسد
 دشمن شکر برین شد و شکر رسد
 نوزدنا بخاوردان با خنر رسد
 بان از نو گاه و مستند از بیغ رسد
 اعدای را بلا قضا و قدر رسد
 چو ز قضا آب خون شد از تر رسد
 خورنده و بر و نو بیغ رسد
 بشین کز خرمی دلش برین رسد
 کاین عیش و خشن با نو بیغ رسد
 گاه طویل که ن در و مگر رسد
 نماند حکم کشادی و دج در رسد
 گاه نثار کردن ز و شکر رسد
 عمر و پادشاه که بدین سخن رسد

هر در شاه شاه زن آندم کز آن شاه
 عمر مدد و عیشش شاه را نشد
 پیش از سناره و او شه سال عمر
 هم پیش از آنکه هم سنان شهر رسد
 طاهر هم چون او معبود بر و بال باد
 بر خلائق تو ساریه دارد و ناله بال باد
 سعدا کبر باد عم و سعدا نخل باد
 از لبه ابرخ در لیسر زلف خال باد
 ساحتی روزی و روزی شاه را هر حال باد
 بر طبع نخل خوار آن شاه اعدا مال باد
 آفرین آن کج ما و کج اعدا مال باد
 جاش بر دانه و راد سلجک مال باد
 نینغ هم بر پیش همین طوطی کرم بال باد
 احسن الامانی شاه را احسن الاحوال باد
 در طرازی داد و دزدی بر کج سوال باد
 نام و اندر جوامع مال من و مال باد
 ثابت لا فخرام بر عزت و نازل باد
 هر غلام و امیری هم بر و نازل باد
 نصرت و نفع صرف مستر با سبغال باد
 هبندت بر صفایان قدر چنگال باد
 نال اگر سردی و پیش آفرین از بال باد
 کز بر باد زار نادر و سبغال باد
 نیر ماران سبغت لیکر آجال باد
 غالب ظاهر از آجال بر مال باد
 هیچ چیز ز در و باوا از سبغال باد

عبد شاه خدایان معبود هم چون بال
 بر و بال طاهر هم چون شایه عجب حد
 جنت هم و شاد روی زهر رسد
 تا چشم ما نما بد خوب و نخل کار
 تا تمام ساعت اندر طوطی شاه شرف
 آفرین کویان چو کوبند آفرین کنگار
 کبریک کج آفرین و مان او شاه اصل
 هر کج تخم کبریت کار چو نخل کج
 هر کمال از طوطی طبع شاه بر بال باد
 احسن الامانی شاه را سنه شاهان
 کوی عدل ملک با کسور عدل هر
 هر که او را نرو جز از اولیای شاه
 بر صراط عدل و احسان شاه نازل باد
 روزگار و کرم و دار و بر میدان نبرد
 هر صف آید کان شاه را از دست
 هبندت شرف آید شاه را بیغ
 خرد و اخم نوز چون نخل خنک الله
 پای بکا هر کسوی جوید و نخل کج
 پادشاه نال لیکر آجال اهل عجز را
 رای نوبه رای دشمن ز سبغ بر دست
 روی دشت کارزار از خون جگر نخل

هوش و حال اهل بخت هوش تو شد
هر که باغ شد زین غنچه هوش تو شد
عنف تو بر دشمنان کرد آنچه بابت شد
لطف تو بر دوستان چون ابر بر طالع
ناز اهل علم و حکمت باغ تو شد
دوسر ای بار تو زین بر سر مثل و فال
از شای اهل حکمت ز دعا اهل علم
بر تو ملت و بز و دنیا منم لاله
ناز عزیز و باو دال آمد که لب عبد
شاو ماه نوسان عیب تو باو دال
تا بر و ذوق شوال باشد عبد نظر
بر تو هر روزی چو روز اول شوال باد

سوزند العود حمد و سجده را شو معبد
عبد شاه خدیو سعید چون فال باد

خدا بکار از افاضل خدای با تو باد
فزار ملک تو بر تیغ به فرار تو باد
ز بقدری بنفشه هم بر ما ماند
سپهر گنبد بنفشه که کار تو باد
ز گوهر است شهراروی تیغ تو چون کار
کهر ایگان بدست کهر نثار تو باد
ظفر چو تیغ بدست تو بدست تیغ
هر سلاطین و مقتدر چون کار تو باد
چو تیغ بدست اسب تو با تیغ کفت
هم سعادت آن زلف مشبک کار تو باد
بنفشه و سمن تیغ تو ملک
بکار دوز و بکار بر خور کشتن
بل که کاشتر و دست کار دوز تو باد
بنفشه زار و سمن زار و لاله زار تو باد
دوده تیغ کهر بار زلف داد چون
بنام دشت همای کبک و همای نزار
چو ماه با حشی بخت و چو شمشیر
هر سبط جهان صیقل برود تو باد
از آسمان نظر بعد ابر با صغر
شک صد صف و شش زلف سوار تو
هر یار که اسلام چون تو داند
ببین و طالع و نام بز که او تو باد
نزار که الله ای شاه خوران محمود
دعای خطب رسام تو و نثار تو باد
شکست سپه و دست که در خصم
ز نام تو درم سعید بر دیار تو باد
نویسند شرف شاه شاه شکار
خاد و رسم و دست و شکار تو باد
نویسند شرف شاه شاه شکار
که بر تو عوی شاه کند نثار تو باد
ز بهار خدای اندی ز چشم بیان
رعیت تو ز هر یار بر نهار تو باد
عقل بر دشتی خرف هم بر تو را
درد تیغ تو شغاف و ذوق نثار تو باد

بهر کز در خصم ای شرف بدوش
بمهر کردن خصم ای شرف بدوش
مبار دنیا در باغ دین ز دوش
هر که باغ شد زین غنچه هوش تو شد
یکام و حلق و رعیت ز کام کاری تو
لطف تو بر دوستان چون ابر بر طالع
عمر عدالت و عدل علی شجاع
دوسر ای بار تو زین بر سر مثل و فال
تراز بدخ و نفع و نفع شریف و بغیر
بر تو ملت و بز و دنیا منم لاله
ملوک دوی زمین را غلغله و ترفیع
شاو ماه نوسان عیب تو باو دال
بیه مدینه محفوظ و خندان حضرت با
بر تو هر روزی چو روز اول شوال باد
چو تیغ شاه شایسته بهر تو شد
چو پادشاه نشین با خیار تو بود
ز نسل هشت ملک دانه ناهشت هزار
حکیم سوزند ای سیر عسکرا طلب
حکیم وارد دعا گوئی شاه را و گوئی
خدا بکار از افاضل خدای با تو باد

ای جهان نداری که در عهد تو کردی
بندل آواز از کله آن زار رسوئید
گو سفند از کله زین بود در ایام پیش
دنده آیم تو برت آگش کردی ز کوه سفند
یکبار که گزیند زلف تو در ایام پیش
کلب تیغ تو و نثار تو کان کند و کند
شع طالع و طالع خازن طالع کر نام تو
لب شود با قوت و داند خدو زاری نام
خاطره از منبر چو گویند شاه معجون
خاندان عدای تو در خطب بخور و زنده
کوه شاه پسند بدست شاه کوشه
جز بزا بدست آن که کوه بود کوه زیند
هر که در دل چو سندان زلف تو
فان سپند که از خود بدبر آتش سینه
کوه شایسته پدید از تیغ کوه و زلف
بر تو هر که از چو کوه تیغ سینه
بر جهان زلف تو با ساختن زلف
نغان از نیا زلف تو بر رسم سینه
خبر و قوت زیندی کاسبار ان ماه تو
ناز تو دوی تو بر جوار و باد گزند
آفتاب از ابر و از چو پیش روی بخوبی
آفتاب چو تار و آسمان نعلبند
چو نثار شاهان که طرد با کد طرد شتر

روز هجرت از بیجا ملت ولایت برود
 بسکه در میدان کشته است لشکر
 کمر نوردیدند بری خوشتر که کند
 از فلک ناخاله پند بپوشید
 از بر کاخ نوبیوز دیکه کانه در پیش
 بسد رفرا آمد بدیداند هر
 فخر جهان زو خان و دی و کاخ
 نارد بود مغرش کاخ نواز عیال
 از بیخ نغان کاخ نواز بیست
 نابد پادشاه نوبیوز با فخر شود
 نابد و اهل عجم و نام بابل نوان
 مع نواهل عجم و نابد با داز سوز
 سال عجم نوح با عجم نابد اند
 صد هزار و نصد سال اند جهان نابد
 نابد جهان داران ماضی و نواری نابد
 کده باد و کفنه چشم و دل باندیش
 کفتن نام بخند و کند ز طام کند

پادشاه جهان نده رسید
 شاه شاهان نابد نغان نابد
 فخر عطف نابد نابد
 چون کند رفیق همجو خضر
 از میان سپاه دور و چو
 دستان از دست و دست
 شد چون اله سوی فر
 حواله نابد نگاه داشتند نابد

اهل

اهل دین از خوف کفر
 دان اسمان محض شد
 هر که این سفر گناه انگ
 شد بند بپا و با بفر
 بغنا برون معادی را
 بنما دادن موالی چون
 ملکداری مجرای غفلت بود
 حشم افزون ختم کلسنج
 شد بد عوی ملک و صفی
 این بشارت در جوش ماه
 هیچ شاه را با بفرها نرسد
 از خرامت و رسید شاه
 دولت از خیمه کیوس پهر
 در حشم ده هزار بکند اول
 و فتن بارگاه او هر را
 ندر بر آینه دل کس از
 سر مشرب و ملک حشم شد کن
 با دوازده دنده دل شاه آرا
 حاسد از رشک جاه عال شاه
 دود و پای ملک شاه گرفت
 ختم داغ و طه و شناه رسید

صدر جهان محض شاه جهان رسید
 کشت از صنوبر صد جهان شاه شاد
 خضر جهان شاد و نابد بر عالم
 صد زمان نمد و چون بچاپا

با کام دل بر ملک کار آمد رسید
 چون صد روز در شاه جهان شاد رسید
 اورب و ارشاد صد جهان رسید
 دارو نشان که نوبی صد جهان رسید

صدبجهان کخوشه اشع اشع کا
 نام و نشان ز صد کوفت از بخت
 هر اسم کز اتمه دین نقش صفی
 اکنون از اسماع سب و بخت
 کشند خلو مشده و رخو لبیک
 شمع حرام برهان آن سب
 در پای فضل و کان نتوند که بیست
 دریا و کان بد لکن بر مکان
 از دو آسان که هوا و هوا
 منغمیم از آنکه در با کان
 که بد غنی هر آنکه در با کان
 برهان دین بپوشی کز زبان
 بر وی هر که بپوشی ز زبان
 هر که هر که کلفظ و عاقلند
 یکبار دوامان زمین کوه
 زو برسد بخو و در آن حال
 به از سب و فاج و حلا اکت
 هنر بدو و سب و فاج و حلا
 بر هر لب از اتمه در آن قدم
 هنر نقار اهل سب و فاج
 از خاندان برهان برهان
 هر که زین سب و فاج و حلا
 او صد و سون در دین بپوشی
 در دانه هابون نظم طبع
 هر آنکه در صد سب و فاج

چون

بعد از شاه چو کرد دعا و وجود نو
 آمین بگویند جان و کز آسمان رسد

عبد شد با ما آمده آیام عبد
 سعد و بر سب که در بارها بود
 فیله اهل نام مدح خود که
 مدعی انعام و احسانند بر
 بر شاه از وی مدعی بود آس
 خان و مدعی و سله پانده کندان
 چون فلم در پیش او اهل خانه
 خانه قشربان داشت با سر
 نور چشم اهل علم و عقل
 هر که در بیان گویند بپوشی
 ای هر که ز هر ناسل باور
 هدیه و با از وجود جان
 پاک از وی مدعی در خطا
 سامه و اوان آفتاب چو در
 خاطر و عالم از فاسد و
 از امام اهل حکمت انوی نام
 کرد با نام تو باشد می
 مهر مهر صاد و روای
 در شاه مدح نوار با
 چون فلم که بدین نام
 هر کجا مدح تو خوانند
 باش مدح می صلح که
 نازد و ز عشق با پانصد سال
 چون رسد نازاه پشاه جهان
 همچو نام شاه معولیک
 آسانت و دلش بخراب
 در سخن هر که سب
 سدا کشد که در خانه
 زانوشش چون شمشیر
 چون فلم از سر فرم
 هر که را دانش بود
 هر که در باره و
 آن وی سب و فاج
 آبروی جاه تو هر
 کرده خلفان سخای
 بر دل صانع
 مجل چون آن سب
 عجز و بند و جعفر
 در و به مدح
 صاحب صد هم
 هنر با فرین
 نین بان که
 جان بود اسناد
 ز هنر و نکت
 زنده نامندان
 سنا و به و روز

عبدلواہم جو نوسلر چون زنی
عبدشایام مانا آنگہ ایام عبد

صدر جهان ز عیاش شاه جهان زید
آراستن خانان نجیب لغای خوش
خلد است شهر خورشیدان غلط خوشتر
صدوی که آستان رفیعتر زید
بر آسمان ساید فرسلسن شرف
از آستان او دره جاه و منزلت
صدوی که بردها هیزد و مالک
از لفظ بر زبان دهان نجیب
جمندها لخشجیان جوید
از دست روزگار ستمگر بچمد
دوبای جود و کان سخا کف داد
از شهر خورشید شرف هر چنان
شد بوسنان و لاد نجیب
سر و روان بود که هر بوسنان زید
بیت چنگ که نایب آن بوسنان زید
ای آنکه هر که دید با اهل این
پنداشت نیست هفت صفت دین
بر نوزبان اهل زمانه دعا کرب
ز دل بسته که مکان شہزاد
از دستان خود سید کید زید
باری سپاس آن ملک جیلان زید
گویند صفت آید صاحب قرآن زید
صاحب قرآن نو بادی و جود زید

چون

چون آمد از شاه دعای بقای تو
شد مسطیحات ز دره و ریجا و دان

روی من ز بوق عشق یار سپید
زور که رخسار ز عشق یار سپید
دلفی از لبی که دم که از لبی که پیش
دبش چون عجم شرف بدیم شمشیر چمن
یار و شمشیر کله کل روی و غنای او در
چرخ زنجیر لغت لعل بر جرم من
پیش از آن کان چاه عجم با خط عین
سینه و رال نکین آن نگویم بار من
اظم و اشرف شاه الصبحین خط
گر سزا پای ز لب عجم شرف که عجم
جز خداوندی که بروی نام عجم
چون سزا پای نام آمل علی در کف
از مدار کعبه شرف و عجم خندان
اظم از شرف چو از عجم سزا پای
آن هائے که سوی عجم و باز و نقد
عجم کیبوی و همبوی عجم خندان
از چنان شایسته خندان شایسته خندان
له عجم از چاه و عجم خندان از خندان
سر عالمی بود عجم یار عجم
ای در عجم خندان بر کند و عجم
ای سر عجم خندان عجم خندان
هر که سازد از کعبه راد عجم
هر که از کعبه راد عجم یار عجم

بر سر خوشی عجم شایسته
ایچنین ز کردن آری عجم شایسته
هر که در دله در عجم آید که او در
گشتم شایسته عجم شایسته
کر کند و روان ددم نکل کل
چون بدین عجم شایسته
او سوختد گرم نان چهره او در
در شرف بر آل باس بر سر عجم
آنکه عالی جاه او هر روز عالی
امت عجم شایسته که عجم
هر چنان عجم شایسته که عجم
نام او چون عجم شایسته
قدم آن والا عجم شایسته
از چنان عجم شایسته که عجم
عجم کیبوی و همبوی عجم
وصف عجم شایسته که عجم
سزا پای عجم شایسته که عجم
قریب عجم شایسته که عجم
هر که هر عجم شایسته که عجم
بیت کلا از نکل عجم شایسته
جملک اعلی عجم شایسته
نامد و فتح در عجم شایسته
من شرف و عجم شایسته که عجم

خاطر مدح نود باستانه معبر
 این عزم خاطر است که صد گنج گهر
 که پندارند ترا که شاه اولاد تو
 نامت را باشند تا که ز آل رسول
 شاه آل مصطفی و پیغمبانی تو را
 ناسیو با جوج چشم بدینار با خن
 نانیاساید ز دور آسمان خن
 ساطعی عجب نوباد از دور آسمان
 به حدی هم که بچند زبده و شیرین

ملیح و با بخارا از آن خبر نبود
 غصبت است نه آن که روی او بند
 ملاحت است بلفظ ملیح در شکر
 اگر هزار هزار داند را و عجب است
 ز جمله نبوی زار کاش میترسند
 در آن اگر که همه در حقیقت
 موحد است کنش نه ز ملت تو
 چو در سپوند یاد کند سپید گنج
 ز سه هزار کله دار با کله نبوی
 ز عود و در نورد نورد سحر انداز
 بر دیبچی با شادست و آستر
 بخادمان مغز زده که بود نای
 ملیح را بنیاد با جوج چشم گهنگ
 برای و جوج و حدیث با کار با بد
 زبان بی سخن اندوهان در دنیا
 بغیر چکان باط چهار سو سو کند

با

بیاورد کیان را بغیر چکان بکشد
 سرب جقند ربه برکت را هم با بد
 اگر نباشد دست آینه بر سر تو
 هزار و خمرد با نگر است زخ که بدت
 چو خاضع و متواضع شستی زنگار
 چو آسفانه صدر جهان کنه با این
 چو سقین بر کمر او را صلا بکن
 چو طویز منجی حجام در نظر
 بملک بر خلفه کس حجام در زخم
 بود بحال جگر گوشه را خلد خندان
 خلیفه کس خلیفه نبی است خاندان
 بد رود دل صد در جهان ز بی پند
 ز ناس و برهان برهان و نالیش
 ترا بنام پدر خواند و سر از آن
 بجهاد صدر ز برده سی امیر تراست
 نوبت که بر نالت شرع است با لفت
 بشع شع میخ که سید الله شریف
 ترا بنظر و بنظر آفرین چنان گویم
 در آل برهان ایبار از بقع غل
 طوبیله که دم و در گریه ملیح بکن
 بقای صد جهان با دوال برهان
 ملیح شاد با کرم سوزنه نیازد

دگر بیز بود اندر همای تو بمثل
 جز از برای سر همگان حزن نبود
 ای رخ و زلف چنان که ماه بشکینست
 ساختن نظام گاه بر سر و بلند

که برده دار نباشد که برده در تو
 که کلنجی نشود تا بکند در نبود
 مجیز جگند و خاکش بر سر نبود
 بنسب همه می آید که نقد خرن بود
 بجان بکاز اشط اگر حشر نبود
 کس که قصد نقای نو کرد بر سر نبود
 دی و گاه هر جزیره عمر نبود
 سم سمند ز آذر نعل زرن نبود
 چو شاه راه شهادت بمیرای بر نبود
 خلف جرات صلف گوشه جگر نبود
 عبارت خلفه زنده معین نبود
 جز آن حال بیغم ترا حشر نبود
 ظالم صدر جهان جز چنین بر نبود
 که نایبام پدر جز نونا سو نبود
 چنانکه دست کس از دست تو زرن بود
 نبوذ هنر و دکانی تو ماه و حور نبود
 هال نوکران اناسی بوالبشر نبود
 که نظم من عت و نثر من هدایت
 اگر نه بشکر کم از رسته دور نبود
 ملیح راه ازین حسن و زینت نبود
 که هر نیکه او بی و عیبش نبود
 که از مطا بیست سوزنه بر نبود

منظر ماه منبر از بر سر و ماهی
 ای سبک بادام چشم بشه دهان خراب
 ای که شبنم ناز روز عهده و صلام
 که چو در لعل تو هست که بد و نیک
 یا چو در جوی تو هست که بقلم کتی
 گوئی ز رخسار تو آتش از رخسار
 صبح که از چشم بد بر تو که ندید
 هست پسند من آنک ز تو نوم با صیب
 چندین اندیش ز تو که بر روی
 که بر من خنده شد چو ز لب اندک
 دهقان سبک سده درها بود کتی
 آنکه چو آتش ز من دانک چو سحر
 صدیلت آنکو کند بر تو بریم خوش
 دوده آرد که استخوان و فعل او
 کلک سبک سبک سبک سبک
 روشنی و خرمی ملک آن کلک است
 ای ز تو در باغ فضل سر و سر ز تو
 طهر و وند از نظر اهل صلاح تو
 که تو چو تو چو ز ابرها راست است
 آمد فصل ابر و آمدنت را باغ
 بر کل تو ند باغ طریقه آغاز کرد
 فاعده برم ساز بر کل دلعی نیاید
 باد هاری که بر تو کل آتش کند
 مطرب برم نو با دانک کند از ملک
 خصم تو چو تو شمع باد بر کل شد باد

باد

یاره مجور و زویش از کف سپهر
 شاه بری سال و ماه یا صم نو شد

بری دیدار حوی با سحر
 نه به حد و می اندر با سحر
 بر شان از نور و پشوا و شوی
 بلای من به هر که در کس
 ز سبک گاه و دندان ز باغ
 چه بود اندر آن زلف صبر
 هزاران حازه جای عشق
 ولیکن و کسی نهم نیست
 که ای یار ای آن باشد که باشد
 خداوند خداوند فلان زینت
 پناه لشکر خانان اعظم
 شجاع دروغا و جنگ و
 بر زخم اندر بود آسودید
 چو برین شامبیل از زلف
 بر روزم خاک ره نماید
 شود مطر و جهان از ختم
 اگر زاهر سیر ساند ز کوه
 دراز مبلان روی که حله
 بلاد زلف و از اعلا خانان
 بیلت حمله زهم بر روی
 هاب نیست به جای ای
 سخای و بیرون از حد از تو
 شامخش بکوز او

دری رفتار کبریا و زلف
 نه به حد و می اندر با سحر
 بد در زوی زلفش عزت و بند
 شفا جان خوشتر از کبر و بند
 نشان ز تو در جهان و ز جید
 چه در نکند از خنده و بند
 فلان خواهد از سر و بند
 بجز صلواتی از آل محمد
 بر او که بجز از الله صفت
 سبک سبک سبک سبک سبک
 بنای عزت و جاه اصل بود
 جواد و در خطا و جود مفر
 بریم اندر تو رخ گاه و بند
 سر که نکشان آرد بصد
 بچشمش که هر بافون صعب
 طریقه و ببلان و بد مطر
 نشان و به از خصم آورد
 خدیگ لشکر دارد بجز
 همه دارد بشهر بخت
 نکروا و گران آهن بود
 چنان چو زهره میسازد
 عطای و بیرون از تو بود
 چو سوسنی بیاید صد مجلد

دو خاندان بستانند هر يك
 بيان رحيل زود و خوش
 هبش شاهان و كسرازيك
 بدان شادي كه نوشا نابوي
 موقر عز و جاه و دولتي او
 مباد اندر جهان الاموتيد

صاحب عادل بنگران سفر آمد
 اينك بخشنده سفر كرد آمد نك
 چشم خورشيد بود خواجگي
 چشم خورشيد بود خواجگي
 اهل سمرقند را از آمدن او
 مژده و ويكيد كردند خيلا بون
 موسم عبادت مدونا آمدند بدي
 گشت بجاي سلام و تقديست
 از پيرايه عبادت گشت هميشه
 عبادت مديت به آمدن كرم
 خواجگي بخانو نكوبعيد نظر كرد
 صاحب عادل عمر كه بر همه كرم
 شهرت زيرا نكدر پيچ خيلاست
 هفتاد و اقباس كردم با چرخ
 دست چو بادش بنگاه جو قوت
 از كفت رادش خطبه و نكدر خيلاست
 پر خطرا ز ابر خطم مطرا كرم
 او چو جهانك معني كه بجيش
 شاد بود چون وز بر عالم عادل

ملك

ملك كمر بند و تاج دار و دولتيش
 تاج دوران را بر اي وصف ككشت
 خسر و بجزن و اطميت قدم او
 بيه حدل و حرب و كين و نظار
 بنده نوازي است كز لطف شاه
 كشت قوتی دهن سبدا لشكر او
 باد و استبداد البشر بتيامت
 با دار و هر چه خنجر و خوي و مغول
 دوزخ سپر ابد پشرا و عيبات
 زانكه در اخبار دوزخ چو سب آمد

وز پيشاه سعد الملك سعودي
 كه سعد بن ظنك سعودي گشتند
 ملك سعودي را كوتاه عطا داد
 كه سعد الملك بكره چو سب آمد
 ز سعد الملك و سعد لدقه
 مصدر و مسند عبادت و پير
 چو از اشباه و اقربان سبتر
 با حبال شهنشاه معظما
 شدند احبار او مغبول و قيل
 بشد نو دانه و خورشيد و اهد
 بزخم و گوشمال اندر شانند
 با سحر و اقا و اهل سب به از به
 مداحان خود و رنما و كشتاد
 چو باب و عم خزان كرم خالي
 بطبع خوش بدين سب و سب و سب
 چو سعد آبا و كرم را ز كرم محمود
 ز سعد الملك سعد آبا و سعد بن
 فلك سخن سليمان زان زمانه
 بعد از اباديش از دوزخ چو
 شد از آواز معدوم و موجود
 نشان پالانصار و بان مولود
 بر اشباه و بر اقران گشت محمود
 شد اندر هر دو محبوب بود
 شد از عدلي او بخود و مطلوب
 بشد بوي ز عيب و عيب و عيب
 بدانديشان و ديخواهاش چو
 طياه الين محصل كرم مقصود
 بچشيدن كرمنا سب و از سب
 ز مال و نعمت و فزون و معدوم
 ضباغ و غله و مغز و سب و سب

فصیح باشد و طالع او را نکند
 چو این از میان از سبب و از نیک
 بمیاه روزی در هر روز کجی
 بعدی صادق و الوعده است تا
 بدخالی باشد همدگر
 بیزدانی که جزو سبب است
 که نازکین او سوزند نالین
 دل اعدای او بر ناز با دا
 همیشه با سخن در طبع و نا
 حکم سوزند و دل در مدحش
 ندارد مصلح او حمدی ندارد
 بجهاد یادش سخن در سبب عالم
 حسودش را کان لم تغیر بالاس
 وهو واراسته بر او لا دام
 عین بیاد آدم و ارسجود

زاد من مهر و وفا سپید و این نکند
 اندر آرزوی این و فاداست سبب
 بیفتن و این کان زلف سبب کان من
 آنچه خط مریخ آن دل بر بخواهد که
 زلف سپیدش چه بپوشد و سبب که
 کند از غایب پیرامن کل را بر چین
 خوب خطا باشد انسان خرم با بد داد
 از خط نامده هر چند سخن را نماند
 چو در آرد خط سبب که بر آید باخ
 رازها گوید هر سوی خط آرد چو
 نا که بر یک کل از غایب آید نکند
 نا که نوبت ز آید بود این نکند
 از بی رخ مر آن کند و این نکند
 کر بود مانده با روی سبب چین نکند
 چو خط آرد و کر آن زلف پدید نکند
 تا کر آن باغ پر از گل با بر چین نکند
 کر چنان باغ پر از گل با بر چین نکند
 زلف سبب که خطا داد و نکین نکند
 زلف سبب که خطا داد و نکین نکند
 کان بجز صاحب عامه هفتین نکند

هفتین هفتین و هفتین که خدایان
 آسمان با پند خدایان و فدوی
 ازین رنگ و زلف سبب که نکند
 درین با کینه و عقل و خرد کامل
 کز این کان با کرم و در سبب خلق
 دشمن جاه و دزد هر و با را نبود
 آن کند با سبب شمر سبب نام بر کرم
 با ده کین و با هر کین و سبب سبب
 لفظ سبب سبب و با هر کین و سبب سبب
 ازین سبب با سبب سبب خود اگر بپوشد
 ناصب با سبب خلق و با و در نماند
 ابر نماند با سبب از کف سبب سبب
 هر که جوید و کرم او بپوشد و سبب
 لفظ سبب که کف سبب سبب و سبب
 هر که مپوشد سبب سبب سبب نماند کردن
 مریک و دانش و فضل و هر دو سبب
 شاه شطرنج که کف سبب سبب سبب
 هر که کف سبب سبب او سبب سبب
 هر که سبب و سبب سبب سبب سبب
 نماند با کف که سبب سبب سبب سبب
 با د بر کل سبب آدم سبب سبب سبب

نا که از مملکت بود نام و نشان از آید
 کج او ز سبب مملکت با این نکند
 ای سبب سبب سبب سبب سبب
 شمر سبب از سبب سبب سبب سبب

نام نومه سبب سبب سبب سبب
 معتمد شاه و ظاهر عام سبب سبب

احمد بن ابی امام آنکه زینب است
 ان نویسه صابن و امیرت شد
 کر سیر شد هیچ نعمت نبود
 از خوشی و عزیزی چو در اسلام
 خواهد او السلام تا فوت
 هر که مدد و بیکر بدید تعظیم
 بدید حرم استخوان ز تو تعظیم
 خوان و در خود هاده و گشتا
 هفت خون نواهی که هم خلیف
 خون نروان ده که بود از پیش
 که در امام و باب اندیشنا
 دشمنی از چه زبان نیاید گشت
 کر چه سیر شد به کلام نکو
 شهر می نبود در او های بود
 بر تو فرزندت از مویست

کار تمام نظام باد و رونق
 ای ز شماره تو نظام سرفراز

ای عامل خراج کفایت مای داد
 خورشید جان و دان مؤید به نیت
 داد بستان و کفایت و کفایت
 نا از بستان و کفایت مؤید
 مای داد تا ندی من و مدد و سیرت
 زان هم مانده نشد تو که در صفت
 دست و در دل تو گشاد است طبع
 شعر را هر اینه از هر جا نشانی

نار حوسد تو برم آنجا نشانی بکار
 کر که قباد و کس که کرد حوسد تو
 تا گفته خوبه بنوا حاسدانی
 از حسب خوشی یاد کن و آنچه باید
 ای صدر راهل فضل از زبان بیگانه
 بر مجلس رفیع نوا طهارت است
 ده ساله که خدای شاهان میگفت
 بلیت ماه که خدای کردم و تو سوال
 جودت سوال من با جاسب نریز گناه

در هر گناه سحره دویم خیر خیر
 من بر و دو بی و چو که هم هر دو
 راه سعید و سپهر و ز فساد مغز
 بلیت خجسته که گویدم ای تمام
 مویم چو شکر گشت شاد از عرش پادشاه
 در دست و در عیانند که گناه و گناه
 بودم در وان چو گوید در شاد و شاد
 صیاد پر پی آمد و بر ارض صیاد
 بلیت تیرا و وز من از بلیت تیرا و بلیت
 از داس پی زد و بکندم بید گشت
 چو ز شسته خوردم شاد پی چاهل
 پهر پی چو عمر من و کس که صد کرد
 از سال و ماه تو و شاد عمر من
 چو ز شکر گشت نا با حال از حیر
 چون طفل خود کرد و شاد از شاد
 کر باد عفو خالوا اکبر من و فد

یار بر سر اخلاص و از دو سحر کرم
 هر خطره صد گناه چون زانبل ز دو
 سودای من بخورد و بیکه که و سیر
 حور و سهر و بیکه بود در ره سعید
 کر بلیت گناه باز نکرم بعسر
 از ستره و از علینم من خیر خیر
 نا از نیک و بی بودم خود را تا بد
 داس و کند و تیر گشاد از چهار تیر
 بلیت تیرا و نمود و در گشاد ماه تیر
 و انگاه از کان بمن از لطف شاد
 آرزو طایر که نور از باض ماه تیر
 شد روزهای روشن من خیر خیر
 چون مرغ سپر بد و تیر چو شاد
 بر من و بال و جرم ز نظر و از تیر
 جرم صغیر من شد از ناصرا من کبیر
 ای از کبیر ماند جرم من از صغیر

جرم کشته ارم لبکن چونیکم
 آسایش نباشدم از ناله هایند
 هشم چون ادا نه در بنر به زش
 لبسدم آستان بز کلاغ و خندان
 مامور ام چون بد با بست مرا
 مدح و ذم بر گفتم و سلطان و باقیم
 آگه شدم که خدمت مخلوق چه بخت
 دادای آسمان و زمین مخلوق بش
 آرزو تو که هفت ناستر صنع لو
 ملک کینه بند عاصبت و هفت
 از خرم چون صحنه جنت شود من
 جنت رضای اوست رضا و ایام
 حور و وضو و مرغی و شتر و لکین
 خشم و بخت و روزی و خشم و دانی
 اهل و اعدای زهر کون و رخ و غم
 کامر و حیم بر لب و یز قوم بر او
 در زبیر با جرم و ذل ماند چون
 گردنک و رو نه بفرمان و حکم او
 لاشع و شی و بیدت و نقد بر او
 ای آنکه ملک و فکر و دوش و ضمیر
 هست بخت و هفت لب بر کاکت
 هر چند که گناه مرا بروی نیست
 پند بر تو نه من و لکن در جرم من
 و در بویا من از ده نوبت حیدر
 ای سوزن چو سوزن زنگار خور

بے رنگ شو که ناله ختام صبح
 بسیار هزل گفته بکیند زهد
 چون طبع را محم کردی بر هفت
 چو آن شوی که باشد شاعر بر هفت
 بر هر مصطفی زنی و اصحاب آتیه
 چو ز نامه بپای تو خواهند رفت
 با رب زد بوی تو و حصار دار
 زین پس همان سلسله او را پس
 سلطان شرف شاه قدر خاندان
 فیر و زکر و قریح کرد و خشن کرد
 بغر و نور و دین و دلهای شریف
 شاه رسیده ملک هم فریاد گشت
 از شرف تا بغیر بخت سبب و آل
 شاه که هفت و زین و و مبارک
 دین و موافقان بر دانه دست کج
 پیدا کند شجاع و عزمی تیغ خورشید
 خصمانه چو ز بخت زاید بر تو
 مبارز خوار خرو غازی و اسطوخودوس
 نا شکر و او کند از ملک و جان
 ای از شهان بگوهر شاه بزرگتر
 شاهان ز گوارا از بند کاکش پیش
 بنشتر و نایب مانع بخت ملک
 بفرست بندگان بکشار همه بخت
 کبند در میان و نیز د نو آوردند
 عفو و عفوست نو بود بر هر روان
 دوزدم از بن نوحه و حور
 بنمای نقد نظم بر ناند صبر
 زان گفته ها چو موی بر آید
 اند شو و نظم نو بند ز و طبع
 باد و ستی شرفی و بلی خوشبخت
 عنوان بنام حور زین نام خرم
 ملک پدید گشت بنام پدید گشت
 بر خاص و عام در بند ز و زور و زنگار
 از کرد نعل کب و بوز سهر پار
 جنبه صفت حور کب و خورشید پدید
 و ز فغان تا عرفان کب و بلیت سواد
 بلیت که حمله آرد در دقه سهر
 آب خال فغان بر دانه تیغ آب در
 چو آنکه کرد حیدر از زمین و آفتاب
 بر خصم کارزار کند و ز کازنار
 مبارز و نامانده بر شوار خوار
 کرد و بخت ملک و خورشید بر خوار
 ملک حور نو بخت شاه بزرگوار
 خدمت پند و جرم و بخت کب و زنگار
 نایب ایدان نو مسند نو عز و آفتاب
 نا آنکاز کرام نو باشد بر کسان
 بند باز بخت و نوبت سوار
 آسان که کام نو بوی شاه کاکار

بادشاه خورشید و شکار و خیم
جان عدو و شکر که شکار است
بکساعت نشانی به پاس اول شکار
خود خود خور که شکار است
جان نوبادشاه در زمینها رحمت
بر جان خویش و دشمن خود خورده زمینها

لایق زینت ارسلان خان رسالت خانی
سایه بر زمین نوحه شاه ز شاهان
خسرو غازی محمد بن پهلماز آنکه بود
از همه اندازی بر آسود و چهار کفایت
خسرو که چون گریان خواهد داد
دولت پروردی و فتح و طغی و غرور
شاهان از آفتاب بخت لو که پستان
ملک تابش و خور که پستان باد
نوحیان کردی شاه کاندو بر کعبه
لشکر تو در سوسه سوی این سعادت
هم ز این که پهلماز سوز اول آفتاب
در صف کن آن ملت خسرو هر که
آنگور بنیشت برین شاهان که در
که هک ملت سباز سینه فتح
کز سندها اسپان عدو در پیش
در سبندین بر سبندین بود بکاف
برهان چنان که بگشاید بران
خسرو را آن که از خیمه بدو
چون سوار آفتاب سبندین در
سرخ جان خواه نوحه ز این که
خسرو از نوحه ز کان نوحه ز کان

کرد ملت و سنان و سنان و سنان
ان نوحه ای شاه جهان و سنان
عمو بر لخوان کلای پور و سنان
کر با سار عفو بود بر خان و پور
شهر بر عفو بود کبک شهر و پور
شهر یار شاه و سنان و پور
سپه و سنان پد که پور و پور
نان و دران ملک شاهها چهار
عالم از نوباد پور و سنان و پور

ملک و سنان و پور و سنان
ناباشد هیچ خرد امکان و سنان
ای شهنشاه فریب و سنان
خسرو هر که پور و سنان
دارای زنده و سنان و سنان
شاه عالم لطف عفو بود
ظلمت ظلم از جهان ریخت
آفتاب خسرو و سنان و سنان
شاه تو دران و سنان و سنان
در عفو و سنان و سنان
خاطرات نام نوحه شاه
در نیام نوحه تو نوحه
چون سوزید گری و سنان
اند را یام نوحه و سنان
عدو نوحه و سنان
از زبان کار و سنان

نیش بر فرزند و سنان و سنان
پوسته بگر با نوحه و سنان
نایسار در شهر و سنان
در همه عالم نماند هیچ
نام نماند و سنان
نابرو و سنان و سنان
خوردند و سنان و سنان
نیر و سنان و سنان
عدو نوحه و سنان و سنان

از چهار زاویه علم بود عدل آواره کرد
 رستاخیز از کوه زمرد نوبت شد
 در سر راه بار نو که جانان باز آید
 نام پیغمبر پیش از آنکه نذر اندر نیاید
 بروغای عدل نیک جزای هر که کرد
 برقرار از جوی بلبلان آواز زد
 انگیزی که جنبش از نشان غم عالم
 کوه آهر غلند هدی که کز آنکه در
 گریخته بر ستار سگداز نشان از آفتاب
 سوزند در صلح مع خرد و یادگار
 یاد شاهان شاعران باشند امیران
 نا اهرم بر پیغمبر کج سخن باید هژداد
 نام مصلحت بر جوی که از آفتاب
 شاد با شرای و نشان از دولت آفرین

شاد با شرای و زری نابر خوری کاند خور
 بر خور از بیخ و کبک و نیش و نواج دست
 هم زافر بیکان و هم از آفریدگار
 شاه که اصل و فرع هفا افاضاد
 باشد ملت معلق هر بالک سخن
 در نظمه آفرین ملت در سرای ناد
 به آفرینش آه نباشد هیچ وقت
 جا بدنگر ندیده هیچ آفریده را
 داری ملت شرف و جبر و کن در تلج
 شاه که با عطاء میز و بسیار او
 شاهنشاه ملایم محمود سخن
 چون شهر یار شهر سیم زند راند

ظلم کو طام کجا افسانه کو به پیغمبر
 بره از زبان کز کز کز کز کز کز کز
 حاجبیل رو تو بودی و روان در شهر
 نوبت پیغمبر و لیکن هم ندیدیم هم شهر
 بروغاداران بشیبه بر جها اکاذیب
 راجب آلت جوا نشتر بر فرزند برایش
 خاسته اند از غلام خاص نوزد نشان
 غایب از پیغمبر روز پیغمبر پویان
 بگن در باز ستار سگداز سوزن
 هر چه در دود بای خاطر لوی در خط
 من جوید صلح تو باشم سخن با شام
 باید از کج سخن بر سخن زانکه بر
 بند صلح مبر بند صلح مبر
 در بر خوی دشمنان از هر بند و مبر

تا دار ملت شهر سیم زند شد ترا
 حضرت هفت روی زهین بودی شد
 در ملک نونشان زهین و زاسما
 از نظر صفا رو خورشید از آسمان
 خورشید ملت ساه بر زبان نوبت
 از نور و فای مبر و هوای و خلایق
 خورشید نور و نای بودی نور و آیش
 در روز کار دار نوزد از کج خصم
 خورشید طمان فلک خردی و سیتا
 نادان و وار بر تو موالی دهند
 از به شمار باغ و طایع که جمع شد
 چون در شکار شهر خردی بگننگ
 از هببت نوشین کاران خاوش
 طایع و ملک کمان مانع بار ملت
 بر اهل بیخ و طبعان چون یگونی
 کام دل از هزار و یک و اندک بران
 دنیا که هست مزه عدل آفرین داد
 عدل است فضل و مروت بر مکتوب
 کار جهان اگر کند دانست ملت نیست
 ای سوزنی بر شند خاطر شنه کن

بر یاد شاه عالمیای آفرین
 هم زافر بیکان و هم از آفریدگار
 ای شهر یار شرف و کمال ذوالفقار
 بر ذوالفقار و باز روی تو آفرین کرد
 روح از هوا محراب علی کف کاف

نوادار ملت داری و ادب ملت
 اندر هفت روی زهین آسمان کار
 شهران هفت چشم و از آسمان صفا
 نایب ز برج عدل و مشرق کوه یاب
 خورشید و ساه بر که بشد زهین بود
 در هفت زبان خیار که باشد زهین بود
 باشد زهین صلح خلق نور و فای
 خصم از کجا و کج و کلام و کج و فاد
 هر روز بار دامن و هر روز کار فاد
 نام نهم زهین شوند ماری شده واد
 شهر شرف کسب ملت در خط شمار
 گشتند جمله شهر کاران و لشکار
 زانسان که با جوش کز بند آسکار
 و نایب حاز طایع و باغی زهین براد
 شهر هر کجای و ساه در همه گزاد
 نا از خا لغات ماند زهین براد
 از هر جایش فضل ملت خردی کار
 کار و شاه و هر چه بر زهین کج
 مکتب و از زهین جهان و چهار اهر کفار
 در مدح شاه عالمیان در شاهوار

آگون همان زمان که شرح است و برو
 خورشید جمله خشم نور عتلت
 خورشید و آرزوی نور و افکند
 اندر سر جام نوب باشد هزار ملک
 در خدمت رکاب تو که در آن کف
 هر یک نگاه جمله جوهر مشتاکر
 ز اولت کار آنکه بوفتند باز
 از شیطانت تو سفید برود عرب
 جز در صاف دشمن تو سپید طغیان
 هر دو بهار پیشه زنا شتر عدل تو
 پیش نشان برهنه سندان زد ارب
 در پیش از آنجای هر از در محلیت
 از خفتن و این با ما نیک آنگه
 هر شمشیر که کز نور رسیده و از دست
 اندر صاف رستم و سنان از چشم
 گوئی که در تو کف مام خورشید
 آن روز که خورشید تا آدک گذشت
 بابت ساعت سخای من و سپای تو
 به دین لاری بود من و سپای تو
 در چشم هست تو که در دور چشم
 از بسکه خازن نور و آرزو شد
 باد سخاوت تو اگر بر زمین نهد
 آباد ز کلاکت نوران هم بدو
 با سر کشان تو در آن هفت باد که
 نام بر مجلس تو بسازد که خطاب

ناله

کر شد زنده نام حبه زلفها
 پیش از شمار زخم مشا رسا پاوار
 چشمه داروی ریشینه صبر بار
 و ندر بنام نیست حرام زلف بار
 با هفت همین و زور سفید بار
 در علمه چون سکندر که پستلار
 با کهنه ز غلام نوافد بکار
 نوس و هر اسیریم بشان مرغ بار
 شتر حمل چو شتر کند بجز رشکار
 آهو پیش سر کند و بر شتر خار
 چو زین و زلفه نانو آه چسبان
 بر آن عکبوت در صبه شوی سوار
 از عکبوت هفت نور و پاشنار
 شتر زبان سخن نوزاد آشکار
 چون روز که صیقله و سندان بکار
 ای در صفا رستم و سنان در کار
 کز بعد کار بسند کف که با خیار
 در با و کوه را بنود علف و سباد
 تا تو بهی خورشید بیا از سفید
 سیم حلال به خطای من و زعباد
 باشد چو نیک و نیکه من شتر برانکار
 بر سانس خزان تر تا روز که گذار
 کز عدل نیک شود تو ملاطفت و بار
 ای باره هوای تو به زخم حمار
 خنجره هفتی و من آن جام میبار

ناله
 با داند لشکر نوب ستارگان فرین
 نوب شهر بار و او چو خورشید است
 با داه از ارسال بنادق و عترتی
 بر هر پستان هزار زبانه نشسته

طشان عشق من همد آمد و شتر
 آن سبب شرم که با یاد لبش بر باد
 آنکه در دم چون کمر کرد و دست کم چون
 آرزو بریزش ز شد در دل در عشق
 ز ابر فرود من هر که مطر که کشد
 پیش او کرم هر روز دل مسکین عشقا
 من چو شا هیز ز این روز شام بار عشق
 گویند آنکه که دانند صورت و دل
 و اندوخته خوانند ز شاه شکر کاف
 نامور و بیخ ایت آنکه نام نیک است
 آن سبب بر زاده آفر زمان کار و جی
 صد و دله و آل با سب آنکه هر پادشاه
 ای شاه آل علی که روی عیلا هفت
 ناشور و مولا که تو آمد بد بر خندق
 دارد هر که از هنر من به نین بر خندق
 دیگر من صاحب و حجاز زلفه ناطق
 دولت و ادبی و اقباله بیانشا کز کجا
 هفتی دلی که کبیر بر نند و گوهر شکر
 منظره داری بدیع آبر که در دهان
 کز پهل خنجر نوا عی بد که و در کند

و از من نوب شد ز سر و شوش آن شتر
 گوید داند کام اگر نپای از شتر
 تا که برین از بر سپهر حسان زین
 ناسر زگان بر شد ابر و در مطر
 ما بر از فرینش و دلفان آرزو بر شتر
 و از چو کرم عیان شد دل که شتر
 در شکار جهان من زلفه حجاز شاه شتر
 و من نگاری از شاه بر من شاه شتر
 ز افشار در بر رضا فرین شتر
 در عاف و شام و هند و در موز شتر
 از برای حداد و آفرید از نظر شتر
 مدح صد و او که چون و نون شتر
 هر نایمی هفت از فر عیلت شتر
 خنجر آمد پیش خنجر نوب قطعه شتر
 و زین که تو کز ناله زلفان نوب شتر
 و زین و مردان حاتم و افشتر
 که مال بر سخن سستی شود در سخن
 ز در او چون خاک در ناله و گوهر شتر
 نوب زلفه ابر در ران صند بدیع آبر نظر
 که در نوب نوب زلفه و در شتر

فردوی سم و دیند که هم موف
هر که از بعضی نوسان باز آید
جهت نوجوزینا لشکران چون
از جفا و کبر فوهر که بیدار شد
حاصلت دانست دولت بزه بدایه
شربت کبر فوعلی است مایه انداز
ایه بخور مزینا جده در صفا که خوش
کند تا کوز شیخ نوجوزینا سید
از طبع شیخ نوجوزینا سید
ورینا که سبب بر نوجوزینا
ار شیخ و سنان رخ خورن شام
از نوجوزینا که یاد آید بر نوجوزینا
تا که از بغا و تکبر از برای مردم
از برای مردم و شمر و ز برای مردم
پیش چشم او زان شیخ چون که
از لب و خشار و لب دار و لب جفا
آفرین از حساب نود مکن را
خودند که در زان اعلای نوجوزینا

بر فلک که در چو نعلان چو سحر
کرد با بدچار و ناچار شکر
کر کنند اعدای نوجوزینا
جز بجای خود دیند به بیخا و کبر
در بر و بد نامیکار با چو سر که
چشم با بدراش زان شیخ نوجوزینا
مینا که عورت و برهان کرد و صبر
حاصلت دانست و زان بر نوجوزینا
همینا از چو نوجوزینا که
از ستار چو نوجوزینا که
خون بد چو نوجوزینا که
آستانه که نوجوزینا که
بند کار نوجوزینا که
جز به نوجوزینا که
در بر و لعنه از نوجوزینا که
بر ک کل چو نوجوزینا که

شاه

شاه به معرزه از ملان شرف
کر خوجوزینا که در کبر
نفر و بن احمد که با مصطفی
هر که او خوش و بسیار آید
بهر از و بن و دینا بر مراد
نفر و بن و نوجوزینا که
ایه شه آل شیخ را یان شادی بر
نبرواه آمد عیبت تا کند در
دست نقاشان چو نوجوزینا که
ناج صاحب و لوی نوجوزینا که
ناهاران نوجوزینا که
ای نوجوزینا که
حاصل آمد نوجوزینا که
خاندان با نوجوزینا که
بر خوز از نوجوزینا که
مغفلهای شرق و مغرب
چون نوجوزینا که
تا بود ملک شرق با
حضر و ملک شرق با

شاه

امنه بد نوجوزینا که
چون غلامان با شاه از مطیع بود
نوجوزینا که
نوجوزینا که
سال اصف به
ناج الامر که

چرخ دگر زمان دیگر
آمد نقش ارسلان دیگر
هست از شرق همان دیگر
بهر دگر است و کان دیگر

از شرب که هنجارین
 میس که پسرنا ورد
 در دوزخ ستار پلست
 از مردی و زنده دین
 مبدل صفتی صفتا
 دردی بیستف کویخ
 هر روز کده به نیکای
 غش بجا لوشنای
 جز سایه عدلا و خشت
 نام بدو علم نکند
 در خشت غلظت صفتا
 ای هجر بدیروز صفتا
 بعد از ملک کویخ
 در ملک شمشیر کویخ
 نبع نوبت نیکای
 صف کد کویخ
 خصا شکتی چو کویخ
 در نوزد صفتا
 جز صفتا غلظت
 برتن خردن کویخ
 مرغی که جز غلظت
 دشمن که هوای کویخ
 آرایت که ملکر اینست
 ای چشم در عین کویخ
 امروز بعد مینرایست

میان

بهمان نوبت شایستا
 مداح نوبت شایستا
 زبانش چو جگر سحر
 هر کجا خیزن خواهد شد
 وز جو کف لایه شایستا
 مادام که نام برین جانها

در ملک بجان مبارک
 کویخ و کاسران کویخ

سخن سزای نکوبد شایستا
 ابوالعلاء عمر مختار
 اجل صاحب کرامه
 صفی و لیلای کویخ
 معین صفتا
 جهان بی کویخ
 زمانه را بنویس
 پیش از این شایستا
 هاد صفتا
 سپهر و مهر هوی
 زینت محمدی
 خانه خردوار
 نماند هیچکس
 ز خدمت و بندگی
 بیایند سزای
 اگر همسای
 صبا و زینهار

سخن نجاس و الای
 زرای و همت علی
 کد نکستی
 دهد سزای
 خطر بود که
 بران صفت
 جز آنکه کام
 بود حشر
 خطر ندارد
 کویخ که
 بنیاد هم
 بدست ل
 که صفتا
 بن و عجل
 همه خردند
 سه ماضی
 سخت نا نوزد

کمانک در شکر از نبت نمود و خزان
 بروی عدا و اموش و عدا شکر از نبت
 کف عطا ده او دادند که کف نهند
 از او عطا عطا در بود بزد هم
 ارا مانه مساه بنده بود صد
 کینه بنده صد نو که خرمند بنده
 دو ملت را بیکر کلت هجیر نم نمودند
 خطا آید و زاهد ز بول کلت هجیر
 ز ساه کلت نو بنده کلت شکر کرد
 صلاح ملت بکلت نو اندر دست
 ز خا قوه خا خا خا شکر کربن
 خا قوه کربن که از هر پادشاهی جاهد
 هفت نابغا بر کسی نشا نکر بند
 بغای قوی رضای خدای او و عدلی

درین جهان که جهان است
 هر رسالتی که از او آید

هت بر پرورد شکر نعم پروردگار
 هت آن پرورد نعم کفند هر چه
 چون شمار نعمت خواند نام بر شکر
 که زبان شکر دادم سده هزار لغش
 آنچه با من کرد از نیک خدای وند جفا
 بر کج خود دشمناسا که نایبنا آتش
 که کار کیش پرورد کار عالمست
 خالق کونین هر چه چیز که هست
 مهمل بیغیر این حق نبرد ندگان

آنکه از نعت برو حکم او نشاندیند
 هر چه آید بر من از نعت بر او دادند
 از دله صا و طبع پاک و با نعت
 از چه نوحید و کرم نشای مصطفی
 صاحب سلج ولوی حمد و معراج
 و ز لیر حمد و درود وی شاکرم
 کار دین آرام از محمد با و ان
 پادشاه سینه معز و زینب آنکه کت
 یا فخر انچه در دست سلطان اعظم
 هر چه در دست سلطان اعظم
 کار من بالا که نیت از اعفای نیت
 مال بخشیدم نکر کرم محو طهر عالم
 بر روی شکر شکر نامیده در دست
 عدل و در بندم بعد خود شکر همام
 مال خود بر یکد از خود شکر کرم فنا
 از ره نیاید عفا ز خود نیکو دله
 مکرمان بنی نیت دادم آقا و آقا
 دوسر آقا صاحب نیت که با نسیا همد
 دین در عفت پوشاندم آقا و آقا
 بردگان ز لیه بخشیدم کسانه داکر
 داشتم بر کتبه های کوه آقا و آقا
 بر که بر دندان بر من آشکار او نشا
 هیچ دوران مال من در کوه خود کرم
 حق مال و نفع من هیچ کوه نشا
 کشتا خود بخود بنده شکر آنکه کرم

خو صا در نیت و با هر چه و نعت
 بنده ام امر و اطاعت نام شکر
 بر من نوحید خود شاکرم قوت و استوار
 احمد خا شاکر کوا از نسیا بود خا شاکر
 صاحب کفان و حج و غز و صا و طبع
 بر ما مان بنده کرم کرم هر چهار
 کار دنیا را بر آید به شرح شهر یاد
 کارهای دین و دنیا ای نیت
 حقیق و جاهد و شکر و عدل و عز و نیت
 خود بن بر ملک خا ن کار از نیکو
 کار من هر روز به شکر نامیده در
 خاص من بود نکتی خاص در عا
 باز ماند از عدل من باز شکر از عا
 نایب عا باشم اندر خلد با همام یاد
 نایب عا من شکر آنکه که باشکرم یاد
 خواستم مکرمان خود شکر کار و یاد
 بر سپاده می ز نعتی هر چه شکر
 و بنودیشان بی اندر نیت کرم یاد
 بر نیا و بر همه شان نیت بود
 جز قوت نا و در شان خطا نیت یاد
 که نیا کرم نیت اند شان غا ل اجواد
 کبده هلم حلاله و به هانق صا
 وانگه کرم نیت من نیت نیت اجواد
 آن سکان نایب کار و ان خان نایب کار
 او خداوندان مال الاعشار الا نیت

دشمنه که کند و بد کوخه ز غافان سرا
 خانان من در آتروئی که آن هرگز مینا
 ندر و سپهر و زوخت من هر بر باد
 کینه ای خواسته به سجده و سینه
 فضل کم از من بر نام ازین خما خوش
 چون که بر سلطان سلطان خیزد هاگ
 پیش سلطان همانا دران چو بود
 ز تو گوهر با فم خلع ازین چو پیش
 هر بر روی که نماند چنان در عمام
 دولت از اقبال سلطان من بود
 باز دیگره نو آنکه گشتم از استار
 از خلد و نده چنان خواجه رفاه
 عدل سلطان چنان خرام ز جبار
 در زبان نگاه بشیر که چو جرم
 باوی از عهدار نو که خلافت در ده
 نانیان بهر پادشاه از ایشان نمود
 دست صبر دارم که با خفتن تو که
 عهد نه بر آن شکست با خلت تو که
 از یاد صحیح و دینشان را بچشم ابر

روز چهارشنبه و نهمان یاد اجمل
 دلب های بدسکلا فرخ چو برین تار
 کارد به صندرمه بنام صاحبان
 هر چه در عالم بینه بینه زانکه
 هر که در دنیا را در سجده از هر چه
 خفتن عالمه خاند سازد در اول پیش

صاحب

صاحب عادل می صحرایانند
 صحیح جامع ز بعد آنکه از آن نماند
 ز اعفای دولت وین مالک و سینه
 منبر و محراب و طاعت که که بداند
 هر که بلیت محمد که با طاعت و در پیش
 ز نیشل تا حصر ز نیشل باشد که با نیش
 خصم دنیا را طغی زود با بر ز نیش
 نابوی بر عهده عقیق بود آس آنکه
 چون بود بر عهده عقیق بود آس آنکه
 از بر یک نفر و نیک که نبرد در راه شرح
 روز عیسی در روزی و عیسی که کان
 هر کس نباشد که بر کینند از نیشل
 هم چنان که بد که گفتن و در کشته
 از برای دعوت داران راه پیشروان
 چون بود از خوان او هر روز و در پیش
 هیچکس چون صلح عیسی از نیشل
 بر سر جان خدای زده و ز اعفاد
 او سندان رایج در مصطفی صوم
 گفتن انبیا روی تو از این نیشل
 ناره که کلین نبوی و ناره چو نیشل
 فرنی او با در چو نیشل کلین و نیشل
 ماه روزی اش را چون و ناره چو نیشل
 عباد و یاد سعید و حال او فرخنده یاد
 روزی اش را با قبول کرده کار داد گس
 کلام دل سر پادشاه نیشل که کار نیشل
 صد صاحب عادل بنام صاحبان

صاحب

بشد بر طالع هم چون فرخ فال باز آمد
 بزنگان خراسان باز بدست افتاد
 و در ان طاع صاحب طای سلطانان برفت
 بزنگان راصلت فرمود و خلع سلطانان
 ره باشندی سلطان ره برودند و کتبی
 بخندند و سلطانان در کتبه خودم خراسان
 چو شد فرمان بر صاحب کتبه خراسان شد
 چو شد فرمان بر صاحب طاع کتبه سلطان
 بیامه هر سلطان خراسان چو شد فرمان
 ز خراسان طاع کتبه که در آمد
 بکار درین زمانه و شغل ملک طلعان
 ایام خراسان فرزند کتبه آمد و در خراسان
 مدد بداد هم چون فرزند خراسان
 دل و بشوی و صاحب طاع کتبه خراسان
 نوید آن کوهی که پیش کتبه بود
 فلک خراسان خراسان و در عالم آفتاب
 ندی و سوره عالم و خراسان هر عالم
 چو سوره خراسان عالم کتبه خراسان
 بپندد و در خراسان خراسان خراسان
 نباشد چشم بل خراسان خراسان خراسان
 ملک خراسان و خراسان خراسان خراسان
 چشم خراسان خراسان خراسان خراسان
 فلک خراسان خراسان خراسان خراسان
 کتبه خراسان خراسان خراسان خراسان
 جهان فرخ خراسان خراسان خراسان

ک

کر انسان بندگ عشاق بود بر هر که خیم
 چو در رخ بود خیم به یو و اللع
 کوی خیم چو خیم کتبه و خیم
 شوندا کتبه خیم نور عتبه و خیم
 بغای عمر بخوهند خیم و خیم
 الا نادر دل هر بار به خیم خیم

در ایام نو بباد ان نو ببادی و خیم
 فغان خیم نو ببادی و خیم خیم

عشق سیمین لعبت هم که پادار کتبه
 لعبت سیمین لعبت هم که پادار کتبه
 ناید بدم شکرت با فغان پر لولو کتبه
 جاز نهادم سیمین لعبت هم که پادار کتبه
 عنبرین لعبت هم که پادار کتبه
 پسر هفت از دهها چو سیمین لعبت هم که پادار کتبه
 در سر من هند صاحبای عشق
 به که بردار نصیب کتبه خیم خیم
 نو چشم صاحبای لعبت هم که پادار کتبه
 آنکه بر ملک خیم خیم خیم خیم
 صاحبای لعبت هم که پادار کتبه
 شاد و خور و خور و خور و خور و خور
 آن خیم خیم که اندر خیم خیم
 آن خیم خیم که اندر خیم خیم
 مهر و کیمت اما و خیم خیم خیم
 از کتبه خیم خیم خیم خیم
 گر که خیم خیم خیم خیم

خوش انداخت خوب برین شب در کعبه
نوشی چشم مردم از خاک پای است
هر چه اصل صواب که او صفت
شبه عاوی و یاقوت خاندان خط
کفت مادر است سبب ازین کفت
لمع او صبر پیشکش هر چه مکتب
سال و ماه و روز و شب بیلان ازین
تنگنا هشتاد و هر یک از و هر آینه
در خوشی و خوشی با دایه ای عمو
در مثل ماه که کعبه کف ازین
فال کرم دست به خاها ازین سبب
ناد عار د بلا باشد که گشت ازین

اوست در کعبه که در خود دلدار است
به بصیرت آنکه به آن نوبت دارد
حاصلش طبع و پدید خطا در خط
والله اربابان او شایسته دار خط
جو او چون عشق با دم که با او کرد
دست با برین کاشاک و خطا در خط
هر چه سبب که در هر آینه دار در
ناخفته من در خود هر دو دار در
ناید بر کعبه در امکان بغا در
رست و در صحرای کبار که با او کرد
راست چو زبانی که سبب است ازین
وز عا س از سپهر کربلا در خط

برین شب بلایه در کار که بسیار
خود باشد که دعای و لیا دار

ای سعادتمند خیرین هم از ابرو
بجز سعود و طبع و تفاسخ خان صبر
نایشام خرد سعید خرد سعید
در سعادت و القاب سعید الملک
خانان سعید الملک ازین سبب
روز کار آری جو در بجهت بان بر
بر هوای شاه که گشتان شهیدان
پرتیال نوشندان به باز گشته و نقد
ساده پروردان بر جاه و اقبال
کلت ملای آبادی نو نو طبع و تفاسخ
آسمان هم مصلحت وندی و بر کرم

بر هماننداری محبت با شمس الملک
نام سعید و القاب سعید الملک
بر سعید الملک و سعید الملک
ولایت حقیقی که نام هر یک در
گشت سعید با آبدان بی شمع
هم بجز خود پیش باز آمد ز کشت
ز شهبان منش آرد هر روز که
با فراغ سابه او بر سر خوش و تبار
آل سعید الملک تا نفس از صفا و زکات
ظلم نیستند و لذت در هیچ شغل
آسمان را بر سر او نوحه هر روز

از دولت و کاغذ نوجوزت دور است
باشو روی طهارت ز لیل آینه
از مدار آسمان پنجه ازین
شب ز روز و روز از شب ز صلا
هر خطی از کلام نور کاغذی ازین
خلاق را بدار نوعی ازین
ذبله انشای ایام اسد مد بار نو
از حال طلعت سخن شد زین
چون صد بار پیشه چنان که
سبب پروردگاری و ظلم را ازین
سوز ز پرورد انعام و بارین
کرم حکم با دگاری در حق و شوق
نایک تا طرخ هر دو ازین
با و سعید که در صغر شرفه ناظر
بجز سعید و نوحه آنکه بر سر ایام

ظلمت لیل آشکارا کرد و نور همار
کلت نوحه طاهر کرد و نوبت ازین
وز سر کلت نوبت پرورد کرد
این همه جوید که بر معانی هر یک
چون زین طبع که در پرورد کرد
هر چه در هر چه در خط
زانکه در ایام نود هر چه صد کتب
هر که آن زینت سبب که نوبت
کفت داد و نوحه در سبب ازین
کر نوبت پرورد هر سبب پرورد
نفس سبب را و آنرا که کوی حق گداز
بر بار سبب حق و بد را بایش سوار
نا بود که نظر بر سعید ازین
هم بر حساب نوحه ازین صفا و زکات
خبر دار حل قهر اخبار با بیلت یار

هر که باشد و سبب نوحه شکار غم صبا
زانکه هر دو سبب نوحه شکار

آمد چنانکه در شماره شهر شهاد
ابو سنان بنا بر شاه سبب ازین
بناز شو و چنانکه در آتش آسمان
بر شاخار و سنان بلبل نوازند
در جو بیار سر و سبب ازین
به آب و به بر طبع جو بیار کل
هنگام را بخا یا شود مثل زینند
هنگام کل رسید ز کفری یعنی

شاه سبب ازین سبب ازین
بر شاخ آسمان کوز ازین
چون برگشت بر رخ سبب ازین
نوحه و نوحه نوحه بلبل ازین
نا فاخته سبب ازین
فرضی غر بود در جو بیار
ان آن مثل زینند ازین
بر بوسه رام گشته بخا با کرم

خوشتر کدبانگ و نشان در کار خوش
 از خاک و خار و خار باروی عشق طاق
 ادبی عشق ماه بسا آن کندند
 نا شهر بار و بار بدستوری غریب
 صدر کبر عالم عادل هب دین
 دستور و دست سلطان دادگر
 دین ندید و در کفر زنده سعد ملک
 از دوده و بنا و بوی آن کند در پیش
 ای صدر روزگار که در روزگار خوش
 پسر دین کون سپهر زین کون نیست
 داری و دگر دو کفر شاه هم که نیست
 اندر پسرین بیخا بخت و بهین
 در چشم تو که چشم بلند دورا و سخن
 ز در دل تو آب ز جوی سخن خورید
 آید حاصل اهل سخن را مبعوح تو
 نامی چنانکه در پیران نام نیست
 در باغ عمر سوزد با صد روز به
 چون هفتده سالگان نولد و گاشتن
 بسیار منت است ز ابروی از لباس
 از شکر نغمه نوز پیری مغموم
 نادرش کارگاه ساز عاشقی بلب
 از بوسه گاه خوبان شکر شکار
 نادر زبان نازی بینان بود هفت
 شاعر هزار بار و بیستاد منج نو
 سال بغای عمر تو پیش از ساره باد

سرو

مکند از کربان تو که در دمی کنار
 روید بخت زار و زمین زار و لال زار
 خیز ای صفت هفت و آن جام می عیار
 جام می از تو که در دستور شمر یاد
 آن هر چند بشا و به ما در شاهواد
 مسعود سعد ملک و مسعود کا کاپ
 چون عید و چون بد در شرف دوده و باد
 در دوده و بنا و بوی آن کند در پیش
 تو در دل کرامی و نایح سحر کبار
 از دولت شگفتی به پند و روزگار
 بخشدگان سبب حلال روز عباد
 خلق از بسیار نوسنگ با عدت و بیاد
 چون ز تو سخن باشد روزی سخن چیدان
 شد نام ز دین و تو خوار و عزیز چیدان
 آرا که شعر باشد هم و ره و سعادت
 خیزی چنانکه در پیران سخن نیست
 هفتاد شد تو موعظان دوی و چهار
 بروی کار نام خرد و لب و لب چهار
 کار از بعد هاشم توان بود سخن گذار
 که باستان باز بر تو شکر مر شکار
 باشد شکر شکار چه چهره از شکار
 ناپیشگاه باشد و اقبال بشکار
 نام هزار و هشتاد و دویست و هشتاد
 ناجون هزار و هشتاد و دویست و هشتاد
 صد بار و آنکه که در شماره شمر شمار

سرو سپهر طوفان به
 هفت شکر خاکی طبع او
 بنفشه آینه عالم هر گاه
 رخ آن شاه که در شکر خاکی
 کرد و دیوانه در دم زار و شکر
 خلت داد و دست زینچه زوم
 لب لعل شرح می باید هم خوشی
 بشا از آن لعاب زینچه که کوه
 کوه که تو بچید بشا نام
 صاحب کار سعد را لوز را
 بنیب خنجر امیر این بزرگ
 مسند آرای بفرخ و شکوه
 آن امیر سخن روزی که چو
 در امارت به یک کوه و شبیه
 لیسر کلات دوی آراست ملک
 ای وزیر می که سر کال تو کرد
 هر چه بفرمودی که خدای تو
 دست عدل تو ستم با قدر
 در شور کرم تو هر وقت
 پشت حال بعون تو خوش
 وزیر او امر را ای صدر
 نیست در عالم بلیت هر
 روز و شش شود از هفت
 ناظرت بر لخصم تو زند
 حاسد جاه تو از آتش دل
 نهر که در آن خاکی شکر خاکی
 رخ ز شکر آینه او ماه منبر
 که رخ ماه با کبر شکر خاکی
 بنفشه آینه امیر شکر خاکی
 و آنکه که در شکر خاکی
 شد کنام هر چه در شکر خاکی
 یا خنجر زوم ز شکر خاکی
 باز کوه شد امیر بود هم
 سخن زینچه از طبع و زینچه
 صدر فرسخ زینچه خاکی
 بلغه صد و بیست و یک کبر
 ملک آرای برای و زینچه
 نوز بر اسب عالم اندام
 در روزا و شکر خاکی
 خسرو شکر خاکی که کوه
 صورت عدل و کرم زینچه
 شود خام و باشد نیک و بر
 راست چون بوی بیاد زینچه
 آرزو خام شود طبع ظفر
 دین شاه بوی خوش پر
 نیش از خنجر صد و تو که
 که از نیش از نیش و بر
 بر لعل حاسد تو چو شکر خاکی
 نهر در بر کوه کوه که کوه
 با دم سر بود در معبر

دشمنای تو در کجای بود
 بهر آن ستم سرخامه تو
 با سخا و کرم تو چو جهان
 گهر مینماید و همچون دم سوز
 سائل اندر تو کرد درارش
 نیست آیات کرامت ترا
 هر که مدح تو فرمود خواند
 کوه بر کوه شود همچو پشته
 ناچین است است و سینه تو
 تا که باشد فالت بر شده را
 باد بر کام تو در و بر فالت
 تو همی را در یاد تو طرب
 ماندک بدخواه تو در کرم تو

خودش بد هیچ عمل آمد چو سحر بار
 تو را تو در و تو شدن عالم نار بخت
 تا باز جهان از نیش و آید تو خورشید
 بر که کل از اختیار برود آن در دنیا
 از نیک چو گره چون در زنده بر آید
 دستان زدن نیش آن سحر کار گزین
 هنگام ناشای خفا و نماند از گزید
 بلبل بشود راز دل را و تو میخواند
 راز نه ها تا که در تو همچو نیش
 صد که که نظام الملک زنده شود باز
 مستون در ملک ملکش تو محمد
 مپرس که امیران سخن را بکه نظم

دشمنای تو در کجای بود
 آن صد و سرافراز که او باب عالم
 هر که که سزا و ادعای و دانند
 لطف و کرم او چو خاقان و پادشاه
 لیس اندک منت کوش بسیار در
 آزار تو در عالم خواه که نیش
 هنگام بهار است در بر تو سحر
 با لعین فرخار نشاط و طرب لیک
 در عهد سنانت عالم سحر نایب
 چون طرب شود فرخ بمنفرا خطا
 نوکت سر سال و با نیک غریب
 ناچشمه خورشید هر چه که باشد
 تو چشمه خورشید شاه دل خود نیش
 در تو در رخ باره که میگر و میگو
 کرسوزنده پرده عا کوی راطع
 بی در شای تو مبادا که هر عصر

از دست فنا مژغرم تو مبادا
 طرنا شود دنیا ای کشته چو طوبار
 آراستد به پیر و ن آمد آن نیکار
 با صورتی که هر که از او نگر بگفت
 بر خاسته ز خیل ملایک زو قفها
 آمد بعد نگاه چو سرو آن چو گل
 کل بود با سر و چو آن سینه بار بند
 نبر و کمان جنبه و بازو شرا لیک
 پیش آن نماز عهد یقین از کتارت

نا اهل فام پیش تو آید نام واد
 بروی ز مبر نیس چو صد سواد
 گردد بسر تیغ شد از نیش سزاوار
 با اندک و بسیار وین مانند پاد
 کس را بر تو نیش تو منت بردار
 نمنه تو خوی ماند زو عالم آثار
 از خاک بدیدار شود لعین فرخاد
 وز خار نعبس چشم بداند نیش فرخاد
 چون ز تو بر طبری که در امتکاف
 او را تو رسانیده بسوال و بر قرار
 ناساک کرد در دل و جان تو طرب کار
 باشد ملک و خورشید هر که کست بار
 هر جای که دل خواهد هیچ محل انکار
 خورشید بر هیچ حال آمد چو سحر بار
 چون سحر عدت کرد در بر تو شو
 در سوزن نظام کتارت شد بر تو

این رسم آنکه گوید پیش از نماز عهد
 گفته بشیر بخشن چون زبان عاشقا
 از بهر بنش با زو زبان بدیدن
 من زنده باد شاه دها چو پیش
 خورشید آسمان معال و بر نیت
 خورشید وار نور دهنده همه چشما
 خورشید را بر هیچ عمل چون پیشتر
 از ندمه مشک به ماست خزان
 دستش با بر نسیان ماند که غشا
 هسک ز نسیم خلوت آورده خلوت
 انعام و بر رحمت روز خلق
 لبه پیشمار دولت و اقبال یافته
 دو هر که بسید ز فرج بود پتیا
 آن ز هم زمان که بناید بنام نیت
 زان نام بنام نیت بر آن جهان ترا
 که با در نیت خواجه شونیک نام باش
 محسن بسو است نیت نه همچو زو کار
 در باغ مهری چو گل کامکار باش
 آینه صمد که چشمش از ساز
 آورده بسازد و این پیش از سخن
 اری پیش ماه بسیر پیش هیچ
 با مطرب غزل خوانده نوش کن
 مدد صمی که داغ هر پیش از زهر
 شکل و گویند چنان نیم دایره دینار
 تمام دایره که در جوی مغبیه رسد
 ظلت

فلک نموده چون کار با فلک
 و با چون درین عالم در آن کور
 زنده داران کس نماند زار و زخم
 خدیگه فامنه زنتین عدل چون
 هلال و چشمه خورشید با نایچ و پیر
 میان آخر شبان و اول روزها
 چو که در شعیان چه برین دست
 هوای مغرب گشت از شفق چو مگر
 هلال روزه بدین صفت که دادیم
 بطبع بند فرسناد لوگو مشور
 سر مغز زنده مغز دین احمد
 سپهر روی و جود افکار در کتب
 ز هر که او صبر کرد غمزد و عالم
 حال گوهر خاله آنکه از نکو خلق
 مصدق روی که چو بر صد زبان نشند
 بر آسمان هنرمندی و شجاعی
 که بخندد سنو سال و ماه بسند کام
 بز گواری کرمی و از منافق
 بدلت سبکی و هر پرواست بند
 به بر و احسان ز ابرار برزی دارد
 که عطارد او بد سخاوت است
 ایاکه که نامد چشم خلوت همان
 ساری بار نواز فر تو جبار صفت
 برو در نامه عری نوبه سخا و کرم
 شکر وجود و سخای زان فلک نیت

بر او هلال چو لب گوشه نازد
 که از هلال در خواهد آمد نیکو کار
 هلال روزه بر او چه شد بخف ضرار
 شد است گوید بر آفتاب عاشق زان
 بکن نسیم حلال و بکن ز زرع بار
 سبجه بد که شب روزه در وقت
 سپهر نایچ زنده روزه که در اطهار
 جو رود آن شبان شدند در بکار
 ز روی قبله فریشتد چو لو بود
 بنظر که در مدد روح مستی اهراد
 ابوالمعالک دهقان علی پهلاد
 هر مفاخر دین احمد خاند
 بر است چون هنر از عجب همچو خزان
 رخ خرد رضا است و چشم بدی اخلد
 چو آفتاب کند خیره در پیش نظار
 چو آفتاب زنده در فرزند هر و یار
 زبان در حلقه و زو شکر آه کبار
 بر آنچه روانا و اجرت پادشاه استغفار
 زیندگیش نیت بد که شود بین آن
 بیک و بار بلبان کز طوبی از اشجار
 در حق طوبی به برید نبود و چه بار
 همان ز نیکی کردار تو جبار کردار
 صفت همان که جنازه خلاقه خلد
 دی کرام زانند خاصه بر طومار
 ز عهد کردی دست نوبان بر ز شمار

چه منبیا که کتیبه که آمد از حضرت
 خجسته ماهی آمد بهم مانده بود
 ز کرم کار که جاها اندای نامشاید
 نشان اول رحمت بی یقین بر تو
 دوم نشاد بود معترفی که هر چه خطا
 ادا ناکه همان باشد ز تو یادگار
 شجری از برمه چون بر از هزاره است
 هفت ناز خدایوند و در دوان را
 بگویند پادشاه گشاد در روز
 ازانکه نبود در عهد امیر خجسته بود
 خجسته نام در عهد چون که عهد رسید
 خجسته زنده رفته عهد تو صد بار

شاهد لب و دیده شد ز پیش تو کار
 خورشید معالی فلک فضل و عباد
 فرخنده نصیب بر صدی که در او نش
 مخدوم هم از عین راه افتر که بکنی
 آن بند نوازی که هر عمر او را
 برده بیواضع سبوان در خاک
 زان روی که در کف او در بر میزند
 خورشید و کعبه یاد و در بر تو رسم
 از خاک ز تو رسم بر اندک خجسته
 از نابینا سپار کند هم و در آن خط
 ای سبید احرار که اهرارند از بند
 جان تو که تا بوی بفر بوی بودم
 بی مجلس سخن سوزش بوی تو مستی
 کامد ز سفر بار خدای همه احرار
 دهقان اصل اصل جلال احمد سار
 برد و خسته شد دیده سید اسماعیل
 به چهره او عین خرد ندهد و بداند
 جز بند نوازی همچو آن بند کرم کار
 و در عهد معالی شاه در پیکر کرم کار
 بی جسی روی دم و زدی دینار
 دو کار و عجب است برین گونه و کردار
 او خاک برار دزد و سبم خجسته وار
 در حال کند هم و در از خجسته بیاد
 از بند بد ز خاک کف پای بر اعدا
 اند و خجسته و سرگشته چه کرم کار
 چون سوزن سر بچینه و کعبه بوقاد

سوفار

سوفار نه نار شده درازند و بدت
 تا نوازشدی نیز ز فتم بد رس
 نیار تو و شوی بد نوشته از من
 غم خوردیم و تیار کشیدم شیشه
 نیار کشیده که نویسیار ندادش
 بر بدک مله و شوخ و خرد از هر شوخ
 خاطر شود از کار فر و مانده و شوخ
 نان یار گم از نرندی و دل و جانم
 از خدمت تو و و نیانم هر حال
 که در خدمت میزند مرا هفت شایخ
 من چون تو خدایوند سرفراز ندیدم
 تا کبند نگاری که در کرم خالک
 از کرمش او بارده و شک او شایخ

با دعا علم جاه نویسنده سرفراز

اعدا را ترا خجسته نکوز یاد و نگوشاد
 آرزو شو که نشانی شد هو الزمان
 در خلد ز شاخ در خندان از خطی بیل
 زاع بگردد ز بند زبانه چون از هر شو
 ملاک باغ و بوستان بگردد ز شاخ بوی
 ماه فرود بر خجسته خجسته بود
 بزمره ز بند بیکر کلدیشا زار و داد
 چون فضل از بار و بر یکبار گدند
 هر جمادی داند نام نامی از تو زنده
 ماه بهر از بهر آن خوانند از نام
 با ده بر و بر یک بر او بود در فصل با

بدگان تنم حصه اندوه اول خجسته
 عبدهای جوش و زور با کون بر یک
 زاع کرد آمدی مهر انداز شد غم
 سرو گلزار عصب که با نعل لب و سینه
 مرد بحث باغ و باغ شاد ز بند بیل
 از هر پیشانی با نعل بند او زدی
 سایه دار و بوی دار و زهله این دفتر
 عارضه مستحجاب ناپسند رکب
 کاندوزین ایام خلد از غم با بند
 بر یک پیرو با ده بر نداشت چه آمده

برک پر یاده بر نامه هذکام نشا
 بهر و برنا و برامیزد برو باوریم
 صد دعا را و هفت اصل که بود
 زین اهل کفایت که هر یک کافیه
 آن هنرمندی که چون کالی کالی
 ملک شرف و جلال است و وزیر آرا
 لای بلند از خیر او نشکر و وقت پیر
 بر سر چشمه حیا و بزرگی و شرف
 در هر صورت شایسته زاری بود که
 نه نظر لای خشنه آن بود شمشیر
 خطی از ای جو دشت در صحرای
 در کفایت چون سر کلان بود که
 هر که در میان تو باشد روزی
 جز ضایع تو نگرددست تمام عیار
 حاسد جاه تو خواهد خورشید را
 هر که در جاه عزیز تو که کربان
 هر که در آینه حاجت جوید وقت
 از چون هر چه چون زشتی را
 چون تو باشد جاه و دولت از
 حاسد با خواه جاه تو بر لایست
 گاه بر گل بزدی تویش و گوی
 نا جهان باشد نصیب طریب از جفا
 جاه بدخواه تو از اید و سخت التری
 لایست قابل تو بگفته از صبح اشیر
 سبب بر ایدم شد تو سبب
 سبب با ایدم تو و با ایدم سبب
 عاشق

عاشق سبب در بخواند دیما
 زان نگار سبب با من ماند
 که در زین روی مرا بنگار گفت
 یعنی سبب صفتی
 سبب چنانکه که ماه و شکر گل
 زگر آن بر کان پوست
 ناستودان نکسرت جان
 ناردان در جان در آن
 مشایخ شمشاد شکر گل
 خطه لایست آن شمشاد
 بر رخ نشان آن مریشان
 لایست صاند خط مرید
 آنکه شیهه دولت و کاغذ
 از کمال جان شاه بجز بر
 ازین او بجز بر بشود
 لایست اهل هنر در خط
 چون دولت ناچر که
 خدای صدر تو از جان
 ناعید ملک تو بر ملک
 آسب با بلان و ز ابرین
 بارگاه خرد و شرف
 حکمت آن بان مدح صد
 دفتر مدح تو وقت
 سوزی در دشتنا و مدح
 رشده و کبریا سوز ز کشتی

من در عاشق تو سبب
 جز نگاری کان روی سبب
 صفت از زمان که در آن سبب
 بر سبب سبب سبب سبب
 زگر و شمشاد در سبب
 نبرد از هر که سبب
 زهر سبب زگر و سبب
 که سبب با سبب
 در این صورت سبب
 برده تمام از شکر و شمشاد
 سبب و سبب و سبب
 سبب لکنا سبب
 سبب سبب سبب
 ناستودان سبب
 ماه سبب سبب
 خط تو ناچ سبب
 چون نام در سبب
 بر کبر سبب
 اعنا ددا سبب
 زانسان تو سبب
 ناز تو سبب
 دفتر آرا سبب
 در طب سبب
 کف از سوز سبب
 ناستودان سبب

گرمی و بلایا ز اقبال تو
 بشکند از سوزن فکر زین
 ناخداوند سخن را در جهان
 از خداوند سخنان و گدرد
 با دار بای سخن و است و ما
 آستانه در که تو مسافر
 نوزخ و رشید سخای تو بلف
 نافر هر که بکوی نام دور
 در جهان همچو سخن با در سخا
 نام تو بانی و محمود الاثر

در خیمه نای هوای امیر
 نشاند دیده صمیر و کمر
 بوزار زنده سخن و دشت
 شاه مایلین نظام دولتین
 آنکه خورشید عدل و خیر
 در دنیا بد چشم همستا و
 رای و نده بر مملکت آدایش
 آینه فضل و حمد الخیر
 دیده ملک و مملکت از دنیا
 صورت عمل و ابدار الملک
 از وزیران مشرف و مغرب
 خطا و پیش روی آینه
 بجز انصاف و عدل و شفقت
 عدل او ناخستیم از گوش
 در جهان با کهنه طوره او
 در سینه و نازش که رویش
 هیچ مظلوم با شد از نظام
 هر که بسند خیال او در وفا
 دین کرد او هیچ بر یکجه چشم
 نظرت

نظرش نور دیده آفرید
 زانکه صد بیت عالم با نظر
 ای نظیر بوی جز بوی همشا
 بچوایه و بخت و دولت بر
 سوز زنی پر کشت و پیک
 کشت در خدمت تو با تقیر
 کز تیغ تیران بر شد و سخن
 نیند بر در عقیدت شرف
 نام هم بر روی دیوان را
 سپهر مضمی و دین و نیر
 نادم صورت آفت ایام
 ملک حافظ و معز و نصیر

شهر و دیار رفیعان را با دا
 جاودان بر سپهر حیا مهر
 ای تجار شرف بوم معر
 بافته ادو باد شامشود
 از خداوند دل و دل و غیر
 وز خداوند نافر و معبود
 پادشاه حسنیان از شرف
 شرف دین که کار غفور
 هفت و جنب پادشاه تو
 بند که پادشاه غفور
 پادشاه اسپادنه و ناس
 از شرف مملکت از خیر نشود
 امت جعد نور احتمند
 طایع را احسان ما مورد
 هیچ کس نه ز دل شو عجب
 بچسبند ز تو بمنز رنجور
 بی هوای خواه بود در کس
 ندهد آفتاب از ایان تو
 نادم صورت پادشاه کس
 بنده آن نوزاد نسویم خود
 هفت و شرف تو شد نود خلد
 شهر شرف تو در دل نیست
 شرف تو شد نود خلد
 چون بنویسد بخت تو غنوم
 از عطای کف عطاده تو
 عالم خانی تهای تواند
 مکتب تجار آن که نیک و نیک
 نظم و نثر هر سنا اثر است
 از مدح تو بر صحنه عمر
 از مدح تو بر صحنه عمر
 عمر من در شرف او مدح تو باد
 تا بود نصیر عمر من معبود

صرفه دولتیهای نوبت
ناشور و سوسن و بیلک
دو در ادا از مجلس
چرخ نامد رسن و سوسن
دو چرخ بلند و سوسن

نکته هر دو در خرد

هلال روزه نمود از سپهر بر خیز
کنا چشمه کو تو رسد بروه گشتا
بر اهل دین سحر و شام از هابوشا
مخاست فرخ بقوب مال از ابوسف
بعد از کشتن این همه از راه راست
مقرر صلک شرف و عزت بعد از دین
چه سعادت صغیرا که که هر چه بخند
ز مینوی اضع صد لب لسان گشت
شود نگر خوج اویشک بجای خنجر
بزرگو ادا گوهر شناس اهل سخن
باب و آینه ماند خیمه روشن نوی
نیم خلوت یو کرد خیمه و چشم
کل خندان ز کت نوسا بر سر رویش
بسا آسپ روزه ددمی بختم
ز چشم بدتر و جان را که کار سنا
بخیمه و سب جامه دنورا بر مان
نواب روزه و میز نماز دار طبع
ز کاک جامه دین بندگان از دما
هفت نایبه خیمت بود هر روزه
عزیز و حجت یاری بقیمت اول
چو از عذاب بفرماند خواهر ایاک

بلخ

برج مجلس میمون نو مظفر آباد
چرخ سحر آرای پیر سوزن بگر

ایضای از نو نام خداوند ذوالفقار
هم خلوت سید ولد آدمی زلفه
ان ذوالفقار خود نو شد کشته آری
از مجلس خاله اسد ل خود و روز نو
از غریب خال به نیکیت یاد کرد
جا پیشش یاد کرد تا انداز خود
اعمال نیک و شده از لیه مقطع
زندگی کند بد را فرزند نیک نام
خاص خدایا بکا ز خلوت خدای را
از روزگار دل و دل تو خاص و عام
در سینه تو بحر سخاوت موج میزند
از شمشاد خواست بخشد ز نوین
با اهل علم و عقان شرح عالم و فعل
اند و میان و طاشا است سخن
افعال و نیک و دولت و پیر و زود
فیلد و سرای نوا سنا اهل فضل را
در حوض نوا اهل هنر است فضل
هر شاعری که بوسه دهد بر یکان
من بوسه داده ام در گران بوسه شد
در بند بودن نوز پیری قصه تمام
دشاد با شرم و خوش عهدی شمشاد
دهقان کشند مضای خدایا
ناجاشن که یعبان از نقاب سز

در دین سید ولد آدم انخفا
هنگام و هم سخای خداوند ذوالفقار
هیچون ذوالفقار علی محمد و زکات
بر روی جوید خاله و در چشم بخار
از خال نکه ماند جان و نیک یاد کار
پرونده هفت شادان مخزن شاد
بالا کرد نو شد یکی عمل نیک و هزار
نام بد و نواز از پیشتر زنده دار
یاری دمی بیکری او در خدای یاد
از چنان غم بخاندان ز خود روزگار
تا غم ز نعمت نوسا اهل از نوید
در هم و هم خواست بخشد از شاد
که پیشتر سخاوت نوبت بریزد
بگریه از نیکان از حمان نایب کشاد
فرزند ناز نینز بر عوده در کنار
که سرای نوا ناک فضل را امدار
و خدایا نود و شادان و عباد
گردید و لک نوبت بر لب سخن سواد
ناهمی و شون و سیران مزه ارباب
ای بخش نواز ز من بود گذار
بند نواز شاد و حواله شاد و حاکم داد
اند و ز من میز و دل نیک خبر کار
ایران کار و اهل از نیک و خوی سپه کار

درماه دوزخ کارش بد کنشگر
رحمت شاد بافتد برامش و عشق
عبدت بخشنود و تواند خوشبختی
نادر و سرخ و سبزه ناز دهنده اند
لبل و غار و سال و مهر و نو بخیر باد

ای سوزن به طبع خداوندان بن نسق
در شام سوزن خاطر پیشه آرد

ناداده مشرکانه تا بد و مزه و
عاشا بفر طاعت خویش آن سپهر
تا آمدی جز نیر خرم بدیش می
بودیم آن و بدست خورشید نماند
دو دو دم بدیا زمره زاده میام
ان که در کار خود بد و آزاری اندیش
منت خدای که بصدقه و سرچرخ
خورد شد سوی رخ حمل چنان
خورد شد دیده و گم خاندان ظال
فرزند بادشاه دهاتین و عدگار
خورد شد آسمان هزار خنجر دین
آبر این عطاس بخورد چنانکه بدو
ناز و لغضار جود و آینه زردی
لمی آنکه در زمانه با جان و سرچ
در جنبه ای روشن و کف جواد نو
به بار شکست احسان جود نو
دو باغ مکرش شکر عفت لرست
بگذر ز اهل فضل شا به و دین دوار

بوفند

بودند اهل خیرت حلیت و پیمان
باله بختان و سران آستان نشن
در خدمت نو آندم بخندم بپیکان
وین بندگان بخش طبع ز جاهد نو
دو همی نو بجان بکاران خرد نو
شد بخش از جمال نو بار در کج نشن

تا ماه روزه و شطه راست در جفا
ناحشر ماه صوم و شطه در خدمت
چندان زنی که از عهد رسال عمر نو
عاجز بود خواطر و حیلان شود نو

گشود نام نیک جو محمود ناجله
ان شاه و اور بخش او ظن بری کرد
او ناحبدار مالت هنر زینت عدت
تا آمد از دیار خراسان بمآودا
بر فرقی اهل فضل ز دانشان و جود
نبل و دران و در جمله و جیون و ج
هر که که سبک کلت کردار او کند
آرد برات او امرای کلام با
محمود شاه غازی شاعر نواختن
از سر کین بود و نبود همه همسان
وز عا دجان مجلس محمود ناج دین
محمود سوم نماند گشای صنم شکن
آن سبک نماند که محمود ناج دین
ای ناج که چو هر دانش مرستی
نور دل و دلحظه و صبح و ساریدین

محمود ناج دین شد ز لعل او کلاه
محمود ناج نیک که محمود ناجله
در بارگاه همت او کشته ناج دار
و المهر مهر دولت او گشت جو جواد
هرگاه از ان بچار شود هر او بچار
با کف و ادا و چو سربند هر بچار
سرتدل دولت کلمه دل و سوزن شکار
بر دست و طوفان و شکر و کوه کوه
آبر نهاد و سوزن و سوزن و شهاد
دنبان عنصر نیک محمود با ز کار
چون عنصری هزار بار بدید شاد
از غر و سپهر کرمی بسنان ز کلاه
از لب و لبست کلت برده سوزن زار
برون دین سبک و شاه بنه نزار
عبدل که بر صد کرام و سر کباب

عبدلکریم صدیقی که یکی که بهتر
 او اصل محمد زین العابدین است
 مستور است ما لکن مشرفی تو نیست
 ز انبای روزگار نسا بدی که چون
 کر کار تو بقصد بنانست و سبک است
 به سه سو و بی غلطی بر نشان کنی
 دانسته ما آن و ندانست که رسم ورد
 بر شاعران شای تو در سال نیک
 که شمرند هندی به جانی و بند
 ناز برای گفت و شنود با سطلان یا
 سبب بار یاد بخند و در گوش آن کسی
 کوه دراز شود و صبح و شام عار
 ای بند که مکارم تو اهل روزگار
 در هیچ روزگار نسا بدی چون کریم
 مشاطه این کلت تو که مشایخ غایب
 از وی هر آن نگار که بدست تو گشته
 ز اهل کرم هر از بدست تو نشسته
 دان نامدی سخنان عزیز تو اهل فضل
 کاکلی جو در ما لغت را علی بن کریم
 نا تو وجهه دین یعنی اهل برستی
 آن است بخت یار که در جمله جهنم
 مداح صد تو جو بار و ساز خلت تو
 در سحر و دماغ و دل او به نفس
 ندرت سخن سوار صفت که در عجب
 در طبع آن امر سخن که کنون تری

چون

چون نوسوار لب فصاحتش
 با قدر تو نه چرخ بر لبش خندان
 عالمی از آن متواضع می آید
 اعلان دایم طفل بد از من میخ
 حرم می زد و وفات بر هوای دل
 تا از بر هوا بود آن لک در مدام
 باز دیگر که جوان خاطرش از این
 صاحب عدل نظام الدین و فخر شایسته
 صاحب صاحبان عالم فضل و شرف
 مستور و صد دست که در کتب است
 از ضمیر و شش گهر و نه با شمشیر
 دست که چنان شد عدل و توان ست
 خلق را بودی نظیر آن نظام بدین
 نامش پشاه شد اندر انصاف
 دل چو در بر و رخ جو زد که در دیده
 هم بدان در دای میز و هم بدان زلف
 خود که با خود او با بد نظیر
 چون سخن کرد به طبع شرف او که تاد
 از نورو گرم ما لیسای همسایه
 ای سر به جامه تو ملت شد آراسته
 که سر بر سبک کلک بر گرد و نشانی
 حامی نزارش و کلک نزارش
 از کان چرخ بر جان بداند بشاز
 حاصلت دان با دهنش و با بدنم
 آن بر زبان عالم آن بر گوشتش

از ده مدح جوان بخت جوان دولت
 معجز اولاد مهران هم و زهره اسیر
 و نندمان صاحبان بی بی بی بی
 صد روا لاند در عالم هندی
 هر بد آن نقد بر که شمس مستور
 نا تکر و در هیچک در دست ظالم
 عدل و آرد نظام را بغیر یاد و نظیر
 بخت آهوشند از پناش از پناش
 مرغ نوزن زنده نماند در دای
 آسین بر میزد بر و انضاط و دست
 کربلای فتوی نداند و جو
 بخت بران کل برین آرد چون
 حاسدان جاه او لغام سوز آید
 و ذوق آراش که در دست صد
 پیش سبب آراش و دیگر بکنند با
 مکن روز فرسوخ چون از وقت
 شهر یاران بلا با جود دی
 دم بسان زهر برود لکر در مع
 پیش بخت چون نوسوار لب و آراش

نشد و عام سخن دانی و در در سخا
شعر من و ناخر دانا در کلمه بود
نا فلم کرد و پس چون طوطی بر کشد
از چاهای کجوان ماه با دست چون برسد
وزن پخته بر دهن چون نبرد آمدت چون در

زگر در راه چو علفا با شبا نه باز
شهری که بنده نوازنی و لطف آرد
شهری که بارگاه و ستاره گاه مایه
کعبه بنام در عزت با دشاها اگر
رسید شاه جهان سوی بخود
ایمان فایده با بنیان هیبت شاه
دشه نواخته شد خرد بر جای بود
شاهی که هیچ کس در به بندگی
شاه ملوک بر اهرام در کنین حیب
ملوک شرقی و سلاطین چون بریدند
ز هیر مونت بر حیدر که چو بد
خلیل در بنان بشکند که نشد
کر این بر اهرام آنکه که بد نمرد
مزد کند ای زنده خندان که کرم
ایاشمی که در آقا در هر یکا شهرت
ندای عدل بود و در راه اندر بر
شود ز عدل نو کبک چنانکه ایام
نه در باشد ناز و نو خراج آرد
ز روی بخیر به و اگر کینه بشو
ساخت و نهند بنده عدا اگر دت

خالف

خالف نو اگر شمع کبک از دست
چو شمع کرم بان خندان در هفت
دم متنازع نو شها که بارزد
کز خواند بخنده عصمت او که نشد
که رفت همه فرمان نو کز آن فرمان
های عدل نو چون بر تو بال آیدند
ز بیم هیبت هم سپاس تو نیست
شکارا دستوار بند عدل تو آهو
سوار بی جان پیش سپاه دشمن
بشاهنامه مراد هیبت تو فخر کند
ز هیبت تو عدل و تقص شاهنامه
هیبت نا که نبرد آن مای شاهان
زینج چو کان ساز از سرخ الف کوه
بخواه کوی زینج لعنان چو کان رفت

چو شمع کبک به عمرش بود و در وصف
چو سر و هدهد از سر جدا کشد کبک
در خالف نو که کرم بخواد باز
زینج پنجه پا به پنجه باز
و مدینه بخند بر میان او بنامد باز
لذت و دانه برون آرد از حلال باز
ز کرم پنجه فرود برد از هیبتش باز
بپشت بلانش بود آمدی کرم از کز آن
رود چو بین جنگی سوی خنده آید
ز شاهنامه میدان و در هیبتش باز
کز او نبرد بجای آید و نرسد باز
بگویی با زنی باشد مرد و هفت آن
مرد بر نو بود خواه باز و خواه میان
کرم بگویی کرامت و کرم چو کان باز

بباز مای چو شاهان حلاوت و الحی
حلاوت لیس مشرق و الحی مکان

سعد و زک ابعد لاله باز آید
هفتای کس از آیام از روی غم
باز چون روی رفیع و همت سعده
هم کون باشد که کرم در کازان آید
ببیند از بجهان باز ببیند پیشک
بکلی اما اگر چون نشود او آید
باید که اعدا و کرم زدی و اعدا
کرم بود بر نخت پنجه پا به سپاس
حاش الله که بود در جاه جانی حش

هر دو بهر بند کرم پیشک آید باز
نا که خواهد بود چو ناری باشد کبک
و ای کمال عطا کبک از شد سر بر
پیش درگاه نو آرد از بز و نوازان
بند و کلاه بندند و دستشان
دار و آن فوی کرم زرد زرد ز کاز
هست پیش او چو آتش موم در وقت کرم
باشد در نخت پنجه پا به سپاس
شکست یکجا و در نخت پنجه پا به

دانه دارا عدای او را پس چندان شیب
 و نشان آمد که اعدا را کوبید چنان
 حاسدا و گفت کا بد هر فریاضی
 از بر سر چو داری کا ندران پوزاید
 گفت که بدخواه سعد الله او بیستی
 آسان مدد دلان از عالم فیله کن
 خالهای معدد طوفانی بیستی
 ای خداوندی که منتهای ناز جهان
 نایبش بودی برسد سر زبان دهر باش
 در سنان و شمشیر آتش از نعلین
 نایب بد آید تا گوشه زبان بخله بن
 گاه باز تبار خزان و گاه باش که خطا
 ناکبیر بان داران کشه را مبد ز کتب
 دست در نعل چو چنگ ناما رکبت زن
 و فشا کار بوسه چون بازان کسوی کندان

این مسموم با بیصد و دهنش کفر تو از
 فعل مسیح طبع کجاده بمفاح زبان
 دهنش کفر تو از از منحن من خاوه
 حذر از آذکاز الا وجه لدر که سخن
 محترم صدی که در سار این دنیا
 آنکه در پیشان و باغ و او آرد که آ
 آنکه نا آرد که بر نام او محقق شود
 آنکه باشد بر سر پرچم نایب منکی
 سفرش خود و نا باز که شود شد
 باصفا او صد پیشان گفت اند که

آز اندک باشد لفظ که در هم
 منت از سائل بجان بر داران پیوست
 هیچ طفل از نین بلب مام بران
 که صد او در دایه کشا عریان چو سپر
 مهران از هر هر نه مال خورسان
 که ز کت بخشش او با افسانه بران
 دلن هم سپه چشما صافز دارد هم
 این ز هم چهلوان و دزای علی آموخت
 فان آکر باز و ز ندر بران عمل چهلوان
 صعب و ز نعل های عدل و دایه لوان
 در نیاه چهلوان که با نطفه در دایه رون
 ملکت نولان بصر که با رست و دایه بشا
 پر پر بود با نطفه شانس آنکه نکره
 کرده کم که بودم در خرافه و دایه
 آدمم ناطع و ساسم ز صبح نو غذا
 در اصل نام بازی و دزای مکتب
 دین کالار نواز هشتاد که کوناه
 نازند از سر خویان طراز و چو پیش

کوسته خرا نادامن آفر زمان
 از بر که نام تو بر است بر با طران
 دوازده سال اهل و ذرات آمد بازان
 نظام دینش به ملبان که بر خاشا
 چهار سال چو شهاب از آشنای ملک
 بمسقر و سراسر هم و صند خویش
 که نصد و نوزده و غیر خوی ناکر

سائے بر وعطای من بلند داد آن
 در چه جان خواهد دید منده اللله
 سا بلان و لایران از لفظ او با نینان
 با هر وجهه نور بر نور و همچو زبان
 او در زمان باشد و وقت شب خزان
 دوز من خنده ز هر کج تا روز خزان
 نه هفتاد و نیکانی من خور از کت
 بود از آهو در کج پز افاده و کله از کزان
 چرخ عفا او است و ای شود از هم فان
 مرغها بر غلام را بر بردند فان
 جوی کزان و از چه بزبان بصر شهنش
 رای ملک آرای نور بر هر طاهر هر مایه
 هیچ دانا از نطفه نایب چو شمران
 کرده کم که در داجا هشتاد او و دایه
 مدح نوطع مل باشد خدای طبع ساز
 چون اصل با دوا محمد دوز در بر بان
 ماند از انبال کوناه اندام دایه و دایه
 از ناکوتی مجلس نام نوسین با دوی طران

عدم شود ستم از کلاک عدل گشاد
 چو سب کوغنه دارد سر ستم پیشه
 شود بکلان روی آراسته مالک نشین
 چو شمع در دلش باغ فرخنده فروز
 ای حسود تو از جاه تو بجز بخت
 چو شمع با عدل اندیش تو بخت و عدل
 نیاز بود چو بجز ملک با حقون تو بود
 شعر خفته پیش من ملک آگه ترا
 به به بازی از بد که خورم سوگند
 خلاصه شد دانند از من آن شود
 مدینه حیرت گنم بوسع طاف طمع
 اگر بدام ملک که بخت هیچ حاجت نیست
 مرغ عاویز و شای چو بخت تو

هفت نامه که بنیهند آرزوی
 بغانیاد چندانکه سبک گردان

ای ز نظر آسین لب عدل که هفت
 آنکه نفس ناطقه از سینه ترا با نظم
 صد دعای رای الهی است ای سوره کبر
 صاحب عدل بهاء الهی که هفت سخن
 آفتاب خورشید با سار و ستاراد
 فرز دیارها بونش بر آن فر هلمه
 خلوق در پیشان خلفش هر چه بلیغ شود
 ای سر و صدی که برگاه و سر پرست
 آسمان فدایت و نافه تو بیدار است
 تا کنی از آفتاب آسمان سبک سپر

هفت

هست در مین حلیه که کریم نویس
 محرم بنار و دردم بر دل تو بخت
 که بجز حاجت دار و سالیان در کائنات
 نه امثال که هزارین خواهانند
 دشمن جاه تو در دلش که در جوش
 گزیند از نور شمع محرم نور پیش دل
 هر که را که تو در دلدل سپردی
 دیدن حاسدین و چون غم را که در استیج
 در نشای جگر میمون تو مداح را
 سوزن سبب خوانند و اندک میدانند
 چون بنیاد شاعری سخن کار شاعر
 خرد بود در لفظ نازی کوک و دلش
 شاه ملک آرزوی را با بد چون بر روی
 مخلصان سستی شوند اندک و طبع

نار و آن فضا را صحرا بر سب خوانند شود
 بر سر پا و ابد اندیش تو اندر سفر

وزیر شاه بدیدار و پهلوان برغوش
 بموسم گل و بلبلان جام و بلبله کرد
 هر سعادت و سمنور شاه سعادت ملک
 محمد سلیمان که چون سلیمان را
 بقهر دشمن خافان شعر سلیمان
 فاد رکند که آمد که خفا امر رسد
 کز او در کند چمن و سبب سلیمان
 وزیر شاه همان را جمال او از
 بموسمی که سوزان و شتر و باغ

هست ما نیران خشم تو هفت نامه
 گنج دینار و دردم نهی بمحکم
 کشنده هر ملت را از محصل ملت
 هر که اندک چیزی بیشتر تو نامد
 نه غلط دار آن که مشغول گزیند
 شب و روز او را هر که می بکشد
 از دوستان آس غم به پوشش
 در کنگه کوچه با بادش هلال نکس
 ناپدید در راه ملال او در دوزخ
 ناجر محض نه بجهود و بخت
 گوید از دفا بخت نکس
 گویند بر سوزن که خوشتر
 بدی کار ملک را در جوی
 راوی با از اخوان خواند با را طلس

ز دل شاه خرویش از چهارپا
خرویش بیلیل و چلند و بار طوک
زد و چو سحر کن ناهمش نام بود
نوست ساعه دارنده هر دو باه گار
ز لفظ شاعرانده هر دو معنی پوش

ز غنای بیخ زینکند و بار خاسته
سباد هیچ زینم و ز برشه خاموش
شب گذشتند و روز گذشتند و رده و رفته
نوست ساعه دارنده هر دو باه گار
ز لفظ شاعرانده هر دو معنی پوش

اندر او دو سب هم از نه نشانی
چرخ در گوش کس حلقه تیان
ناکله گوشه رسا پندار لیا
عیش برشته او طبع شد در کشتک
او شجاع است که هنگام غلغله
هیدنک هر سنان در او اندر صفت
پیش او پای ندارد که سر آید
پیش او دست ندارد که بگردد
کمر بر بند او که چو هر دو
بشاند بستیم و سبای زوی
خلو از قند و سبیل خرویش
ای خدوند اگر زنده بماند
با خدوندان در صد بزرگ
داش و طوک و گزین که در خدوند
دبغ حلسه بدخواه نو باه
روز نام آید را نا که بود
در شب و روز به ساسی ز شاد و طرب

حلقه زینکند که مبر اما بایت
دهر هر نقاشی در وقت و در
داد اعدای و ولد ستان
این تلخ که کند عیش
نغمه او بر دشت یان
باز در صد در او پیش
دشمن حمله که کند
سائل عاجز در مانده
بروخ ران هر ران
هر کجا خاسته نشاند
کند از عدل هر نفس
داشتم خضر اگر بر روی
بارد نوبت و طرب
عشرب و عیش که
خشنه از خارا و سر
تا بود نام مشغ
نمساعد و مشوان
چو سلیمان بی ناله
ز هر بران بود و دوا
آن خط برهن کرد با گوشت و شمش

چو سلیمان بی ناله
ز هر بران بود و دوا
آن خط برهن کرد با گوشت و شمش

خون

خون دل مرث نخط آن زلیک
در دل نهال و عترت و سوسن
از سفید و زلفش و لاله رخ
بر روی من نهد چه چکار آید
از خرف تا قدم هر چه بداید
از خرف نه فرار و از ابروی
هر باو که غم غم غم غم
که چون من بریزد از آن غم
بکزن از آبای من از هر
بچاره سوزند که بسوی
چو خسته و زده از غم
ای کای خسته بودید
دهقان خطی که هر
آن بصری که آسان
که می دیند بخت
از صد هزار خصم
بر آن خدند و یک
ز به از آن بر پست
زانا و عیب گفت
آهن پیش آتش
هر خانه که آن
اندر ز مبر دل
در باغ خاطر
شهرت و جرب
زاید دام

کرم دلم خیال بنا گوش
کمانده و شد بصر ز برک
بر سنبل است کوشش
به آن سخی که شفت
غانی می من آنکه
آن دلفریب زگر
توان حجاب که
باشد ز بار خون
ز هزار خصم و
شد همچو خسته
زانگونه سوزند
تا بودی آسان
کمر آفرین
یا بند در جهان
جز مرم که
همین شود
از خون چنان
دروزم که
کوهر را به
در حیرت کند
ان باد مرید
دست زمانه
از عکس نقش
پرونده ام
پوشیده ام

من آن سزایم که هر ساله منور
 شاه اسنا و بملکت بری و هم
 لای پادشا که گزینت بکار نیست
 در هر دلی که رسد پیش از روی درخت
 کرد شمشیرن حیا بخورد برید
 یارب برود شتریان دم که گفت

یارلب برود شتر مکران بی منش
 منم عهد زده دودل ز عشو یارانش
 چونار شد دلم از عشو زایه ای
 هر آن فریاد برسد ز آتش و دلان
 اگر بر برده دیوانست بجهت دلین
 خوشتر است آتش عشو میان دین من
 ندول مزار بد برده ندول آتش عشو
 دواب بیع و نایبم از آنکه شش
 زدیعه و دل خود کوی همه پوشم
 زبیکه از شتره بارم شتر آتش کون
 دلم نکار بر سوختن بر رخ و دست
 اسپر عشو نکار عشو شدم مجاز
 نکار مرچوسر لطف عداوند
 حلیت لطف عداوند و نایب
 حدیث خلق خداوند کار خود گویم
 جهان جود و سخا افتخار در بر کند
 علی که هیچ خداوندی و لطف از
 بزرگوار کسی که با دشمن و هبنت
 ایلب هر معالی که از جهانت

نیز شاک

ز رشک همت عالی هر زمان بغیر
 از آنکه تا بگفت ز درشان نواید
 و ز آنکه نایب در هم خاتم شمر تو
 ز هر سوختن خصم بود از هر تنگ
 کسی که کرد خود از سختی بدارد کن
 دبولت تو سببا و شتر وار کند

بگرم و سره زعانتی و ما بیخ
 گز از شاری بکنم از خلافت
 دم خلافت تو ناچیز شان کند
 بزیر سایه سر روی کوشم نوشت
 کل بیار که بر مبد هدیه شمر تو
 زمانه دست جوید تو بکنند چو شای
 هفت نایب بود یاد و خاک را بچین
 ز بار ساری خصم نو یاد فرزند خاک
 بیانگهی که نو گلبرگه کا مکار کشی
 براهوش انده چو گلبرگه کا مکار آتش

ابدل ز عشو یار جواز دانه نارایت
 و داشت من ز جور تو چون زارایت
 بر جان خبال صورت جانان نکار کن
 در دل هوای بد را و امر کویه دانا
 هر چه در من از می هر چه هوای او
 دست از نوشتنم ابدل دادم نایب
 یار از برای تو زود روی زومتا
 کرم یاد چه فرار کند ز لطف و دست
 نادون و دوان نایب و نایب و نایب

سوی اشرف رسد همه شرار آتش
 هم جدا کند از خود ز عباد آتش
 بود در آهن و در سنگ سونو آتش
 اگر چه هدهد هان کرد آتش آتش
 تقوی و زینت کرد همه دبار آتش
 که خوی نیارد بر یک سو آتش
 چو بر همین بود آتش آب و بر آتش
 ددا نکند همه دوده و بسا آتش
 بران صفت کرد و از خود بر آتش
 دند در شتر و زان سر و چو آتش
 چو خار کرد و داند ز غنچه آتش
 کرا و خلو نایب جواز آتش
 زوق لبیح هم از آتش آتش
 دواب دیده شد غرق و کما آتش

نیز شاک

با بوی مشک با غزل خوش مجلس آید
 فرزند شتر دین که در جان من بود
 دهقان علی که جان من بود
 ای صد درم بران و برنگان روزگار
 بروردگان سخن بشنید از غنیمت
 کار بر رگواران شادای و عزت
 دیندار باره که گشت از دکان
 در دهر کار به ز شایسته کار نیست
 کلاه شرب نوش کن از سبب علی
 از عشق و از عفا طرب رسیده
 خوی از صادم پیش فانی باشد
 در دهر نیست چون تو که بود در عالم
 خورشید هم نشسته و چشم سیه دران
 خورشید و دارا فلک هم نشسته است
 اندر جهان چه به هیزم عیون است
 خورشید از هنر نای و باهل هنر گزیده
 اقبال و عزت و جاه و جلال برین است

هنده چهار زنجیر طبع
 جاوید بر طبعش بر هر چهار باش

برای باد صبا مزه بنامش
 که شفا یافت از جوران لایق
 سرکش نودان سعود کردار درین
 هر یک روز که بر روی بلا گزیده
 آن در نوشت است که گویند پیران طبع
 هلمو اناذ تو در برده چهل و شالی

جوش

جوش در پای دل خلو بیگانه
 ز سبب زنجیری که بر دای تو شد
 هر دای که در کف دست صحت بود
 هفتاد پیش ترا دیدم از شدت
 اندر هفتاد سخن آمدی از حجاب
 بسوم هفتاد بد انسان شوی از نفاق
 بکه معرکه کمرش بود دشمن تو
 کارزاری نشود با تو عیال نبرد
 شود از کوشش تو بر دلاوری دل
 لب هسای تو در نظر چه مزین
 هر ما صرح را هیزم تو بود و حشمت
 تا سخن طفل بود شاعر نادان
 سوزنی دایه اطفال مدح بیایند
 ای جهان از سخن تو بودی بی حشمت
 نصیب دهم حق و سخن تو منصف
 هسایم علی نام رسول قیامت
 سزاهت کون نقش فتون در دل
 دوش در نظم شای بودیم با هم
 بد صانع مدح تو چنان از نظم
 خرد و هوش تو ما بدست خود از مدح
 کیست از زود و بی کفایت تو است
 از کفایت تو در دست خورشید است
 که چهار از مشربش تو گفتم که گفتم
 ببطارک و دل و طبع ترا گویم
 بطل است تو که جامت بیک از شرم

با فدا آمو مدخل جمله بعقل آمد
 بر یار تکه که کاشان عبادتگاه
 بشنیدند در دایم همه آهین سروش
 سر وقت بضعه می شد جوش
 مدح هفتاد و نه و شوی و جوش
 کر بکا و ریتکا و ریحان خوش بو
 همه و دیه و باد شود چاه که به سبک
 مگر آنکه که زبان آمو باشد سخن
 شود از بخشش تو کجا تو نکند
 این که زلفش را بر کند بر زلف
 خاصه امروند که مر ما صرح و لایق
 خاطر تریشان زوش خود در دست
 پرورش داده سخن را بیکار گوش
 جوش در دای تو شمشیر و جوش
 هلمو از چشم مشرف و مغرب بر عشق
 که بر در کسب و غنا شایر و در شرف
 هیچ هسایم ز ما هر سوزن بر دوش
 صبر صادق و بیلادیم مر آدوش
 کدازان اخراج و ایم نیا از مدح گوش
 که صبا که نصفا خود کوشد
 مدح گویند چنین گوید ما صرح
 کیسایا بی تو هم مرغ و نیای در دوش
 که جود دای جوش است من نای صاعوش
 که جود دای جوش است جود با جوش
 دست خود را بیکتیم عطا در آتش

کبر و بزرگوں میں ہو جو مماندر است
 کبر و بزرگوں میں ہو جو مماندر است
 نوش کن باد طغ از کف شہر صیغی
 از بنا گوش جو گل از گلہ پوچر نکوش
 در شادین کجا ساع و در غم نشسته
 بنه مکای هم عمر و کفاده اکوش
 و آسوده بکف کمر ز عشق ناسای
 کر تو ابلبل آسوده در آمد بخیزش

آفتاب شرف و حشمه سلطان شرف
 نور کس در و غبار بنف و اهل تبع
 ظل طوی است بر آنکس که با کثر
 آفتاب شرف و حشمه و طهارت
 آفتاب ملک و از بند مرغ از برف
 آفتاب ملک و از بند مرغ از برف
 خلف صہد رکمر محمد کہ بود
 هیچ حد رضاعت جو حرم بلطف
 بکرمان صد روحا ز اهل طلاق
 هیچ خالہ سینه غمت سہا از من
 آسمان بوسہ در جاکہ دستریا
 کاسان شرف و ابد ز رخ ماہ کلف
 هر که در غم شد کف و کف گشت
 از غم و رخ و عنایت و کرم و کرم
 لم سہادت را از سہ بخار ابد
 و در صحابہ انجیل ذکر اذنت
 پس چہد رکرا می در بر شرف و دست
 جو بد رحمان بیغ جو بد و او کف
 بر نکو خورہ بکف بار کف خوا شرف
 لیس تیغ کف خون دیا نای شرف
 بد رفت را ملکت اعرض بر آن کجا
 ہفہ آہ تبیہ مدح و اہل شرف
 بنان کف کف دانند از سہ شرف
 کہ بود خصم بر اسبہ نگر جو کف
 چون غنک نور شرف تو کف
 نگر بند بجز از جہنم اعدا ہفت
 حلف تیغ شو خصم نور در شرف
 بنش یار و تیغ تو جو لاغر بعلت
 لفلک و فرخ آمدن طاف با کون
 شرف ز و سوا کر او جو فاعا صفت
 نابز بر فلک چہرہ اندر ہفت
 کل بل از خار و گل از سہ و زرف
 فلک چہرہ اندر خط فرمان تو باد
 روز بیکہ جو از عیب کان چہرہ دوت

موتیہ بر جمالی عشقودہ آفان
 ترا مدح موانہ لبت شہ اسخمان
 مرا بچوہ تو دانم کہ هیچ ہر باشد
 کہ از حکم ہان طامہ نواز کر ہار طاف

بجن

بجو من نبود جوہ تو فری و با
 بدح تو نبود نظر من بر تو و نفا
 بدین سبب کہ مرا داہان کرم جفا
 سخی و داد و پسند با سہرہ و خفا
 بر تو ببش آدم زہد کبریا برام
 ز حال نیک بد خویش بد ازلان
 کمان ہم بکف باد تو کہ ما ز ف با
 دل سست کف کلہ نظر انا ز ارف
 ز گدم تو بخشش بد ندید بر لجا
 بخاند وزن و وزند من شاز عرفان
 اگر کون سہ خرم با از شان نگرند
 زان بخش جو بند زہر ہا ز باف
 مرا بکندم مرہوم وعدہ دادی
 بدہ بلا دوت آن مرہوب کجا اطلاق
 ہا آنکہ در ہر ہند ما کز اہل نایانک
 کمان شو جو ما بند با کبہ رسواف
 سر از گندم فرہوین تو با امد
 ز رید صحیح ہر ہودن امہا صفا
 نواز بخشای با طرا و از ترہ شرف
 ہوش نایب و روزا زہ و خوش ہد
 دوا مدار کرا شہ بکندہ شرف
 مر سعادت و خوش شہ با ہر دو کف
 ضیاء و نور بود کس ہر ہر در آف
 حسود و لک اقبال و عز و جہا ترا
 منہر باد و مضمی با لغت و الا شرف

رسدہ جان غیب و سہا مہر جفا
 بر آبکہ خانہ طاعت ہم سنک
 تا کہ ذکر مہر ظلت آبکبہ زنت
 علت خادہ بر فلک آبکبہ زنت
 بر آبکبہ سندن دن رسم و او با
 آخر چہر کار زار کت با طاعت نکت
 کہ با یکم و ما بلینا اجل کار زار ما
 کہ با یکم در سہا و جہر صفا
 کہ بود خصم بر اسبہ نگر جو کف
 بکمان شرف دہہ و ہر شرف کشتیم
 نگر بند بجز از جہنم اعدا ہفت
 اصل ز کرمہ بر گنہ خود لہر جہر
 بنش یار و تیغ تو جو لاغر بعلت
 بر ہنر نکتہ رد ما جا آبکبہ ہر
 شرف ز و سوا کر او جو فاعا صفت
 در بلتہ زار و سوا کر او جو فاعا صفت
 صفا از حق اسباب خدایم و دلہر ہر
 کل بل از خار و گل از سہ و زرف
 تا آنکہ جنت با بندین ز فہم صلح
 فلک چہرہ اندر خط فرمان تو باد
 روز بیکہ جو از عیب کان چہرہ دوت
 موتیہ بر جمالی عشقودہ آفان
 ترا مدح موانہ لبت شہ اسخمان
 مرا بچوہ تو دانم کہ هیچ ہر باشد
 کہ از حکم ہان طامہ نواز کر ہار طاف

بجن

چند اجل که بنه گریبان عمرها
 آینه خدای شناس و لب حق
 ما یاده جز زلف بر آینه رخساره
 روم رخاں ما در دانش و در سخن
 ای که کار در و رخ تقصید ز ما
 ما از شمار آدمیان سنک دل
 آنک دوزخیم برنجیم بر صفت
 ما را لبش و هفت دوزخ حیات
 دنیا خار خانه دواست و اندوه
 ایان کلید جنت و دریغ ما لبش
 جای دینک ما سبب دوزخ زلالش
 دریای فضل و رحمت تو موج بر لبش
 ما لبش لبش یکا و یکا نیست
 در کام ما حلاوت شهیدان ما لبش
 در عجز پیش و تو بنیاد و در آتش
 در ملک تو نیست که نکند لبش
 ما بنیاد کان و کوس خدای همینیم
 نمرود بگد شب بر طاق کسان
 اینم هیچ سخن تو ای پد بر هو
 پیکان آن خدایست چون راه داده
 فرعون شو هر که با تو از حربه
 شد سپهر و در بلج در پلای تو شد
 نیه آدمک با شکر لبش را عصا
 با آن رو کند مغز و حشر آنکس
 لیس و سوزنه بر اسب نایت وار شو

این میاش نام آخر دست دبو
 پیش المعز بر است دل و سوری
 هفتاد و سه لک کشتی بوحی زده
 بچای و حشاش که بی یادگر دخی
 دوره در حبش درشت در دست کوی
 مفرورش در حبش با لب و سالی و پورک
 مفرورش در حبش بر لب و سالی و پورک
 دام کز آب گرم دو چشم سپید زشت
 ای زنده ماه چهره با شکر شیشه
 نامن بسور ماه نوشک برم روز
 تا بر لبش لبش شود کام در لب
 که لبش کل کس که مسکوی تو
 کل روی تو که من اگر ز لبش
 از چشم او بر لبش لبش لبش
 کان کل مبدین سرش لبش لبش
 خزان نه سخن برین که شد اهل و زبانش
 ای چون ملک سپهر و از صورتش
 در دین طاهر ملک کاشرا لبش
 در لبش نام با لبش صاحب را سخن
 تو در چکان زلف بر اجتنای تو لبش
 آید سوار هر چه تو گوئی و خصم را
 بر آتش نظر لبش لبش لبش
 هر چیزی که گفته بود و گوئی و باز
 بسیار علمهاست که آن خاص هر لبش
 دانده هر که با زشتی است لبش لبش

تا بودین ز نونش اندر طالعک
 ده تا نخویخانه کند کافر لبش
 کم تا خای و پیش مدیحه جز لبش
 زن دلش اهل عمل چهرم طبع لبش
 وز من بغضه سر کشتی خایه ملک
 نگدازی اهر شکری یا چه لبش
 آن سجده من و کوشه منو کرم
 زان لبش کز سمور همه در کشتی لبش
 که که در کام در کتم خانه لبش
 بر من کلک زنگ که بند لبش لبش
 دانه بدین لبش که تیر کاش کل لبش
 مکه مکر کشتی من بر لبش لبش
 چون باغ عالم شمع از ظاهر لبش
 کای آدی بصورت و با لبش لبش
 هم آدی و هم ملک با لبش لبش
 کز درین فضل و هنر لا لبش لبش
 اندر کتا بخانه اسلاف لبش لبش
 گو بر رخ معادتی نوح و زبیه لبش
 با او زه و نه که کند شکیبای لبش
 جوش بران خیار که در زب لبش
 اندر دهان نغمه شکر لبش لبش
 بیرون علم شرح که با خلو لبش لبش
 کاند زب کوازی لبش لبش لبش

گر بر شرفک و شرفک ز دیار لطف
 گری خانی فوجت بر کن کند
 و در باجم تو بر من رخسار خدای
 طوفان غم بدان زسد که بود
 زارن بر کمر زگره از کتف دین
 پایدن تو جواب نعم سائل نعم
 با هر کسی که بدستش ازین شود
 نور دل تو از کرم و بر سر دلت
 نادر دلت ملال نباید شوم
 تا بر فلک روح بود و ندا
 روی زمین ز فتنه بود و پند
 نورش بخت بختش از روی و ج

سخناب گویند بر شرفک جو عدوت را
 پیرایه بقره جو سخاوت چون فک

ای با بگاه فدای تو چرخ پیرت
 اندر شادمانی سگ رنگ زامت
 پهلای دینت او در با دلت کند
 آینه ضمیر تو اندر معشایه
 از چرخ نیم رنگ چو مال دجله است
 شهر خدای شاه بکالت تو دایم
 مستور به مالک مشرف نظام دین
 نیک شکر چو دست زباید کند
 چون تو سوار فضل کجا در ره
 ز بر زمین و واری ز شکر چو
 از مدحت نویسنده پسر شد جواب

لیکن

لیکن بگرید عیدی اندر کجا رسد
 از زینت نمودن تو محض کریم
 هر شهر سوار فضل از شادمانی
 در ذات تو غنا و مالک خراسان
 جستن نظر تو بهین بر مکار است
 امر تو است احسان بکس مکتوب
 منت خفت دم زنده داری بدین
 احسان تو بسازد نیک است سوز
 در خدمت تو بودن خیر است نیک
 اهل شادمانی در این نظر تو
 به خدمتشان تو از همت ملک
 با اهل صلح صلح تو بیگانه است
 از لطف روان داری تو با سر
 خشم تو از دست حق تو ناخست
 آید هر آنکه بانو کند اسیری
 در موسم بهار که در با شود
 در مجلس تو زور و یاده رفند ما
 تا بر کجا شود تو سبلا طبع
 ناسم و زور با تو و سناک
 مستحق بر شاه منت خنده
 در راه عشق آتش و میان سنگ
 جدم ملزله ز لب ساید نصیب
 نایب و گوشت از لب او نگر کشد

ناباد سادش بر آید لب نامی
 آرزو باد ساری سر گفته راوند

چون زلف ز کمانی او با خنک
 رویه بشیر کرد و صوم مشور کنگ
 با بد بگرید کردن از الزام باطلت
 زهر و کاف و غلط و هلاک
 ناپا فتنه بودن بر عقل شاه است
 نبود و دل مهربان آید جز ازین است
 در سر می نماید و داری تو فتنک
 در خوشی از خوشه آنکو در بدت
 در مدحت تو گفتن نام است بدت
 مطاوع تو نیست در این با تو
 نکند نظر بیگانه بر سوسوی زنت
 بر آتش برای طرازا هلاک
 در دانه کلال می داده چنگ
 سر زلفش را و سلا و آقا ذرنگ
 در هاون هوان بپزد چو اسیرت
 بستان و باغ گم دهی زینت
 هر چه نایب است عادت زور و زلفت
 در سبک حسود تو افتاده باد کنگ
 مردان کار بدین چه در صلح زنت
 کمر تو سخن میشود بروی هزارت
 سهم و زدا عثمان کرد و در با زهر
 هر چند سلب مزه نبود شکر زلفت
 دیوانه باد خصم تو چون کونک

ز آمدن سال نو بفرستد خصال
 سال نو آمد بخیرت قدم شاه
 خسرو سببا و گان بر رخ نیچیل
 در علم آل شاه فتح و ظفر و بد
 زان علم آل نصر و نوازش
 موسم جشن خدا بگان همانست
 منظر جشن شاه مطرب سببان
 نواح در صبح هفتاد مرتب و سوس
 شاه سلیمان شال و طبرستان کوش
 سلطان طغاج خان که سلطان بود
 با علم کام و سار سبب نشانست
 اے ملک بیدل عالم عادل
 بخت تو با نام تو سعادت یافت
 بر فلک پر سعادت صغیر اکبر
 خسرو از سبب هفتاد و هشت
 ز لرزه لشکر نور روز ملافت
 چشم جهان چون تو پادشاه آینه
 هر که در جهان نشد تابع و عیب
 و آنکه ز درگاه نشد طایع و باغ
 بسک در آورد سلطان ترا چرخ
 خیز آمال دشمنانست برید
 اے خلیف خراز خلیفه اول
 ملک سلاطین کجی از وی با تو
 بر تو و شهنشادگان نشد بجز خفت
 عهده صاحبقران روی ز سپینه

خواهد

خواهد بودن مملکت ادوی نوشتا
 سوزن با بادیم شاه جوا بخت
 در سخن دانه چینی نوا و بسا
 لمیع سخن زای از خوش نگیند
 تا شود از مداح شاه در فرشت
 عجز بید خواهد پادشاه همان را
 باد بر اقبال شاه همایون
 بار خرد عشر و یاد فاه و افعال
 آمد بصدور خورشید خورشید
 شادان و خلو و در پیشانی
 خورشید چرخ فضل و شرف انوار
 زینت که او بصدور خود آینه جابو
 خورشید بلیک شاه در هر چه
 خورشید در کوز و ذوال السعیرین
 خورشید از زحل سه منزل در وقت
 بنشدگان هر آنکه خورشید بکشد
 او را بود جماله خورشید و شرف
 خورشید بیشتر و در سلطان شرف
 او به حجاب یا بر سلطان همی رود
 ای مبدک بر خورشید سلطان شرف
 خورشید را تا آنکه در فیه چهره آفت
 بر آتش نوسه در همدان سببان
 بزوان غناد در در سلطان محل را
 شاهنشاه از خود نوشتا که کنجش
 نام درین ز خانه احزان خود نو

نصرین علی بنی و نصر کردن و کمال
 اندل و جهان خون و بر منجرب کمال
 دانه و که در فرم سبب بجز مال
 باش با سبب خود بجز مال
 هیچ رخ نیکو ان بر لغت خط خال
 در مشرف و در کابل و لارال
 خورشید اهل بیت نبی سبب اجل
 هر موسی که آید خورشید اجل
 آن چه بدد عالم و از شمشیر بددل
 خورشید را به رحمت و نیت و عمل
 او از سنان بدشخصم دارد و خول
 مشهوره کسوف و ذوال اسناد اول
 او از سبب نماز محل بر از زطل
 در نور دیده نصر بدد ابد خول
 و افزون شود و بدد او نور فضل
 گاه از کله حجاب کند گاه از کل
 پر بر باد نشد خورشید بر نیل
 وی حبه تو که به سلطان آمد
 ان شرم زود روی بدد ابد کل
 پیران سراجی بکند در اندک خورشید
 ناپای حلسد تو فرم ماند و عمل
 چون مکه جدا تو بر پند کل
 نادر نشد بیوزن سواد و عمل

از کله خود نویسد ای مهندسه
 از مجلس شمشاد سلام بافت
 مهندسی که تمام درود نگار خوش
 آباد و خرم است بنو عالم هست
 از عزم کشت یافته جرم زهر خور
 دارنفا از طریقی نفاخر برین عمل
 از جود تو همچا در عیان و بی وفا
 از فرین ز صد هزار کسند از نو یافته
 روی مصلحت و مصلحت و مصلحت
 پالند سینه نو بخا و خلدای بر
 داند ترا که نوحه کس در کجای
 بیچاره من تو کس در همچا ناند
 نالان تو ناخبر آمد بنو در ما
 اندر دروغ و حشر تو نیک کاند
 نامرین تو فصل نشد رخ عاثر
 جازش اخلاقی عطا داد ما
 چون آدمی شدی چو فرشته آید
 اکنون که آمدی بجای و بعد از آن
 در سینه سخن و شرف و جود از آن
 ناغز و ذل ناصح و حاسد در اینجا
 جاوید باد سخن و دشمنانست را
 چنانچه اهل گرفتگرها با نکه امل
 هلا لریزه مهمون لغای فرخ نال
 خدیج نامت خلعت عفو که بدی
 اهل صاحب عدل که مثل او کبیر

کبیر

کبیر عام کاند رصالح ناک و نیت
 صفی دولت عالم معبر مصلحت
 ثبات علم و عمل است بر عینت
 چو کارها را نه پنداشد که خجالت
 شد است شغور بر عامه و عینت
 کفاده که در در داد و بخت
 ز عدل او نه عجز پندار کبیر و نیت
 بنویس کلت بکسند عدل در عالم
 بیاب عدل ز هنام او چو نیکو کند
 سزای دهر و بزیرگان عدل پند
 رسید اند جهان ز خدایت او
 وفا شو و ز کف و باها و مجبور و مصلحت
 بر روز جود کف او کف سال او
 های جاهش بر و از که بر مصلحت
 بزیر سایه او باشد بر عیان کبیر
 ایها جون صدی که در طلوعت
 زمان نیک و کمال است پادشاهی
 ترا بصاحبی که کف قیامت کند
 اگر که صاحبی تو که اندیش
 کمال صاحبی هر که از بند و نیت
 محل و قدر ترا که کار کرد خدیوین
 برسان بزین که نوساز سرع
 چنانکه بدریادین آسمان نوبت
 حوسد جاه تو با از بار مصلحت
 هوش نام در روز است مهندسه
 صلاح خاوی کبیر مهندسه
 وزیر نیک پند است سم نیک مصلحت
 بپرین علما و بصورت عتبات
 دراست بر نیکو کس که مصلحت اعمال
 چو مادر و پدر خوب مصلحت اطفال
 بکن نظیر نقاب و بکی و بیم و وبال
 پلنگ دیو ز شود پادشاه مصلحت
 بران خیار که هنام و بزخم دوال
 کس نیاید اولاد که نظیر و هال
 بجز مصلحت است نگاه او مصلحت
 باب چشمند جاه و با و نیت مصلحت
 اگر بیجان کرامه از و کند سوال
 سینه و ز عیار و کبیر مصلحت
 کس که سایه او با فک نشد اهل
 چون های هابون کبیر مصلحت
 به از های هابون بود مصلحت
 که هلا و با چون تو و نیت مصلحت
 در او دنده ترا اند و نیت مصلحت
 کجا نوباشی او باشد مصلحت
 در آنچه هست برای تو نیت مصلحت
 هر آنچه کرد که کار نیت مصلحت
 نوید و سر که نیت مصلحت
 چنانکه سر و بال و نیت مصلحت
 شریف چو خدای و نیت مصلحت
 هار ناشاید و نیت مصلحت

بغد را بدین عمر نوهر شوی شب بند
خبر هیچی مرده هر روز سال
هر سال را با عمر یاد و هر روزی
ز سال عمر چون روز اول شوال

همه سلامت آن باد که بماند و بدید
همه مراد کوی یاد حاصل از عالم
زمانه بندگی اجزای صاحبین
و در پیش رو کرد با او همیشه ستم
از آسمان بر زمین هیچ دولتی نماند
بر روی او نگر از جمله بیست آدم
بنای هیچ عمل جز به علم بر تقد
جز بر علم و بند بر نیک موری است
نیک موری شکرش بر این استه بود گفت
همیشه منزل دولت نامد از ظاهر
سزای غل بودن که نه که در جنت
نگاه دارد در هر چه بد کار خدایست
نه از راست و لیک هیچکس از زمینست
جمال داد و برافزود در جاه و جنت است
پیش آنکه از آفتاب جلالست
بار مجمل شود از یادش که ناگاه است
ز جاه صاحب عادل ملکت بگردد

عزیز باد همیشه برین دخل و خدایست
نگاهداریت بر جان او معتر و مذل

دارد صد مرتبه و بیضا صاحبی خدایست
بر جلال پرستند تا آنگاه روز قیامت
صاحب عادل دخل و خدایست که هرگز باقی

این

این جهان را بر سر برده رسای خوشتر
بدن جاه و مال گذر سپید و آب برک
اصبکت عالم عادل عمر کرد بر دل
نور کلاک عمر بر طاعت از در پیش
از دوال و کلاک از زمان در نون
کلاک واری که در علم بر سر است
مرشا کلاک و کلاک از آن هم کلاک
ز آنکه در کلاک بد در صحرای صحیح
سر راه و در عوالم شود از کوه کلاک
پادشاه را که باشد همچو خورشید
صاحب عادل در خوشتر هیچ سر نیست
میوه دولت نور او بدین برین کلاک
که جهان آراش خوشتر بر سر است
آسمان خواهد که سر آسمان دهد
هنر خوشتر شدی آری جای بر عید
بجسرت همگان جمال در جلال دان
اهل مجلس از جمال و هم جان پرورش
صلح عادل بر عیبت بر او ابد
زاجه از آری و جان برینو زین است

بر جهان و جان او با دهر از آن آفرین
از جهان آری جان برود در کلاک خدایست

از من بآن صون چو طلب کیم به پارک
دلبدم بر جمل غم ز لغز آن نگار
خزمان گذار دل بر طاعت غم
من در سپاروان بنه رنگ دلیند

چون های دولت او بر کمال بدید
بدن جاهش بر همان در کلاک خدایست
در نظر بر او در هشام خود را
چون دلال آن عمر طلم الما کوست
ناخود از سست ظالم چو کلاک خدایست
ایشان آردند از در صحرای بر کلاک
سفر و آردند و سفر سر کلاک
هیچکس در صحرای بر کلاک
ناز و پشاه شد بر می نشاند و در
ملک او از این بود از آن کلاک خدایست
پیشتر که بخاند و کوه و خدایست
در ضیاء او همیشه برین کلاک
که جهان رهش از او آری و بر کلاک
لیت بر آن است از آن کلاک خدایست
گر کوی از آن کلاک خدایست
از جمال صاحب آری که کلاک خدایست
کشته هر چه در و تر و عیبت خدایست
خرم و خوشتر صاحب آن کلاک خدایست
در جهان و جان خدایست از نفع خدایست

دلبر بران نکا رسپریم کرداشتم
 دلبر قبول کرد و بجان زینهار داد
 جان آخیا زد که در دیندی بوم
 دورا مبار عارض او بگرستم
 نایب اسبم درم ز رخ آیدار دوست
 شکر لپی که جان طلبید بوی بلها
 هر چند کان صم ذم من بخرید
 کردید هر کسی که جوین غم بخرید
 دادم بیاد ساری دلبر ابد عشق
 ناچند در خجی دارم از عشق و دوست
 بی نظم گشت کار من از بدیه چنان
 کاری که که بانضال غنای دل شوم
 کامد فقر خویش من غنای ردم
 دهقان جلوی که هیچی علم بدی کمال
 صد که که در محبت او هیچی حاصل
 کوی نه زهیم بود آفریند و بس
 کمر کوشش بود که با نند و کوشش
 دارد بجز دردی آن عالم بخت
 کمر علم و حلم و شرم و خرد زین بخت
 کان دراز عمارت طبعی لکند بجز
 بادل جویند و هم بخت بدین او
 لصد درون کار که اهل زلفند
 بار علی شمر نوز که در هوا طبع
 اندر هوای شکر آید و کرام ما
 در دست نوظاره و بیعتش کرام

ز چون نکار خاندن دل بر نکار دل
 گوئی که داد جان مرا ز بهسار دل
 آنکه که که در عشق ترا اخب بار دل
 شد آید بد بدت و شد نا بد بار دل
 کار با پیش کس نکند آتش کار دل
 سیمین بخت بود بود بخت کار دل
 پر کرد مر مرا غم او نار نار دل
 هم بر سر شکت دیده و هم بر شاد دل
 نشکفت کمر سباز دهنی دسار دل
 ناچند شده دارم در دیند بار دل
 کمر بار از کشت خودم خواستار دل
 وارم بنظم صبح خداوند کار دل
 کز مده او کز شرف و افتخار دل
 در دیند بگسلد بسفرا افتخار دل
 اندر میان سینه ز کمره طار دل
 اندر فضا آد میان کرد کار دل
 که در آن مشوره گوشت اسوار دل
 ماننا بجز می کند در بخت کار دل
 اورا من تر است بازن هر چهار دل
 چون خوشتر کن بختش ز بهسار دل
 کرد از بختش سبزه بوی بهسار دل
 بی خوشی لبش خوشتر نکند ز کار دل
 از هر هوا خوشی سلطنتش کار دل
 هیچی هوای بی خالی و بی غبار دل
 پیوسته بار دل نونصی اکلار دل

کوبل مدله و در دین خوشتر بازن
 در خدمت نوانه بازن بخت
 بر بر هید و بند جویم هر لیل
 خارا آرزید و نار ملات ناخورد
 بدخواه جاها ذک هم تر نشود بخت
 و در خجیر و در دیکه که جویند بخت
 نا اشدتی نندار آید بکو کسند
 با دند حاسدن نوا بجه صغیره
 چون کوی کسار خورد ز سو داغ
 مرد و سناش خوشتر و در دین بخت
 خواهم بقای نوز بار صبر بخت
 چند از بخت با دیکر اداک و غم آن
 آید بجز بخت و کند اضطرار دل

نکار من همه حرق و تلاش کن
 غزل چشم نکاری که بر شکار دل
 ز لب بدین لب لعل شکر شکر شکر
 چو بوسه خواهم از شرم بوی خوش
 محال باشد ز بوی خوشتر بخت
 شوی و روزی دوسره بیکه کردم
 مایه کفتم که خدایا منظر
 با سهار و بینه از بختش بخت
 آکر چه فامظه منست بر صفت
 بنرم من مده من سرویماد مطبق
 بخت و دعا لب خال و زلف و نام
 جمال دین بخت بکانه که بدو

نایب هوای شکت که در دین دبار دل
 کردان دوستم بن اسفند بار دل
 خصم ترا بخت جوش کدار دل
 دوزخ آید و دید و سوزد بار دل
 از سه هم بوم نوز بکفنا انچونا دل
 خود را کند بخت خود نار و بار دل
 دین هر دو اندازد از بختش بار دل
 بشه من اسوزد بختش بار دل
 و ز خرمی طبعی شکت جویند کار دل
 در ماند کشته باغ و بختش کار دل
 و ز من بدین قدر نکند لخصار دل

همه ملاحت حسن و جمال او بکمال
 شد لاس چشمه نازش بختش کار دل
 خلی جو بر یک ز سینه به بهاسال
 چو شکر لایق از خوشتر و در دین
 کز آن نکار بود بوسه بکسار حال
 ز نذر و خند و تقابله بختش کار دل
 بسیر و کفتم که منت پارمنت هال
 همه فرود و دهم همه فرزند مال
 و کز چه بختی سر و سر مال مثال
 که سو خالی زلف لایق ماه و کمال
 نیش و صحتش بود بختش حال
 کز کشت دین بختش هر اداک و جمال

سپهر و دلایه در بای فضل کمان
سؤال هیچکس را بنزاد و در نیت
بر او بجان گرامی اگر سؤال کنند
براهل فضل و هنر طلعت خجسته او
و کرم های نیک در خجسته خزانند
ایا های ها بوزن اهل دانش و فضل
کسی که پرورشش در بوزن اهل فضل
بگفت داد و هم مال خزان را مالش
هفت مال از اهی آید با بخت
سری نیندم در هر نیندم نیندا
بطور و صفت و احسان تو هم نیندا
هر زمان در هر نیندم و هر نفسی
بچسب تو نیندم نیندم ایست مرا
هر این به بر آید که هست نیندا
کرا زبان من آمد بر نیندم نیندا
هفته تا فلک بر نیندم نیندا
مبارک از نام هفت حاصل فلکی
زد و لجلال که خرد جلال او بیاید است
بروزگار و نور و فضل او عز جلال
ز فد آن الف هم چون لطیف خجسته
دلیل در نیندم سبب الف نیندم
بدار اسب که نیندم خجال و در نیندم
ظال خواب و اسب از خجال بر نیندم
خوشتر است حال کس که خجال حال تا
بجایم معجبت از مدی که نیندا
جمال

جال بخش ازادگان مؤیدین
حال و سنه کجی و کجی اناناب
ز جود او سنه کیم طران شمار نام
چنانکه باشد رفته صحیح مال عرب
ندیدیمش کم و دیدیمش کان چنان
چو در بد سا نال و سا بهر مبارک او
زدست فرخ نال و زد دست شود
ز هر شکسته معنای تو بچکان گوی
کم از جوبست بمنزلن حامد تو جوی
اگر بگری در خجال و در نیندم
بمدحت تو سخن بر نیندا هجرت
طهر کمان که سخن بر نیندا هجرت
چو شد زبان نام نیندا از هجرت
بشتر من نه ها ناکان بر نیندا
مثال شاعر بجز نال اگر بود عین
نصیر باشد بجز نال که بویست او
از آن چه به که نیندا بچون نیندا
ملاک نیندم بجز نال که بر نیندا
ز شمس از نیندم نیندا که نیندا
مرا چو روح تو خواند سوال حاجت
هفت تا که طهر سا در حساب نیندا
چو روز اول سوال خواهم همه
مدح کن و سبب است بر تو فرخ نیندا
که هست فرخ آیه شریفه نیندا
سوی جمال هم مدینه شرف نیندا
خدای عزیز بر او هم لکن فرخ نیندا

زهری آنکه سرخ او سیال رسد
 حلال بود بر خونها غبار از عدل
 بجان و مال امان یافتن از هوی
 خیال نفع ندارد سانس بکار
 مکهستان فرخ اوزان پیشتر
 ندوگر و دوزخ شمشیر زنگی
 سیاه سر بنفش و کنگسان کعبه
 بنور عدل و آساست جمله کنگرین
 سران خلیج و مردان سر و شوکتان
 برود بر زمین زهر و بند دوزخ فساد
 دبا نکه نیک سگال و بنگر آهوش
 بهمه لوج و جرم کار سر مست کوش
 جزا و وبال بنامش بندان بند دوزخ
 ای پناه دل و پیشتر لشکر تو دلت
 عتاقان نواز تو صیبه خالی شدند
 سپهر و ملک و اقبال و جاه و جنت با
 میر کجا که روی غالی است و زهر
 هفت ناصف بزم و دردم با نیک
 زهری که بودم کوی کن ربارد
 نکاهل و نوباد اجمیر منعال

عدوش سرخ بر بخت غبار افند
 ز روی خضار و بزدگر بر بخت خرد
 شونده امز انباشان کسی بجان نبال
 اگر بکوه در افتد در افکند زلال
 کجا بر کستان بوده سم هر ستم نبال
 شنبه که کند لعان دهر از ارباب
 و مال اعلی در خشت کند نخور و حال
 چنانکه در صبح بخور شد با غبار نبال
 غداره گویش بفرمان او بجان نبال
 برود زهر زهر و بند دوزخ فساد
 زمانه هوش و نیک خواه و نیک کال
 ستم کشنده ستمکار و در کندی و بال
 و نواز بر سر دوش سر و مست کوش
 که هست لشکر بولون در مکر نبال
 موافقان از ان نواسق هر دو حال
 نوبت جو حقیقت خورشید که در حقیقت
 مظفر آت و منصور در دهر حوال
 بگوش مردم عرش ز فراز جلال
 زهری که بودم کوی کن ربارد
 نکاهل و نوباد اجمیر منعال

سرانند از آنکو نه که کز دانه
 خدای دادند بر آنکار و بچاهانم
 من از غیا سر غلام و مطیع سلطانم
 من این هر چه از خود شتر افرامم
 نصیب کسیر کون دهنای شیطانم

سرانند از دوزی هوای دام کبر
 هولت دادند و من دانجیز و عاقبت
 هوا تا نانداسا سخن محضت
 هوا بمن بر دل مظلمت شده است
 هوا تا ناند نام بر سرم ز عفل کین
 کنه بمن بر دل و ارعزندت
 مای خرد شده و نیکو عرضت
 اگر بستم خود را بنیک و بدایت
 نسیه ناله نیکون بلیست پندار که
 چه ماه بیک سندان و لوز لک
 بترک شتر و با نشان خرد و امیر
 بشج و انبیا حاجت ناپدید میگ
 گنه ز نسیان آن ندیدن کار خیز
 نشانه که درم خورد با کون کون کناه
 سباه کردم دیوان عمر خود بکناه
 ز لنگش که کردم برود کار بی
 زبان بر مردم آرزو و دست ندم
 کس بود که مرا و از نیند کلاه
 بجز و بر مسلمانان ای مسلمانان
 بفضل خود که مرا بخت خود نیک
 رسول گفت بشانه از کله نوبت
 فلان و بجان گویند نوبت بر ایواند
 بد بر نسیه که گنه کردم و نالانم
 بر لب نوبت بر سواد شوم مبارز
 ز بعد نوبت بر دایم بخت علما

که بکناه بر ایند سر زگر بهانم
 اگر بدانه نما ندریدم در دایم
 هوای الهی من فصله و جینام
 از آنکه خواجگی بار و فرخ جینام
 چیم که چه کس بر چیم که دامان
 بدان شب که خرد با او کس ندانم
 بد بر نسیه از و شاد ما و خندانم
 برود هم که درون دوزخ شتر جانم
 بیگانه مای اندر هزار سندانم
 که در دوزخ نوبت کس که از نسیانم
 همه غافلانه است نیک و انبیا نام
 از آنکه من ستم کش شمشیر جینام
 من آنکاه بنیادم بود ز نسیانم
 نشانه خج که بر جاست خج کلانم
 از آنکه برود دوی سیاه جینام
 خجالش که بنزد که بر جی انم
 کز آنکه کرده بودم بر زبان بگوشانم
 و با هم که بد بر نسیه و بد نسیانم
 که چون بخورد نیکم نسیه و نسیانم
 بد نکر ایچه بدیم نیک نسیانم
 بد بر نسیه که ان لبیب من آنم
 چه مانع است من فلان و بچاهانم
 چو باب نوبت نسیه نوبت نسیانم
 بر است رحمت نوبت نسیه نسیانم
 بدین که از دل و جان و نسیانم

سرانند از آنکو نه که کز دانه
 خدای دادند بر آنکار و بچاهانم
 من از غیا سر غلام و مطیع سلطانم
 من این هر چه از خود شتر افرامم
 نصیب کسیر کون دهنای شیطانم

بزه سلمان اندوه ساز ملکا
بفضل خویش مسلمانان را بار
بجز اسماء را که اله الا الله
جان همی را که بجز حق را بر زبان نام
خواه ملک فوایدش باد و خوشتر
بجام الایه آدم ز عدل او بیست
همه اندکی که از ده فرشته است
بملاک سلطان خدای ز دیارهای فرشته
هرگز منکر از نامش بیان را که خطبه
سپاس از پیشش خبر شد بخوبی
خلیل الله را خلیفه بر عاقبت
ز عدلش گشته آرا دان شو چون آفرین
ز ستم او چنان کرد که در خوشتر
شیع و عدلش چو خاندان او
فاد ملک فوایدش و حق بود
سپهبدان فوایدش و شایسته
سزایش از بدی هم شایسته
سپهبدان گزینش و شایسته
چو خاندان او در خدای
که پادشاه و عدلش و شایسته
ایام پادشاهی را به از داری بر زبان
نه چنانچه همانند از چو هند که به
همه با زبون خادون هم را فوایدش
بالعراق آفرید و هر کس وی سب

کتاب

ولایت از خود خواهد و از مشهور
هر شاهان را دانند شاهان
الا ناری زبان خلو ملکش
فردل تو برکت مسلمانان
همه ناگردد شرح سلسله و در هر
نقای روز عمر پادشاهان ابدان
که روز خوش خواهد بود چون روز سید
محمد شاه شویعت ملان
آنکه از وی سخنم ز ناز آمد
صدق فاروقی نند که اندر
او پادشاهان خود با خود
پادشاه شهبه برهان اجل
آب ریخ و عیای سالکان
مکه و یثرب با نیکو و چو
که گری را برود با آورد
خبر شرح است لفظ
هر چه او بر لفظ سبین
هر چه بر سبب چو سبب
کتاب الله در ملکش
آمد ز وی به او از در
فاناه ملک استند از
از سکوه او شکاف کوه
حجت او به او داران
منابع چو سبب و شعله
از شایع آنچه اندر حج
ز یکدیگر پادشاهان ملک
چو گفتیم بر خرد ملکش
که در دفتر خود پادشاه
که ملک در دستانش
شبه علم زود و در
فغای روز عمر پادشاهان
که روز خوش خواهد بود
آمد از بدی شایسته
فان به پادشاهان
آنچه فاروقی نند
ز ابریب الحکم
آنکه از خاندان
اندران حج
بر حال دو حرم
پادشاه منعم
حاجه شایسته
ستمع دار و در
برده نعمان
شمنام و در
آنچه از شایسته
ملکان فلعلم
چو گفتیم که
که بر پادشاهان
از دم سبب
من و حو کر دار

ای سرها بنا فصلان از فضل
یا فتخانی از تو تشریف علی بن
بر که منک نوشا هتاه و آنک پند
شاه عالم را بشرفی که بلو منین
از سفر خرم خرام سبک و کردی آن
هر کجا خواهد که بخاری بنفد ملک
نایب ابد هم شمس و قطره با بارز
تو چو شمس و شمشاد از بیخ شیشه
ذوق نایب شمس و قطره با نده
سوزن شمشاد شمس و قطره با نده
آفرین به شرح شاه کفر حکایت
کافدین حکایت با نده اهل حکایت

شاه برهان فصاحت امام علی
آنجام بحسامی که حسام نظرش
بحمای بنیام آخته شد زده بیز
را پند و لبت برهان ملک صاحب
برهان فاعله امروزه از لبت با
روح با میند خلف عالمه زاسلاف
کوشش خرف از او نیست از شرف
کرم و احسان بی منت یا نایب
سخن از ای صفات دو کف و دو
فانک از آن سخام است زانچه
همچو جلد و چوبید هم بیو منظر
اسماع سخن سخن بوقاد هر دو
دند در لبت و نکت و لجه و هست

بعض

بسخن کام تو باشد بر خصم نظر
سالن را که فعال تو جید است
مصنم را بیا که گوید اعلم
پس سخن شرح است لبت از سخن
شاد با دایره از بند و کت بند
دین هم نام تو از نفوس است
در صفا نظر از سخن فاعله
خوبی در بیجه از نیت مال تو
دین اعلم که با نده است
علم که نایب است و در آن کت
کریس برین نوطا بقدر ندهند
دشمن تو با نده شود و لبت
نکته هست صد روی و لبت
نا بفرمان بجهاندار و بجهان
از سر شد و سر سرفکالت
پادشاه علمای بجز جود چو پند
علم محشر و در دین فاسم

توسو با سلام تو سپید بید
از در مد رسالت نامی در اسلام
ای حسام و گز از گوهر طلا حسام
سیف برهان حسام از تو نایب
اگر اسلام تو در رسالت بقیه
شعر در اسلام از سر دور عالم
دیده روح الامیر سحر کت
فخشان شهر که کردی تو در آن شهر
ملک کاسر با بر علمای اعلام
خلف صاحبان سیف برهان حسام
هر مفای که بوی هستی در اسلام
که در آن بر تو نایب می تو مسلم
که بران کت می چون تو بگدار کام
خرف آن خاله که کردی تو در آن خاله کام

تو ایلیه صدر با جناب غلامسیدت تو
 داد از من مکه و این بیت حرم از شکر
 تو ایلیه صاحب کبریا صاحب شکر
 بی نیازان داد شام بدین مکه کج
 بی نیازانی بنیانی تو و گزینشانی
 هر چه در روی زمین است بی نیازانی
 همه مشاکره و غلام بدو سجده کن
 کس نظیر تو را نیست بمیدان نظر
 هر که دعوی افامه کند لاندرد بی
 هر که بر کف تو کلام لاندرد بران
 داد بر طبع تو فوئد حجابی بخت
 چون سخن بد نظیر از لفظ تو اندام
 نارد ایام زامل و عدل لاندرد شمع
 طبع از مثل و عدل تو ساید بر شام
 تو که هم بر کس بجز و فواضع کرد
 این فواضع که تو کردی بی غیر از لایق
 بقصص حق هرگز نرسد غیر از لایق
 هرگز اندرد لایق غیر از لایق بی غیر
 یا رشا هفت درین پدیدم همان عزیز
 تو که شاهنشاه دین تو در فضل کرام
 مریبان تو بجان من بدید غلظت لایق
 تا بود شمس فلک نورده ماه حجیم
 شمس اسلام تو در نور تو بر آید حجیم

هر بر ای که داد بی غیر بنیانی هت
 آن مراد تو محمد شد با داد و تمام

صاحب

صاحب عادل و نیر شاه معظم
 سرود عالم که هلاکت
 خرم و خوش باش که ملل است
 تا سوی در غم نشا ط که در غم
 در غم چون باد پیشه ز غم آب
 تا که در غم غنا مریاد و غنا
 هت که غنیمت هم آن که آرزوی غنا
 بر همه عالم موقوف است بخت
 آدمی نیست در دنیا با شایسته
 خلایق که برین دوزخ و به ناله
 نام عمر نند که در و طاعت
 سرور و محفل از صلوات علی
 دهر بجز بر رضای او نکند
 تا بسوی خط و کلام کارگشای
 مصطفی شاه و شکر حق
 در خور آنکه از این عالم بود
 تا حرم کعبه معظم را هست
 با در حرم کعبه و صلوات علی
 دولت او با زانوا و علی
 تا که جهان است از همه جان باد
 تا از غیر جان و غیر دود آدم

ذکر درون سعدا که در پیغام
 که نام من سعدا ملل است آسمان
 ز سعدا که با صد را کابر
 سپهر نوسن شجر در کشت

صدر رخساره بی عزیز مکریم
 عالمیان را شقیقت بدو مکریم
 عشق ما الی سر تنه و خوش خوش
 شد در غم بسیر بر نواحی غم
 کف سجده با آری در غم غم
 در غم جان را حجابی به نشد
 در غم بختان شود بر جوان بیم
 شقیقت او بود زنده همه عالم
 آدمیان را مکر و صی مشایخه
 بان عدل و آینه اندر خرام
 نام ستم کرد از شاه جهان کم
 چون سر هلال هفت خرم
 بخت بجز بر مراد او ننددم
 شغل همه عالم است مشایخه
 بر علم او غفور است و مسلم
 عشق ابدی نفس بر یک مخرام
 حرمت بر آن اهلای عظم
 چون حرم کعبه شریف معظم
 حکم روانه هفت نافر حکم

سعادانی که در هفت اختر است
 نو معوری و شاه شاه عقیق
 دل انبای ایام از شمشاد
 نو آن صدوی که از هفت اختر
 بوی ناظر شوی تا بر مالک
 ز قدر هفت غالب که جوان
 غلامان ترا در روز مگاهد
 برون بریم چون خوشتر شد بایه
 فرزند از دروغ خوشتر بایند
 بچسب مطرب نوزدهم نه بد
 چو دیده بوز شاه آینه خراشا
 همه اهل فلم بدست فلم دار
 عطارد بر فلک از همی حکمی
 چو فلک ایوب باشد هر نو
 تمای در فزون فضل دانش
 ز آدم تا بعد نو پامد
 بیام همی مثل نو کربست
 هژاد علی شاه شرف ان دشت
 هبار زمان کربستان بیلک
 صبا از شاخ بادام اندر فصل
 هجنگام گل بادام می خوش
 شراب درستی کن جام شاه
 از آن خوشتر شد بچسب جام کرب
 بچسب مدح و شای خوشتر شد
 شنود و گفت اندر مجلس

هران شعری که در دو کلام است
 شود مداح و لفظ دینی در
 دل بمدوح و نا صبیحی همد
 بدین زود ام خال دفا عشق
 نو فاد در بر شکار صحرای
 ز باز سوزنده در نظم عدت
 چه گوید سوزنده چو هر چه بایست
 و کز دین سعدا کبر باد پیغام

بخواند طبع خود سلام کنم
 شعر خود را چو گو کبش شری
 سخن از کبریا رب بریم
 صید رضا که چو بر کا خند
 فکرت خورشید را چو دردم و بچه
 چرخه را خام و خام و با بخت
 بنمایم شعر بصر حلال
 بطمع بر لاشام دوز هفت
 دروه نظم چون گذارم بیک
 از دل و جان نظم جار لیک
 شاه مبلایان که بر در
 بوالحجام محمد آنکه و را
 شاه گوید بدین نام بوی
 همد چایم همان نامی دیش
 پدش نا کلت او فلم کرد
 بیو ازان را کلت حسام
 جای آن همد اگر با هلم

بیزا هلا دانه حبیب ششام
 بنظم مدح بود در نظم نظام
 حکیمان بخندان سخن شام
 دل با دنا شکار عشق مادام
 چنان چون بر کوز و کوز
 سخن بر ای و تران همچو صمام

سنت شاعری بنام کنم
 جای هر چه بنفهام کنم
 که هر از طبع خوشتر کنم
 از نام حلقه های دام کنم
 صامت مانند سم خام کنم
 چش با مضمهر کدام کنم
 شعر بر شاهان حرام کنم
 نکند مدح و بر کرام کنم
 شاه راه سخن بیکام کنم
 خدمت مجلس نظام کنم
 از امر سخن غلام کنم
 صد روم و موز بلام کنم
 نظر از چشم احترام کنم
 یاد شاه نظر بچام کنم
 بر آن کلت احجام کنم
 لب حسام که در بنام کنم
 مر چنی خواجه را امام کنم

درد و شبانه هفتاد و ششم
هر که فرمان طلب کند
من که پرورده نعیم و پیر
صفت اندوی علی لکنال رب
شرم دارم که بالظن او
زان زانو که حالم او سنج
کشت آن چهار شود سلب
نامش شکر او کشته نشا
چون کم افشاح و صبح نشا
طبع من آفرین کند برین
بخت و برین سلام عیب کند
گوشت بختم آگوش دارد
خاندان دولت و را بدعا

بیش فد طبع من با روح
باد نادر دعا سلام کنم

میرجو بان کشته نامعالم
کشت پوشیده زان سوادیم
من را و حاشم هنوز چنان
درد و بیا فوشت شهیدان زندان
رضای فوشت شهیدان زندان
زان دو با فوشت شهیدان زندان
تا با اندام از وجود مبارک
میرجو بان بخت ظلم صفت
فتره ظلم و دار عرضدم
آنکه انخط امرا و بیرون

آن بر رگه که از میان بحث
ذوق العزیز فخر بن احمد
که چندان وی آرد فخر
هم بقا که مانند لغزش
چون نبوی بنام حمتاشع
لا فخر بن علی منادی بیخ
صفت دان کرد او بوی و سوت
دوا لغضا و عتای او دان
بهر حالها بود ز علی
ای باز وی هفت فوشت
سرا حان نوز سبب جلال
از بیخ حال صدر و سرتش
آمدی تا نواز عدم بوجز
هر حال بحث نامعیوب
جود و زید بحث و نیکو نام
جز نشاد در بنیاد زحاتم
نبی محرم سؤال از کتب
با بدین شرف بخت نشا
بهر و کبک دهنه خرد
جز در مانع هوا خوار نکند
بوی خلو خورش فوشت و کلب
پروبال های دولت است
هر که آن سازه های نیک
بخت مپرون بوقواند کرد
با ذام او دانیم و نیک

هست چون ماده دینان
بوال معالی علی سپهر عالم
صاحبی و لغضا و پویشم
دین تیان فا در قشوم
شد فوشت بنام او بخنوم
که از ان مرضی شد و معصفا
رقوبان کردی برین مرقوم
زند کردن خباستش
ز دن ذوال لغضا و غیر موم
مرنگ و کان کان لزدوم
لشکر آزاد کند بخت موم
همچو سبب الله ان بوم
خبر موم و کشت و شرموم
هر افعال است نامدموم
مر بنا طهر بن هادوموم
آخیز اندر فوشت کفوموم
گاه بدل از مثال فوموم
هر چه از رفت آرد شوموم
از نسیم صبا و نعت سموم
بوی خلو خورش بر معلوم
حاصل و فوشت موموم
سایه دار هزار کفوموم
شور بخوابد و کوروموم
بخت بد جاها نوسوموم
ناصحتش و حواسد موموم

دهیان زازمانه دهی خادمان زاسپ هر خدمت
ختم و حلقه و کتاجل دست بخند فکند در حلقه
هر چه جز با نوطی بدست
جاودان بادیا ازان معصوم

مهرشان بینه که باشد فاضل و نادر
حکایت آن ایستد مانند که مهر بود
هر لیم و زلف و جاهلان که بود
مدح بر زلف و لیم و جاهل آمد
مرکز مهر و ناله و فاضل که مدح و
فاضل داد و کریم و نازنا با کرم
ناپسند و در بر صاحبان که است
آنکه اندر داری از برای دین
مستقیم احوال باشد آنکه در دنیا
در فتنه مضار و دانش و هر دو
چون از کرم با سنی صلاح بر خیزد
چون از فضل و علم از آن تو بگذرد
هر که آلوده شد کلام لبش از می
از چه احسن که نه فکند خود را در
پشت بنیاد و نشاند از حکم جام
ای بی جنبان از در حلقه انواع فضل
زود نوعت و هنر و کار که او کس
خط و از روی تشبیه است بر شکل
نامهای شریف دارند و خوشندگان
حق شکر نیستند تا بیست و در زان
گر چه شکر باشد اندام با حق

نام

نام حق محمود و نام نور حق محمود
بنده حق و بر یون حق و در حق
حق علم است ز صاحب خود داده که
اهل زلف اهل نیا از برای هر آرز
نوع علم المثل و اندر عالم از جوید
مهران را از حق و نیت و نیت
مرزا با صاحب حق که پاس آید فضل
دیگرین روی و نیت و نیت و نیت
نور تو از جوید و نیت که با خاندان
در جنبان مایه معطر با جنبان اهل
بر تو شایسته از کرمین که از نیت
جادون در افرینان و نیت و نیت

دشمن تو باغ و نده و نیت با نیت
با ناط و عیش باشد و نیت تو
جان ماند که بهر از مدح شاعران
شاعران در روی است تا کو ایلام کرم
گر ایلمی بو شد آن کور و نیت اهل
و در با شاعر نوازند بود در نیت
هسته آن خوش شاعر و نیت که با نیت
شعران نیت از نیت و نیت و نیت
و در نیت و نیت و نیت و نیت
سند شاعر نواز با نیت و نیت
از ملوک و نیت و نیت و نیت
دو که نیت و نیت و نیت و نیت
نیت و نیت و نیت و نیت و نیت

زان بود شاعر نواز عادت و نیت کرم
کونست صاحب با نیت و نیت کرم
هسته بو شد ایلام و نیت و نیت
ز نیت و نیت که نیت و نیت
هم نیت و نیت و نیت و نیت
با نیت و نیت و نیت و نیت
جنر و نیت و نیت و نیت و نیت
ای نیت و نیت و نیت و نیت
در نیت و نیت و نیت و نیت
با نیت و نیت و نیت و نیت
بیت و نیت و نیت و نیت و نیت

کرده عیبی همچو براه که در حق
 او سواد شریف و مغرب شکر کلام
 فریخی هندی غلامی از پیشش
 عنصری از خرد و ناولدش غلامی
 هر دو با بایه زده و او را چه بداند
 شیخ هندو بخندت نکلت نظام الدین کند
 چون نظام الدینت هدر کار مالک نظام

دلند من که بنده دوش به تمام
 بچم کلاه دوز که ز کلاه او
 صد بوسه فام خواست از بچم بچم
 هر چند بچم بچم ساند بچم بوس
 میگویند دوزلف بچم کلاه دوز بوی
 ماله بدام مانده و ماه تمامند
 دلمم همه طپان و بی آرام و شوخ بچم
 شام کرا از فلک دوزخ بچم کند
 شب دبه بر سپهر بچم گذاشت
 بر آسمان زمین بخارا کند
 هر خانه که بچم کلاه دوز زمین
 دوزم اگر بچم کلاه دوز سحرا
 جز در صفات بچم خلی همدید
 هست غلام بچم کلاه دوز اگر بطبع
 گویند همه دوزخ بچم بچم از کلاه
 دین شمرش از خرد و دوزخ بچم
 خردانه بچم دین که بچم سپهر
 بچم که از کفایت و از فضل او بچم

بچم

بچم که آفتاب ز روش ضمیر او
 بچم که آفتاب کند ذوق را
 بچم که آفتاب دکان حسرت و دور
 بچم که آفتاب رخا شد مدها
 بچم که بیدگان و پاره سپهر
 ای رب چه در بند و نایم سعد
 خاص از نوبت سعادت نشسته و نایم
 به انقلاب و رجعتی پر خورشید و نایم
 بچم و آفتاب هنر پروری همه
 دوز آفتاب نیک و کسر بچم بچم
 از حیرت که بر خضبت من بر نایم
 نا آفتاب و بچم بودند از برای من
 و در دوزخ در حال قبول افتادن
 نا آسمان دنیا از بچم سعد خوش
 نوبت بچم سعد با دی بر آسمان زمین
 که در مصابم شود خواند این مدح
 بر تو بچم با دمد بچم و مصابم

که بعد سر و زان و سر و طایم
 ز دم این زواریان دم و هم سرانم
 من بچم بچم ز دم امرونیام نظام
 کز تو این دوزخ بچم بچم بچم
 که ندادم لب بچم بچم کلاب کفام
 زور اساخته کار و نرسو خفام
 بکلان و بکبر با رکاب و بچم
 بچم بچم نشود شیخ سر و کلاب بچم

ز طلب که در زمان صتم سیم اندام
 چشم بچم و کفتم بچم بچم
 همه جا که بچم ملکات زود لاند
 از من این دوز که بچم بچم بچم
 چون زده بچم بچم بچم بچم
 خوش بچم بچم و مرا کفتم بچم بچم
 ز چندان با بکرم بچم بچم
 بچم بچم زان زده از بچم بچم

بر و بخت سنج او سختی که کنی
 سنج بخت من تمام هم از زنیست
 سعد بن سعد بود که صاحب
 کاه بر هزار کتابت از زنیست
 آنست و آنکه چنانکه او آن گفتند
 گفت و در شصت و هفتاد و هشتاد
 از هر ای کرم و از من این پرواز
 ی نگه در کرم تا که بخشدند
 هر که ی که بر یاد بر او اند
 پس از آنکه او دشمن بخشد و آن
 هفتاد و هشتاد و هشتاد و هشتاد
 ساری زنده تمام و خواه که بگو
 یا بد از کار و زنیست و بخواهر مانو
 بچشم مانند ام دو که سائل او
 در دلش چون زنیست و بخواهر مانو
 نامداند که این شعر می آید و خوان
 شعر زنیست و بالا و بر شعر اگر پیش
 من جوید و معنی لغت سنج کرم
 ناخبر نگام خزان باد بر او و در خن
 با دان با در خان غم و اندیشه رود
 سنج خندان چون برک زنده و مویلم
 دست بر سنجی را که بشد آرد
 بسوز سینه فرزندش و مویلم
 پیران دعا و ثنا از عطار برده لفظ
 هزار سنجی که گو گفت و باغی گفت

موجب

صواب رفت که گفت کردیم لیکن
 امید چشمه و دستار داشتیم از نو
 در آن خوار کردی موزه من بخت بودیم
 ز بهر خوار شدن یا نه عرض گفتی
 چو با چای من از موزه رفتی بگله
 سخت کام که بر روز نهادم از کرم
 چها و پایم بخاند شدم دو پایم بود
 بخانه و زلف آراستد و شسته و فروش
 عصا سازان بی بی تو آیدم بیرون
 بخانه رفتم و گفتم که موزه فرسود
 تو کیسای زنی کیسای زنی منم
 های مونه و جودت سرت کویست
 های این هر زنیست تو هب است کرم
 منم بگانه که در باغ جودت هب است
 ز بهر مویلم کل کویست و کل بویا
 دقایع و نوجا و بی خواستم زنیست
 بنظر از بی جا و بی بدی بهنا کرم
 جز آنکه که کد کل رضا را معلوم
 طایعه آید و آنکه سپاه بر اثرش
 مزان نکوم اگر کرم منم منم
 بچهره بودی محمود نیکو نشنا
 خلیج جود این اندر کفری و پندار
 کلایع است و سخن خط بنفطری
 مزان خط بنفطری خط بنفطری
 بران نهادم که لعل تو شوی ما سنج تو

مگر بخانه بر فتم هب خطا کرم
 ز مونه که شدن امید هم آکرم
 بچکم و لنگی بهر هر خطا کرم
 که کردی نعلش و دیده نونیا کرم
 بچمد و حیلله در آن گفتی کرم
 مهبان بر فتم کل و کای آشنا کرم
 دو پای دی که از کرم و عصار کرم
 چنانکه شمشیرم سر مدب کرم
 و از این سنج بی بی تو زنی کرم
 بر اهل خانه خود زنی کرم
 چو زنیست سنجی از نونیا کرم
 هب است زنیست از نونیا کرم
 بهر سنجی خرم خرم خرم کرم
 همه بنام خرم خرم خرم کرم
 ضربه گفتند و آنرا خرم کرم

که از حدیث چشم آرد بیک کرم
 بد بد خواهد گفتی حیف از موهرا
 ز هسپاه بنفتر سنجی طایفه شوم
 خط آمد آنکه محمود را کند مرم
 خط نود این عهده است و نونیا
 رتم بنفتر و کلایع از مونه مرم
 بر آید آن بر کله که کار نونیا
 بجای نوسه بر آید ز مونه مرم

بیوسه عفت کانه ندانم از نوبت
نه از لب نوسن در هیچ عاشق با تو
همان چرخ و معانی و تابد بر جمال
میان اهل زمان هیچ کس بر او نیست
میان آنچیز اهل فضل و اهل هنر
ایا که نام نژادی که ناشد ی پیدا
از آنکه موم دلی در خطا هم سوال
نوشا پستان باز سید خلسه
نظر بقدر آن که بران بدهر پادشاه
سفاقت و کرم وجود و مردی و هنر
جمال در برین دروغی نا همسانه
هر خصال نور سیم نشناختند
سزای عصیان ماد حسد و نوبت
سفری که چرخ مبدی نوبت کرم و مؤ
بر تو کوار دانسته که بنده را هر سال
ز سال بیخ مه اندر کنگر شایه
حلی نوبت سبوی و کبریا خاصه خوش
اکرم چه لولو مشور باشد از همه
همیشه ناغم و شاد و کام و ناکام
بغای عمری با و با کام دل جاوید
دل و لے تو شاد و دل عد و محرم
بشاعری بد و خوبتر و آن فرزندم
سپهر جاه علی افتخار و بر کد خنجر
هر منانه با گویم و مدح او
قصیده باشد در نیت شاعر و محرم

هران

هران قصیده که آرا خیز بودید
بچند روز که مانده شد بر قوی
بمهری ز کرمی نیکه شاعر ماند
خداست نوری را در اصل نیک سخن
سلاطین و کرم خورشید سوره بوم
بشک هفت سبب است که از حق
مخزن نان و نعت حاجزیم ز نازک
باز در برسان نا آرزو بر می
بسان بخت خطی موی بر نارسد
بشعر آفتاب زین بوم و زمین
ببند و حکمت می زاندر سر و پادشاه
ز بند و حکمت می با دسال عمر فریب
بجیب کوزه بحر حلال دوره شعر
برندماند طبع جندک آتش
بلند گوش خری می مزی که جو خنود
بکون خرسر سخناند خواهد رفتند
ایا گرفته نوالد سرای مجمل مقام
ایا بیری دانه ضویر کندی و بو
ایا گشته ز جلال و دعوت حق
ایا خالف اسلام و راه دین هدی
و صواب ندانده هیو ز راه خطا
نه مثلت با ز شناسی همه ز نیک با
نه سخن ناخود دانسته نه بند را
همی ندانسته ای کور دل بگری
نگر که پای ابر کف مصطفی کفا

چو خواند کشت بر این کیم بود از خدا
که من ز کشتار روزی به بر خرسندم
بشعر اگر ذکر اند مثل و عا ندیم
که از در خشت شای بود بر کرم
که رخت بخت بناجا بکه سقند
عاه رسیده زده بسیر و فر آکند
ز نان ایشان بر دل نعت پرا کند
که من بخت شرف تو آرزو مند
که من بخت سصد نود و پنجم
ببند و حکمت که نوبت و کرم
بود که محو شود شعری از خندم
نقد هزار فرزند باد حکمت و بندم
چنان تمام کز نای و این دعا و بندم
عد و سوسه و خنده با از آتش ز بندم
هران از اشعار و سخن در میان محظلام
نه مصطفی شور و حدیث که گویم
یکام خود درین کوه استه بولکام
کشد که چرخ از بیعت و اولاد حرام
ره حلال ندانسته همه ز راه حرام
نه عود و عنبر و کافور و زلف نام
نه مرد و ناقص و عیب و زلف نام
که احمد قرشی را و صی که بود کرم
شان ز کعبه که آمدند و پاک کرد مقام

نگر که از پس عجز خدای بزرگ
نگر که خدای را نیکو دانست
نگر که این دو شمشیر خدای را
نگر که بر عود و دما مصطفی کرد
نگر که در دوش ز جیحون و یوسف
نگر که دست که بگریخت مصطفی
یک فضل بیاید بیشتر از امامت
اگر بخواند او بار مصطفی کتب
چهل شب از او بلبس یوسف
و گریه بیاید که در این مانتها
ایمان صبیح لکوره بله ملعون
سر امام هم از جا بگردد و خردست
امام آنکه پیش ایشان نکرده نماز
امام آنکه خفاوند علم و شمع هدایت
امام آنکه بینه که از نکرده طمع
امام آنکه بر زود مردم نشسته و دل
امام آنکه نهدی که در تن بجای بی
امام آنکه بروزه بیکه روز نشسته
امام آنکه خدای بزرگ روز غدر
امام آنکه بجز طاعت خدای نکرده
امام آنکه با مصطفی روز نشسته
امام آنکه علم و علم از نشسته
امام آنکه امید شفاعت هر لوث

اگر بخواه مومن شوی بباشق
ز قول شاعر سوز نگر این سخن کلام

درید

ز مرید چاره نباشد صحیح و مقیم
عزیز را چون لیل وجود او را چو نخل
امید و بیم هم از دست مردم را
ز عرش نه بود عالم خلاق که چو نشت
چرخ فلک است و چرخ آنگو و دینش
ببینم نوان ز دست بر زبان از آن
بدرست هیچ حکمی میان زیادت
سراپنا اسناد کوسوی کو هست
شعای جان و دل خلاق بود طاعت
بندگان خدای رحیم در بدایع
بیکسای کوشید و یکسای یافت
تنه و ماله هر کس را بسوالی کرد
شعای بن دکان بود شمشیر کوش
بدایع ماند پس روی و زخم ببینم
عزیز و ناله پوشیدگان زنده او
حکم بود از این خود علم المثل
سپید و سیاه یکجا شود چون زنج

چو بود نغز او عام بر همه عالم
بد و خدای با رحمت کوی فیض علم

خدا بیکان همچان پادشاه مالک عالم
شهری که از خوشتر و خوشتر و قوی و نور
با مرنا نند ما مور پرورنده لطف
نظام درین سخن سحر بر سر علی
وراست از وزد ابروی تو از اسرار
منظم از غلام او شغل هفت اقلیم
که اسرنا نند او را سحر و سحر تو ز نام
خود تو فرام از عملش او روز و نام
نظام داد در کاره ملت و نظام
وز بره بران اصل و نسب هم کرام
بران هفا که بر سر است هر نام
چنانکه هفت و ماله از لیل و نام

بر او با لای و ایام آخرین گویند
 ابار سید نیم صباح دولتی
 بیایع مدح تو بیل شود تا صیبر
 مجوزی لغز اهل عام و فضل بود
 چو خورد که درون خشک و خشنه
 کوی اهل نام نبت ان تو مکریم
 بدیش سائل غدا برستان تو یغلام
 ملام بدست بر آن کس که بر تو کوی یغ
 غلام خواطر خوشم نظم مست یغ
 پیغم آرد صام چهارم خای سخن
 چو نظمه صبح تو آغاز کردم اندوخت
 برادر از صدفت بنه لولو مشور
 نظامیا سخن بنده نظام لیت
 که خواص ما سخن من طبع و لغز تو
 چو سیم خام شود که طبع سر سبوت
 جمال کیم شعر من اندوخت تو
 چهار یکام تو ای وزیر ملت را
 که نامد ولت شاه جهان تو را به کام

سخن سلیمان از وقت صبح تا کلام
 ز روی مشرف و صبر انصافی
 چو شمشیر کلا خاوق بر کشد بمشام
 ز راسته رحمت ابرار عام فضل تمام
 ز بار صفت او نبت کمر نهی به نام
 ز سیدگان ملک و دلایل واک کرام
 کمره نبت دیای العظیمین نام
 که بر حکم ز مدح لیم نفس تمام
 که هر چه خواهم از وی دست بکشم
 که در جهان سخن تو سید اندام
 بمن نماند راه برود شد و انجام
 که رسالت در آرم بسوزن نظام
 اگر بوی خواند هست که من در بی تمام
 چنان گویند خوشتر این که کله لنگه
 چو ز تخم شود که کرم بر آهر کام
 چو ز تخم شود که کرم بر آهر کام
 که نامد ولت شاه جهان تو را به کام

خاطر

خاطر مدح صاحبان بجز این است
 شغل این خون با طایر و کلاکت
 فان تا فان که ایندن خورشید
 از صبا و نه خفاست اعلان مالک
 بدین کف داد نشاند غایب جو
 در اما نایز می انغز و صحرای
 هیچ خورشید از فلک و دی نیست
 بر روز و هر مسلمانی در این
 چو ز تو برود و بر منوین تو باشی که بود
 مدح لای وزیر و بر منوین تو
 صاحب عالم عادل ملک اهل عالم
 ملک ترک و حکم را تو فدی شرح
 اسمان خرد و بری که بر نهی
 بعدم نار که جوان سپرد از همت
 طاعت شرح خیزند او هر سال
 بنده دار و هر چه فلک است سر تیغ
 چون بود زینب و زعلت ملک
 شادی او طلبد ز هر زهر بیخ
 یگانه نام از نزلت با کز همت
 ناپیش و سپهرین بر اختر ماند
 صاحب عادل ز زمین را تو چون ملک
 ای چو خورشید خیزند عالم بیجا
 از شهید شاه طغان فلک و سخن
 نار و لیون در فلک تو به سخن
 یکم بدست تو کیم که گدای هر کس

مدح صاحب نظام الدین بود
 کلاک اللندی از جویز بی کلاکت
 در شمار آری و یگانه یگانیم
 جویز کلاکت با نظام است بدیم
 در شبه و بارگاه آکون کلاکت
 هیچ در دانش خلیل هیچ مدد را
 که بنده سینه و دست تو بدست نام
 سوزن از خاطر و دل غایب نام
 ملک آری وزیر ملک ترک و حکم
 هیچ بر سید مدح تو جو امفیریم
 ز اسمان سار و پیروزه ملک نظام
 چون بکوان نگر تو نگر که آقا
 مشرفی را نظیر مدح شرح سید سلیم
 کندا علی و ادم هر دو بلند یک
 شمس و بر صبح شرف باشد از سخن
 که طریقت به تبت اونداد سر
 تا که بر شد شرح فلک همچو نام
 اول و آخر هر ماه از آن کبریم
 هفت خورشید با بی دونه نهریم
 عدلش انکند با طریقت بیست عالم
 دولت و حقیقت خیزند از سخن
 بار و آن تو نور هر هر خطی نام
 دانکه هر که بنویسد شرح بیست کما

سنت شاعر توانی با شاه و وزیر
 از مولود و از صدوا و اعلی طایر
 که عینی با کس نه هیچ کس در سخن
 دود که را اندون جامه که در سخن
 قیمت عباد راه نام که در آه کس
 اوستاد شرح و مغزین و پیوست
 خوب که در آری ز هر زنده نامی که
 در سخن هندی فلان ز من سخن
 عنصر خاشاک غازی شربل نیر
 هر چه در آری ز هر زنده نامی که
 بیخ هندی خنده کلان نظام لیت
 صد و صد و صد و صد و صد و صد
 کام و وی از عالم هنر شاعر
 از کس با نه که برود نام شاعر
 هم چنانکه عینی را هم با بلخی
 در سخن و صد و صد و صد و صد
 قطره باران در سخن و صد و صد
 جود و ای استعاره باران در سخن
 چو در قطره که چو در شام حلقه
 شاعر سخن را با هر چه در سخن
 ای هر باران شاعر سخن در سخن
 چو ز بود در سخن و صد و صد
 دایره الطاف تو اهل عالم
 هر که از سخن تو سخن
 صد و صد و صد و صد و صد

ای هر شاهان دنیا را غلام
 در صلا و شرف از کس نه سخن
 ماند عینی از کس نه سخن
 را در دیناری هر بار از کس نه سخن
 بلغم عینت را و از روی که بگردد نام
 داوود سعاد ملک قطره بر سخن
 زنده نامی هر بار از کس نه سخن
 سی قطره ترک داد شرح تو لغز
 پیلو او روز که زنده دیر بر سخام
 خسر و ناول کشته بیخ هندی نام
 نادهای کلان نظام الدین کلان
 از شمشیر گوشت سخن تو در سخن
 شاعر از مدح او که در سخن
 دین ایشاز نیت صد و صد و صد
 زوش و نداد و دین چو صد و صد
 در هر چه در سخن و صد و صد
 شاعر از در دای که در سخن
 در سخن که نا که در سخن
 نا که در سخن هر چه در سخن
 مدح آری در سخن که در سخن
 همچو آری در سخن که در سخن
 از شمشیر گوشت سخن تو در سخن
 نا که در سخن هر چه در سخن
 بنده از اسلایه نام در سخن

که در ابراهیم نام خواهر ابراهیم وار
 هفت خوان بلیت با م عرش الملک
 تا از این ابد بر صد و بار شاه شرف
 کلک و غدا حرام است با شرف
 که ز اعدای ادا انعام غر زده
 غر زده اعدای با شرف شاه شادام
 آمد ملک تو را که سخن خدایگان
 با لکری زنده خرم کز گان به
 خورشید بر جی خوراد بر آفتاب
 بر داشت طلعت خاز نور علی خورشید
 سحر خیز ز من را اهل غم و کفر
 خورشید سوی مغرب آمد سخن
 نا و بل بر سخن سخن از کس نه سخن
 ملاک هر از سخن تو که در سخن
 روز و صاف همچو زنده و نورد
 هر زمان با نه عالم کاویار شود
 شهابه آسمان بیاید دل و توان
 بر خصم در و ملک همینه حفظ است
 در ملک است خورشید در لاجرم بود
 هر که در سخن و دین و رحمت سخن
 و ز نام خوندیده بود در سخن
 و زطلعت سلطان محمود سخن
 نبود و را که ملک زنده خورشید
 آمد هم سخن و در سخن و از دند
 طبر صالح در سخن از ارباب ملک

نادون بیت الحرام از مدح تو کیم نام
 کرم به هر سخن و با شرف شاه شادام
 و ز روی دوزخ بر ملایخ شادام
 کلاک تو اب را که بغیا و آرد صام
 آن سینه خدای و سر هر خدایگان
 خورشید و دیگر است و سخن خدایگان
 خورشید و دیگر است و سخن خدایگان
 از جمله رحمت و لشکر خدایگان
 خاله کند بیخ سراسر خدایگان
 سر کتب این که کف سوره خدایگان
 از ملک خراسان اب رخدایگان
 بنشد بیخ خلام محضر خدایگان
 با کز زکا و ساد برین و خدایگان
 در دست هر غلام جو اعدای خدایگان
 از صد هزار خصم دلا و صدایگان
 دانش که بر سخن از غضب خدایگان
 بر خصم در و ملک قطره خدایگان
 فغفور در دین با شرف خدایگان
 حال نگین و مسکه و من خدایگان
 در پیش سخن بیخ حکم خدایگان
 ماند یکبار از سخن خدایگان
 روی ساری بده یکبار خدایگان
 بر سخن تا بلیت و مغر خدایگان

هر که از کرم دست تو آگاهی یافت
مغفرت عطا کند و تو سائل را
ذلت یافتن از استیجاب کج خواهد
ان عدم ما بودی و آمدت عالم بود
بگم خلفت خود و بگم خلفت تو
عصی با بدینا انظم مدح تو کند
سوز ز کتب کز او نطق تو کرد
که بود سوزن با سلت جواهر
سال سکت از او واسطه ما انظم
ماه اعظمه در طاعتش در بگنار
نا که از شاه قدم عهد تو باشد عظم

مقدم آمدت العریض العجم
مه محرم عالم فرودبار بلنت
دسلبت سال عربی بر موع
زمن بزمن چون ز من ز من ز من
چونوبت سال عجم رسد برسد
سپاه بر تو کل ذلت کون کون
شود بستان صنان ز تو رسد برسد
چو شد زم زم درون برهای فخر
ز تری سوی باغ دل کز او شود
سپه سپید و معالی عجم بر علی
جمال و مغر ابراهیم و اوا تمه
بر ذکوان آرا ده گز و درینک
با سر بیخ زبان و اشارت قلبش
چو دست را بقلم برود و عا
ذدای روشن و لید بومالت پرورد

یکام روز عیدنا رهنه هجره قدم
ذلت ظل های بهار در عالم
من روزی بنده من ز من ز من
نشان کرده بلن روی لوح در دنیا
ز شاخسار سر لید رسد هم اندر
ز باد شکوه و عجز زبان عالم به علم
بمشور کجا خوشبوی با لب خوشم
درخت باغ چو طاووس طبع کز خرم
و چه بدین عجم خیل و حرم عجم
جهان جوید و کلام غریب صکریم
پناه عالم دول و دین صباوان عجم
کشید اندیشه بجزین بنگر و عجم
شده مستخر و اهل بیخ و اهل عالم
نلم شود بر بیخ داد دست مستم
کردا کشتان پیشانی ظلم کوشان

کشت

کشت باهر دم ماند و حفا بطر
کف جواد و چون کم بار صفت
کف جوادش تا آمد از عدم بوج
هر آنچه گفت همه گفتند است سخن
ایا بجم کجا از هر کجا مران تو
بلد سز که کند خدمت آسمان بلند
گر آسمان را برسد ز من که هفتین
بله که نیست عدودان تو خلاصه ای
هفت تا که بود در چهار صفا کشته
نوشاد با دی و پیوست و شمع کعب
بقاف با داجندانه که عاجز ابدان

مهدیه می کرد بلند شما حین راصم
فصدیه ذبل از روی نشه موجوده در کنا
در صفحه (۱۳۳) چون مل جده بنسخه کنا
نیش شده بود لذت و باره نوشتم

جواد عالم کرم به نوح شاعر زلفه
ملحد ان کله شاعر عالم است
شاعر آرزو زوایه انکوا ایام کرم
کرم بوشان کس کوشیم اعاقل
طبع شاعر هفت چون دارالم انصر
داد با شاعر نو بود درین زمین
هفت شاعر از خود سخن کلمه شاعر
شمر حسان بر تالی را بخیر و شکر
داد و ساری بشارت انداز کلاه تو

دو هفت

زین بود شاعر نوازی عارف و مکر کرام
صد و شش کرم و کنته در حق اشام
داستان در کون و معنی نه ابر کلیم
هفت بر پوشنده باغ نام بود در کلیم
جز کرم اندر با باد ز دروازه اسلام
زین کنگر او در پیش هر کجا کوی کرم
هر بیخ و هر و توه مبر و هر امام
پادشاه دین رسول ابلیخ الا نام
طراز و سنا در سنا و انظر صفا

کشت

کج صلح و گوهر گشا و زور گوا
ناپزله در دست کجا ز کشتی مرد
در محله کس داد آخر الزمان
مرد عثمان دین را ز ابو ج علام
و فاروی بدنگران کردند بهم
دان لشکر مقدم با جوی و پایخ
دب و تن کان بر مکر مدد در کاشخ
بر بر مصطفی بنشدن خرد صلت
خوادم خلد بکان راصحله از کاشخ
چون آنکه بنشد خرد عا مفر شاه
نان بنشد ملوک بود زافر و بگن
با اشرف باب و باد و بگن
از عروج نابرداری مثل بنشد

منها دایما کرامت بر سلوک
ناج خدا بگانه از سر خدا بگانه
آمد از هر کرم در رخ جوکان
گوی زبال بلان دیو میدان
گوی بچوکان شمر گوی کوی میان
شام غرا پدید و هر با من از ان
پادشاه المانیان و کنت هافان
آنکه ز با بدین و ناچم وارکان
ناج و ما مور و خور و پیران
خبره شورش بهلا و پیران
حاج و صد باره در اسلامان
سایر جز شرف شاه لشکر ابان

کشت

از پد و کاس خور و ملک شرفین
تا پس ازین کوه هر طاعت
و ذی سبب خلیف خلیف شاه
ای سبب کلین بران شجاعه مرگ
لاج فر به دون زا و فونه فرین
ناظر خود شید رخ مجسم سواره
زنگد از خاک برون تابش رخ شید
ناصیف در سزم شاهان هرام
ز کرم و اشکر او اندر و اخر
بیخ فکر دارش چون زربید
لوح زبرد در رخه چار سکا
از هر شاهان زانست آنکه جیبا
در صف همچان مین نعل محمل
پای چو اندر کباب کبک از آری
واع کتبه در شکار که بکا بوی
خندم کان را شش فیض ز نرفید
از ده و فاع کان ز شیبین
صهر بر خندت عفا صیدت
سایه عدل تو پادشاه هارون
خضر جلالت که دار ملک تو شاه
رضوان بر در کلان رعیت
عدل تو بر بندگان زاندر فضل
از شتر ای که مدح سبب گفتند
مدح صفتان سوده کس سید
کسوت مدح تو پادشاه چاند

کشت

زاهل سخن نا شاهانه موی
باد کهن شکر تو در صف
ملک تو بستان آخر خط
فرز نرسد باد همی سر
خوایند شود طراز نام
رستم وستان بزود نه
عدل تا اعتدال سر و پست
ناکسر هر مین باشد یک

نادیم صوریج لصف
بدر سبزی نو بجایان

چین ملک زب و جان شاه
چو کاوسا فرزند بله بکر
ز کاوسا فرزند بله بکر
برزگاه بر اعلاء ملک
سبی از علم کاویان
بیاد شاه افراسیاب
خدا بکان همان آنکه
خدا جلاله بنام بد
زبان مبرزه ناید که
شهر اولک صلا شکر
ابوالمظفر سعید
مفرقی علم کاویان
هر بخون کون سعید
زهر شمشیر سعید
زکان ملک توان کوه
فوی دلد سعید
خبر بد آنکه سعید
شود برضوان آرا
همان بعدل نو همی

ز شاخ

ز شاخ طویله طویله و حجاب
جهان ساه و آنا خاله نیست
جهان معاد خاله زو بان معنی
همیشه بادی جو آناست
مخالفتان نو منوارین نو خورشید
بسلت گوهر مدح نو پر و نو
جوان و پیر هر طرف باد و نو

بدر عدل محمودها ودان زین انک
بعد لغام عمر زنده ماند جا و بدان

مه مشوق و مجنون و مجنون
کدنا جو ما رجعت و ما شعیان
ز خال عرش سلط عتر اسمه آمد
خدا بکان جهان با شاه
چنانکه از خدم شاه
بساط عدل بگرد
بجرت آنکه بگو
کد کاخ شاه
خدا بکان
ز هم و هب
از اوست
گرفت
خدا بکان
چنان ز عدل
های عدل
همان بعدل

چین و مشرف و اوت و دران
آبیر بود در خان نو کون
از هر شاهان شاهین و پادشاه
از یکبار نو خانان نو کون
از خدمت نامین خطبه که شاه
نا تا که در دیر طایفه
طین شاهین و شمشیر
هنگام از آتش و سوز
خطبه بر نام نو خا
درد عای نو شایسته
دیده رماند خطبه
شاد باش که ملک عالم
ملک عادل و پادشاه
عدل بی مثل و حکما
اند آقام نو شایسته
سوزند در شهر
عبد بر نو ملک
مد عیون باد آنچه

شاه ملک جهان باد نو
خسری داد در خان نو

خوردند نامدارند و پادشاهان
نو کت سال عالم و عالم
عدل خدا بکان هوا و اعتدال
ناجبال خسری که همه
بخت جوان شاه بسوی جهان بر

سنگ از تنه نایب در ملک شاه
دم خالفت نو از سینه خالفت
عصر صلا شاه خالفت
بماه روز ملک خالفت
دهد غلام صلاح نو از روز
هر مقام و مکان در زمان
رسیده باد شکر زان
هر از سعید و معاشق
حکیم سوختن آتش نو کون
صعبه کشتی نو خالفت

نقای شاه و جانشین
کدنا جوان و پیر

عبد فرخ لاهی ملک
بر همی نو جو فرود
بسیار آیین بروی
شاه معبود نو خالفت
شاه نو عجم و بحر
پیش ما سعید
آب عالمها ساها
دشمنان طایر بار
ای شمشیر که در
هر که در سیم
دهر در سیم
نا ملک که
شاه افراسیاب

چین

همچون جهان برآمد جهان بود
 شاهنشاهی ملوک و سلاطین
 تنگاج خان عادل سلطان گوهری
 خورشید پادشاهان سعادت
 ایسای ملک و اربابان حسن
 ای شاه ناصحان که بر یکدیگر ملک
 زینها که شاهانند خرد و سوسلیم
 چشمه سوزنده و قراب و در کوه
 جرم روزی و پرویز و وزیر
 معنول قول و خاندان مومنان
 مرچشم ملک با ایشین جو نور
 در آستان ملوک و وقت عدل
 بدو و هلال و سپهر و تاج لوت
 از آسمان بصریت و چون رسیده
 جاز بخش و حارسان ملک و ملک
 جان بخش و حارسان محقق بود
 هر چند رسم بنده را بدیدم بود
 گویند هر یک اسم آمد بر خداد
 داد آمد و شد و در خدای
 از شرف و جلال شاه بنور
 از هم و از پادشاهان و از گداز
 هستند اهل ایمان اندامان
 نام بخش روی زمین و ارباب
 نادر بخش عدل بر او تو گام
 ای سوزنده و سوزنده حکم بشکن

ح

حسان پدید آید شمع خورشید
 ناسخ خورشید و ایشین با
 جاویدخواه شاه جهان را بهای عمر
 نادر جهان با ندامت و حاد و دان
 بشهر بار جهان داد که کار جهان
 بر است کردن کار جهان صد
 نادر پدید آید گوشت جهان از نعلت
 خدایگان جهان شهر بار کشور
 فرار بر زمینش نام بد آمد
 جهان ذکر و گویش که یاری
 ز عدل او بسوی بندگان برود
 شه مظفر تنگاج خان که ملک
 سوسلیم طبر معبود که سلاطین
 دعای شه مشوندا زبان هر
 جهان بهر بخش و شاه منظر
 بود ملک جهان اخف ره
 مطیع و رام و مستتر شد نادر
 هر چه آن دشمنان جهان بود
 بیاع ملک جهان بر شد بود
 نعلت حصار جهان بر سر
 هزاران جهان بنده و پیش
 خاندان جهان در حصار جهان
 شکار کرد جهان با چو کتک
 جهان در شمشیر جهان شکار
 ز کرد کار جهان نادر شاه برخواست

ح

شایسته که از احزان و دل شاه
 بشر رسد رسوله شاه
 هر چند که در آفرینش گوید
 ناز و روز و بر جرم روزگاری
 نثار بخش حوائش از نوبت
 جهان بکام دل شاه باد و شد
 ز نیراه و نمود روی و هار جهان
 مر خدای مدح خدایگان گفتن
 اگر نوا نگر ز دردم شوم
 کجا نوا نگر من بود و سخن
 مدح شاه بخند از جان بوم
 در این جهان بجز نعل و چرخ نیست
 غدای شاه مفضلان مدح شاه
 زبان بیکرک دل مدح پادشاه
 بود نسیم گل کام کار و نظم
 شه مظفر تنگاج خان از نعلت
 و دست لایق شه ملک معین
 جهان ناری و شرف و نعلت
 ملک نشان ملک جهان روی
 قضایان و بند و سخوی که
 با طهر یکدیگر در بیست جهان
 های عدل ملک سخنان ظلم
 زمین عدل زای زبان در دره
 به شاه جهان از زبان حال
 دروغ راست نوا نگر و پادشاه

خداگان

خداگان با نعت کی که نام تو گفت
 بدین سبب آفرینان که گویند
 نوا پاسبان ز نعلت که بیگانه
 راست در حوزو کنایه نوا
 برزم و برزم نوا شعر روز
 هفت نوا جهان خورشید نوا
 جهان بکام نوا و نوا با اختر
 بقادها در نوا که نوا و نوا
 نوا نوا نوا نوا نوا نوا
 مبارک است که روی پادشاه
 چه پادشاه ملوک و غیر
 نخل طلعت امرای نوا نوا
 شه مظفر معبود بر سر که
 ز نسل این نخلت نوا نوا
 از دست نوا که بیکرک نوا
 نوا نوا که در کار نوا نوا
 ز نخل شاه نوا نوا نوا
 هر آنکه روی پادشاه نوا
 با نوا نوا نوا نوا نوا
 ظفر معابد نوا نوا نوا
 هر آنکه شه پادشاه نوا
 ز نوا نوا نوا نوا نوا
 خاندان نوا نوا نوا نوا
 ز عدل شاه جهان نوا نوا
 نوا نوا نوا نوا نوا
 نوا نوا نوا نوا نوا

ح

بیارگاه غمناک شمشاد بیدار
 صد هزار زبان در شاهوار شاد
 خلدان همان خسرو بر عطا
 نوا نگریم بعضی بستم با کم کرد
 سوار بدم معج خلدان کفن
 هر آنکه هست هوا خواست طاعت
 هوای شاه جهان است بی عیب
 در آفتاب همانا بجای صغلی
 چو آفتاب بیا در شاه روزی
 هار ما هر راد و ساری نور ظلم
 بد بده در شاه جهان صبر باد
 بغای عجز و داد و صغیر از لای
 شتای شاه جهان دلدیده خاطر

بایلهای سخن باریا کرم و گویم
 مبارکست بگه روی بادشادین

ز عشق نکیزی خندم سینه چوین
 بزنجیر میگون اویشه گشتم
 نکاری که فتنه استم فتنه جنت
 چو با سر و پاه چو اسرام او
 الف تا سینه کز الف تا صفتین
 دلم خسته و لب زلف او شد
 طبع خون رخسار که خون زینش
 ز خون زلف خویش من دست ستم
 ستمگان بارش و من مانده غم
 نظم کم ناسم باز دارم

اجل

اجل نصیر الدین که هندی است
 نزدیک است بادشاهی که از
 حکم گوشت او سلیمان خان غایب
 ای بادشاهی که در ملک تو مان
 سخاوت غیاثت به است کاست
 بد بر سر چهار دایه هفت کشور
 چو جام کنه از سخاوت و در امان
 چو کار و می اندر به است تینون
 ز ختم نواریون شود ختم و لای
 زهر تو مخرب شود شادمانه
 غبار عیاش از خاتم تو جوید
 چو موسی ز اید بصلمت در جوید
 شود ناب جوید چو خرم غوغای
 خزانه مدیج ترا در گشادم
 کرم صبح سبک پسند ای بی شه
 الا نا حد شعر من دولت شاعر
 هر آن شعر که طبع شاعر آید
 الا نا خواهد بود از آستان کعبه

مدار فکات بهر ادق با دا
 نوبه گاه و بخواه جاه و صیون

دارم هوای آنکه بران در کوهها
 سدر رحمان که صد زلف با کلاه
 برهان من که هفت شبان عامه
 حکم کرد و کند خطره مان که او کند
 شمران حجه فایلهای روی او

حکم در بیان

به خاندان رحمان درین شکوه
 ز آستانه نارح کعبه اهل علم
 نازستان کعبه بدینجا دارد
 سلطان ملک شرح و بیست ملک شمع
 نام و در پند اند جهان کسی
 از شرف نا ابر به باهد سر و را
 از شمع و از نستان در اصل و در شمع
 ای سر بسپار شده بدید جان تو
 از شمع و از نستان در اصل و در شمع
 نار و پستان چو در کعبه پهلوان
 در راه و عهده در سینه من حله
 بر آسمان و بر سجده است نامزد
 از شمع آسمان چو کعبه است سر
 به نوبت زبان داد و از روی تو
 برخانان اهرام را کعبه است دست
 خالصام برهان او در جنت
 خانان همان روی تو پندت صغلی
 شاه که اهل علم بدیدان و بود
 صد هجرت بدیدان و بود و هر چه
 در پستان و جاه و نوبت سوزنی
 نام وی بکن که مدحت بود
 نا اهل علم و شمع زلفان کند باد
 روی نو باد لاله نعمان با شمع
 بدین دفتر باد رویه و خرمه عهد تو
 از رویه با مشوبت و نوبت شادمان

ای عادی و فد تو از سر و زنده نشانی
 بر عارض و بند تو مدح بنا گوید
 نبوه است ز شکر این کو تا سوزنی
 ای نامت تو چو سر و بی روی چو
 از شهر ناردان و از شهر تهرت
 زان شهر ناردان کا ورده ازین
 کرم بوسه کوی هر از و لب تو بند
 لب بوسه ز تو همی با جان چو کعبه
 عاشق که ترا بدید از جوار خیرت
 کرم بر بخان جمال جان باشد و لب
 ایشاه بان چنین از شهر چو چنین
 از عارض چون کل بر زلفان نه زلف
 کوی که کعبه شاه آرا بپوشی
 قطب و لاله آنکه او در روح و مردی
 فرزان سپه همت کرمی بخار است
 روزی که کویدین حمله رویه کنای
 بجزیره نه بر کشید و اشته شرف
 صلح صفی میانان برهنگد است
 از بازی و کشت و اند که بر تو
 با صغیر و نای و خورشید بود خجل
 کرم که شوخه است از کعبه است
 بران بران او با خاست چنان بخشنه
 لا اهرام این بران برانم عدو
 اخبار که شنید که خوانند آنکه
 بنگر فینا او در روز و خوار است

حکم در بیان

درده که نهد بدنام و نایب
طون است و بر او بر زلف
دو خطه شاو همان بندم ز دل و طبع
چند که ز من چو پاره پاره بود
براهل زمانه با دره ما شرف
افعاله با بون در دست و خوشی

در غمت با باد در دست جاودان
لها که شرف سزای تو هزار است
دل مرا برون اندوه همان زلف
نور در پان دل در له همان زلف
که کردم بر پستان تو خنده شود
نگار و فاله زلف و معاه غایب خط
همان غایب همان نوری بر کف
میان غایب دان او در کف
دو زلف ای با صدف زلف
دو جاد و پند که بر سزای تو
کشید و بدل و بر جان در سنان
اگر چه من فرزند بادشاهی
مخمس زلف بد آنکه هیچ فرزند
سپه بیک که در پند از صدف باه
و کوری که بکبک بود زلف
که بخار و در معانست حام و فتن
چو جام که در بد و در است
برخیزم ز سندان و در بر و سوار
نگاه حله سرخ از دراه صفتش

نه

زهر چنگ خالف چو بر کوه سلا
دلبر وار در شمع جان رود کوه
ایان بره سوار کی خضم بود کوه
اگر چه خرم بود کوه استانه
چو هفت در فدا شد بخت دران
حجاب نبود بیغ از بختم نو بر
سنان سینه کنارت بر زلف
هفت نا که بر زلف روی بکوه
ز ساقیان بری روی بستان بکوه
بدست لطف صحرای چو بستان
مخالفان را با دجای در دست
مخالفان را با دجای در دست

عز است روزی وقت او بر کوه
طاه و دولت عالی مبارز لخص
مبارزی که مراد بر وفای و مضا
هزار رحمت طالع نشسته در لخت
بچشم او بنما اند محراب جز با
زنان کوه اگر روی سوی چو بر آه
زیم صرشت مصمام ابدار و دا
زیر شمشاد برده از صرشت او
که در کاه صرشت گام خلف آدم
ز هر مسافت آه مطلقه منصوص
فد عدوش جان کان شود بر خم
شمار ایان که در خندان و کشت
برند که بر آناه و بند و خشنه او

نوصاحبه و ملصحا ابالی
گشند خصم جان طر شمشاد
بر جان نوشه سم اندیشا
پنداشند کار شود درین
ناری دهد خلاصم کز آه
بادولک نوسر بر بختند
بر تو چو کوه زنده شدی
کر دند بر تو غدر روشدی
عباری از گرفت بچیند
چون خا خور شد در شاد
بن داغ عز هر جان زاروش
بر تو خدای روش کج آید
بر تو بی که آمدت خورند
در هر هی که جان نلند کن
افیال و بختند دولت زلف
بر تو بدی بنامد و هم نابد
در شود نار با سوز خجند
جبار دست داد در دگرین
دست عنایت تو بدید با زد
بشار و عمر مبارک نا باشی
نار بکشد کج و بکون است
با در رخ مؤلف حیا تو
اعدای تو چو زلف بستان

آواز کج ز سر تو بر نایند
مواشوند بر نشان ماران

ایا بنز دخل و نخت خا خا خا
دعت تو امان با خند دستم
بجاه خور کبوت سنان شاد داد
کوی که عیش بر اولم کز آه
نوا آفتاب ز من بری و در شین
بجوید بچرخ بجز ناله آنکه عجب
ره بن مست افام شد در عالم
دست کار که کشید کنگار
که نابد و لست و نایب آه
بر بر سار عدل تو بود کار کند
هفته ناچک از بر طغر باران
ز دست آنکه چون سوز کال در روخ
نوبار خا خا خا خا خا
طیر کج که روی حافظ نوباد و معین

بر تو روان دعای نکو کاران
حاجب سپاس بانه بیدان
بچاس و بی سپاس نکو کاران
نهار در دور ز تیاران
از هیزم بیدید بیدار ان
ز بر دیند کار و بستان
صدا جان همبستان ز هر پند
دبوا نگار کشنده هشیان
هستند جاه و دولت معاران
کار بکشان نیک ز بیکاران
خاصه و زو زلف دیوان

ن

دست خاطرین داده شد جان سخن
 بهان کم صفح حسن آن کان ابر
 سخن بلند به دولتش جو زلفش
 چو سبک بر چرخ کل شکفتن
 شود بخت سر زلفش جملش
 حسد پشت دهنش کم کارنگی
 میان لبان طبع و بختش
 خطا بر آمدش گویا نازند
 مزین کار مرز و دیوار بد رفتی
 همه جهان سخن شد آن نکتی
 همه بدین محمد که جز مایع او
 مکاز و کان غرض جوهریست
 همه جوهر کانه سخن ز خرد
 بهر مان سخن المسمیست
 بر آتش کار سخن چنان شد رفت
 بدید خرد و باب دور نظر
 چنان بلند سخن هندی که هر چه
 بجای باران از ابر طبع و دانش
 مدح او بود در سخن و طبع
 کند بساط سخن طبعان اهل هنر
 سخن بجهت او غنچه گران دارد
 که بجای اندازد صفت دور نظر
 زین پیری و گوئی سخن روان دارد
 ایاروان سخن در دوستان صفت
 با محفل سخن از من بقیع سخن در سخن

با مطلق

با مغان طبعش ایدم بد رفت
 شنیده ام که شاه سخن بود شای
 اگر دوست شود شاه سخن برین
 سخن روان و صاحبان نویسی
 بر آسمان سخن با یاد سخن
 فنز و نزلت زمان سخن ز هر چه
 هفت تا که سخن با بقا بود جاوید
 بهای نویجهان یاد همچو سخن

آب گل بر آید که در آتش سخن
 گشت سخن نشان از باره خال سخن
 باد بر سخنم که دارم آری که نزد
 خالک بوش آتش و بر سبیل آری
 چون نهاد مرز باد و خالک سخن
 کرم و سرد آتش و آب سخن
 اندکان مویم که کرد یاد سخن
 عتیر آتش بر سبک و سبک یاد
 در سبک و بدید نشاندن یاد
 باد و جود مایع سخن و سخن
 نایب در آن آینه خالک سخن
 آنکه باری و آتش خالک سخن
 آنکه پیش کلین و آب سخن
 و آنکه از ندید خالک سخن
 باد و خالک کوی و آری سخن
 باد و آب سخن آری سخن
 حاتم طایف زیاد بر و خالک سخن

اقتان را هفتی هفتی
 و آنکه گوید که مرز
 ز منجی سر کش که
 نو سخن شیدا می که
 نشاط من آری سخن
 شود بجز کرد و مدار
 هر ماه چون فصل
 یک آتش خشم نو بر
 بعضی از یاد خالک
 همه سر مرزی بر
 نوید که جهان بد
 الا ناز من بر
 بچی کان زلف من
 مهاسای یکا علی
 کد بر قدم سپهری
 بلند بر آری از
 فریز بود و
 ز نور تو شد
 کردیم فودوسان
 بر آری فلم
 و او نام
 شود آب
 بر از سر
 همه کام
 که خا
 چو آسود
 همه یاز
 ناسا

کدام آمدند
 عنایت کرد
 سر از فضل
 بدانسان
 چو موسی
 بتعبان
 بود عالم
 از هفت
 بلکه سنت
 چو فضل
 اگر بر
 با بجز
 ایام
 نو که
 همچنان

کالند که خالک
 مادر بگردد
 دست را
 خالک بازاری
 کپی در خالک
 خالک و یاد
 ز و داغ
 نابود و مساری
 چشمة آنجهان
 خالک سر
 کلیم خدا
 عنایت کرد
 سر از فضل
 بدانسان
 چو موسی
 بتعبان
 بود عالم
 از هفت
 بلکه سنت
 چو فضل
 اگر بر
 با بجز
 ایام
 نو که
 همچنان

اراستا

سپارده در موافقتی تو کند
 کوان که از منی که کند رانی
 که شتر می آید خاشاک خواه جان
 بهرام خون چشم بود پزیمت کن
 خورشید چون جمال تو بیدار
 نا هبلد و درسان با هبلد من م
 نا شرمه و نهضت حوالی تو کند
 هر شب که بونفا طکس کند
 نو باد بر کوزه و از دست طاعت
 نو بر زمین نشسته و از لطف ظنون
 بر آسمان نیل که گریه چشم
 ناز و خندان تو که در دست چوین
 هزاران زمین خود تو نشسته کن
 حکم از لول جومات و دشمن
 کوهان گاو و غوز که است نازند
 نعت سعد و نظر هببت فواست
 نان را مگر سخن لطف شود شد
 خمدلیه بیج ماله که بر شویند
 مردی حکم کرد مرا اعجاز و گفت
 شری با بن فقه کوه بود زین
 گفت بسیار دم و گو هم بیگم
 نا فیه نو فاده لادن خیر طبع
 هفت آسمان صحرای خورشید چوین
 نایب جمعه و خوشبختی عالم
 سبب بیج طوطی با دست او

بادا

چشمین هر را خضر بر آید آسمان
 شکسته زلفا هم در فتای تو کن
 چون بدایم هوای نوبلی بیشتر
 زدوستی بیل و دیده در نشاند
 از آب و آتش چشم و دم روید شو
 از آتش دل من بوی ده چو شایع
 چو سر و و ماه خرامان که زین
 پیته بری رخ و آهن دے و بیج
 بمن غایب رخ و تاند که بمن دل
 شکار جان مراد رکان ابروی تو
 خلد و بر رخ چون گل چو خیا شایع
 چنان که خط و لے بعد که بر است
 نصرت من شرف لاله احمدی
 سری که اهل نام بیشتر و عالم کردار
 بقدرت و انبیا صاحب عدل
 رهبر من خود که خطو عالم را
 خدای خاد و تواند ران چشم بدان
 ایامین شویند یاد ملائکه شریفین
 نو نایب بد شدی در زمانه پیمان
 ز بوی خلو و فساد و بخت خردینا
 ز هر بی دل نایب عفا نور آلا
 بغیرت باست هر خلو و کربن بیشتر
 ستایم ای زان تو که در خندان
 نادر و سخن تو که آری و بیا

راست درین تو فصل و مرده و غوغو
 بگرم که بر تو اندر عفا دست ما
 از آنکه بر عالم شعاع دولت
 ز هر نادر انضال دلت نا محشر
 نو در سخن نگه آینه از صفت شلی
 بنویس کلت نو اندر زین سبب
 بر مسأله که که که خفا مشوق
 تو افشای و خصم نو در معال بل
 چو ششم اگر بفرود زنده طاسر کاد
 کس که داده کبر نو خوش خفا
 کس که با او نیندازن زین بر آید
 غافل از آن چه آسیا کردار
 مواضع از عین کار دولت تو
 جهان روی تو که روز تو خواهد
 هفت نایب شتر عشا بود چو غنا
 ز زانین از حفظ ایزدی بادا
 غنا را و حسود بر اعنا و من
 ما معطر آمد با خضر و خضر
 ماله سبب که آمد از تو خجسته
 والا صحرای شتر دولت وضع
 عبرت الکفایت آنکه نگهدار و ک
 آزاده بیجود و خطا کند و نظیر
 صد که هفت خطا ندر هفت
 همچون زین باشد در سایه
 جز با خطا برین خمد با آستان

انارک

آزاد که بلبشتا و در سرشته شد
 ای ملت شاه شتر بقدر عفا
 کار عیب و خشم پادشاه را
 خطی که تو کنی هر کار ملک با
 صاحب که بر کز با سلطان با ام
 چون ز دخو ملک پادشاه با ام
 آزادگان طبع مراد شاه رخ
 چون آفتاب چرخ که در شکر چرخ
 بهره داران او رخ ملک کند منبر
 کلت زان اوین دولت کند من
 رخسار تو خورشید انهر من
 چشم و لب تو خصم و داور من
 دل لغز تو نه نه زره و در من
 انگیزه بر فتنه در سر من
 کامد خشم عشق بر سر من
 مینوش حدیث چو شکر من
 شاد فتنه ذره بکسر من
 چون نال خنده صورت من
 اندوه تو باشد مجاور من
 مجسمه لب بر نقشه آدر من
 سوز هر گیتی بر شمر من
 در کردار لاس چنبر من
 در صد رخسار ند مهر من
 مشکین که در دم بخج من
 ندر دل و طبع معطر من

هر خاطر کشاده و دروشن منم بود
اندو سر وقت باینه چشم
از کلات نوبگاه کتاب چهار شصت
ساحر بنی و چند نوساعن و یوسفی
ناحار و مان با بیدار سانه و بکنده
هر بهر کار و عهد که آید محضی

بدرت از حرم نوح و در خزان بخت
چون کسینه عید غلامی نو کوه جان

هوای آل خدی دادل مولدین
غلام دشمن خویشم بدین هوا که شای
دین هوا که درم زینک بوی بیخوش
نه این هوا و هوای آینه و آینه
من از هوای جگر گوشگان و آینه
هر هوای بر آینه است و ما هر
برضا صلحستان و من بر آینه
از آن چه به که من بر آینه
مراد ضایع عمر است و جل سعید
احول امر بر اسان که نام او سعید
اگر زبان خود از یاد او فریادم
ز شاه آل حسن پهلج جو سرا
که من بجز من شاه حسان
علاء در نوساعن است و جل سعید
مجتبی که سعید که در نوساعن
که بدین که هر قول او و سعید
میان عزیز و اولاد نوساعن

میان

میان سخن سرودن روی زمین
بزدگویی آتاده که در کبکی
ن بوی خلتش و در و منم بود
دم منازح او دین بود جوهری
بار بهین مانده کشت اگر بار
ایا سپهر معال و صد آل علی
نویان عد بهر هاله که نبیند عالم
دنه که مهر هوای نوازند آل
کر آستان نوا بهر سر کوشش
درد و کسید بهر وزه نازک باشد

شبیغای را باد روز دولت و خن
شبیغای صود و نوزد دل سخن

هست فدایم سر و خرا از زمین
ملکه خند و فدایم با صند و آینه
نارون با آینه بر نارون خوشه
در کنار من بود نادر کنار من
هر من لعل که در دانه در نوزد
بر هر پیش صم خود با آینه
ناهان شد بر صم که نگار بر ما
دردن لعین و صم که جل سعید
هیچ کس و شرف و شرف سائز
زلفه که آدام او بر هر سر است
که بود کز نوساعن و نوساعن
هر بوی زلفه و نوساعن و نوساعن
هست بوی زلفه و نوساعن و نوساعن

سلسله جوار است خلع افزای
نشیه مسد نامه و نوساعن
شاکم بدین کار و نوساعن
از آفرینش و نوساعن
درد و ح او بود هر آفرین
هر که که آفرین نوساعن
نه از کبار و هر کس نوساعن
آب نوساعن کلت نوساعن
ند بهر نوساعن کشت نوساعن
شیرین عمارت نوساعن
گر بر رخسار و نوساعن
نوساعن که ماز و نوساعن
دست و شاه شرف و نوساعن
کوشی نوساعن نوساعن
درد نوساعن نوساعن
شد پیش نوساعن نوساعن
نا آفرین نوساعن نوساعن

آز آفرین نوساعن نوساعن
نوساعن نوساعن نوساعن

سازن ملک سر نوساعن نوساعن
حسام که نوساعن نوساعن
چنان در نوساعن نوساعن
چو نوساعن نوساعن
سلسله چنانکه نوساعن نوساعن
شود نوساعن نوساعن

آن عزیزان احسان احمد که شرف
آنکه تا اندر جهان دنیا و نوساعن
ناکند آزادگان نوساعن
ناعقلان عدل و نوساعن
در میان آفرین نوساعن
چون زبان و نوساعن
چسب آفرین نوساعن
دو جهان نوساعن نوساعن
ای خدای نوساعن نوساعن
دوستان و نوساعن
سزناش نوساعن نوساعن
زاکند نوساعن نوساعن
عضوی نوساعن نوساعن
دین و نوساعن نوساعن
نوساعن نوساعن نوساعن
که نوساعن نوساعن نوساعن
طبع من نوساعن نوساعن
از جنود نوساعن نوساعن
آفرین نوساعن نوساعن

ناقیام اتاعه در اقبال و در دولت بود
هر که نوساعن نوساعن

ناقیام بر کمال شهید شاه شرف
صدی که درین نوساعن نوساعن
صدی که درین نوساعن نوساعن
هر چه نوساعن نوساعن
زان جوهر است نوساعن نوساعن

سلسله

شونده فتنه چو کوه بر سر کوه
 بود حکیم ز سوز و آتش نشانه آن
 با کوشش خصم مسلک بر علیه امان
 فتنه را بستند بنیاد بر سر دست
 گوی میانه زنده که چندان دست
 چنان شناسد آرزو را چنان دست
 شود ز زلزله از زلزله آمویدی
 خادو و هیبت چنان چنان کن دست
 زین شایسته ناخواسد برینا و اما
 ز شرف و هیبت تو شایسته آید
 چو سیه از زین بود آفتاب فتنه
 هر چنان فلک را بست برین عین
 مواهب تو غراب جهان کند عین
 بقهر نام جهانم بقدر عین
 چنان کند شهر را برین عدل تو
 پناه کردت بود برین شهر شایسته
 که از شرف تو زوشان زیاد عین
 بر آن کل طرب و بلبل مدایح عین
 ملامت تو جهان چنان محصل باد
 هر آنچه داری کام و هوا مبارک عین

سپاس از خدایند در مقام عین
 خلتند دادیم و دور برین
 اجل خصم بر آن خدایند عین
 بجز بر مراد او نباشد
 بعام کران اسرار سر نباید

دل جهان دولتی و دولت
 هر خلو مقنون نازند و دولت
 ای صدف دنیا که ادب بدین
 هر آن دل که بر سر نشاند خزان
 شای تو فرزند است بر اهل ملک
 مر آن در حکمت ندارم مهتبا
 تو ام که در دوشه ز من دست
 شتای تو طبع اندها بشود
 شتای تو با کفنه غفلت عین
 دل جاسد است تو خود عین
 شین عین هم تو که بر ندارد
 دل جاسد است احسان و برت
 کرم با نیش و عین و عین
 جاسون هم نادان را بود جاس

ای خدای تو دردی که وصل بود
 فراز روی تو دردی که وصل بود
 مرا وصل تو هم آید و هم تو وصل
 فراز وصل تو وصل تو وصل
 تو در دوزخ من عینهای تو عین
 ز فتنه لب جهان شکر آینه
 چو شکر که با لاله اندازد عین
 نشاط بدین روی تو با شکر
 ز شکام و الحاح خود و با فضل
 سنوده شکر و نیکو بشا حد بر ط

نیکوی وصل سلو تو را در بان
 که جز برینت وصال تو نباشد بان
 هر بدی از من با تو و با تو
 که در دستان تو چو زین شکر
 تو شاد به من و من به تو با تو
 بجان رسد به کار و بلایه به جان
 چگونگی آینه نیکو به سر جان
 دگر مدایح خواهم بکس و دهان
 سنوده عینها و عینها
 که چون علی است به جلاله شکر

بشارت و سپید و آهین مردی کردین
 و خدای جهان که شایسته علم تو
 همه نوع کز انواع خود فضل عین
 بعد هر از این بعد از این شایسته
 سلن هر صدفند از همه صدف تو
 وی آفتاب کال است بر هر شرف
 و ایستاد در سراج و خطرت شایسته
 نهار ذره به لطف چو بسد فتن
 عنان مرکب است از آن بر کردین
 مدیح او نتوانم تمام که تو
 بابت زبان نتوانم بکام شرف عین
 هر سینه اش که را تمام است با
 ستوده شکر من آمد مدیح عین
 ای رفیقه بکاشان بگردان
 زمین عین و عین عین عین
 نیکو می شود از آن روی خدای
 نیکو که او صدف ز ما ز تو
 اگر نه از آنکه آنجا عین است
 هفت ناکه که ایستاد برین عالم

هر چه از او عین است در این عالم
 بجز در روی تو و در زلف تو
 کران سبزه آید از این شایسته
 بدی ندارد از لاله و نخل و ارک
 نه شایسته خردند از شایسته
 که به کوه و زنده است از شایسته
 و عین است درین فتنه از شایسته
 بنا و پند فلک همچون صدف تو
 طنار با شایسته از آن بر کردین
 مرا شایسته عین عین عین
 اگر ایاد بر کام من هزاران
 ازان سنوده از من تو و بسایه
 چو دیده عین آینه کفنه است
 هر چنان که خدایند من بود
 بر او بجز و کوه از صدف را
 محقق گشت عین است عین
 نشاط خود بود در شرف
 ز نو شایسته از زنده بودن
 ز بهر سبک و گریه چو عین است

عدهی دولت تو خوانیاد همچو عین
 نیکو روی ز بهر همچو عین
 هر سعادتمند به عین عین
 زین عین عین آن و زین عین
 عین عین عین عین عین
 که آینه آنکه کوه بر شایسته

حقیقت است که در دولت شاه لاله
 گوشه و مشربین بود عین
 کس که در شاه شرب عین
 سخن خرد و چوین از لفظ عین
 بگوش خرد چوین عین
 خط مسلسل و هر که در عین
 بدیج خشت چوین بگردان
 زه جهان هر که چوین عین
 داستان نوسر زان عین
 فام بدیست بهری بران عین
 اگر فام نام شخط خط بود
 خط عین خط تو با عین
 بهین تو خط آید از عین
 بهین اهل نام چوین خط
 در سری تو هفت بر عین
 حاجت آن نام با قبول فرما
 بغیر دولت سلطان آسمان است

ز رای ایستاد از روی عین
 که در عین او خرد عین
 سخن زین عین و زین
 ازا که مر عین عین
 که پر شود زین عین
 که ز لاله عین عین
 که کار نامه مانده است
 همه بطوح کن است
 زین فلت خلک عین
 مثل زدن عین عین
 به آن زدن زه و عین
 ز خط عین عین
 بر آن بهین عین
 بخت تو که ز خط عین
 هر که عین حاجت عین
 سر عین خود با عین
 که بختگاه و بنداهای عین

نویسنده و قلم نگار
 هفت بار دی با عین

نشدی بود اول آمد
 سزای آن زین عین
 طر من زان بسبب عین
 دان که او مدبر عین
 بان وائل چوین عین
 بر اخصیات آنکه عین

للسلاف واصل کوہ پایا
 لاد دهقان و عرب کد مری
 لای آن کو هر شرفی تو
 ع و بیعت جویندی تو یا
 سے کہ در عالم است باوی عمل
 بیواصان و مکرمین بی
 منبع کلکی که شکست دایر کا
 ناسر زلف جعد جعد و سر
 جبه و زلف سپه اطلس و ک
 نی و کمان زوق و فرغ و اوا
 بود و لایق دلیج چون نونک
 ی که نا آخر بر صبح نو گو
 ری که داند مردین سرین
 رعز مشکا و نظمد و دو

ای بر و که که نظری تو
 همت منصور در بر اولان
 کبر ایستد کا کشتا زانک
 بر سران عالم کبیر نونک
 بر خود صاحبان سرین ک
 نپسند دین جسر و ذبر
 بر رعیت زیاد شاه و وزیر
 از ستم چون نقر عام شود
 آستین که نیت سبلا ک
 عامه مستمند مکبرین
 ملک بر پادشاه بلوغ زبان

بیر کلت بهره نام جو شب
 باغ طبع و لای و دشمن دا
 بر موافق نغمه خلدی و باز
 دولت زان چه هند طاعت
 بر راستان نواضع نو نری
 هر که در جنگ عم اسیر شود
 هر فغبری که غنیمت تو شود
 نکند نیک بخشی آن دارد
 سیدگان ناپیل مدحت را
 مدحت اندر مبان خود بیکار
 روشنی ملک در ضمیر تو است
 ز سخا بر همه جوا نمرودان
 با چنین زنده مانده که راست
 دو که ناچا و دان نمبری تو

ای دلت صفت گویند کلنا اسکند
 و ز جلت با لای بود در هر جوی
 با زار تو گویند نو از خنده و زو
 نغش تو بصورت مگر فرزند سید
 مثال لاجون دست لایم پیر
 محمود و جشم تو بیک عم کریم
 از اول و سرکان تو در با بل کیم
 ما را هم از آن ناولد شیخ و نونک
 ناخانی زنده اولد شیخ و نونک
 ملت ما را بخاکم که لادن زلف تو
 پیوسته و چشم سپهر زلف تو

چون جنم نوشیدند کلب و کشت
 کرم دل خون لای سبهار کشت
 چون کرم ن اهر از دار من کشت
 صدوی که ریست که کله و کشت
 هسنا و شاه احرار و کشت
 در باغ ایام زینر ایجا و کشت
 از بک و مایا و دردن سبایا کشت
 که مشاخ مراد عد و قیام کشت
 هوار بود از نفس و حسرت
 از خون جگر کرمه بر جگر کشت
 آنرا که بنهادی آمد کشت
 آن که خطه مانش و من رفیق کشت
 شد کعبه زوار و در کعبه کشت
 هر که شود دامن زارید و کشت
 ای دست تم کالی در کربلای کشت
 خود جز نوبت باشد که کشت
 دارد دل جان و مرتبه کشت
 مدح و سخن دوز و نونک کشت
 شاعر زین نظمد و صبح نونک کشت
 نایب سرا نظمد و صبح نونک کشت
 از عینت و از شک که بر صبح نونک کشت
 کربلای طبع نه با صبح نونک کشت
 جز مباح نو کشت کرم کشت
 اسناد شدی را شری کشت
 من سوزم شعر من زلف تو کشت

لیکن جو قبول تو خدایند بیبا
 نا کبک در دوار و زمین را کشت
 ماسای ز شادی که زخم کشت
 از کبک در دوار و زمین را کشت
 آنکه کون باغ و کوشا کشت
 فد تو سر و سر زلف کشت
 صد بار بر خطه و کشت
 چنگال هزار مرند زلف کشت
 از سوله و صد سینه کشت
 در پیوسته جوار با سینه کشت
 کرمی بد و لعل کرم کشت
 با دار کفان لیس کشت
 نان بادد لاجند بر کشت
 دام که در او هک لاجند کشت
 هر که ز دلم باح خلد کشت
 ندم کرم سینه کشت
 ناهن است چو جان کشت
 آدل غر سینه کشت
 دیوانه شد کرم کشت
 از هنر و ندم هنر کشت
 نود شرح جود و می کشت
 کرم نام از ابر و زلف کشت
 موند نغمه هر سر زلف کشت
 نالو خنده زلف کشت
 آنکه کرم با صبح کشت

دارد معای نوزادت عجب و سوز
 دارد دل احدی نوسوزی که کند
 بر سینه خست و زبون خال
 ز در ارض گشت جده خالی
 حشا ز ابد دل و درشت گشته
 نا بهره بود غم معشوق
 در طره آن خند لب که گشت
 از دل می صبر و صبر خواه که دارد
 از دل می خورده فایه زین گشته

شاه انچه پیر و ذی پند شاه
 ز برج ماه لو لو پیشین
 ز عتق بل شاه انچه بتجیل
 بدر کا آمد ناز غم تو کرد
 نغان خان همز شاها نشین
 فریدون فرزند کیکاووش
 نشاها ن مروان پدید گاشد
 غفر بایه که با بر هر چه بود
 بنیغ آسمان کون آسمان وار
 بغل باد پای از نشاها
 ز شهر برب او شهر گمرون
 ز ما ن کردن گمرون کشان را
 ز ما مان وجود و سنان
 بهمد عدل او ز ظلم کس را
 سنان لشکر او را اطراف
 معوز الله از ایشان ملکداری

چون

چون در هوای دل زین کند با شتا
 لشکر که سفاهت سر سبز داد
 دیوسه کلیم بران بودا کند
 بنویس خیل خیل گنه پیش چشم
 آن خیل ای چشم من از آب می رود
 رفتم بره دیو خنادم بدام او
 بگریه زین گناه نبودم معترفش
 هر گوی نه گناه و اعصاب من است
 فریاد بر و خشم گمرون من گزند
 ای من که با دشاه شدی بر جوی
 در قدر دین آله که کن چشم عجم
 قامت دونه کرمی کجا نشویش
 پیری رسد و موی سباهت پند
 در بر من عفت چندان ریخت
 که جاه و آبروی من مصلحت موز
 مکرم صبا شازان که مقدم بشویش
 بیزن دو رخ از نو بر و درش رویش
 گز از عناب نار بر می شویش
 لیسوزی اگر بنشیند آه است
 در پیش چشم من عمل جهان فرزند
 نا آمدن تو هیچ کشاکش زکی که
 ز اهل موم ها و پیر و هر چه
 عصیان کنی ز جای مطمان کوی
 با تو بر آشتا شو و بیکان نشور
 با چهره ز شو و با ایشک می رود

یک خون و بند زبک خرمی که آرد
 همچون کان کندی رنگ و رنگ
 چون روی او سپاه کنه هم بوی
 آن صندوسه و در آن کسده طوطی
 جاه از هزار مهر و سوز فرزند
 از اذکان بنده سواد گشته اند
 هر کوی که بخدمت او بدست بریان
 و آنکند بدست و معاهد و بی نظار
 بر خاوی و جلیست که چون بنای گشته
 من بند ام عزت بود بر پای تراز
 از جگر بر او بشناه شاو شکر
 و بن شعر هم ز من جو کجا هر استیخ
 دست ز نشا و شکر بسوی عارم
 ناموت و انجابه بود زافر بیکار
 یا نه خو هر جیات ودا همچو ما و شا

فرخنده با دروغ و پیر و زوز عبد
 مقبول گشته طاعت و معشوقه گاه

ای سپاه آری سلطان هم آرای شاه
 ناسپاه استه بخان از او ترفند
 آفتاب و سپاه در لایه کینه ملت
 خسر من زار دنیا کجی اندر فرزند
 ماه در کرب و لیل و غم که بدین
 رنگ ز من تمناع خان شاه سعید
 داشت افزای سپاه ملک دولت تو
 راست آمد ز لعل و باستان خولند تا

دین ما نگاه دار که دارد ز هر یک
 ای نادری که در بیفتد بر حکم تو
 همت چکا نه عاصه و عاصی بر تو
 از روی بی ساری عینای و فضل
 کانه نوز و فاضله حاکم تو
 حاجان جمله مکر و مفضل
 از ما جیوا نیکو پیر سار و
 ایمان ما و قوت سلطنت و بر ما
 بر ما لبس خاک چو جیب کلیم کن
 ای داری این قصه بخوان در امین
 کالتمع بالعبیدی خیر من از راه

بر چرخ رای شاه سفر پیشتر چو ماه
 آن آفتاب حضرت شاه انجلان بوا
 غیر صلاح ملک سفر گمرون
 باشد از و رعیت دما و و بدینه
 هر حق خلق عالم و هر حق با شاه
 و حق خلق عالم و از و نگاه
 بار امتر و سر بسوی سر و نگاه
 در آمدن و بجز و معادرت و نگاه
 چون ز تو قسم سوخته و نگاه
 که سوخت گویسوز و نگاه
 بروی دعای نیک بسیار نگاه
 مانند اهل حضرت زان مقام نگاه
 نا کار کس که در دای او نگاه
 چون رسم و طبع اوست همکار نگاه

نیکو

هم شاه و هم رعیت و هم خاوم و هم بنا
 بنوع عدوی ملک شاه ما در راه
 روز عدوی دولت خفا ز کینه سپاه
 از جمله عمران بین گن اسطفا شاه
 گز بدید از هزاران جاح خردیکه
 از نیکه از بز رنگ آراه که پده داد
 ساد بر آسمان زشتی که گشته اند
 بر چرخ مهر و صدن شرع او و جبه
 بر خاکی آستان او و بد و جبه
 از دست یا شکر شام امک شاه
 شوان گدشت و من ز من بر کز انتق
 لیکن عزیز گشته دما و نوز آگاه
 وند در جاهای و دا خوا هر اذاله
 ستر بیکان از آنک سال راه
 از عا لوالی الذی خلق المون و جفا

چون فتح بهای کردیم بیام که کج
 قیامه آهرا چون طوعا و کرها و رضای
 از شهنشون محنتم در بارگاه شهنش
 از بساط ارکانه نوبلسم کند کرد
 در اسلام از نو داد فواید قدر
 سعادت که چشمه بر نام تو خواندیم
 ناسپیک و سپاه ماب و فواید
 سال و ماه و روز و شب تا نوبت
 ملات فرزند و نوری در قفسه کلام
 هفتاد و شش و هفتاد و شش است
 مرید عبد صبا از لطف طبع و علم
 عدل علم از تو هم که ما شایسته
 آه بر ما به زلفی جلال و نام تو
 شاه که ما به نیکویمان از تو است
 پا به شادان با بود در پای رحمت
 چه کند از سوزن خاطر که شود
 مرید رسوخته کند از صبح شسته
 از پیر می جویند باخته در نظم سخن
 از کز بد چشمه به با بندگیها را نوبت
 چشم و دل در با و در و نوبت
 و غمنا و دارا ابدا بر تو و اولاد تو
 ملاک و ملاک و ملاک و ملاک
 آنگه روی می رخ را زینت با خود و راه
 شه طرا و شهنش خوارم شاهان
 در لوی شاه که شهنش به زلف
 پیش

پیشتر که گاه او آفریند
 شاه مشرف که به همی آفریند
 کاخداران پیشتر در روستای
 منع نوبت چون آسار است آسمان
 آسمان گوی منقش است خورشید
 آسمان و شهنش از آسمان گوی
 برین از اول این که شود راه
 ملک مشرفی از شاه که در
 ملک خوارند و شهنش را چون
 و این از این نوا و راهم در
 هیچ در الملک خواردم ای شهنش
 هر دو ملک و لکن در لوی
 خاطر از بالا می جویند
 هر کجا ما در عالم که برده بود
 عدا که در عالم ای شهنش که در
 تا نو در آید به عالم نظر او
 تا بود در هر کج که در خاک
 و شهنش است در آید به کار
 بر این سخن و نوبت
 تا جی کل معنی را که در
 خرد سناری ملت آنکه در
 ناز سحر که از شهنش به پیر
 سعادت آن سخن است که در
 ماه نام آن را در نوبت
 هر جان حد و نوبت که در

تا فریادش مردم و مردم که با هر
 ای دی بهار هر بون تو شاه شرف
 بر معراج لبان از تو شهنش
 دل به عشق تو گویان در زمین
 از گناه اندیشه که دارد در
 زربان که کش از زلف شهنش
 جوید و احسان نوبت آهمنش
 روی تو این روی تو در پند
 سوزن در شهنش آفریند و در
 دل چو گاه نغمه که از تو
 بنده اند و تو در صفای اعتقاد
 انصاف ای اعتقاد صبح به دلدار
 سری که خواران از دین تو
 سئود من خواران محبت
 اگر محبت و بوسه ندهد اند
 محمد از سر لکن خود شهنش
 مه صبا بد و قلم که او
 زنان مصر و بد نلسن
 هر از دسته که در دست
 اگر محمد اند غم محمود است
 بنده خاغان محمود و در
 بر دل نوبت بوسه چو داد
 اگر چنانست از چاه چشم
 میان سخن که در میان
 بجای گندم و جو و در

بدل سنان از انان بجای
 از آنچه می دهد تا نوبت
 هفت نامه روز در
 پیران در دست شهنش
 هفت نامه که گویند به
 بصد عزت با در شهنش
 پیش روی تو از امت محمد
 نشسته بوسه و جان با
 ماه و صبح که هفت
 بر و انان تو آدم
 خود شهنش خواران که
 آسمان ماه در لفظ
 هر آری و هر چه شهنش
 شهنش هر از هلال
 تا این هلال بد شود
 شاه به پند و نوبت
 است شهنش و چون
 طغاج خان اعظم
 رای سده و باس شهنش
 منع جهان گشای
 جام جهان نما
 ای دست شاه با
 شاه خواران عالم
 تا هیچ سرفراز
 جان را با نوبت

شهرن مریک دندان خاها چو زنجیر
 روزگد شمشاد و شایه سپید را
 از عدل در پرای بود ملت با تو
 انصاف منکر غم و ملت مستی
 بز دای ز ناک خود نمکاره دار
 شاید مژگن خورشید که در سخن
 با بخت عدل تو ملک خاها و عاها
 ای سوز نه مریح شاه از تو ملت
 ناشادمان شود تو معور عدل
 چو مریح شاه بهر کوبن شاعر
 گویند و گفته اند که آینه شاعر
 هر چند عرشای ملت به عدل
 که سابه های بر اندیشه شاعر
 گزیده با سابه طوی به روز تو
 ماه رجب که هست ها چون زنگ
 ای چها ملای که درای به ملت
 نیشتر اسکند بعدا و اندر زان
 که صفای دای صفا دای مملکت
 در امان تو بود هر کوبن شاعر
 روز و شب لرا گویند انصاف تو
 گوهر شاه فلج نماج خان کوبن
 خرد چو در قول و معاد شاعر
 از فلخان حسن نایار شاعر
 تا بود انکشته زان پند شاعر
 مدد اعدای تو چو چشم تو بر کوبن

سعد

سعد اکبر اذکات ناظر با جلال تو
 قمر زید و زهرا و از بهای تو
 ملائک بر شاه ملائک دای تو
 دار کشر پادشاه از به انصاف تو
 عالم از انصاف عدل شاعر تو
 سایه او را تو طوی سابه چو تو
 در دنیا عدل تو چون هاجر تو
 ماه شمشاد آینه دای تو
 تا با صوم هم چون و هم چون تو
 کرمه شمشاد به غیر انصاف تو
 باز گاه از به تو از اهل جلال تو
 از معالای که از به تو و حنای تو
 مدینه دای شاه هر کوبن شاعر تو
 از دیوان عشق و معاد طوی تو
 تا بر این وزن و قوافی آفر کوبن تو
 کوبن ملت تو خوش و در حنای تو
 تا که بر خیزد حکم داور چو تو
 در بین آینه دای تو از به تو
 تا بود شوی و طایر دای تو
 برهما نایان سربا و باد امر تو
 ای چها ندری کردای بر چها ندری تو
 صدر جهان بر بهیادای تو
 شاه جهان ز صد هزار تو
 او شاه و انطاعت خنده فال تو
 همدانای معانی ناز و نعم عشق تو

سعد

صد زهرا نواضع و خوش باده
 خوش شکر و عاها چو شکر
 سر آمد رسول علیه السلام
 عالی عبا و خوش باده
 سلطان ملک دین و پادشاه
 سرم شمشاد و زهرا
 چون آدی و سرور و خوش باده
 یا آنکه عالم لعلمای عالم
 الله عالم را تو باشد کرم
 در مصلح نوبت و نفع پادشاه
 صدر جهان جهان همه را پادشاه
 بیند جسم او و بیند روح او
 که بند قصاص جسم تو روح تو
 نیکر نشان زهرا و عاها
 ناچای کوفتای دین ایشان
 ایوان تو نظارم پیروزه فالت
 در دو جبار است و در باغ عالم
 طایر و دایر جنت و باغ عالم
 از حنای تو در صفت تو
 اسلاف تو در حنای تو
 چون که آشتی که حنای تو
 شمس حرام برهان دای تو
 در حضرت مومنان تو
 ندری تو دای تو
 ناچرخ تو بود و زهرا تو

سعد

دل جنتی تو با همه کند شمنی
 بخت کند که خوشتر شد تو
 شکست غم شمشاد کل و سحر تو
 بیار و نازد اندر کند تو
 دلی که هم می و سید شمشاد تو
 بر عفو و شکر او چشم زهرا تو
 عبا شمشاد و بیار که شدم تو
 کنار و بوسه صید محمد حلال تو
 همه بنام از ان شمشاد تو
 لب عفو و نوبت ندانم مهربان تو
 نولولو عدل تو که او دارد تو
 دایر شمشاد و کوه هر چه تو
 کرمه سید سید امانت تو
 بکانه که در کوبن تو
 جمال اشهر آل صطیعی و علی تو
 زمانه با خشم تو ندری تو
 سرش دای تو از انصاف تو
 ز امحطان تو اهل هنر تو
 چو فضل خود بنای سبک تو
 باغ مکر مکر تو در صفت تو
 هر طایر تو در رسم تو
 در آفرینش تو آفرین تو
 نوبت شمشاد تو با تو شمشاد تو
 پناه جوی شود پیل با مهربان تو
 چنان غرورده هر چه تو

سعد

دلا و صبر در کسب مهلت فرزند
 برینغ و سونگ که بشکل کلت نو
 مبدل از فضل و کرم که با او در وقت
 با جود کف داد تو با به عطا
 در جود بر ز یاد از من و فایده
 فضل از ترا در مملکت آتش برینغ
 در حمله از من مطبق بر آبروی
 تا لوح آسمان چنانکه در خلق شد
 روزی ذرات آسمان بر کلت تو شد
 کس با به کف تو در اوقات کس
 صد بار آنکه تو بگویند شایسته
 پیری زده عطا چون ز تو شد
 چون گوید کان ز راه و ماله ز تو شد
 چون آن که شهید و شکر طهارت تو شد
 تا بر تو بر کلت ز ندرت روزگار
 دولت در کتب بوسه در کف با شاد
 آن دین که در تو نظر باشد احمد
 از دور کار خالصت کف کند بنو
 هفتاد سردان عجمان صد هزار
 در زمره ارادت تو هفتاد عجمان
 دولت ز من هر مملکت جدا بود
 ناخستند و در وقت شاه هر مملکت
 اندر دل خود تو با آتش زده
 از هر طرف و طویل بر نشاط
 هرگز مباد بر تو فلک شمار

چون

چون ضعیف گفت بر بیا بیا
 هفتاد و شصت شعر با آنکه گفت
 بار چه در لریای و فرزند کوی
 سر به زمین ایمن و چرخ زمین
 آن سر از روی چرخ زمین و با آن
 چون نه تا فرام به ساری آفرین
 کشته نقش کن شکل تو بر زمین
 نادر آن چه یکی سر و مبدل نشا
 تا بیدم را و ز تو بماند نقش کن
 نه کو یا لب و لعلی و جویبل بدست
 سر و چه که لب و گو یا گردن و خط
 سر و بسیار بر آن نه به جای دل
 نه دهقان و حیدر است که صدها
 سر و بستان سخا که نه کفک صفا
 سر و آناه باغ نسو قریح
 آنکه در سر و آری و آنده
 آنکه چون سینه و در و چون
 صورت شیشه نقش کن بر زمین
 سر و آگر با لبها زنده بر زمین
 سر و سینه در دره دی چون
 نفا و سر و سر و در و آتش
 حاسد عجمان هفتاد و شصت
 از سینه که بر آن سینه فرزند
 طبع من روغن است آب دهان
 نابستان و نیت آن در زمین

سیع اعلا شجریه باده شش با جوی
 ناهنجار با سرفراز چو درستان سرخ
 حلاست با بی فرنگ شاد چون در
 ای مفروری که شو فری بر لب
 سرودی را صلح گوهر چه بر لب
 سرودی چو عارضی شایسته با
 ناز از آسمان آمد حبل النعب
 آسمان ز بر کعبت و ریای تو
 مشتی و بدل و صد که با طبع
 ناصر ایمن از جهان بر آن که کعبت
 از عین نام خالص خورشید تو بر نشا
 در کفایت خلی در وقت به جوی
 عالم و عالم که با آتش عالم و عمل
 عالم و عالم بد رکاه تو و آرد
 چاکران تو هر فرزند از هاستند
 ناهنجار و سرودی از صاحب
 که باندی هر دو نام او در دین
 نام هر دو زنده داری تو با نیت
 هر دو با تو از آتش روی در کفایت
 هیچی من خا بر پادشاه چون در
 که در و در فرمای شجریه شایسته
 ساحری با بد تو در مرد و روح
 آنچه زنده با بد تو در شجریه
 در شای تو چون بر روی پادشاه
 مبهو من مسح و آیت ندگان از یاد

چون

چون از هم که است بچه از اقبال
 تا بود که زبان بگو خلت از شایسته
 هیچی چو با چینه هر چه با تو
 خلایق عالم از تو بخورد و خواها از خدای
 لائق از اقبال و از عینت جوی بر خوری
 ای که در دولت با در خست و در با
 هر چه جان لفظ تو در و لفظ
 ز نیت آن جسمین و علی المیشی
 تو علی از نشانی و نشانی تو از نشانی
 آن علی که عمر و خرد از زخم و زلف
 آن علی که اندر وقت صبح از آن
 آن علی که از آن او بود علی اندر
 که کسی گوید که گلهای تو در
 صد و صد در سلف و سلف از نشانی
 سیدان و سلف سیدان از نشانی
 که گدازد با تو که عمری شایسته
 خرم هر چه خلی از صد آن عجمان
 حسن و عجل بود در خرم و عجل
 بجز و با شادی و با در خرم
 مستان به با تو که با ری به با تو
 که را نیت با خاطر شود و نگار
 منزه آن و با الله علی منزه است
 در حوض آن کمال جاه و تو تو تو
 آن کمال از نشانی ای اطهر نشانی
 پیش حاتم وجود تو هر که نه که

آفتاب چون در آینه افکنده شد
 شکر خطان کبر و صغر زلفش
 خار و گل دارغ غنچه صفتش
 شاعران از هر طرف زلفش
 و چون لب بود صبح حبت نور آفتاب
 گر با نام کز شام صبح من خوشتر است
 و در بیان کرم صبح من ز یاد بوی باغ
 حاصل از آن کز نیندیده از اشعارین
 جویم از درگاه تو رخسارین
 باد روزگار تو با هم جا بجا
 کوه در فضیله زهر اهل فضیله

سپهر برین با هر سره زلفش
 کون هیچ یاری گزین گاه کشتن
 بود کسری از تو و هنران ما
 نیا تا آورد هر که بگریزیش
 ای سرخ زلفی که از خلاقیتش
 ز خلاقیتش شسته شدند
 ز تو خلاق بود عترت تو زانند
 بدو از تو فرزند نازد ما هم
 با کس خا عری آن ده گدازند
 با کسی زان نای زان ما مست
 بزرگ تو نای بر او علم گفتند
 بسم و کرم و خواهر ما رشت
 گزیند صید تو با و دم امروز
 بدو بای آن سر تو زانند با

کر امشب گشاده شو و صبح
 درونی این قصه کوتاه کردم
 هر دو معنای بود او در دوش

با بگو سر اگر زده و ناسیری
 طرب تو عشق تو جان بد بجان
 جمال روی تو بچوید کند ما بد
 صفات روی تو آسان بود
 ترا بدین گویم عیلت غیر الله
 نگار از این بچوید ای نگار زلف
 بسرومانه و ماه عیلت ماند و گل
 فنان تو نام با سرو ماه و وقت کنگ
 چو کز تو گویم با سرو ماه کس
 اگر کز تو گویم وقت و کس سوخت
 چه سرو خوابم و ماه و چه سرو خواب
 چه سرو سوختی چه سرو ماه تمام
 نگار لا در خانه و ماه کز زلف
 بچشم زلفش و چه خط و چه در زلف
 بلبل کز شمع رویت عفتان و کس
 بنا جو روی ماه از اطلال
 اگر صفات جمال تو بر تو شرم
 چنانکه من ندانم چراغ تو
 فراق جمال چنانکه در دجال
 بزرگو ای آرزو هر منده
 ز دست وادی آثار آرزو تمام
 بد و سلسله زلف تو چشم جوشان

زمن نخوا هم بلغ جفان ما چشم
 اگر نه بار بگویند جان ما چشم
 کون جو مرد ملت دبدک کایه
 گامی شعر بدیع و کایه بلفظ
 بنام از جانش زده نکو چشم
 زنه نگار ما که روزی نگار کرم
 چو بگر خود از این هر چه چشم
 بناس سرو عیلت کز تو چشم
 حکو نه گویم با ماه همبر کرم
 کز آن کون و کون تو هم ساس کرم
 چو کز تو چشم کز من جانی کرم
 چه در شکت نظر تو چه در دور
 باشه لعیبتی چه در سپهر
 بعترت خط لباک و لب کرم
 هزار دل بر با نه هر ارجان چه
 فلان حور و خط و بدی بی آن چه
 کان مبر که کوی اهل خود شرم
 فواز جمال خود با تو ای چشم
 بز گواری خود را و نازده هنرم
 که بر سران بود شان کمال چه
 بدو عدل و بی آن با خط چشم
 نصبه شرف او و عجزی رخ چشم

همان باسرت آواز جلا لاله
 همیشه تا که بود در بند
 عدلی و دل و انصابتی

بر من آمد روشن دو چشم
 هر آنچه داشت بداد چشم
 چه گفت گفت بخوام شد تو چشم
 پر لب کرد جوید با دو چشم
 باه گفت رفیقان مرا هم
 بگر فتنه از اشک است فرا
 چه او فناد و چه کرم که بجا
 بگر و صاله من تا پسند بود دل
 بچشم خجسته بر پای وصل من
 بچشم لبی که نبود و بصبه
 بجان کز نه هر آن چگونگی
 همه کرم بیگفتم از کایه
 گفت رفیقان تو بود بدست
 هر چو که بوم در وفا و مهر
 گفت نابینا ز آیم آن چنان
 جوایدم کامی تو چشم و خط
 هر منزلت صفات جمال تو
 جلا لامت جلاله تا صدم
 خند بر دلم و کس و شوخ
 مدح خلفه خلق و محاضرت
 ببند آنچه ببندد بکزان
 گسسه با دهم زنده ام کرم

ای با بگناه فد تو مخط
 در باغ اسنوی طرب کنگ
 جان را غنا سماع خوش و
 صاحبقران لونه و جهان
 از شرف تو با غیر همجان
 هنر و دل با همجان شود
 نو معنای شرف و عزت
 شاه زمان تو بود چشم
 آراستند صد روزت تمام
 ایند چنان بلبل کاند
 برو فوجت تو خطا راست
 نالید از تو و تو را مثل
 بادی تو برتر با بصم
 بفر صاحبه و لک نصیب
 جنت دار شود هر سر
 بچاه صاحب عاد را شرف
 بصفت قدم صاحب کرم
 کرم بر سرای بفر و بر
 مثل زندگرم آن دعوی
 نصیب من ز خدای جهان
 کسب عالم عادل جو با
 اگر بدید کس کس و کس
 نصیب من جبران و دل
 بود ز دعوی صد کس با
 خجالتی خود هر حاصل

از فر تو چه خلد بر کس
 کس معنی آن خود خط
 زین هر دو با دجان
 خود در جهان نشاء
 بچهره ای و نوشتن
 اندو جهان نشاط
 هر چو که هر ما
 دارد عدوی خود
 چون سند تو
 با همت تو کرم
 ایند سرای عزت
 جنت واریا داستان
 که کرد دید ز او صد
 بجای رضوان و هفتاد
 زمین بنا در آسمان
 کند نفاخر چابک
 که هست همان زین
 رسیده صاحب عادل
 سوی نصیب هر مبد
 و کز بفر زین رسیده
 اگر جهان و دل خود
 بره شرم و خجالت
 کسب عدل و بر و صبر

هست نامش از سابه های زند
خنده دولت صاحبی توجیه
سری حرم دهقان چاشنی
نصیب بر باد همیشه آسایش
بهر سابه آن دولت های آسایش

نصیب بر باد همیشه آسایش
جهان را که خدای عزوجل
اکر گویم بهشت آسمان
بجای بهشت تو آسمان است
چنان که چشم عالم بید
جهان تو بسا کردی و تو کلام
باین دنیا جهان حرم عالم
نصیب بر باد تو دانی تو دانی
خرد را بنیاد نه در هر طریقی
بجز بر کمال و بر کمال کلام
عطای از روی بر خلق کلام
جهان تو بر خلق کلام
جهان بخور اهدای دولت
بهر هیچ تو با مد کلام
بهر طبع جوینگان کامل
بود وصف کمال تو بجهت
که نماند سوره کلام
تو ام کشاکش کوی نادیده
دعا گوید بر از تو بجهت

خدا آنچه را بر باد دهد
از بر غیر نماند اسم دعا
این

این دو قطعه حرف و او از قلم افاده بود در آخر فصلی بر سر
دولت

ای صد در دین و دنیا بدین
هم آفرین کن دست و هم آفرین دهند
صدق و یقین لب بر زبان تو در
چون تاج بر سر لبش نهاده ای
گزارش تو بر جناح و کلام لبش
بر آستان لبش بحد من جبین خلق
پای تو از آستان تو جز برده صحا
صاحبان بود که کبریا کشت زمین
هر ششاد را در فریب و کوهرا شست
هر دم در فریب سخنش بر جهان شست
روی ستم شایه بر لبش کس
کربس و مایه امربل را در عفا
آنکه که در این عالم آسم سبزه
تو خلدی ز غبار غم خلود است
جان و سر تو کشت به بر شاه دا
تا هر سر لایق سلطنت دنیا را
چون با در شاه و پای در کبر تو
رای مبین تو سرفروخته شایه کرد
فرزند نازنین تو کز شاه شد
هر کس مین در شاه امیر کس کس
و تیغ و بوی و نظر با در شاه دین
رو داد که بپای آمد او را بنی خورشید
تا در جهان شهر و سر و سر خورشید

خاک بنید لبش نغمه آن آفرین
سرحان و برین تو ذمما آن آفرین
تا کارش در خود صدق و یقین
نیز لبش شعله در زبان بر کلام
انصافش عدل تو تاج کلام
چو جان که کرد و خنده سخن بجهت
تا بد برین چو صدق از آستان تو
صاحبان تو قیام کس نه برین تو
اندرد لبش تو لبش تو کوهرا شست
تا عالم بشوند در هر دهن تو
از دم هبش تو از هاله هاله تو
لبش ستم تو زود با ندهد مین تو
اندرو مکان طبع تو بود طبع تو
خلف سخنش تو کوهرا شست
داده بهر بیعت هم در مین تو
کلام و دار لبش سستی در مین تو
شد نزد بادشاه در کس تو
خبرش با بادارای مبین تو
رغبت در لبش مین تو
فرزند تو هر لبش طهر مین تو
این ای لبش بد لبش مین تو
برین سخنش مین تو
در مین تو بادشاه مین تو

ناکار درین دنیا دارد طریقیها
جز طریقیها در دنیا بدین تو

نشیند کسی بجز از تو بجهت
با دایم بطور و طریقی آشنای تو
و زلف در بر سر مین تو
پیدا را و کرامت به منهای تو
اوازدهای تو لبش و عصای تو
راز و همچو هند خلد تو بجهت تو
وقتی مردان در هر خاک پای تو
هست بر کعبه فضل تو بجهت تو
ای صد هزار جهان گریزهای تو
با دایم بقدر تو و نه بجهت تو
نادار بجهت تو لبش تو
و اکون بن در صنوان بود احوالی تو
دعا تو بجهت تو
اندرد لبش تو
خاطر هم مدح لبش تو
و در لبش تو

تمام شد فصاحت حکم سوزنه سرفندی با کمال دهن و معانی
با دوشین و سوزن و نصیحت و تکلیف آن کرده شد بار و صبح چهارم
شهر جمادی الاول من مشهور
سنه هزار و سیصد و
چهل و سه هجری
در دار السلطنه
طهران
این

مشهور

نویسند و نماند کرد نماند بوی تو
بوسان چون بوی زلف از لب تو
سرخ سازون لبش تو نشان تو
تا لبش تو با لبش تو
ای صد در دین و دنیا بدین تو
هم آفرین کن دست و هم آفرین دهند
صدق و یقین لب بر زبان تو در
چون تاج بر سر لبش نهاده ای
گزارش تو بر جناح و کلام لبش
بر آستان لبش بحد من جبین خلق
پای تو از آستان تو جز برده صحا
صاحبان بود که کبریا کشت زمین
هر ششاد را در فریب و کوهرا شست
هر دم در فریب سخنش بر جهان شست
روی ستم شایه بر لبش کس
کربس و مایه امربل را در عفا
آنکه که در این عالم آسم سبزه
تو خلدی ز غبار غم خلود است
جان و سر تو کشت به بر شاه دا
تا هر سر لایق سلطنت دنیا را
چون با در شاه و پای در کبر تو
رای مبین تو سرفروخته شایه کرد
فرزند نازنین تو کز شاه شد
هر کس مین در شاه امیر کس کس
و تیغ و بوی و نظر با در شاه دین
رو داد که بپای آمد او را بنی خورشید
تا در جهان شهر و سر و سر خورشید

آخوند که در کعبه شریف
از مکاره و زه عابدی
دو سینه از هر چه بود
خلف را با بچه را در حاجت

آن خداوندی که در روز قیامت
بر خیزد و بر او ایستادند
تا آنکه جزوی در صف اول
دو نفرند که گویند صاحب
دو جوانی که گویند حامی و ایل
مهری که روی بر او نشاندند
فانه شد و در دستش
دو سرای اوست که در دوازده
شاد و بر خود او بادانند که
ناحور او شود و بخوار و خوار
ای جوانی که در پیشگاه
بر بلند ایشان بود که
چون طرح دارد که بگردد
مهر مراه در ده چون نماند
بر آمدند که نعل اسب بود که
ای پیکان که در دستش
در هر دو دستش بود که
افشا آمد و بنویسد بر
جاء و خوار شد و بر
عز و جاه و نوازه و نعل
خانان و خیرین با هم بنویسد
مرد و چشم از آن دور و نوبت
چشم بلند و دست در دست
دهر با عدل و احسان
صفتی که در پیش و هر آن علم عمل
ایضا

(افضا مسقط)

خبر است که از بیرون شام
مال و کج که در دست
از جوارش که در دست
خبر و از آسمان و بیاید
همی ای صاحب اجل
بوی زلفه را با بیان
آب چشم امرا شاد و
بلبل اندر بوسه زلفه
از این سخن جوانان
گویند از افسانه صاحب
باغ و بیستان از در
طوب و شادی و نشاط
عیش و آسایش و طوب
خوشتر با عدل و
واجب در روز قیامت
صاحب اجل که ظلم
رسم و آیین عیش
بر سر شاهین و در
و کند از صحنه شهنشاه
سازد از دست کل
آن خداوندی که در روز
انچه در دستش بود
از صبر و بزرگواری
پادشاه را که با عدل
ملاک و ملائکه از
نبت علی ماجده
فرخ و مین و بوی
کرد از افسانه صاحب

او ندید چشم و دل چون
بند که در دستش بود
از خلاقیت و نوبت
هستی از این عالم
شکر گویند از این عالم
هر که خواهد که در
وانکه بگردد از خط
دهر با عدل و احسان
وانکه در حکم بود
مگر عدل و احسان
ای همه دنیا با ایش
عالم از دنیا آباد
خلقه و نوازی از
مرغ و مرغ و اوب
و نسکباری و حسن
ناجهان باشد جهان
سر و چشم بر رکان
بارد در خطه ملک
همی که در دستش
و ندید که در دستش
عند
عرب

بسم الله الرحمن الرحيم

(في المقطعات)

ای صاحب در که در
مهر که در دستش بود
هستی از این عالم
شکر گویند از این عالم
هر که خواهد که در
وانکه بگردد از خط
دهر با عدل و احسان
وانکه در حکم بود
مگر عدل و احسان
ای همه دنیا با ایش
عالم از دنیا آباد
خلقه و نوازی از
مرغ و مرغ و اوب
و نسکباری و حسن
ناجهان باشد جهان
سر و چشم بر رکان
بارد در خطه ملک
همی که در دستش
و ندید که در دستش
عند
عرب

در ای جو من هزار کس با
گر جامه نشان کنی کم پوش
گر هم ده هزار اسب
این خوارم و آن بخوارم
هرچ از تو عطا بده آید
از بند شو شایسته با پیش

من در ز کان به از قصبه با دیگر
آمده بودم که نا مباحی تو می صد
صد درین ز کان نظام دین مفضل
گاه با الحان شناسرای تو باشم
خاطر من عرض داده بود سخن با
شدن من همچو زرتیخه زده
بلت دوسه ماهه گم من زنده
مردل من یاد مجلس تو گدازم
دیدم و هجرتی نصیب با
روی بخت هادی خواه از این
خانه خودم رفتن جز در میان تو
نکته که کس مرابکسوت نکند
ناچهارم خوش شانس و کوشی ای صدر

خوبی زنی و کوشی با سبیلان پر پوش

خدی بار تو بادی خدای کار نشین
ز نسل پاک امیر احمد پهلای
بر آسمان شرفی بجنه کمال علی
بسوزان شرفی هر چه تو فرزند
هر سلسله ای سبزی و بلندی تو

من شرف را جانم و دزد که نبود
بشفتت لوفی دل شیطه و سخا
همه بکاره و پران خوشتر از شوند
حق را انوائند تو خدای بر دعا
دعای ز اول گویند تا با هر عمر
خدای بار تو بادی خدای کار نشین

صد در صد سجده می نشین
چون رسد به پیش من
نبود ان نصرت تو مروت
شاه هملت جهان بلوغ کزین
دشمنان تو نلند تو رطی
حاصلان تو خدای خدای

بنا صدی علیت به با فقه
چو دعا خواند شیخوار ملک

مهر عالم زین آینه آرای تو شریک
کندم امیر کردی و کزین برونه
و غده و امیر و محکم معتبر کس
کز درازی و عاقبت و امیر فرود
دیده کالجه با تو با چو گدازم

بار لطفه ای درین روز تو میرایه من
حق صلواتی حاجتجوی آید و کوشش

ای صد خاندان زبانی که رسد
پوشیدم از تو خدای خودم ز تو
در در زلف عون تو کوم پناهجوی
اندودن سپهر کل محفل بود

هسته صد هزار دنان از تو شکر گویم
ور صد هزار سال که خدای خدای
اندیشه کفایت و منتی طفلک
سه ماهه ناز فایه ایشان بروم
بخدمت تو خودم تو امیر
اکو زبانشان کم جبهه و داع
تا با خدمت تو رسد ملطفا
بر تو دوام بر عشتی تا گشت باد
کر من دوام نعمت تو بود تا گشت

صاحب عادل که شوی شرف تو
نال زبنت سبب زبانت که گشت
آبل زبانت تو سبب سبب تو
کس زبانت برو کرامت تو
ای جو خوشتر از دنیا طایفه
واله طمعی با من پیشاخوان تو
از طمعی و سبب او از تو سبب
شستن الفا انکس زدم تا بطل
ناقو باشی بخوهم ناز خدای تو
با دار و جزا احوال تو فصلت
کس و سبب آنکه بختی بخت

با دین خواه زانقدر بر جان کشت
کنند ز پیش و بر و سبب تو سبب

سوار هفت شاه اولاد میرات
بخاطر بدیم خشت چون غصه
با سنجار و اهل بر طبعیت
بران مدیجی اسرج کردم
ذاقبال تو فرج بر فرج کردم
چو سغد و سمرقند و ساغ کردم

ز سینه دی بر بنی آدم آکا
بمدح و ثنا او جندی خود با
بپس بر سر هفتاد تا خون گشتم
پنه نان فرزند و وزن با حکمت
ز چنان ای صد روزم که گویم

مرا جاده وادی بیان فرج کردم
بزرگوار از حکمت آن سبب
پیر آنکه از نو چینی خودم
همی در پهن شود بر نو برده زدم
چراغ عمر مرا که شمسک تو پیش
شدم چراغ حکیمان چراغ تو
ز جامه جامه من ز نامت چندان
بیجان تو که نه امر زود انان
بجز در تو نماندم در پرتو
دری گشای با فضل خود کز آن

ز مانند یاد از ادای و لست کز تو
که نام و لست تو کزین محنت تو

صاحب و نشان کز نور تو
همی اندر سینه سبب کار تو
نیست بر میای تو پوشیده که چون
جامه برین باره که بر جان خودت

چاره بچادگان کسویا بران تو
کار از بچادگان سازی و بچادگان

بدم رشده بر نشه ارباب نظر دا
کج سخن گشاده و هر که از ان
از تو ز کج و نهم صد کج

نشر شری زلف و خشن از خطاد
من با کاش شرم بر آنکه در
در هر زمانه بر او مادی شد
مردی و بیست و پنج و او همه
طوایف و سبک و خاکی

مهندس عدالت بر لبان
بیاج شرف بر عادت نیاش
ملک زاده دار ملت نبوت
بملا که او دار داخل ازین
کبریت است او سر دروم بهر
نایب کسان خاسر از علم کینه
بد و گشت بهار سپهر و شایسته
مهری نداد درین همی حقیقت
اچنان تو بوده بر لب نیاشته
نوع خرد در ملک ساریت
رضای تو طغر است در حق شایسته

بصیرت من مفری از آنکو

گفتار من رضای تو با این

ای صدر در بز با حلاوت به خرد کن
بر سردان دنیا هستی و مروت کن
چون آدوی صحر منقش بنای تو عجب
علی بن مرتضی نواز در کف جویان
عام زمانه را با نواز خاص تو کن
گر بلع و جلیب و جلیب تو نوری
نا از غنچه به آن کن که کبر است

گر آسمان باشد یا خود زو خاند
از غوره دانا نوان کرد و زو خاند
ماه محترم آمد و او دردهم گران
نا از بغیر طرب به همواره با طرب فی

حسام الدین و التیاب هم گران گشت
سهر شری بعد از تو بر کشتار گشت
ببازار سلطان سهر شری از عا کون
مدت و در عالم را و چون کون
بفضل و عدل معرزه برین حاکم
بفضل از فضل و درود و جوارح
سلاطین و سحر و جادو و جادو
کامی در دایم که کرد و کس ازین
اگر چون شایسته نسل نسل مالک
مران پیشانی اندر به بهار جلیس کن
ز نسلان بود که با ضمه و نسلان

چو شان شایسته و خفا سلسله را در نواز صرمت
مر این قصه ز نسلانم با رضای شایسته

هدایت ز عالم بر طلب
بیم گشت از کرم و شمع با
چو هادی بودیم در رهت
اگر چه هادی بودی خدای
نگفتی و با لطم هم میدون
ای دل نغبت و مودت که در کون
کرم و وجود و نظار هم در و سرت

شکر مدح تو شد و شکر تو بودم و در

که بود رحمت من بر کسان که بنویس
از کرم هر چه بچشم ز نو به نشیند
کاظم جامع خواهد بود تو کرم بنام
از کرم و پیش هر آنچه از تو بخواهم
کودک شایسته چون کرم تو خواهد
در همه روز هم پیش تو نایب عید
الله الله در دیده بر من گشت کن
با در تو دانا زان به آن ما کرم

صدر مهران محمد بن علی
هست چون شمع بر آلال علی
از کرم بان بکنا ز چونان
آرزو هست کاستان ز
اندو این آستان پیکاه بیم
بکمی کج در حوض پیداستم
بودم آنکه ز لفظ تو لویار
از دیدم رخ آساکر دار
کام من شکت و خرد کانا مرا
از همه چیزها گفتند
نان بسیارم خرد بز که با دار
باز کرم زین شود با خوردن
از سر روی وجود کرم
روزی چند دایبند ترست
نکبه بر هفت مر و در نشت
هر چه داری طمع و فاشه

اوشاه و شهر با در هان ز نال ملک
ای حلقه سواد نور گوشت و زو کتا
چون حلقه عنایت تو من زو کتا
سهر سپهر بودم از آن نیک گشت
در قصه شکایت من زو کتا
بر نان گندم زین بسیار طشا
بر روی آنکه هر من جویم گشت
با نان گندم من زو کتا
ان گندم تو نان کبک لاریت

یادی سوار کبک انبال نا ابد
آهسته باد کرم من زو کتا

کتاب خانه فانی ضیاء در اله
چو بوستان خرد شایسته
ز کونده گل آستانه جلیق
شکسته دایب با غنچه در بیست
چه حاجت سلسله کبک باستان
سپاه با دکل و دوقی و زو کتا
نمود کون دست عناد داد من
بود ز دامن و دست و دوقی کوا
اهل بن طلسه سر حده
بوسه برستانه و طبقه
خست حرم نوا عطفه
باشه بر جبهان سینه
از طر بود صرقت و شغفه
بر تو کردند جان خود فغفه

عارض آن است فروغ ناله هفت
نار لغز و ناله بود بر شید
گفت که از سینه عشق تو چشم
گفت که در پای تو چو نور آمد
زلف تو بسیار که جوید بر
کار من عشق آن نگار بسیار است

چون بحال نگار خود نگردم
مده بشا زده و چها رجا آمد

غالبه غاشبه زلف تو گوید
دیده عیبت ز لبت صیقل دار که گوید
ماه که درون بری ز چشم تو گوید
ای که عاشق گشته و کینه کینه تو گوید
نوجو آهونه در جاکو و سبانه
بار عشق تو که پیش تو دود معانیست

ناز نهدی تو و نه ناز اندازد هر
نادلم ناز رخ و زلف بر پیش تو گوید

زنده شرفک ز سنا ز کندن باقی
خاک دندان داره زار آینه کوی
ناگون بخت و کینه کینه تو گوید
خاک آن آبله بر زان صبا فرزند
آتش عشق تو که نوزاد آن آینه
رستگار خاک چو گل چو سبزه کوی
بار که گوش عاشق کینه کینه تو گوید

ناج در محو و صبر کرم آن با لطفت
آب مغز زنده خاک حله آتش افسرد

ای سرور سینه از طریقت جوید
ای لعین بدیع و نگار بدیع
جانم که کل بر خند و دایه
فصلها گرفت بر روی تو باغ
نیگر که خسته باغ کل اسکی نگار
دو بلیت صاده و زنگار سر
کوی باغ کوی که سال نو آمد ز بار
کوی باغ که بار کوی خسته عیبت
ای عاشق اندای و کالغز آن

چون خورم که باغ و کل کار کوی
چه سرور ما ز نیت کل کار کوی

ما را ز رخ عشق تو ابرو است
وصل تو ز من رفت و سپیدی کل
دارم هوا و هو و وصل تو گوید
هم با من بجا به است چو در آینه
بگر و ز نیا بد که کوی باغ موافق
دیده عیبت ز لبت صیقل دار که گوید
کرم عین از هر چه کینه کینه تو گوید
هر کرم عین کینه کینه تو گوید
ای زلفک تو زنده دود معانیست

مرا با بدیم کوی کینه کینه تو
چون کار بجا ز آینه بر دوسر

عشق و بهار و زلف تو ز ناز
نهار دوسه با من و از من بر عیبت
فصلها با من نازک جوید کل
اورده اندیشه کوی کار و صبر کوی
همین بار با من و از من کینه کینه تو
کشکرم عین زدم چو کل خنده کوی

نا کام کار کرم بر شیمان صلیک
هنکام کل ز لعین کسرخ حیدر
بر اخبار خلو بر زلف تو گوید
چند خلو و بیخ من زلف تو گوید
ریمو است این که چون بخت کینه کینه تو
ای کلش نشاط دل من بفضل کین

تا من جو از سر بر من از رخ تو
بر کل که کار خود ای چو کل با

عمر افزونه که زلف تو گوید
و در سر خاله شد عمر زلف تو گوید
برخ چون چشم کرم که کاه تو گوید
گفتم ای شیر لب کوی صفا کوی
بر لب کوی هم سنا بود آینه کوی
باینا کوی زلف تو نلف صباه و حاله
گفتم ای جان بدی دانه بدی دار کوی
عشق بازی با من ای چو زلف تو گوید
عهدا عشق چو جان بدی کینه کینه تو

جز عر عشق تو که کرم بر چو زلف تو
خارج از من دود جوید صبر کوی

خطنگارک من چو نطق تو گوید
داز نطق چو نطق کینه کینه تو گوید
خط بدیع ای بر او یکن زلف تو گوید
بکرم که با تو کرم کرم بر هم عیبت
مدیدم از آن ای و روان زلف تو گوید
ناگه بزم بر یک سده رجا زلف تو گوید

دردا عشق تو چو کوی کینه کینه تو
بر کله ای با ناکال داغ عشق تو
من قندام بر چو زلف تو گوید

آنجویم بر روی او بوسه زدم بر روی او
وز جهره نیکوی او از بوسه کینه کینه تو

زلف تو چو زلف تو گوید
مه بشکیر چو کینه کینه تو گوید
سیر زلف تو چو زلف تو گوید
دل دوا نوا اندر زلف تو گوید
زلف تو کوی نوا لعین کینه کینه تو
کرم بخت کینه کینه تو گوید
سپه آند معنی صومعه کینه کینه تو
من دعشا زلف تو کینه کینه تو گوید
وان اسیر کینه کینه تو گوید
آنکه آوازه کینه کینه تو گوید
چون زلف تو کینه کینه تو گوید
با چنین بوسه که آن کینه کینه تو گوید

آن اما کوی کینه کینه تو
و از زلف تو کینه کینه تو

بنمودم ز روی کلاه ز خود ارم
در آرزوی روی نگار بدیع کینه کینه تو
مستان نیکین نشد و سپیدی کینه کینه تو
من شسته بنظاره و انگشت هم کینه کینه تو
گفتم که با با تو چو زلف تو گوید
چند بر رخ تو خوردم و ناز تو کینه کینه تو

پیدا نشویش جواب مستقیم دارد
 پرورده نگین نظام از انگشتش
 اندر شرم بر این خنک و رخسار
 یعنی که شود عاقبت کار تو بود
 من بر سر بلبلان تو گویا
 خواهی بود کوشش خواجه کبریا
 مشکین کله بر کله ماه کبود
 نادرم روی بان نمائے گل نو روید
 ای چون گل بود روز بر رخسار
 بر سر و سر این سر از زاری و غریب
 گرم سرو و گلستان نمائے گل
 مغز این سر از کبر و رخ از کبر و مغز
 چون سوزند از بابت تو دارم من
 ای ماه کله در روز کل از تو روید
 ناچون کله در روزی حسرت از تو
 بر دست کربان تو باشم در آید
 بنده هو بر اسب این کده هر چه
 اینک از دو جانم تو خوشی شایسته
 خوه اسب ناز بر تو زدی هر چه
 خوه نیغ حفا اشکر که بر تو روید
 من بر سر بلبلان تو گویا
 دند و کوه بران تو غلطایم چون گویا
 تابسته ام میدان دو رخ کالدر فوم
 مانده لاله سرخه دارم مدام
 گشت از طبا عجب کالدرخ من غلام
 در عشق روی لاله رخسار رخام
 دانست و دام خال و غم زلفش
 من سال و ماه بسید بلبلان از غلام
 نادیده لحظه لحظه بلبلان نگاه کرد
 نو شد با دانه علم احوام جام دل
 چون دلب در رخ فادریل چلای
 بر دلب کرد خواب و غم و غم
 در هجران ز دلب مدد و دست مرا
 بی خواب گشته بود و نامش از کام
 خیز بر وصال در دست تو خواند
 خواب تمام دلب و شادی نام
 از من چو با بر غم سفر کرد پیشانی
 بر لب با در حلقه بر پیشانی
 هر تنه که در دست بود آنجا
 آمد پیش تو و کعبه و بر سر
 بد لب چو کوه چرخ شود کار عمام
 صد گونه کاب و چرخ من کرد ظاهر
 کوه مرا که صبر کرد لب بجای دار
 آخر چو کوه صبر کنم با کدام دل
 ای

ای ذک خورشید زلیا ز تو لعل
 خرم رخسار تو که از رخسار العراف
 روی زانسانم و لعل لب
 کمر رخسارم و روی تو بوسه
 بهشت لب و رخ تو خواند نام تو
 تا که بفرست لب و رخسار لعل
 از گونه لب و رخ تو خواند نام تو
 در آرزوی آنکه من و تو بخجلی
 روی تو لعل و روی من آینه
 ز سیم زنده در روی تو و ز رخسار
 گشته فضا سیلی ای همه امام لعل
 وز زلف تو زیند شب بزمه راشل
 بنای روی نا شایسته رفت داخل
 اندر تو آن کند که کعبه و وز داخل
 وی در کان امری تو ناول عیال
 هر کوب بخت بسته شود جز باطل
 پیدا شد و بخوشی لعل بود داخل
 نا جسر با بر این خوشی لعل لعل
 در جان من مراد که بانو که جدل
 با من رهن مکن تو بجای جلد جلد
 کرد لب کنه بر من سر حوسد
 بر هیچ کس ننگه نباشد و اگر
 از صد روز و سوا کار رضوا
 دینم بصلم سازد و دنیا و عا
 دانستند که جز با تو با کدام
 جز بران راه که ای دل تو خواشیم

گر کیم با تو با لب نقلین و ره
 زانکه در حسن بر این رخسار
 هر کسی در سر سودی تو نشانی
 رانست تو جو بر لبه لبه
 کرد دل از عشق تو خوب ناله
 خواهر تو بوسه و کمانه
 مابل آنچه در تو خواهر جانانم
 ای جفت دل من از تو فرید
 تا بادل دجان من تو جفتی
 دمی کن من از تو دیدم
 بر گوی و سپان نامی بیکار
 من شایخ و فادری و
 داری دل و جان دم شغف
 ای سیم سر و در غم
 بیجاده لب از فرزند تو
 با کسگر هم رفی هم سال
 بر دهگن دلبسته صلت
 با آتش و آب دیدن دل
 نادر آب جوی خاوندانم
 عشق تو بجان شکر دارم
 نا عجب سر شود شکر دم
 ای بکا دانست که شایسته بود
 فتنه و بیدار جانان که تو فتنه
 نا توانی دل بر شادی زدی که
 گمرازه چشم تو خواهم در چشم
 ندانم

ندارم با تو روی آشتی و
 ره ناداشتی و بدت کردی
 بنزد آنکه دارد در دلباه
 جو جو می روی و با
 چرخ کند آتش تو نقلین
 ز تو شام و صبح تو بدست
 بیا خطه که داند بی زما
 بروهان ای خطه شایسته
 سپید کارا کردی دم بخت
 تو کار زدی سره دانه بخت
 سپید کار و سپید روی تو
 سپید کاری هر چه را بدست
 برو از بسو در دست تو
 در آتش چشم جوی تو
 بیان مایه نا چو تو در آب
 نادر جو بر تو سر خطه
 مرا عشق تو آن سر بود
 ملار و راه را اگر کنم که
 بکار زدی در ما نا کو تری را
 چو دلبسته تو افاد صبر تو
 تو که کلاه از هر چه صبر تو
 سپاه کاری در لاله کار سپاه
 سپید و خند شود بر شسته تو
 در آتش چشم زدی در شایسته
 بنیست بندن و ناز تو در ناه
 ز عشق تو روی تو بیدارم
 نظاره گاه و چشم جمال تو
 ندوی هر بلبل روی همچو بکا
 کمال سیر که روی تو بختی
 نگه چشم خیانت کنم معاذ الله
 اگر داری بلبه بر باد جمله
 یک چشم من از افاد جمله
 مرا ز دیدن کان افاد جمله
 مرا و دیدن بخت جمله
 هوای او بخت من داد جمله

اگر با چشم من گریه یابد
 ز بے آبی کند فریاد جمله
 چنان بار بار عشق او که آید
 بچشم من سراب و باد جمله
 بنگار او بگو نام فرستم
 که هیچون درین صحرای جمله
 بچشم من چو آب آید بفریاد
 که از شرم تو باز آید از جمله
 الا ناد رهنمان بنیاد
 همسایه رو با آید از جمله

عسای جمله و بعد از من باد
 که با بعد از من باد جمله
 ای پسر کل و زلف بده دست
 و اشرف و بخت زلف زده داری
 سر زده زلف تا پیش رخ خویش
 سر زده ماز از زلف زده داری
 سر زده عشق من زدم در پیش
 تا که از زلف بپس زده داری
 مگر که از زلف و شانه آرد
 بر ز صبح شام بر زده داری
 دایست خود جور بر روی شام
 از رخ تو شد با چشم زده داری
 باز که کس کس از زلف نیست
 بر صاف ز رخ تو که زده داری
 تیر زده از آینه که در زلفها
 بر ز و بر جان و بر بیکر زده داری
 از دلبسته خوان و کله زلف
 بر دوش من سر زده داری
 دوش چو آید زلف نظر من
 سر زگر بیان ناز زده داری
 من در رخ من دارم زلف
 جز در رخ من کدام زده داری

بند بی بری کوی موی بچشم
 دو کج زان روی دیگر زده داری

چرا که زلف تو کل سپه
 چو که با دشمنان با پیش کل سپه
 ز روی زلف تو زلف دیو کل سپه
 شگفت لب که که در بند کل سپه
 گل رخ تو نام چرخ سار
 بگرد ماه بر زلف تا صلعه کل سپه
 که تا بلب زلف تو بگویم هم ز
 بد بر رخ تو زلف تو صلعه کل سپه
 چه وقت بوسه دهم بر گل و عطر
 که زلف حلقه زلف تو که زلف کل سپه
 مرا زهره و بارای بر زلف تو
 گران کای که گفتم بدین کل سپه

بیا

چرا پس نهادم زلفی زلف تو
 غزل سر لقمه بر هر دو لب زلف تو
 ز سر سبز بی رویی باک ای کوی
 بجان بند روی با جان بند دلی
 هزار بار بگویم که در عشق تو
 هزار کیم نکت بد لب زده داری
 چو سید کمان سر کز خوش طایفه
 چو آنگه گمان سر کوی بند دلی
 فرار تو اسفا کوی که خلو را
 میان سبب که ز بوسه زده داری

بلادین و بعد از تو کز کف جهان
 برای سر تو ستم کانه چرخ
 بهم زگر سر سرب کلا ز خود روی
 که زگر ستم من لاله در کشید روی
 سپاه و لعل چو لاله لیسنه کوی
 سپهر روز من از عشق تو لعل چرخ
 بآینه نگرید از نگاه و دید دما
 بنور زگر سر سرب کلا ز خود روی
 شدن د و زگر او قند زده عاقبت
 چو من بان صدم سر سرب کلا ز خود روی

زجوی زگر سر لاله دانا و بر چرخ
 چنانکه گشت جهان لاله زده داری
 ستاره نای و مر عارضه و ظالم
 مه و ستاره که زلف تو زده داری
 ستاره بدم بروی خوشتر از غم
 که زلف تو لاله و با شوهر ای مهر کوی
 محض واک گفتم که هیچیم غلط
 بود چو چرخ کله در زلف تو بگری
 جواب داد که کیم ای همان سر و جمال
 بکوست بچشم کله و زلف تو بچرخ

میخ تو ام ای بچشم آسمان جلال
 هفت از نظر وصل تو سعادت زده داری
 بچشم دل نظمی که بر غم من کسرا
 پنجم سر و رخ بروان شد زده داری
 بآینه نگرید از نگاه و دید دما
 بود ز مهر و وفا ای مهر کوی
 بمن تو بگری که نام پیش از آنکس
 نخطه بکن ز کمان در بسم کوی
 بجای روی خوش زلف تو بچرخ
 که نادیده در عین کل خود زده داری
 پیشتر از زلف آن نامه نام زده داری
 که هیچ شکر نه با جوی باد نالت زده داری

کبری و صا و آن نامه را زده داری
 پیشتر از زلف آن نامه را زده داری

(دعای شایسته)

بنت شهر همه حدیث آن وقت
 دطای همه جهاپان بسند او است
 ما میکوشیم و دیگران میکوشند
 نادسته که اهدله که خواهد دوست
 هر روز دل سر زده داری
 با من سبب من بچشم زده داری
 دان جان جهان همه می اندیشد
 کاخر بر این جهان جفا زده داری
 صد را با دا بچشم زده داری
 ناخست می اداست سر خا می سپید
 افند که زهر من که خا می سپاه
 تو خا می سپید کوی و جاب سپید
 جود کف نش هر که نانه دارد
 در خدمت نش هر که جاب دارد
 گراست خطا که بر او عیب بگری
 بدیاد چه طاعت جهان دارد
 از دای سدید عالم آرای سدید
 شد دورسب هم کار فرمای سدید
 خویش سپید شایسته که زلف تو خوش
 ناز و حجل بگریه داند دای سدید
 ای سبب ز رخ کز تو ام آید رخسار
 از عشق تو دل جو ناز دارم بر بار
 ای چشم و سر سبز زلف تو زهار
 جز روی و دل هم می آید و ناز
 بانه است و دان لب من زلف تو
 مستوح نشد از خط چو زلف تو
 خط با لاله کن که از کمان بر روی تو
 چشم از چرخ سبب زلف تو
 چشم شکسته بر هر چه آید
 با سوزن سوزان دست من زده داری
 صبر که با او زلف تو
 نه فایده چو زلف تو آید تا آویز

نا عشق کل رخ نو در دل دارم
 چون گل زغم تو بای در گلوان
 ناز رخ زلف تو معزل دارم
 چون زلف تو کار خوشی معزل دارم

هر چند که هیچ بر بخورد از تو دم
 هر گز نشود بهم سر از تو دم
 تو خود رفتی و لیاقت از رفت تو
 شد معزل رسد هزار در از تو دم
 دوشتر از تو در بد و دغ داشتند
 و ز هیچ ستم گزینم ستم داشتند
 در دوزخ از چه باشم اول عهد
 که بادم اگر زده که داشتند ام

بر جان چو گشاده که دستم
 خط بد ممکن دل را بشیر نعیم
 آخاکه مرو عشق تو باشم
 من خود صنایع اندام محرم
 گفتم که غم عشق تو چو زنده
 که دانستم که در یک بر خور گفتم
 ای جان جهان من از تو که گفتم
 دوران تو که حاصل بشیر گفتم

در عشق تو خاک لب من شایسته
 همچو لب تو زلف تو که در عشق تو من
 از بزم فرات ای محبت من
 چشم من بر آید شد از آتش من
 ای شاه شهرت شکوه که تو
 وی خود که چو زلف تو بیا که تو
 جو و سبب تو هست آنجا که منم
 جان و دل من هست آنجا که تو

ای شاه جهان جز زلف تو که
 و آنکه طربان با ده گلگون کردی
 فاروق بجز از کج کو نا بند
 که چو زلف تو کج فاروق کردی
 ای محبت من که بد آنخلای
 تا بوسه مرا بوسل تو دست کردی
 چو زده داری زلف تو
 ناسر زلف تو تا نام بکسی

خط امان بر اسب و فسیحان
سوار خشم و اسفند بار و خشم
مگر جهان شدم از کس خوشتر که
بشاعری چون بوق کبک بگویم
چو خورشید شوم چه خورشید
باق بر خورشید جمال را میان
ز خورشید من عکس خورشید
کمر از زبان چو دین من بیازد
بیشتر مانع کار و مزین است
خران کون که بران زهر میزند
ز هر چه بی سخن آنگینم و بجز پریش
خران برادر من است و من خزان
نوی خیز علفی شایر شاه علف
کشته شد جگر همی که کشته شد
بشاعری و کلامی بجز بدست
مکشین صیقل از جگر عیب
سوار مر کبک قبال عدوت کشید
عطار را ز غلام او نام پندارند
بروز و شب نشیند زنی که انگریز
عبد ملک عم سعدی که مستقر
صدوق صفی ز صد که هم صیقل
سخای و صفی آفرید از در است
با و باها و با اعدا رسد فتوت او
خبر خلو خورشید در دهان خورشید

ابا

ابا هوای نوسانده چو هوای
جهان چو روضه صنوان ناله
رضای تو طلبم با رضای
بقر بخت تو بر ناشوم بپیر
هفت نایبمان نایب نایب
شانیوش و عیال منقران آنک
حکم سوزنده از پهنه نایب
بنظم مدح و نشای تو طلوع
زبان که در نشای تو سق
بعیدا سخن را هر کسی بصر
حصول و جاه تو با باد بیخ
دل تو حقد طریب از نغمه شکر
نور نشاط و طریب با روزی

ملح معجیه داد و طعام خوار
ملح ز شود آن زدن خور
دهد ملح ز من کوه حلقه
په بزرگ هر که بد و نیک
ذدن بزدی مگر شو و طوط
شرب بر خورید و نصیب
جال مستندان سرای است
بشار خود را آنز سرای آموزد
بجز شای جوانان که مژد
چو شمشاد ز حاله از نصیب
مغنی است برده سزای بجز شکر
کند بقبله ناری زهر که بماند

ابا

چو پیر مع دایبند کلاه کج بر سر
کلاه مع واد سنا و خور غلام
بدان که گفت سخن جانان است
به به حیات هنگام که خبر کند
میلح سربل ز کمان و صلف قاف
بسیف محو شود از گناه کارگه
شاه ائمه اسلام سیف شام
لغای فرخ و او بر زمین خور
صواب دای وی اندی معر کلاه
خط کشید بر اهل خطا بدعت
عز بود منت خود که اهل برادگی
شو نداهل مژد شاد از آتش
بخار یاز هوای صمد و بدعت
چو ذوق های پلش و استغیا
در رقیانم در مدح شاه سیف
چو سوز نه لغیم در کشته

بنیادی کا ندوی است طول بقا
آمد سپرد بپو بعطارا
ادی شبه آرد جیا کربا
چو زب و شبک است پلای
ناز طای که نایب بود
شویش سخن از کفر
تا صورت نماند کفر
ناشور بقصدش می

گویند

گویند که دو کوه است
مانند او با سخن هوش
بکر و زدم بر سود و مایه
آمد بهار دواز و پویان
نادعوت و سود و مایه
خواصه بر دم دایب کوه
گفتم هلا و سیا و انیم
نه از آن تا بر هم ملک
رفتم دران باغ نابینم
اندرد و اندر محلت او
یا سخن زان و یا کویان
دینیم بجز خوار و پیر
آویخته ز نواز و پیر
مطرب ز برخوان و پیر
ما جمله بکیر آن خور
برخوان لیس نان نشکسته
بکیر نبدان خود نینوا
بکیر که برخوان و پیر
جای بر و مرغ ز سلیم
برخوان طری آن بکیر
در جنگ بند و مرغ پیر

برخوان سزای نماند بدم
خبرست با کلام صفتی را
در جنت وصل آن پیر
و ندره عشق او پیر

ابا

ابا

آنکه از عدل او برده شود
بر کند از دهان بوزن قهر
هر با ناصتا و هفت جنبه
از کف زدن از او بخشد
ظفر این و ذوق آن را
عنبر برون شناختن او
فکری هفت و از ندمش
سوز نه مدح گویند او
با سنان مدی و طاعتش
پیر ز خلب بشکرت و تعجب
خوشحاله شده نماند او
پیش از این ز خورشید تابش
پیر ز خورشید گویند او
چرخ خلب کوز کربان
بر برافراز سوز شود
نار تر بود ناله صفی
آفتاب و ماه منور ملک
جله ارباب فضل بنده او
چشم بدان بخند مجلس او
درد دار او از دهر و هباب
هیچ خورشید کم برای تو تاب
صدیقای خرابه کهنه شدت
بلک هجاء اجواب بانگش
هیچ او داشت گویم و نشود
خبر خورشید و وی و سبب

نیش

نیش کرم با مت علمش
خبر واران لوطی که کند
ما لکن مهابان خورشید
لبش از هجرت دلوش کرم
وزد و مزجوسه به باهل
شاد بر بر بیکند خورشید
وای از آن سکه هست به خورشید
اکر او در مینوی نان سر
گو با این سر بر عفتش
نیش کرم که وی با دوست
بجوری مغز بند و دست
نیش کرم و نیک با گویند
خود لبی که در نما و داخل
هیچ خبر هر چه کند خورشید
نا که خورشید و با شاکم
شاه ملبان نظام الدین
صاحب خورشید کرم او زاند
مال آن ای مشرق و مغرب
هوا صا حیران اهل هنر
وای خورشید از اقیانوس
فر خورشید جز آنرا نیش
بیش از خورشید بلند
هستند در و است و نیش
شبه کور و طهر که از نقش
بخت و جاد و از حان طلا

عز عدلی او میا دایش
تا آتش مصدق جلال
با دار کائنات و دولت
خالق از روی و عیان خشنود
دعوت مخلوق در او بجا
خز سحر خفا زده را لبه که لب
و آنکه مشرق بر روز عید با ش
بان سحر و شکست سنگ هجاء
کرم هجاء سحر کرده دارم و غنم
ماه خورشید جلاله کفایت
آن خورشید که کرم کسان و کلان
کند چنان خورشید کند و متا
گویند سحر اعم از سحر خورشید
بانگ خورشید در جلاله سحر
گویند که خورشید و خورشید
و ارت مسجید در ضمیر اعم
مبشود سحر که با کرم و کس
نیش سحر که سحر اهل هوا
کو کرم که خورشید و سحر
ذات و را از کرم کادم از طرف
سبحان از دنیا ز خلق همان با
باب فضول لطیفه سحر
باب فضول بخاطر کرم سحر
سحر را الهی که گویند کس
ای سخن آری را بقدر کرم سحر

نارید

نارید سوزن شای تو گویم
عقل صدق و نیکه سحر گویند
اعمال کرم که سحر سحر گویند
مدح سحر علم با عفت خورشید
مدح خورشید از زبان ساد گویند
مدح و شای نوشند جلاله او
طول بقای او خورشید سحر
کرم سحر که سحر گویند
ماه بقای او که سحر گویند
عقربان لغازن ماه و دیان با ش
بسته و بگشاده با سحر گویند
الغ عارض ز کون کرم بر نفا د
جراحت سحر سحر سحر گویند
که کرم به بیمه رسد ز جان
چه که کرم به سحر گویند
هر او را در سحر گویند
و سحر از خواجرا سحر گویند
شاید سحر که سحر گویند
کرم سحر که سحر گویند
ز چاکا چاک کرم حاجیم
که کرم به سحر گویند
که کرم به سحر گویند
که کرم به سحر گویند
خداوندی که با سحر گویند

نارید

فلک نظر او که گواست گوید
 عروس دولت و دولت شرف
 خاندان کبوتری که در
 هر عالم بدو شاد و خوش طبع
 شایسته روی شهر بیکاش
 بود نافه از شیر و زندهاد

اسیر عالم سالاد کن دین محمود
 چون نام و زینت تو باد که هم
 عطا وجود هم عالم ارشد و معدوم
 توان عطارد به منتی که سالار
 خای جام طاعت و معرند
 ز شرم منتی خالی نوی خوش طبع
 سباز عنبر عودم بر آتش آن خجلت
 چرا نیام و مقصد با تو ابراهیم چند
 ز احمق بر آن هم نشد آن شغفت
 چرا بجزیل و بجزیل تو جزیر و محرم
 بدین طریقی که من از تو جزیر و محرم
 عطای شکره سوال من اندون کین
 بد آنکه پیش از سال در دین چند
 عود باز بیکاز ایش معاصر کان
 هر آنکه که عود من آمد به مقام
 مهر و بار هزاران عود با تو بکا
 کفون دو سال آید که رسم تو
 عود باغ به رسم همیگر کند
 فرستیم و بر آن که گان جمع آمد

در عبادت عبود تا نه بر بندند
 بقادها در آکره کار چندند
 که در خاطر او هام ناپایدند

لشکر که بر رسول خدا افتد کند
 کبوتر و همد علوی و ارباب
 الخیزان نداند عالماء آب
 ذالمس خاکسار بی همتا اند
 دانند که از ناز و زینت کینت
 گوید که مفضلای شریفند
 مادرش را چو سپهر بکا بدین شب
 آن خیز را چو خار و تریکون کینت
 و عذو شبان عطای کلک با همد
 کز زشتی را لفظ بخاری عادت
 که بری که آن ز فزونه کم بودینت
 زن را بخا مزد کند از در بر عجم
 تخم کوه که مده هلیط کفر با
 زین پیش از که بیا دم و دارا بود
 این مع خاندان بود و همی مفتش
 مینجست که سید سادات بوطن

خیز المینا بوطن المونته که بخت
 بر سر خفا قاره او را سینه کند
 حکم بود چون بید و هفتگان
 بدان زمان شود دلکش از آن
 حکم نوزده در لیب آینه نگر
 آینه نگر در خفا کون بید

هان زمان دوسه اند ز نور زبان
 که سوزد خورشید سیران زبان
 که ناز و صورتی از زبان
 آینه نگر در زشت قلبان بید

نور بودی و ایلمش نقش روی
 حکم نوزده دارد بکی کلان کینت
 حکم نوزده میرا در سینه است
 حکم نوزده را علوی بد با آمد
 هو شیاره آیدت شکر
 که بدید با او در صف چنانکه
 ز خواب سنی که گویان جهان کینت
 دروغ مرده کبکی که گان با پرست
 بدید با ایشیون آنا بجزیر
 هلدیش هر چند لندون بدین
 چو شعر که بلان خوزه خزه حکا
 بچاقه شعر آبرید با بدین
 رباط که بر میان شمشیر
 من از سر سبب بود آبرید
 بسر که آید بر خیزان کلان کون
 هجای می خیزان کون ز دیوان
 کلان ندارد و برین در کمان بید

بافونده جو که هر برود و براید
 یا کون چو عقالند از ما بید
 زان پریش جو که هر شادان بدید
 زان هر دو خورشید بکوشنا گاه
 این جو که باندا سندان خرمه
 مسعود که غریز و عیال کون
 آن ماده و نوزده که اندر و کینت
 از عشق کلان و کیکر همیشه

حلاج و عمر هر دو چو برنده اروا
 کبیر چو برنده سینه خفا کینت
 سوره خیزان کون بود حلقه و کون
 در سام صمد بسر کفتش کینت
 مردان هشت سینه زدن شریفین
 تا کرد و دانا صف اهل رب الکت
 ان نفا صفا بایدر کینت از قول
 اندر دشت ان فیض آمد شیری
 از بر شمشیر وی اندر لوت
 در سپهر که بود بعضی
 ای و فترت بدین آنکه هر بدین
 از شیخ های بدی من بدین
 هر چند نلاد بسر خیزان شعر
 کون کبیر کوی هنر ز اولین
 نو همی کس دره شعر بدین
 از نو کس از فام شعر نویم

شیرین از بر شعر نو با غم کس
 با فونده جو که هر بود و بدید
 کلاخ بان غان نیماند
 با بان بچوهد که عمل کینت
 از بان بان که بری آمد
 در آب یا شت لحنه عبو
 شغل چنانسان را به باره
 در جیح همی جیح بچکان
 با هیچ سلف و روشنی خاند

نان در دست و بان خنای بد
 خیزان بان بان خنای بد
 کون کینت بان بان خنای بد
 اکون کون بان بان خنای بد
 بکساند در و در بان خنای بد
 می کاور و در حبان خنای بد
 انکشرین بان بان خنای بد

دی اطلال و فضیلتش بنام
 باورش عیان بدی و عیان کفایت
 به خانان مرحول کلک شد
 هم طالع سناخ عرض خود
 کمر بر زنت فرود آورد
 تا در بود مد و وسایل
 دانه بود پیشتر کتف
 خود را همه خواهد که برده
 خواهد که خوبتر است لیکن
 که با اختیار برودن کردن
 باور بسته است این عیان
 جان از روی که جان می یابد

این خواجهداد کار که در پیش برین
 زین گویند بر او اندر آوردن
 خورشید چرخ شفق برودن
 من مرد مرد کام و کز لند آفتاب
 نمودن جو عامل شغل او اهل
 بر کوشان حسرت و غمگرا نهاد
 تا کبر من سلسله بلایان بکشید
 زین هفتی که هفتاد ایشانی زین
 انخط بودید چنانچه خط شد
 انگشت زم و ناخن بر ناس خلد را
 خرم من سیاداد در دم لایع شد
 مردانه من کزین سکوچی بخند
 ای بس که آن چه این زود است

چون

چون مردشان بکوه در کز لند
 چون من بقا عیال برین
 کوشان شد من کز شمع
 همچون چراغ بلبله نگرند سران
 ناز و نایب بکون که نشان از هر کجا
 هر چند نشان فرود آمد از رخ پاک
 هفتاد آنکه که ضم پیش لعل طیان
 و آنکه هر آنکه رشک برود نشو
 دو روز نشا و ما که بکشیم جو کبر
 هفتاد بجای آنکه سناخه بنظم کرد
 از ایلین که در سینه دشمن منشد

از ضمه دوشینه من نا که خلد
 دوشینه از آن نامد فرزند
 نا صبح من خلد خلد لاف خستاد
 مریخت و می آمد دل من نا کبر صبح
 صبر و می آورد جوایه و سپاسی
 آورد سپاسی که بقای بددم باد
 داد مشربان جان و کسکری با جوایه
 آورد سپاسی که همگام بودید
 داد مشربان که بگویم بار بر خلد
 آورد سپاسی و چنین گفت که بار
 داد مشربان که مژده ایشانی است
 آورد سپاسی که تا بید که خوروی
 داد مشربان که در بی سکو ایضا
 آورد سپاسی که در زمانا نو برین

آگاه شود می بسرا هم بخند
 برین بصدید و فرزندانش
 نا آمد محمود من آن جان و کسکری
 چون بانان سناخه کسکری
 من زو بسیار و جوایه شده خرد
 چندا که شامده نالند عید خرد
 صد جان بدد با دا با جان نو سوید
 باب نوید صلح و عادی بر کند
 در سینه همه بخوروی قهر کند
 ز منم که غلام باه شوی خلد بر کند
 شد بنده من بر آن کار بود کند
 سناخ شوی و عود آغاز نوید
 نکه سناخ با بد و هشاد نوید
 به نو مشکلی ماد من بستر نکلند

دارمش جوایه که چه من جوایه
 آورد سپاسی که شکر شکی آورد
 داد مشربان که بلیت شب که بیام
 آورد سپاسی که زما نا نو بر رفتی
 داد مشربان که در مکن سر زنت پیش
 آورد سپاسی که بار زنتان
 داد مشربان که با هم جوایه
 نواح سواد از هر چه است
 به من جوایه کرامی فرزند

دوره مرادی صنی و دنگ آمد
 شوقش که بسرو فدی شکوچیت
 در پیش روی اسنام و داهش کتف
 گناخ سخن گفت و بر سیدم و نشا
 گفت که من مانم بر آن تو را گفت
 گفت که غمدر کجا ماندن من
 کز بر سر صاه قضایه که بشنا
 دود که روی صبح خرابم و بشنا
 زوانت شالیست و کبابه که بشنا
 شیرین سخن دید و بید چرب بشنا
 قصه حکیم مردم نا خان جبار بشنا
 نان پیشتر که در پیش طعام آن گفتا
 دلی و دینش بود یکدم بکشد
 پیوسته بکشد و فرود چو دین
 از زرد سناخ پای خراشها دید
 برداشت و با بد زنت شکو و لیک

در

در برده خود بدین و زنت گفت
 اشک و رخ من در غم تو هم زود آمد
 از دلم و دل کرده شایه که با به
 بجز ام شیری از خوش حومه و بیاید
 شهر من کز برین لطف دل سوختن
 بهما در باب و سخن شعردا گفتند
 از وزن و فوائده و زایا سخن گفتند
 من و از حوران که از گفتن آن عا
 از باده و از سوزد بانه خیار ما
 فارغ زید و نیک کشادم به شلوا
 بر چشم و جا لبش بان نشستم
 لیکر حکیم که آه کز گوشه و خفت
 خندیدم و فنادم و رخسارتم زین
 چون ام بر سر دهر کتف سینه بشنا
 آمده شد بسیار همی کرد بران سر
 چند بار مرا ز بر و خفت آن بشنا
 از شرم بد و گفت ای ماه کرامی
 در کز و کز و کز زان همی نگری
 خندیدم و لگن گفت که آری به بشنا
 برگشت و دوا و در کز عا زین بشنا
 کل بود که با یا سمن اخصه بودند
 من باز کز باره بران دیند خفت
 بدیدم که بختبید از آن جمله کما
 چون دید که حمدان مرادین خفا
 ز کتف ز هام ز کتف ناسر نانو

وزنه که هر مطلع فخر و نظر آمد
 چشم و دل من در ده و نشت زود آمد
 هر چند که در زو نا و نا ماحظ
 این عهد که در زو فخر بشنا
 زان شد که سر با هم و کز آمد
 بان کتف اما با عقد کز آمد
 الفاظ کتف بود شورش و عه غر آمد
 زان لفظ که از ایشا اهل هر آمد
 اندر راه و هر دو سنی از آمد
 و ندر کتف نشسته چون کز آمد
 مولع شد از هر و مراد نقر آمد
 مانند سینه که سرش بر خرد آمد
 از خفت بختبید و نه کار هم آمد
 اندر بر و بر و جنت و مراد بر آمد
 ملت چشم مرا کوشا و هر و کز آمد
 بر جام از آن غصه هزاران بر آمد
 حمدان مراد لایق سیر آمد
 کون جوب و از کز و هر سالش آمد
 کز و از و زنت جمله کتف و کز آمد
 کز بدین او نور سینه و کز آمد
 با لاله که هر کز مشکو نه بر آمد
 چندان سر کز دیند کز و کز آمد
 در سپه گویم که کز بیس بر آمد
 ملت شیز نو با و کز کتف بر آمد
 بر جام از آن و افسه صد شورش آمد

گفتم که چه کردی و چه خواندی
گفتا بروای شاعران این کوی
در خوردن ریش و تیرین کاست
بریند ما موسی و ولایتیان
چادرس آورد و وزیر است راویل

از است جواب سخن مبر معزی
مه بین کرد و در خط آن خوشتر

ملیخ و اخبار ازین خبر نبود
غنی است دم آن ما که روی آید
حلا و مناسبت بلفظ ملیخ در کسر
اگر هزار هنر دارد اندو عیبت
ز جمله شوی نادگان مشربند
درین اگر مگری مبر و حقیقت
موت است گن شده ز منته نشو
خوهر شاد و ماردک پیکر
بشار بان رابع مزه که بودای
ملیخ دانستند و خوشتر و کفن
زبان به سخن اندر دهان به ندان
بغیر چکان ریاض چهار و سوزند
بیان پرده کبان را بغیر چکان بکند
هنر از هنر دنیا که استنسخ کردند
میوم و سخن و گل سرخ ز خاک کز
خو خاضع و علو واضع شد بر کزان
چو آستانه صد مدحان کنه بالهت
چو سیف بن را خاضع کنه شوی

چو شوق

چو طوبی نشو و حجام درین است
بلکه بن خلفک نلستاده
بود محال بگر گوشه و اخلاص غولک
ز شایسته درس بد و حجام حتما
را با نام بد و بخواند و مراد و عیان
بجایه صدور بر دست راستی و ام
فوتی که بر فالت شرح مستیالغی
بشرح شرح محمد که سید ابی
را بنظر و نیز آفرین چنان گویم
دو آل که در شان ایست من خوشتر
طوبی که در مود در کون ملیخ کند
نمای صدر رحمان با دو آل جهان
ملیخ شایسته روزی بنساز آرد
و گزیر بود اندر مجای و بمثل

جز از برای سر سینه است که شوق

ای ناز را ز نوب و صفایح بر
بر نیم برود نوفرانکه که بخندم
در رخ چون سنک و باه زده
بنشسته که مانند کند در روی
چون آنکه با بلبر می لغت و فتن
کادی چو بیرون آغ بنش بر لب
گر بر نوید رشوم نی و جوی
هر که که سوسوم رحمانت جنان
ای گاه زنده دای عالمه مبار
قوار از ساسم درین شهر بدین

پرورده و راعوری و غیره
بنت شهر بخشد در آن نیم ذکر
درین رفیق حقیقی و خلیفای
چون کفر و فتنه و خا به به
نومر وی و لغت و تغیر با
چون آنکه درون آید و حال
نوشته چو بلبر یعنی سهر
که هست در سینه و جگر
نورید از آن کینه بجهان
آنکس دهدش کار بنیاد مجاور

ای فتنه شده کون تو بر کجرا
با همی بوم ملیخ شامه ز انما
از همی نوزی مدح شهنشاد کرام
دی دره ز فغان بسرا هکله
بر ماه و شوخ و خوش عریه نوزی
استاده و افکنده بر خشار و کسو
بچیده یکی املات مایل بر سر
خبران ندوم و بلبر وی استاده بان
دزد بد و بعدا سوسی با کده نظر
گفتم که سر شادای جان شوخ
با من ز رختم بلبر شام و آمد
روهان بد مینگ و دوشوار
گفتم که خدا با سبسی از روی
گفتم چو میله دا چه دمه دیده
بسیار سخن شد بیلز و دعای
دوبیش من افتاد و روان کشت
ز لغز و زارش بسوی خوشتر
از کبیه در سنش و سن که بود
بسنده ز و بکشا و سنک عفت
بمورد سینه چو بگر چادر رینه
بر هر طرفه غایه دامن و خنما
چون چاله که پان جو سانس کینا
کونه چو کفر باک نو کونه که
مژگرم و نه نام و پیشه و فریفت
سخن که در شگفت کنی و اوله

نبت

ز بنان بفتوی لغزین
چون شمع در آستانه لهنه
گفتم که من جان بد رنده
دل بد چکنی با من و بد عید
بازت لالت که بر سر و داند
بسنده ز زمان سیم و در کار
ناخامه فرودفت به آهنگ
من بر زرش خنده و او ز تو
بر خودم از ان دینه بر و سنه
چون گشت تمام آنچه سله
دنبل شسته و صفا بشک
گفتا که راجب کیمه فواز
گفتا که بنور است شکر کسوت

از است جواب سخن مبر معزی

ای ناز را ز نوب و صفایح
کینه سینه و چو نیمه دند
نقطه بر کار بود روز کند
من و گنبدی کینگی و فتن
پنهان بوم شیخ از کین
بود در زینت عکس کین
دوبه همه سینه زینت
چشم جیانه چو باز کرم
دل تشکر که با کین و جوه
سرخ سینه کشت و کفایت
با غا و با کده سخن خواست

کابینه این است که در شکر
آواز و شمع در آستانه
رحم آرم بر خنده ل کوفه
فاصله جوشوی سیلیه فتن
کوله چو نظر که بر دهای
بگر فتن بدست خود و پنهان
گفتا که در کون ما دم
حور است بر نهاد و دوی
زان برود آوردن چون
خوش شوق نظری که باشا
طو فتن کین در و جاب
گفتم که کسی عیب
چون ملیخ و شای تو بخندم

گفتن که ماه روی کوه و دیو
ساعتی روی پشته و پیشانی
پس آنکه آنکه که ناچارم خرم
بره بشان نود و شش روز
چونان که هر یک بدو دو روز
کردیم هم او و بدو بدو بدو
که تو بدین رخ بیند اندک آرد
بره و حلوان من بنوا هم مراد
دام ازین کاهها و خورده و خسته
کادنه آغاز کشیدن گفتند
چندین جود و جفا و بی جرم
کردم با او چنانکه با من کردند
گفتم خیز و بگریه کن من دست
داستان چنان چون این ملک گشته

خواجیه عالم صوفی که دلاوت
کعبه جاه و جلال و قله احوار

گفتم که دلفریب لعین دلاور
کار من همان و بره که میام
در درین برهان و بره شو
بهر اینها که هر خرم من کل خا
دادست آسان و بیزند و درویش
شهره و شهر آستان و کسرت و
اندک و سخن مرا راحت بسا
که چه کسوت من تو بگره و تما
گفتن هلاهان چو بیچاره بسا
ناشوم در دره و دره شسته و ک
ناش بسا ای جانم بر دم و نای
باشم بر دم و سید مستکا
همی در بان ساده که در هموا
ساده و هموار با مرا خسته

اسزی که دیای اول الحسنا کسری
هم خوی که هم اسزی احوال صیدا
اسزی که هر یک صوری غمناک
ای نسبت بر آستان و سراسر نوبه
برده ان نوین چون کسری سلطنت
فریبه ما به حواسه نافر بر که
ای خرف به و ای اسزی نوین و نوری
هر که می آید نوری از اسزی نیل
شرف لذت چو خزان بره نایان

لعب

لعین کای که بکوشد شرف لذت
عمر کردی و بسند و بر گشته پیش
بخطره شدی و جای و در آن خسته
بر خطره شدی مگر که نادر غیبت
با چنان کون که نوری در میان
دعه با نادر هار حسی که نوری
بخطره شدی تا آنکه اگر حسی کنی
مرد که جز بی و خما و خجسته کونی
کون چون سخن نای و دوسه پیش
دخول کون نوبه از خطره صده
هر که بدت بعد با خطره فری و شوی
نایا کون چو نوری خطره فری و شوی
ای ماحرن کسری شرف ندرای
دخول کون نوبه از خطره صده
دخول کون نوبه از خطره صده
از خطره چو حاصل نام خطره
علی بن بره و بان نوبه از خطره
علی ما هر دو خواه دیگر با ره
این دو سه شغل چو کبر و بخت
زینجا با خطره بدی زین شهر بد
زاد نوری نوبه شرف ندرای

بروز کادان او کای کالف کبفر
وز به منفعت خوشتر و کرد ضرر
سرد کردی عمل و کرم خرم و نوری
علی داری که گشت ترا اندر خور
دعا باینه بخلاف بهر نایان کس
نوبه کون کار گشته کینه از راه کس
رومه آمده با باره عانی از در
در نما خطره شغل بود آخر بیکر
بکند از بهر نوبه کون نوبه
نایا کون چو نوری خطره فری و شوی
نایا کون چو نوری خطره فری و شوی
بجز خطره فری و شوی نوبه نایا
که توان نعت و بوده نوبه نوبه
ای هر خلو نایان کسری سلطنت
اندر کون نوبه از خطره صده
بجز از نام بد و منت و فصل و غیر
زانکه بسیار خرم نوبه نوبه
در میان بان هر خلو نایان کس
شادی و خرمی آید نوبه نوبه
که نوبه خطره نوبه نوبه
کوشه نوبه نوبه نوبه نوبه

لعب خلو خطره نوبه نوبه
چون خطره نوبه نوبه نوبه

امام غزنی آن بهر خطره نوبه
محمد و محمد همی که هر شرف نوبه
مدت کس نوبه نوبه نوبه
کار نوبه نوبه نوبه نوبه

چو شایری و من بدار صفت بود
غریب و نهی و در هر جوان نوبه
یک بدی بر او خوب نوبه نوبه
بدر صفت شرف نوبه نوبه
بکون کوه که بکا هر نوبه نوبه
بگره منشان کسری و نوبه نوبه
چو خطره کسری و نوبه نوبه
فر و عطادی و نوبه نوبه
بآنجوا نه درون آمدی نوبه نوبه
بشارت و خوشتر و نوبه نوبه
خدای عمو کسری نوبه نوبه
دوازده صفت کسری نوبه نوبه
یکی پس که اگر کسری نوبه نوبه
ناری چو سر و پاره نوبه نوبه
زین چو بدست کسری نوبه نوبه
ببا نوبه چو کسری نوبه نوبه
گشاده از به نوبه نوبه
چنان نوبه نوبه نوبه نوبه
عبار نوبه نوبه نوبه نوبه
چگونیم از صفت نوبه نوبه
صده هزار دل و صده هزار کسری
محمد بن امام العبد عبد الله
ز عشق او نوبه نوبه نوبه نوبه
بجستش از رخ نوبه نوبه نوبه
ز عشق نوبه نوبه نوبه نوبه

کر او نه من امان با حق و نوبه
همه نوبه نوبه نوبه نوبه
همه خزان بر یک نوبه نوبه
که کار کادان خورده نوبه نوبه
بگوی خطره بر نوبه نوبه
فری کسری از کون نوبه نوبه
چون کسری بر کسری نوبه نوبه
چون نای نوبه نوبه نوبه
ز در نوبه نوبه نوبه نوبه
امام غزنی عمر نوبه نوبه
دولت نوبه نوبه نوبه نوبه
بانداز و پسری نوبه نوبه
نخواهد نوبه نوبه نوبه نوبه
لیه چو کسری آوری نوبه نوبه
چون کسری نوبه نوبه نوبه
وز نوبه نوبه نوبه نوبه
بکون هار نوبه نوبه نوبه
که هر که نوبه نوبه نوبه
همه کسری نوبه نوبه نوبه
بیا نوبه نوبه نوبه نوبه
محمد دولت نوبه نوبه نوبه
کسری نوبه نوبه نوبه نوبه
سید دم نوبه نوبه نوبه
دو صده هزار کسری نوبه نوبه
که هر کسری نوبه نوبه نوبه

بجست

بجست کای مار اندر نوبه نوبه
همه بلا کسری نوبه نوبه
بجای لب زن نوبه نوبه
چون شرف نوبه نوبه نوبه
چون نوبه نوبه نوبه نوبه
اگر هیچ کسری نوبه نوبه
نه جا همه ماند نوبه نوبه
عید دولت نوبه نوبه نوبه
من نوبه نوبه نوبه نوبه
نوبه نوبه نوبه نوبه
بزرگ نوبه نوبه نوبه نوبه
اگر نوبه نوبه نوبه نوبه
نوبه نوبه نوبه نوبه نوبه
ز جا و دولت نوبه نوبه نوبه
نوبه کسری نوبه نوبه نوبه
ما خوب کسری نوبه نوبه
ریش نوبه نوبه نوبه نوبه
شد جای نوبه نوبه نوبه
بر جای نوبه نوبه نوبه
بوقی نوبه نوبه نوبه نوبه
چون نوبه نوبه نوبه نوبه
نوبه نوبه نوبه نوبه نوبه
از نوبه نوبه نوبه نوبه
بهر نوبه نوبه نوبه نوبه

پس آنکه یکدیگر موی کسری نوبه
بکسری نوبه نوبه نوبه نوبه
چنان نوبه نوبه نوبه نوبه
یکی بیک نوبه نوبه نوبه
همه کسری نوبه نوبه نوبه
همه نوبه نوبه نوبه نوبه
نه در میان کون نوبه نوبه
چون کسری نوبه نوبه نوبه
خدای عشق و در نوبه نوبه
عید دولت نوبه نوبه نوبه
لطیف نوبه نوبه نوبه نوبه
بجست و محمد نوبه نوبه
بدان که نوبه نوبه نوبه
ز جا و دولت نوبه نوبه نوبه
دوباره نوبه نوبه نوبه
ز نوبه نوبه نوبه نوبه
چون نوبه نوبه نوبه نوبه
ریش نوبه نوبه نوبه نوبه
و نوبه نوبه نوبه نوبه
بیکای کسری نوبه نوبه
و نوبه نوبه نوبه نوبه
آن دو نوبه نوبه نوبه نوبه
آن نوبه نوبه نوبه نوبه
آن از کسری نوبه نوبه نوبه

گویند همشهری و بز در که و سرور
 آماج عجبی که بر دوش درون
 آن سیم سعد و دل و بوک
 خوردند ز بهار باره و باغ خوش
 ناخند بود که سیم بددل بر خند
 نا اند که موافق ناب ز ناف
 چون از سر بددل خواندند ز
 پیر کعبه کعبه داند ز راه و سخن
 سر دگر کشید و بد بز سر زه
 اسر دانا حرام کردی ماند زین
 ز در چو خوشتر شو خندان زین
 زین پایه بر سر آمد گویند با برند
 گویند عیبی اندر صد شاد و آنگاه
 در دوزخ گویند که وز هر کسی
 با آنکه من وز پریم باشدم
 چند آنکه مال سلطان داد و پیر
 آن با حیا از آن من از خون خلوا
 سیم و ز سر به بود که چون خورد
 بچاره آنکه مهر من ندگر شهر
 دوزخی دزد ها با سر کوی او کند
 او مست بود دست برینم دراز کرد
 چون دقتی و در پیش از روی پیش
 گویند خوره بودی ز نه جسته نبود
 همان که فقه در پیش بر د خن خوش
 چکن ز جای بگره برین هجانه

از آنجی که در مکر سر مینا در کار
 کان لاف بجه است و سر هر عوار
 ز در دوش بود در آتوق ز نه
 اموال خوشتر از بر آن ز نه
 ز در چند عویس در دستان طرد
 بو بگر عجبی ز نه از زده و شطار
 انکاشت ز از او سبک و زده
 آن ناخند خبان کز او به بانه خیار
 نامیکند دهان پیر در آسکار
 باریک اگر چه شکر گل در گهوار
 بی برک ماند از هر چو ز در خوار
 خود تیر همه کم ز نه غار و نصار
 باشد بد از سر چو شیو با نه خوار
 من بودی خوش است و روز و روزگار
 از فضل و مال بجه و انداز و کار
 من مال خوشتر دارم میراث از نیکار
 بوی و زاروت آید و هستم بر ز کار
 بوی و زاروش ز نماند با حیا از ار
 به شهر بار من زندان رویی نبار
 کرم بر هم و سر بر سر هر ده و گداز
 بر کند نااه و بر آنگد نار نار
 او گداز ختم خواه و سر از ختم خوار
 برین چه جگر بر یکد گداز ختم خوار
 آن سبک ز نماند با حیا از ار
 خرم ز جای بگره برین هجانه

بشت کرد با به و هر نیاز ز نشا
 نو کون بام ز که آورد ماه روی
 مویش گشت و برید که نو نشا
 ز او بزین بپشت و زین بر کوشا
 از غایت نغمه آن گد و مغز با
 صد گوزن ز او به خردی گد و صفا
 آن فلفله فغند و رسانا بر کون
 گفتم که ای زنی تو حلیت باغ
 و جان مهر است من آن صفتین
 ما را در چه نماند که از کاخ و تهم
 از من سرفرازین راصلت و زین

گویند بدم نواز و کر نامدم زند
 نوالسان ریگاری کوش خوش خوار

از چه دعوی می گشت نکوی چو
 کز تو لشکر شکست دانی و کوش
 چون زانده ازان نا تو لشکر شکست
 کار لشکر شکستی دارد و کوش
 ز بر پای ز که کز چو خوش گشت
 در کوشی ز سر سپردی با حیا از ار
 کوشی که بک حله که آن کوش
 نیام آن کوش ختم از و حمله و شهر
 علم اندر کوش و بارش کوش از کردار
 چون کم خندش و کوش و شکست
 کوشی که کوش از کوش از کوش
 شاه را مصطفی که کوش از کوش

زنده نام بد را ز صلبی که کوی
 کبست مچتر آگوش و هم کوش
 سه سال کار است امیر شعر ابون
 سپهاندان و بکنند و یاد خندان
 من بمی شو چو چکن در روی و دروند
 شاعری خرمی و در شاد از حرم
 کز کشد کوش در شاد کان چو
 من کان را و خندان کان ما کبستم
 شعر من هست چو چکن در روی و دروند
 نو کوش شعر در شاد کان چو
 در هجا کوش در شاد کان چو
 هیچ خصمی را از شاد کان چو
 هجو را ما بر د شاد کان چو
 مثل نان قطره است هجا در شاد کان
 هر چه در شاد کان چو
 باد کردی که کوش کوش کوش
 دو کوش و کوش کرمانا کوش
 غای مصارف بودند که کوش
 زین شاد کان چو
 ز داند کوش که خیر داران از شاد کان
 درین بر فنز اسلام سو سال زین
 غازی هست که کبک کبک کوش
 که چون در شاد کان چو
 مله با پیش در خوار چو سید شاد کان
 من ز لاله هر ساله بجه دوی و ز

دیده در پو شود باز روی تو
 نام خود خود خدی و سر هر چه
 لبان ز صبق با سبیل کوش
 شاعری نبسته نو از صد کوش
 در شاد کان چو
 هجو اندر سر هر خرم کوش
 من که با فنز حرام و با خاطر
 کز خندا و نند کان زال و کاند
 وان نو کوش غلبه کوش
 نرو نه شعر نو چو آنکه سده
 سرخ بر باز در هویج و صلا و صبر
 هیچ صوغت دارن کار و نگر ما
 ناخن ز شود از هجو و خیم
 سر داد در شاد کان چو
 شرح او بان نام بجه و فطیر
 نا کز و کوش بر لای لای
 با بک فاد و زنده و زنده
 نوازان هر دو کوش و کوش
 کوش بر ز کوش نو زنده
 شاعر کوش کوش کوش
 غازی بان برید برید داشت
 بد بر و بجه و فاد کوش
 نا نو سید شادی چکن بر
 هجو من باشد ازان خور که
 هجو من روی و در شاد کان

نه ممان که بپسند نام کوش
 بزور و سبب تو خواهر زنت

تختها ز سر ساری خرم
 زین لاشه لاشه کوش
 ناخر کوش بودی آن مهره
 در دیر خرمی بزم سید
 هر چند غم آید کوش
 زین زین چون بخار شاد
 کوش کوش کوش مرغ دای
 فرات برم خیم خرم
 وانکه و بجه و کوش
 از سوزش کوش و زنده
 باشد کوش کوش کوش
 کوش چو خیار کوش
 جاز از ده کوش کوش
 بر نو چو بجه بد بجه
 چو سبب و کوش
 بجه کوش کوش کوش
 از بجه کوش کوش
 بل خرم کوش کوش
 خرم شاعر خرم کوش
 خرم لغت خرم از
 کوش کوش کوش
 در دین کوش کوش
 کوش کوش کوش

دوره شعر و در عطا بخشه
پسر پادشاه شاعرستان
چون بدستان شاعر بنام
بروزان پادشاه چه بنام
با وجود هنر سال بعاش
کردن تو بودم که در خوش

بجان پاک نای خواص را حرم سال
سزای عطا باشد که خا لای قوت
چشم من تو چنانکه در تو باشم زید
و گمراهی که بگم زین غوغا ظاهر
من آنکم که در جویم هر شایسته
بججوی و نکا بوی کار ایلوس
حرام زاده سر مشق خسته فلانم
چو کمر نعل خان که زنده در کابل
هزارین زان خرابیتر مردم بفرار
بکوی مشوخی و شمع و بلبلان
سنورید داما تم که می بنماید
کورا که در دهان زان پیش که افتد
سراجی است خور دست تو را چون
مگر تو فرزند زین جوان که نکند
چو کمرک باش که در غوغا و فلان
هر مردی است بلبل و بلبل طاهر
هر کس که بقیه پادشاه کفست
رفتن و برون هر شاهای طیاران
هزار و فتنه و سدل ویدی بکیم
هزار و فتنه و سوزد ایزدی بدیم

سیان

بسان بوالعزمه باز اسنادم
بد بر صفت که نه هر یکا فتنه
هر یکا را را لوت خود دند دارم
و گزین شهر بخا را با بد من
در دست شهر بخا را از من بگفتند
اگر چه با هر خارم فراموشم
بجست بر بجه اکنون چنبره
اگر که کار تو جز بر مراد من بودی
سرا بگوشی نمی کشد و رویت
سرا مقابله خصمان خوش است
سرا جلدت خود دایم در راه
بلای نگار من عاشق تو بودی
و گزین صفت و سوسنات خوشی
زاشتم ز دل پاک سینه و مو

نکن وجه با سیدی علی مولک
ان هجیر شکر که دهان پیر چون
خرنک شد بد و خرمی چه لک
نام و لغت فتنه طلب نام نکت
خرن هر خورده بودی عاری عیان
خاندانک ماده خزان خزان غنک
بستان غمزه پیکر کوم شریک
کورا که چو کبریا که هر باطنک
کورا بد و خجسته که می روینک
ناگوشی زاری زان باطنک
و گزیندی که بر او کون پویش

در کون گشای که بکون پویش
در زهر اندکها نا کویک
کو بد خمره با سهد و پلسم
براد بوق سهره با سهد هر شی
با دلبان بلا سر می اشتد کند
گفتم و سهد سهره بلو گفتم آباد
نا است گشته بگره و سهد
مهر عید معطر اهل هر عمر
هم در برین خستد و هم در مصفا
فرهنگ نان دسری در ملاقات
مستغرق نعمت و بدلهای هر شی
ای کات شکاف و از سحره
آب کلت نوشد از فتنه و سوسه
به باد چو زندی عینت عک
اندک چنان لغزان بنام تو
بنود عجز و دلشاه از نام تو
ناظر نیست نه از اسباب و رش
امضای عدل شاه بند میر وادی تو
در دست و کوی و پشیم شکر بوند
رواسته عینت سهره در عطا حق
گر با طفتک مرد مشیرم بگارسد
ملخواه سینه مرد و سهره از سقا
پیکان غم سینه بدخواه تو رسد
چو در شایسته زان اهل
در محرم است لوت چو زور و زانم

ملق

ملق خاطر نکند مهرانها
تصنیف که بقافیه بکنی
کلت اندر اکت بد رکوشان
در صحت لولووش و او را شبیه
شکر بکام حاسد با هفت شریک
هزارین جوش شعر من و شعرم کلام
ای سرخ با داسا چو کوند با دزک

نظا و ای صبر بر سینه زده انکام
چهره کبریا و آنگاه شریک گویم
لطیف صفت بدی پیش او هر گویم
ز شعر سزید من با زور سرد
بمیان سلت من و سوسه
اونا که بدیدن در ویش بخا و سید
شبیه سخنین بیلدیم جواری کن
چنان ز شایسته و آن اسنه
سقا لست کرد با سقا چنان فادم
در و غنای مراد صوی خوش کرد
سلبت کردن تو دمن و اکتاید
ز کورنا لید و سقا سبانه و سنی
سب طامدم کا و از آنکه در و سنی
انازد و سقا که خوشی سقا
بسان سکت در و سقا زان
و دازد و سقا که گفتم کرا سامانم
چو با زان ساقا میان همی سقا
و داکه گفتم کون خست اهل سقا

بیاغ ملکوتی و بیاد افرام و یار
دم دردی بخشد از دست او بر آید
بهاران را با شادمانی و شادمانی
ناله نام بار که خود را و کس را بخورد
خام و زلف و زلفها را دردی که
گنار و طبع خود را از دست صاحب

درین قطع بعد از ملکوتی توان دعا گفت
که اندر کار خود تا روزی رسد و رهش بدارم

شاعر که نان بازا خوردیم
ناخوردیم زمانه که کس
که در پلا سوخته درین کرم
که بودم سم که در کرم
یا چینی او سمی که درین
زم که نان را که درین
نازی که کرم بوفته بر بوفت
خوردید در شوق خرم بر بوفت
دعوت نازان که همه شب
دردش سوال که در کرم نازان
بر کفشان بیکه که کرم بکشد
چون بنفوس کرم کرم بکشد
نازان بر سینه کرم بکشد
سعد دل از کرم نازان
اسعد عدا که کرم بکشد
زوی که کرم بکشد
کرم چه شادمانی در کرم

هرل واداد از فرخنده شعر
که چینی شعر واداد است

حسب غایب و رخسار
پن به آمدش بلبل و گنجینه
ز روز و ناز و زکوه و شمع
میان آمدن آنجا که کرم
خدای داوود خاوند از آمد
بگویم بعدم فرخنده از اصل
فرخنده علم فتنه و اجففت ظلم
نخوردیم خورشید از شدم
بدین طریقی که شادمانی
سری خود را کرم سلامت زین
بقوت تو من از جمله همه آدم
بیایم ظلم شدم در جهان
ز یاد خود که کرم و بلبل
شدند جمله دعا گویند بوفت
چو آینه ایشان و یارب
بیوفادم از پای و ز کرم
چو کار کرم رسیدم شادمانی
بلبل کرم و دلمست بوسه و شادمانی
بگفتند زهد شادمانی
بمغز بلبل کرم
سینه کرم و شادمانی
زین همه شادمانی
کرم شادمانی

هرل واداد از فرخنده شعر
که چینی شعر واداد است

جواب دست فرزند که کرم
چو بدید ما شادمانی
هزار کاسه طعام از دست
بمن بماند او مالک اهل و روز
کون از کرم و زاهدان
شادمانی کرم و سوس خاوند
هزار ریچه بلبل را بچند
عدایا اهل جهنم کرم
بیار و بیای چون بر کرم
چو خون در دم بیاورد
بمرد او بر هاشم اهل عالم
حکیم گوید در کرم
و عازنجم همه بانگ
بمق سوره همه و سوره
سم کران را چو کرم
پسای کرم پند کرم
اگر خدای عالم شادمانی

هر آنکه نوید کند که کرم
بمهر او برمان از بهای عفو شدم

ای سحر سحر و ای شادمانی
بمهر کرم و ای شادمانی
گره در کرم و بوفت
هر شادمانی کرم
دست و شادمانی

شاهدت اعضا ناس و کرم
چشم و چشمه پانته و پانته
برای شادمانی ای پانته
هرگاه که در شادمانی
کرم است از اما با جان و دل
محمود ل و جان را که کرم
آسانش بر آری و کرم
چون باد بر کرم
دو داند کرم در کرم
هر کرم که کرم
کرم بپسندد کرم
هست کرم کرم
ای آنکه شدی خوار کرم
آن کرم که کرم
فرزان را شادمانی
آن ضلع اقبالی کرم
چند کرم در کرم
حزانت کرم
زایر کرم
شعر کرم
آب سوس کرم
ای صد کرم
دو کرم کرم
کرم کرم

هرل واداد از فرخنده شعر
که چینی شعر واداد است

زده اسد نواز خنک کابل بر لب
جبلستان چمن خرم جویباری
درد زلف سنان چو بفرنگی
نا هر کس دولت را اقبال خنک باشد
داماد کرد دولت اقبال بفریب
دولت اقبال فریاد کار خنک خاند

دو خاکی کشته سر در کوه دوازده کابین

کعبه کاشی آن کاشه سر شکر
بمرد و کاشی او سر زده و بافت در بافت
چنانکه مغ بسوزان بر بند ریخت
خنده پای چپ اندر سنان دروغ
کلی هم امان آورد روده از غم
کلی هم غم که لغت از دست داد بلبس
بچشم سخن که پیش از نای فرعون
از آن کجک فرعون و زان هم نو راو
نوی بار بدی ز مجلس من و
بگوش فارون آمد نوی بریطاو
بچهره خواسته و در غم بر با و
دیشده عاز کجک شکسته فارون
بشاعری سبب غم زده و سخن که
بغیر از هر چه در دلد بدیده
قطای بار که مژه است زده انکام
بظفر نهانش سخن طبع بگذارد
بزند که نرید انگیز بود که مژگن
بسوی کون ملت با لب بدی

بوفت

بوفت زغ همه گفت بر جهان من
بنار گویا بدار همه نام هفتان
گدان زان و گداند و گداند
بدست خط اجل خنک بر جهان من
اگر بر هر نکو که رود من
بشای عراجل خنک بر خنک خاند

اگر بر کون که از هفتاد فصل آمد

لنگ لنگ از کون که از هفتاد فصل آمد
لنگ لنگ از کون که از هفتاد فصل آمد
از ره ایمان در کون که از هفتاد فصل آمد
ز نخت ناز از کون که از هفتاد فصل آمد
بزرگ خط نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
کون بر روی نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
نا چو خرد و نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
موی کون بر کون که از هفتاد فصل آمد
من خرد و نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
که خرد و نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
بوده پیش بد سال سالی
نصف آن نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
دو کلوادی از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
خاها و نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
بچشم لغت از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
شاعر از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
کون مردم بقدر نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد

چنانکه گشت ناری بکار خنک
غلام کون غلام بود که از سبلی
کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
راک آوردی را عین الکمال
کسب کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
ز دست آنکه بود و دستار هم
اشرب ملک صحنی دوله صغری
جواب شعر معنی است آن کجا گوید
سهر بری که فو نگرند است بهرام
کاسه پشت و دگر و کون که از هفتاد فصل آمد
چو شد کاسه روم و کون که از هفتاد فصل آمد
و شکم ز کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
عطف عصا و کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
خنک کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
که هست طلع و معطف ز نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
بشعر کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
همه را شد از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
همه در صحن بستی زان زان زان
معا لغن هفتان معا لغن هفتان
که ز نوبت از کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
نه هر کوش و نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
بجو است کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
کسوز از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
چو سوز از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
نور زنده بر او باد صخره زانو

چنانکه

حق عالم من شعر شاه کرم
و بچشم در تو بیکبار هم با شعر
یاد داری و چو از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
رک شرم تو بدیدم و کون که از هفتاد فصل آمد
آخبر من با نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
هست چو نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
بجو کسوی شکسته آل علی
سند و سبب اساد کون که از هفتاد فصل آمد
شاه ساد از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
صاحب ملک شرف کون که از هفتاد فصل آمد
هنر او هر چه از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
از ره دانش ناز هل معنی است
سوز زده و کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
چو شود عیش خندان با نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
جنک من کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد

روز و شب خنک خندان و طیب ادا

ز کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
چکند رو کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
در اکی و دوا و چنجه ز سخن او
نماند جز کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
ز کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
نشان چنجه از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
ز چهره عمل کون که از نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد
و گرنه با نوبت از کون که از هفتاد فصل آمد

چنانکه

تا برودند که از آن زمان که در کمالت بیجه
 باسی چون ظاهر از ظاهر بر جود آمده
 بود همچون گوشتی که روی کتبی منور بود
 هیچ کس از آن نترسید و بر کس سرور کرد
 هر که در کمالت ز جلال و بزم صفای
 از چه بر صفای پای خورشید نترسید
 زلفت و زلف بی سبب را معصوم کرد
 در دل نکالت بی بی چون کاغذ مویز
 از پر نوبت سوزان و سبب آمد
 هیچ نکالت نند و گشت خنیا مویز
 هفت نکالت خیر سلطان زلف کتبی
 بی که همچون ریدگان با نند و مای
 بر زلف نکالت زلف خنیا مویز
 آن خاندانی که در پیش پادشاه
 تا نکند خواهان او در خانه و در کتبی

ناجیترانه او باشد سوی هندوی
 بر همی از این طهر سز نکالت بیجه

بهر پیش کاوی که در آن منطقه
 خرد دل و در میان غنچه و غنچه
 با غنچه و غنچه که کبک کاوی غنچه
 ساسا از بار و طرین مهر در جالی
 مؤث و غنچه باب نوع و حال
 آن احمق که سبب سبب و جالی
 با عارف کوزه و نایب زاحمی
 کردی که در و بال و کوزه و نایب

کرگشت گوش با سر زان کاه کویک
 آوردن از زبان و بیجام بر دو باز
 با آغوشان حرافت کویک که شاعر
 سوگند چون خوردی بطلان کویک
 کان قیسه را ز غنچه کویک کاس
 این هجو را جواب گوارد شاعر
 و نه بری کویک ز غنچه کویک
 تا بود و هفت ز صیقل کویک
 در همی و زلف و غنچه کویک
 تا سطرین غنچه کویک
 با دارا بمطربه کویک
 خرابی چون کویک بمطربه کویک
 هر که زلفان کویک کاشام از نام
 از آنکه با شری خرابی کویک

دهقان امام قانقری محض
 آزاد و سرفرازی چون سرفرازی
 بی لوه ظریفان به زلف کویک
 مدوح و ابوزی صفت کویک
 بیلیت و دوسری کویک
 ای آنکه بر سخای کویک
 تا ما با زین کویک
 تا هفت کویک
 که در بیام از کویک
 از مدح کویک
 دی آندم ز قانقره کویک

خداش بشه سغانقری بر مغز کس
 نزد جمال با خدایان عصر
 کرم بر او سلام دله بر خور
 تو به شاه کرم و کفتم مراد
 من بر تو نگر که در ساله زلف
 میگفتم بر صفت سمان و زلف
 در دست او خاد و کفتم کویک
 کویک صفت و کفتم کویک
 کایز سبب دایر سگان کویک
 روی کویک کویک
 گفت که مرغ شود دهقان امام
 گفت که مرغ نشانی کویک
 گفت که مرغ کویک
 من شعر عرض کردم و صفت کویک
 نزد تو آمدم من زاهد کویک
 کرم بر جهای مرغ خزان کویک
 با من چو دردها آید هر آن
 نا جان برود در صفت کویک
 برود و اما جان نواز هر چه صفت کویک
 حجازستان مرغ کویک
 بز پر سبب کویک
 برود سبب کویک
 بر غزای مرغ کویک
 دو صد هزار سواران کویک
 هزار مرغ ناخن هفت ناخورد

گان که بره بر دانه و بچله کویک
 زایش کرده بود آرزوی زلف کویک
 شمشیر شمشیر انغالیب و زلف
 بدو ده خاسته کاه و زلف کویک
 بخواب در هم زان روی بر خانی
 نمود زلف کویک
 دو خاره کرد و بلفه شمشیر کویک
 ز خوار جسمی و کفتم کویک
 هفت گفت که کاه و زلف کویک
 غلام کویک
 جو حبه کویک
 زلف کویک
 جوار گوی طبع کویک

که راه مادی و باز مادی
 بداد و سواد کویک
 چو کویک کویک
 که آسان شود کویک
 کویک کویک
 از بیخا اواده بدان خا اواده
 بخت کویک
 خرابان کویک
 که کویک
 کویک
 زلف کویک
 زلف کویک

کسی بابد آنکه کز نواده خود
 بخواید که بر بسزاید خسته
 کرد روی ز نوکر بداده
 که هشتاد خسته نو با نکراده
 کشاده است ناهنگ از رفته
 ز احداث کون نو این را و آن را
 ز نهان بختی همی کار داده

عاشق بر بیعت منده
 آنکه عاشق ز کس بر معزیه و ناز
 آرزوی شوق دیده که نفع
 آن بدندان من ز جملای خاقان
 منده من نکار صوفی طبع
 زودم چون مرغ صوفی است
 سرو آذانه که کز به شوق
 چهره اش آینه است میگل من
 نابدان چهره چشم بد زرد
 لولوی ایشان کند و جوی را
 بخون زلفک بغت سرش
 بر چیده زلفک خراهم او
 کردم اندر همان چون پیر سر
 گره همراوسد پیشتر له
 نبر از ز و سیم بابد خشتا
 راه با بد بر بد و بیخ کشید
 تا بوصول بخت منده و هم
 که بصورت نکه کم هستم
 باز چون بنگر میخندم
 یاد از آن حجتی حکیم شریف

کز دم سرده فتنه سراج
 و اندک کز گدگان دران
 هر با یکدیگر همه با ند
 هر یکی را ز سبکی کرد ناز
 در میان نشان بختی من
 چه رساندم بابد از نونک
 تا بدان کند گدگان که بک
 که چو من در نشاط این معزید
 منده در سفر نازانه از منده

من بکشایم نرسانان
 نرسل باد چشمت میری
 نه غلامان روی و خیز
 نه کلوکان پیش و نشی
 نه بکا بد راه و داماد
 از خشت ناهزار میگره
 نبت سی آسپا بجز بروف
 نه میر بکنندم بخندان
 جامه مشوئی نکرده مادون
 نه سر چسبیدن نا بی
 ابر هم با دویاناه و کلات
 نبر دور پیش و سلب آن کل
 کس ندانند از چه بر میخیزد
 نهد از هیچ آن کل کافر
 من ز ناد و ملوک ساسان
 نرسل اسب و طوفی سلطان
 نرکتیزان بز می خوان
 منم تم نه بمائنه و نانه
 نه سن او را هیچ و بر نانه
 آنکه باشد ز ملکه هفتاد
 نه ز بی آبی و نر نه نانه
 نه بعضی چون نفع بخندان
 نگیرد هم را آبیگه بانه
 کرده بی پرهن کس بیانه
 داشتم من بان کل اوزان
 خور کل باش خواه ساسان
 ماورالتهری و خراسان
 هیچکس ضلعی داز آسان
 جز منظر بجزیم بز بیکر
 آن چو بویگر در مسلمانان

ناز طبعی عرس پناه نوای
 دول غلامه بماندند و گزین
 همچو نظای هلاک و نشانی
 مهل زنده را و را بنشین
 او بلبل نو کند نگاه نظری
 کنت لکای خوشه و دور کوا
 و ذی پر و دره و از کتوف
 کز خورق چون خوج کوا
 که هلی بنی جی افرای دول
 دیند که کوانچه باخته در خانه
 دعوی داری باشد و درین
 ماه که ما بر کبک ازین
 صد و معالعه عالی عمت
 آن جو محمد سمرقند کوشی
 آنکه با داده خوفی بطریق
 آری که جو نام سا با زان
 هر چه در آری که خواهم
 گاه سوال و جواب ایام
 از شکر عسکری پیش تو
 چشمه حور و پند و کسری
 خاک دولت نو پشای چشم
 هر که ببیند ترا سوار
 ش فلک را بر زور بران
 هبند و سهم تو بشکند
 روز فروزنده چو صبح برت

دو

چند کجی نرسید کجی خوشای
 پر نغای بجای دول غلامه
 لیک شغل نور غلامه
 دای بدی تو را و بنا
 نو دکل و کنگه و لکاه
 کز بر تو آید بر کد و گاه
 چون بختا بر بدی بر شانه
 گوشت بسپوز بکرای جزای
 دهل جلای بسپوز بوز
 ندی کجی و شوق ساری
 رو که نو در شاعر و ندر
 ستر نو معلوم بچای
 ناصر درین رسول هان
 دان جو علی شاه بیک
 بر دل آید کان جز و کرای
 دست نو بر آید کنگه
 زانکه در آید که نام
 عنده عیاران و ضعیف
 چون شکر عسکری ز سر
 و ز کف بختند سبل ارغ
 پس نو بدین دعوی تو
 شه سفلک کبک شاه
 آنکه نو باشی و در مرتبه
 جوانان که آهرا کبک
 بر که آید بر حور و چو شاه

رادای هم نام نوطعام بکین
 سال و ذرا بر نعام پیش
 زحل رحمت شما در آنکه کرمی
 رحمت بر تو که ز شمار اشای

عطا اگر نفع و عسکر نشا آنکه
 بجای شکر شکایت نمودی از
 و نه بدینا سندان ز نو
 بشرط این که اگر سگ شوی
 و کمر سگ پیدا کنی سر
 دعای من بنویس که سگ
 چو سگ شوی بشناسی جو
 ترا سگ بخوردند از نظر
 تو آنکسی که می لای
 بجز نظر بطریق و کج
 ترا طبعیت ز ما سر
 بن ز من نه جو این و باشد آنکه

کسی چو کندی فلان که نو
 ناند کس که بناددی و خود
 بدین سبب که بشناسی
 لعاب در میخانه بکاس
 بیاسبان کمر در ساری
 دعا کنم بنویس بر تو
 میر می در این حوض
 چو بچند سال و درین
 زنده و سبب بر بدی
 زین خان چندی بر
 طریقی بر محمد سز
 بجو بماند و با تو
 اگر بهاری باور کند
 بگویند در کمران ناوردی

ای دیو بو المظفر چون
 از فضل زنت و سپین ناخ
 نو کند مغز شری و او
 باد بو المظفر کس به
 او دانسته بر تو خرد
 معزول گشته زین اع
 منکر شده عذار کبک

بکشت بختان در خنده
 باد بو المظفر هر کس
 باوی بکند مغز
 سید و پنه کرده و
 عار از نو بر وی است
 از مدیحه بنویس و از
 خوش کرده در دل آنکه

منکره شوار نوائے نار سحر را
هستی بند گانے اندر عذاب گور
بر نو عقبل و عدنان چون کنگر
گوئے که مرده معنوم در هر سخن
بر موسی بیست و نوبت بر تو
گوئے که از نبوت موسی بنیاد
از نوا که هم دوران بن نول بشود
نا آنکه که جمله در انبار و خلد
سر بوا یعنی امام هر شرف و عزت
باب و در اگر بخواند و دیگر
برهان امام در آن سخن سیاه
بامسلان سناری با عالمان سخن
ما خولهای کفر بنه که معز و
گفتند طلب و لذت اندوختد و

نا اندر او محشر نیوی و بر نوے
وانکه بوی بهاری پانزنگه
بر سر زنده بوس که نان مای و در
مرده سخن خواندند صحنه
بنیان دودند عای طاعت عرق
کجید در دهان نوکتر چمن قوس
ز هاندن کسی ز جودان بجای
هر یک فرزند خوشتر چمن قوس
گوئے که ز اهل دین بفرارین
نان بن سخن که گفتی یا شریف شوی
دین ز با که فصل آن سخن
ای مادون جلبه چه ره بر حید
چشم علاج نو ز طبیبان عبوس
داووی معز او برینج هندوس

عثمان بن سلیمان کزینج او نوی است
هم در مصطفی آن هم ملاحظه روی

مر آن کم که جو که دم بچو گه نوز
خسته خواجده بچین خلد طبلان
اگر چه همدندی و در زمانه
مرا بشاعری اندو که بوی باک بود
فرج کوری بد بطن چنانکه است
درد بد کاش چو من ماکان
ز جعد بوم بد بطن شو من صد
خینا ردا ز کار شاعری چه نرس
خداه گوش با آن ز نرسینج روز

هر از بنیان از پیش من کم آرد بای
فریم و جمع و حاکم خرد با بوی
سرسخی میان نشان هر برای و در
ز و در مسود کل کور پای خاند که
کلج که چشم مغز او برای و در
دو بد خا بهر دو خواه زای خوار
و بطعم و بیچاره کون هاست
جز آنکه دره سنا که کنده جای
که ناکه هر دو از نجا برید هاست

کے

کسی خدا و سب از سر نادی
پیر آن مصیبت ما مچونین کن
کلی معرفت سازد ز آکس خود را
لیه سنا لدر برده کشا زار
لیه ز نان جنازه بگو که زهد
عداب خلد و غیب چنانکه است
بشعر بر لبنا و عذاب که چه شود
خران دین با و از پیش او نا چند
بد و که کوبلن مرخص آنکه در ما م
بھی من چو سپک و از صبه نین شد
سرا بچی من سنان چن ز ف و داد و
سپا و گوی بیدن شاعر علی فکن
آکر من آم دم راز هیمن در کش
مسای باس بیلو با بله ای حید بن
بانتش اندوی از آروی رفت خویش
پیش شیخ من ای کور با بداد نف
چو که بچو سباد اندر آنکه دانه
نصیحت استنم لریو که چه چشم
اگر طر بونی از است و نظم شعر نوبن
بر شش سخن چر که شرف و نبوی
ز اینجو هم سو کند و در سنه بیست
کل نصیحت من خوا بوی خوا بوی

ز جای شمشیر خود و در گردند و
میان بندد دور که پان شود که پیش
کلی کجا علم این کاسه گاه و در
به آویخ آویخ و در و درین و طافه
و کرش با لب با سرده خسته با پای
بجای سر پیش چه در نظر نامه
کسی که نشو و نسو جردا خلد
چو و بخواند شاعران در بطن
کرای بلب لب بدی کمال بد فرما
ز کور با بوی خلد لب لب دره سنا
اگر چه مر شاعری و بن آرای
که ناکه آتبه از ما شاعر کوی رای
و کز نوائے میگوی و چو کور ساه
که نیک نابد با سلب بقیه بیلو ساه
مرا شش رخا و یاد که بهای
مر بچو و سبک سنا گون بر مکتب
نوی و نون و من نای و نو کون و کل
بصیرم خود نیز نمودن خطا نشنا کنه
ز کار و خوشتر هم و دره خود ز کل
اگر چه در پیش نوبت ز ناسک با لاه
که شش خوا هم از سخا شای خوا شای
ز اطر بلیک من خوا بوی خوا بوی

مچونینش در کون من که با در مگوی
مچو کیم در کون نو که زان سخن ای

نام شد نصیحت بد و در شبه سخن ج ۲ سال هزاره و هفتاد و پنج و کاتب

این سه فسیله بزرگ انام فضا بد در نسخه در ده شد پس از نسخه بر شد

نظم در آمد

با آنها التوبه را پای خواستند
 معشوق من توئی غلف عقیق من توئی
 افسوس که بداد و در دست من کین
 ملت بار بار و بار ملت کین
 اما پیشتر بکان و بکار بر نوسد
 هم بر هند و سره میگردد و بر پیش
 بر زنده بند هم در ستا زدهای
 تا کار بستن است بچو چند بدین
 خواهی که نعل کون و سوزن کیم شو
 از کرمی و کین مکن همچو کوفت
 لند آدمای باش و جلا کیم بر سرخ
 دند و ملت کچم هم در جوی کین
 اورد خواهی اینک عز و ملت خواهی
 عالی علاه در کیم بر تو منزه است
 شاه شرفیخته بر خجالت آنکه هست
 ملکی است بر داکو را چنان شایسته
 شاه است شرف ناده که خوش بود آن
 مالک بخدمت صدای روز و سخن
 در جمله از ناک و در شتم چند کند
 در در بر سابع علم حجت او فرار
 بر کند بای و در خجسته بر فردست
 بان و در دست و ملت و سلطه عدوت
 از هجبت ار کند بد رخا جو نظر

ز و خا در جو کیم بر بند بر ک کیش و شاپ
 هند کام بدن مال هده که کین و
 بدیش کعب و کین است بر کیم از ستا
 مدح و در هجرت بر دم در کین از ک
 نا شاد کار و است و شاد در کین از ک

بادا عروا و بنظر هما همه بخوار
بادا عروا و بر خلو او چند

زین جماع او بشی رسید با نیند
 خوش هیل ای جان و کاه که کین ای
 به ز تو بسیار هشت است هله کین
 دست بد بوار کیم کین و کین و ک
 سیم بدست آرا آنکس که کین و ک
 و ست بدست آرا و کین و کین و ک
 کون عار است هشت آن عار است
 بلز کرده شاخ چو کین و کین و ک
 آساز کار است هشت آن کین و ک
 کیم کین چون نفس و کین و ک
 هیچ بر دم دو نمبر می بطیعت
 زن و در دین کین اهل صنعت
 من نه بر ام که کین و کین و ک
 آنکین ملت تیز تو بدین پندار
 خفته چه باش چو کین و کین و ک
 پندم را کین و کین و کین و ک
 قلب پندار مرا کین و کین و ک
 من هر بر هم بکار و ان لحاظ

کار و هشت شده است و می خوار
 پشت بد بوار با من ساز کین ای باد
 نونه نوا در خجسته نافع بازار
 کچم و کین و کین و کین و ک
 هر جماع نوسیم بر سره سنار
 پشت بد و دار آنکس اهل شلوار
 هیچ کس کیم کین بر ادراب عمار
 هر چه در بر شرف شرف پندار
 منت بیاموزم ارباب کین و ک
 هیچ نفس کین کین و کین و ک
 نوز و بر و کین و کین و ک
 داد بود و کین و کین و ک
 جمله زبان بر ملت و کین و ک
 چشم کیم کین و کین و ک
 پندم را کین و کین و ک
 دست از کین و کین و ک
 آنچه کین و کین و ک
 کیم کین و کین و ک

کون بگو که در دست ما بود
 که بگو و کان خود بنام نوبخت
 خسرو سادانه بر شرف و عمارت
 آنکه ز حمان خوشگوار بگفتش
 کج بود هاز معای شب کند آب
 هست چو آن که در کرم و بر لب کرم
 سرش چو نار و سبک کند در بخت
 هر که از آن ناردان خود در خاندان
 کبسته زده چون ز ناردان سبک
 که چو آن غنچه بر زلفان را
 کوز عد و رادین باشد از آن کج
 دست بدام ز هر ل و مدح سبک
 ای شده او لاد صطقی که رانیز
 دو برون از حنجره و ل و نشور
 مالت سبک ترا و پیش و پس
 از پس طیار ز آنچه گفت معری
 حجت نوبخت را از جرات و غوغا
 منکر فضل نوبخت هیچ کس را نکلا
 امت جبهه نواز عظامی نوبخت
 گرم در کس و پاره پسته نوبخت
 ابر عظامی و آفتاب صورت
 و سبک قبالت نوبخت سرفراز
 آنکه نکون شاد با در سرفراز
 باد در هزل بر گشایم از آن نا
 باد دل حاسد نوبخت و کس نش

ابن

از شد و خالک نوبخت اسم بنزار
 راه نمونه کم بکیسه سرکار
 صدر و سر اهل بدین حدی که ار
 گنده و شلفان زد کند خرابانار
 از صفت که بر او چو سازم گفتار
 عرصه نهم شکن نبروده بکار
 دانه که چند نارسید در آن نار
 گشت و چو گلزار کرد کوه چشاد
 کسوت بسیار کز و مرکب رهوار
 غنچه مال جوان و صحت بکار
 باد بنهم و من عدوی که فرشار
 زانکه خندا و ندر من مایع سزوار
 ناج سر شرفی و کرامت بر نار
 و ز دل امتی لایحه خوشتر و جوار
 عزیز کمال دردم و لشکر جبار
 هر که کند قصد غنچه و جبهه نوبخت
 از هم را و لاد حجت خوشتر و خشار
 آنکه نداد در بدین حجت نوبخت
 نبت عالم دران عبد و ز سواد
 زانکه در منت حق یکس نه می یار
 بر سر عالم همه بناب و همی یار
 گشت نکون بخند حاسد نوبخت
 و آنکه سر از این شد سادان کونسا
 خوب کم بر عدوی حایم نوبخت
 همچو فلان خوره فلان خرمسار

ای سرخ باد سارچو کوفته ما بوزک
 صورت شدی و صورتی شسته لاس
 از ز برین پره پره ناه نظر کن
 شاهد ز حجت نوبخت استم کس
 کردی بیان سحر با ما با سرخ
 سنگی بر سر تو شکاف چو چینه
 باز و سبیل مستوف با هم شهر
 ناله و نفس عرض نشود زور تو
 از عصر خوف نوبخت خورد کبسه
 ماند نوبختی که کس کار نه طلب
 چو حجت آب کرد پسته بگو بود
 از دم و زلف نوبخت نشاند
 همچو نبت کوهی که نوبخت نشاند
 آن را که ز نوبخت و دینا جا یکدیگر
 فغفور چو نبت کرم در نوبخت
 والا علاوه در عمارت آل سر نبت
 نادر نبت عمارت با در نوبخت
 آن سبک اهل کرم هم ما نبت
 نام و رابسته اطفا لشکر
 آن تر سپوز کرد آورد و پروا
 آن مرد مرده گای که او کرد کنت
 کولک پیش او چو خطه سینه
 زان که چرخ کرم سبک بر نبت چو نبت

ابن

چون نقش و نگار ز کلام مکتب کار
 تا که در هر شایب مدح و تحسین ملام
 از بحر هنر لای گوهر بلخ و دایم
 مدح و تالیفات جده نقش بر کف
 کنت اندر آن کف بد که در کوشا عیان
 زین شعر شاعران را که در بقیعین
 در حد فربش نام لیکن بیابان
 با عجب که شعر من اندر هرگز نشود
 دادم امید از کوه در ایشان کشیدم
 ای خسر و سپاسد بر ملک شریف
 به یار در سپاسد در مردی همد
 کرم نام است خیم جمله بوی بری
 از عجب که غریب بر این چو خیم را
 ز پرویز بشود در لخم تو فرزند
 پیکان بشو فرزند از پرتو آفتاب
 ناخام خودت خفا بشود زرق کند
 ناشایستهای خود به کاش کند بول
 هر روی که هست جز آن بود در حیا
 نا از زبان زانکه انگور بر کنند
 بادی تو یاده بر کف عدل چنانکه

چنگ عناقش آرد نای سوزنی
 و آن کور و ار که نگون سازان نیک

نماد

عج

عین

مستطاب

عاشق هر کس شایب که سرش در موی
 چشمه به نهد زلف خوشتر از یاق
 کوه نیکو سینه که چه کل بدین
 گوی سبب صفت طایر نشانی
 کوسم است چرخ را همه کوی گویاست
 عشقش آرد بدین همه کفندار ما
 شاهدش اعراسه بماند باشد
 زانکه از شاعر و از سخنور بنم آید
 سپهری از ای بر چرخ و دایم
 چو شود طبع خوشش از جمله آید
 پس بدین روی بر یک شایب ناید
 و در نشاند کل شایب بود کار ما
 آن کل شوم بیک نبرد از من بوی
 عشق بر عشق حیا رخ بر زرد فرید
 یاسمن کون رخ کون باز بهار
 سینه سوادای و به دیده حلا ز غنای
 کرد به چرخ آن کل کلان کون محمود
 به عشقش بدین شایب کفندار ما
 نیک بوی چون نای بگوش کرد
 بنوائی بر بوی دل و هوش کرد
 حلقه ز نونش در چشمه نونش کرد
 زده در چشمه نونش در کوش کرد
 کل شد و برید کور و غنای در و شکر
 از میماند از آن داغ بشاوار ما
 کل شایب از آن کوه که در خوار
 بدو رخ ماه بیند ز رخسار
 فامش سروی که نهد سبب ایست
 جفته گاه به نهد و لایمی و ماست
 نام از جفته بختی نماند خاست
 ناصد کف نکر ندی سبب ارم
 کل شایب شایب از آنجا و در شایب معلوم
 مانند از جفته نماند جفته
 سخن کردیم بدین جای که هر چو موم
 حخته لایم در هر روز هوای کل شوم
 دانه هم وی تا کند بر حاجت موم
 نای گاه شود ساخته کاج ارم

حاجب بود چو آن ترسیم و زودت
 کز به حکم و فواضع بدواز گویند
 بکنین خرد هم مسکین و مسلوبین
 بدخانو هم عمر پیوست سخن
 از تو خواه هرگاه پیوست من
 خواست با پیش خداوند بود مرا
 عاشق و سیرت هم زانکه بدین بودت
 یال پیش و پی هم ملک کاخ اندین
 خواست با لاجچلان پیش کاخ
 خواست با دیو بیچون نشاند کمین
 بشکند که زانکه غریب و امین هست
 کردیم ما شو اند بود او بار مرا
 حاجب بودم بکن پیداست بقال
 خاک کاشی جلا جلا جلا جلا
 خاصه رسید گرفتار و مبارک کمال
 عام تر بودم داد و دانه از سب جلال
 در دعا گوید صدک هم عالم هر سال
 باران صد جلالش تو کند دار مرا
 آن خطا و نده که خراب امید کند
 آنچه باشد بد بگویند بگاو خند
 نام کوز کس و سبوسه و فلک کند
 بخورد چندان که کس سخر کند
 و در شهر و نظر هم فلک کند
 دام که در فلک و کوبی بشار مرا
 سکن دارم کاند رنگ دم از سهرل
 مدحش از دفتر جلا جلا جلا جلا
 کعبه مدح او دانکشام در سهرل
 شکر مدح او را نکند هر دو سهرل
 که چو باغ سخنم با ریح و سهرل
 حد و سهرل آمد سپید چو گل خار
 خاد و چشم کس و با بدیصل گلشن
 که بدید از خداوند ندارد روشن
 ذوالمناف که بر فرود خالی فلان
 شرف و منقلب و زده خزان من
 سخن خرد چو گوید با اهل سخن
 من بودم مدح او نبود مقدار مرا
 از خداوند که در هر هدیه با سبها
 کد بخشد از اش و بس معانی زها

که

که باران سخاوتمند بودش مبل و هوا
 رای سخفته اش زانکه نازش منجی
 ماه گوید که نه که ببلد کم بلوی دا
 راه کم کردید که بید و دار مرا
 قدم همت از فرخ ظلمت اسوده
 نظر او خطا اهل هنر بهر و ده است
 رود که وار کبک پیشین من بشنوده
 بلغم و ارب و ده صلح فرموده است
 جز برادی و جوار من و کوه بوده است
 هر که ازین و فی و این نیز با زار مرا
 پس صد و کبارت از و نیز ندیدیم
 خاوش کوه و خرد چون کل ناز برج
 همی روزی ز خداوند با صوفی
 که او سبک شد بشرفت بوضع
 صلح کند که بر نشاند اگر نشینیم
 برای کارن صلح کند و عباد دار مرا
 ناکه در چشمش ز خویش پدید آید
 چشم بدید از آیام صباه از زین
 دل او ناخورد خالی فرود من سخن
 بکی لحظه میاوشه خالی ز سر
 نا جهان گوید ترا که عدل جلا نام
 نگدم از طو و لعاب و کنگر و عکال مرا
 (۲)

ای کمال المصابین جلا و نده کوی
 کاین ندیدم آن کس که برین ز کجا کردی وی
 هر یک همچو سگ کاند و دار از پیوستی
 منظر نظر و هلاک دفع و برین سویی
 دم مفت و زن در بد و کوی بکوی
 دم ران خورده بویت که بشناز بودی
 هر مرد و لیکر سخنم آن قیده بیوی
 سرین طایفه خرد سپید و الحظاب
 فاضل آن بدین سر و روش زانکه
 که چو در دها و کله کبسه ز شرف آیام
 آنکه به سهم کسی شیلد از شکر کشاد
 سهم وی وادی و از هنر و از آید باد
 جاودان با دان جای طهارت آباد
 که سرایح الذکر کزین به پیشتر نهاد
 گویم از سفر او که بریدم گویم کنگار
 ناز خاوش که بر ز کوه و داند زانکه لغت

چو زور گداری نوبت بجز آن آمد
آنکه با سربین القبه ناکا آمد
سربین و چو از آن کار بفریاد آمد
بجز آنرا که دعویش چو یاد آمد
که بجز او صدوی من آزاد آمد
رک بسز جی بسز مشه فهاد آمد

کون او کس سربین استاد آمد
بگنج خورده همان چو دست خورده آمد

پس که آن نایب سنان از روز
جفت آن کون بالا در پیش تو رسوز
آفران زده بر سبک در پیش آن کون
بسر زین جی بجز که راستی روز
عاریت داده بدست سبک در پیش تو
بجز ارشاد هنگام صبح علم آموز

ناج برهان از اجل که در پیش تو
حوصله ای با کفنه که همی کار در غراب

بان فاضل حسن آن دم زین نو کرده
بدل اندر هم در از رخ بیکر کرده
دو پی خرنه سادت در داد کرده
وان با سید خزان در وارو کرده
مغناوت بر بال اولم و لو کرده
چون سکان نیم شبان با کس خورده

بجز ارشاد و بجز بیکر کرده
دم نان بکشان و فخرشان کون نشانی

فاضل سعد که بجز سبک خیز نیست
مرکز دانش و سواد هر ضلع ادبیت
بعیم زاده و کس خرنه از عربیت
دمین طلعت هموش طوطی سبیت
مغناطی از لب خورشید و با کولتیت
بارت دم کولتیکام عرب است

با جان روی کار است کرد عجبیت
بیده گوید من که نه بدم و خواب

دست گوید هم در دلباس بیداری
خورده بسبب مستی و بخت باری
کوش خور که بجز دی بکاز کانی
بوده بکسان بستانه و نکونانی
کشته درو مانده بپهاری کوش خور
ناشکبلسازید و علف با روی در

مرد خواهد که بگردد بشاری در
ناکه و چند بکون در نذرش تا با تاب

دیگر اسکان حکیم که بخوی کس است
دول حلو است جملوازه با دست است
بانگ پیوده هم پاد کون حیرت است
وزیبی کون در کانتیشا لحر است
که چه با ما با کون و دوقی است
دوسرین شرف و جاه و بزرگی است

شرف و جاه جوی برده از نه لب است
که بسز بود خندان بود و روش است

ده برون کن که اگر برز آنجا باید
هر زمان بر هر او هو و بیغی است
وی چو در مجلس نوح غم می ترساید
ماه زندگین جای که چو چو است
پیشتر ما اید و آنکشت بکما آید
خود و آن من در آن حور و در شایب

خویشتر و از بی دادون کون است
انچه که در دود و دیو و باب سباب

کرم روی است لیکن چو نیک نماند
بسی که بنام جو بر من اندازد
دورخ آن را که خسته از سخن نماند
سبک چو با اید که می خواند
زانش کرم ساهش سر می عزیزد
نار که می سر جانشین افروزد
خمر کل کوی بر سبک چو کما نازد

ناشتم بیان نگاه کشد بجز سباب
من بچاره مگر هر رخ آن مانگم

که چو روی کرم جامه بیز و بیدری
بر لب و کس که گوید شکر و شکر م
نود که نوسه و من خاشاک و شکر م
و نو کاری در کار کون خور و خور م

نه وی است از ممد رو پیش بیدری
کدی بر کار رسد تا نور شکر م و ناب

دو خوشتر است که او هفتکین در م
چون ندیمان دگر که در ندیم بکون
کشته معروف بچلم و یوفار و بکون
نه چو من اند که در دد در مغز خور م
در سبک ز نکت که کون کون
جامه چو بچو از دانه چو کون است چو م

هر را جام شالیست و را جام سراب

ورحانه ز پیر او سینه با خطه دریا
سرخ مراد است نه چاره چه در آن
نفسه دانند و از ناله غمناک
کز دوزخ بیرون بیاورند و بگریزند

زیری باغها درین خط است
زیر که روزی کیناز حکمت است

ای خدایا که بجز شاعر ساده سخن
با ندر بیان تو عشق زدم در محکم
یکه خود را بسند بان فوی بر تنم
باد و کوفت با آن قدمم زخم
سر هر چه بر کبر خری بسطلاب

(۳)

نامه آمد سر بجز آن فاضل است
زان امام سخن بد کلام خند
زان هر چه بد بد است از آن بلاست
گفته که بارگرا کینم بر شوین

نابلس ششم از هشت صلحه است
اسری بودم و زمان هرگز نبودم بگوش

ی خیارم بدم بگوش که هر گوش
روی مندم بر دگر گوش و طوطی
از برای چشمه را بسند بودم خورشید
اسری بودم نگوا بهر طرفه صفا
با قدر از خورشید از دل و بر لب
آیین بود ازین سخن خوار چو آینه

خورد آینه ای خری بد سغب
اسری بودم گران پای کوی خیره
نور و حبان بدم کار علف بودم
از علفی که می ماند زمان ناسوره

نه نسیب م حلف من سینه مرغ وین
رخسار من که بدی بیو سینه کاف
از برای راه طرد هر که بسنگا
جز صف دین سپهر با بر ملتفا

هستار و کینا که گرام بنم ز کلاه
پیش او خواهد کین سپهر را خوار

اسنان فغلام و کین از آدمی بلام نژاد
فغلام های استران دارم در آینه نژاد
که هر بودم استری و خور و حوار کینا
جای من کینا که بر بخت آن کار

آنگه در کوسا لگدی عورت فاضل شاه
درد باط چار سوکاسو کایینه هرا
گر بر دامن کار خولام نوزداری سواد
بیکر اندک بده فدا نشکر عصب

نابلس ششم از هشت صلحه است
درین دلهاتش را شکست با زبان
در سخن و بی باک شاعر هر چه اندک
که گران هر دو سپهر و بده در کون بدید

بر سخنان شمر سپهر و قی و طایف چون
بر کد و از میوی بسط فند کرده رباب
یکه سخن کند و خورده و در کینا
دارن بظایر کینا که باشد سوره بکود و

بود نامه بر سخنان بدنه هر خیره کینا
جعد و مار و مله او را مولد بر بخت
سبز جلالت کد او را بر دست و بر بخت

بودم سوزاره با نعل با خاتمان
کینا استی من و اندازه و کوش کین
باغ و بستان را هر که طهارت کین

آنچه او آورده بداد بر بخان بخش
بود آورده بکشور زین در کوفت
از شنبه باز گویم گوشه زین
خوردند حلاوی سخن گفتند کوش

را یکبار گایانه گویم بافتن روی هر کس
ناکه در پیش بر آوردند لای زعفر
ساختن خانه در کشته ملاط سانی
یا ز در شمر کشته هر کس را غلام

خوردند شوی طمانه هر کس بود
پیکش و چند کشت بر کشت آن کا خام
خام کاری هم با ندرنا بود در هر
آب روی خواب صند لای در دست

گر بره کشته روی نایله نوب
از این شعر بگوشه باشد تر نش
وزن فایه باز داد دست خود بر نوب
کوشش در هر جا لم سر و او سنگ

در بخار چون بدید بدید غای
هر کس بود که بر بیان بد بر لب غای
بیکه در بدید ندر زین لای و خراب
مر خدا و نمان هر را کس بدید غای

کوشش او نشود شان بر هیچکس
ناماند بر بخان در هیچ فایه در دونه
چند گویم همچو فایه بر بخان به
چند بر بخان حدت نامه خدی

کر پس این نامه نامد بیکر آه و آه
همی این نامه که بر خوانم بخوانم
بکوش از همچو فایه بر بخان به
بپوشید ما بر خدا و ندر زین خط

خان زلفان اعظم خدیو مالک
آنکه بدیش رای او بره ما به آفتاب
آنکه در با پیش گفت را و اویش
آنکه شرمند بود از زلف او صاحب
آنکه شرمند بود از زلف او صاحب
آنکه شرمند بود از زلف او صاحب
ماه نعل کربلو کرد از سرخ اش
مشردی ای است چون عیلم کشته است
آن خدایندی که از کوان هر بدید
آن خدایندی که از کوان هر بدید

آفتاب و زهر مرز بود اندیشه
کای بس از ساغر زین و آن خنیاگر
بهر موه هر یک از شرا غلام و چاکر
بهر فلک زین هر دو این بر دوان بر

(۴)
ای همه باز با کان سخن و آشکارگان
بازین جمله کار کان زین و معنی کارگان
بر سر زبان نظر آگان بدیش از سادگان
آنکه بدید زین با کان کشت ز کبیر آگان

طرفه غلام با آن احمد لاله لاکلی
چون سنان لاله بود و کوی کجا و کجا
گرد دست و بغض بود کوشش
باش که بدیش شود احمد لاله نادر

طرفه غلام با آن احمد لاله لاکلی
باز ز خوی گوید که رفیق ناز و آواز
کای که را بجا یکی خاصه را سلا لاکلی
بیش معلوم شد که احمد لاله لاکلی

احمد لاله که بدید و زین در بخان
در بخان با بدیش نامه که همی آید
مشترک شد با بدیش که در بخان
المحوس صواب بدیش که در بخان

طرفه غلام با آن احمد لاله لاکلی
احمد لاله در میدم خانه نورد به ستم
باید کاش صدمه که کوشش و چوید
بر بدید بدیش علم دم دم دم دم دم

احمد لاله که در زلف عمل کای
کای چو حرم بود و سخن زین و سخن او
سخن شد چو چوب که بدید زین و سخن
وزنه کون یکی مژمه بود که داند بر سخن

طرفه غلام با آن احمد لاله لاکلی
م
ع
ع

مقطعات

بسم الله الرحمن الرحيم
 خورشیدخانه ای زنت غریبا بیضا
 هست مراد دلهای تو بدی بیضا
 هستی از شاعران متعجب کنی
 جز بوی شو شاعر ندی بعضی بیضا
 ما به فکند اسد در دل هم از تو
 طلعت عیبتوم تو عدل و زه بیضا
 خود را کردی بگرده بوسف صاند
 فال زدی گریک خورده بار شفا
 ایضا در شعر گریک نبود در آمد
 خورشیدخانه ای زنت غریبا بیضا
 ای خداوند مرا از غریب رسانا
 بگله نو که در و شپنه شب گریک
 بگله نو چه خوردیم سوگند گران
 سیر من کدرا از سر من شرم گریک
 مدحت را خط صلت دادی
 ناموری که خط من بنام گریک
 بنده هم سز بنده وار زدم
 گویم مدح تو بدی تو شرم و بیست
 از لغت اشای و زور فرمود
 کفش من پیغم و بای بیست
 آن خط را بر لبی داری
 از پیغامه دی
 زدم سیم آن بنام گریک
 کار همی من را به از تو کردی گریک
 جز آنکه دیدیم بر سر که بود
 در کسمل بگوی که با توجه دیدی گریک
 من خورشیدم و تو خورشید بیست
 اینجا نه خورشید شو نه خورشید بیست
 هر دو خورشیدی تو من هر دو بیست
 خورشید خورشید تو آنرا بیست
 از بیت عجز زبان تو خورشیدم
 از بیت عجز هشت نکت بر بیست
 ای خورشید کله بوسف خوانی
 خود طایر بدله لطیف کنی گریک
 کله و خورشید هم زبان شال گریک
 دخت و سپهرم بر نقاب و هم گریک
 گریک یا کله بوسف ز تو کم زبان
 از عجز بوسف شال ز بیست گریک

آنکه

آنکه مرا بوسه بوسه و صلت
 آن نوع که داد گریک فطار کنی گریک
 خام طبع شاعر حق و شعر تو هم خام
 نه طبع تو بدی شعر تو هم بیست
 کعبه نظریه سخن غریب شدان تو
 هیچی ز بیست التصحیح بیست
 اشتر بخیز و وان بکس زنت
 بخیز نصیر تو با لعنت بیست
 نام بیست است و مرا حمزه خواند
 از نام حمزه فال گریک بیست
 از حاحلال زاده و از هم مرد
 از زوی زنا کنش از ها هلاک بیست
 از چار عین عجز معانی بیست
 ای بای بیست خورشید بکورت بیست
 نظار و در غم اسان خورد گریک
 که ناگشت از سز نای بیست
 بیست خورشید تو خورشید ما
 نایدگان چه کوشان بیست
 بکوز و بر دبا بسوی گریک
 فراموش کن و افکن بیست
 چه کله است این کله بیست
 کله بیست دید ز تو آنکه بیست
 خورشید بکوز و کرم این کله
 دیان ماده خورشید بیست
 چه کادام ماده خورشید کله
 چه از کله چه آنکه کله بیست
 بنام بیست ز بیست کله
 سلمه و خورشید لغت آنکه بیست
 چنان دیوانه کله که آنکه
 کسوف است بیست ز بیست بیست
 ستر همچون سرها بیست لغت
 بیست و در غم خورشید بیست
 بچو کله با شاشنا و
 بر این بود و بر این بوسه بیست
 ندانم عجز کلان بیست
 کله را که کلان بیست بیست
 خطیب تاج ای منعی که در عالم
 کسی ندانم کله بیست بیست
 خصال و سیرت و رسم و رسم بیست
 منزه تو در خصلت کله بیست
 چنانکه گشت بیست بیست بیست
 کون مرتد از روز تو بیست بیست

هر جهان را معلوم شد که هر چه
رسید بفرموده و تیر و روز سزا
میار جبهه من شش و نوبت که چو
فرست جبهه مهروم من بدست
مزی کام دل خوش بود همان چند آن
کران ز یاد من مکرل شده و هر آن

بوسه نفس را بر لب من ندی بافت
خشت در کون هلاک کج جان کاز با
نیست ز کون خوشی هم مستطیع
ای بنده طوع و نحر خواهد نه از خدا
فصل در روز سید بر گاه و منگبار

چندانکه نیم دالت بر روز تو از تو بد
پیش آمدیم براه بچی ناز با گشاد
بر سر سلام کرد و تمام گرفت خشت
پنداشتنان پلید که جز بر شایسته
بر می چسبید که در میان پای من میختم
کودک چو این بد بد بگفتنا که چسب
بر سر کله مفاده که برینه بر میان
گفتنا دروغ گویم و لاله همی بر نه
پوشیده زاهدی است بمویدن از کجا
ناچا که انش از نوسنانشان ناگفتنا
گفتم که بارک الله شادی روی تو
از تو بفضل مال ترا گوشه ماهاد

حکیم سونیم چشم شاعران همیا
بسان سوزن برون شطراطی تمام
چو چشمم باز بد و زم بسوزن بخواد
هر کجا که در ایند من و رود آزاد

چون شد در کشت از همو بکیم از شای
کسی که گفت مرا همی و ناخوش
نگیرم آنکه ریشش بکان بکان کنم
بگویم برای زن تو کشته فلانی شو
مرا هجا چه کن چون هجا من ندی
کم مرا و نا هجو من بد و برید
نه من مرا و راشا که شایه و برید
بیا ره همی مرا پیش روی من بر جوی
لعنظ کردی فرزند خوشتر و بسیار

لعنظ بود که فرزند خوشتر شد لعنظ
که دران زمان که ماند و که دانای از کجاند

ای سپهر که بر کوشی جویر و کلان
دین مشغول از هیل نکه از چپ و چپ
چهره منی کنند و گوشه منی ند
خاره بگویند و دستک پای بندید
باز روانش و ناکنند نگویند
که بر جوی خصم بر گوارا باشد
که هر کس بود کوشه کوشه شود
کوری کای هم از مشاهد بود

عمره اش از امانک اجل خیر الدین
خور و سوگند و از ان شوی و کند بی
پندیده بشند بر شند و از کوشه بر و آید
دوشش بخشد عشوه که در فوج همی بد
چون کبریا بخوابد در او و در خفا
او نیز مکر که در جوی بسوسم برید

آن که بری که عشوه عزیزم اندوز
کوشش که در دست و گزنا دست
آگاه شد که سهم بلبل داد شو مگر

بکی خروسی بمقتضای ادب آرد سلسله صله ما کجا نماند
 بیالرخ دگرها کجا نماند
 طلسم کرم ۳۳۳ ابروف بسیار
 چلبست آنجست خیمش همچو زلف و جوفک کرم بد و شطرنج پاکرم
 از برین برف همباده و زبرینان برف کرم آید هر چند بود یاران
 سرد و گزشتن ایچون بلبند برف
 کرم و سرخی نبود آن که بلبند آید
 ناز مخمانه بکوست عهده ام برده و بد چو بی بکارین سنجک خورن طاهور
 هر که از روی عهده سنجک خورن گوهر و سار و صیغی سرگرم ز که دوستم کرم
 آینه ان که کرد کوز غریب عشق من سقا اسنبل غزلند و هم نبر فشرده
 من و کرم م بستی وی سزایا کبیر سقا اسنبل و هفتاد و موی سزایا
 با هم زینش عزای کند دشوار است گفت کابری که بود بیباختن و خرد
 وی که بر وی سزایا کبیر سزایا آسین روی رویای تو هم خورن
 ماندم از شمع خوش رخ و کفشدانچ
 کای خرا نکس که نرا گاه بیغنا دور
 در دهنه کاغذ سگ تو اختم فریغ محبت خواجیه و بدیه تمام بجهت
 اگر مینسخ عجز همه سپه تکلم
 هزار کبر خزان دگر ز ناسعد
 هر که در نا عجب بفرس و م آسمان مهری دید و سپرد
 در نا زان من بزد شدند من نام محبت نشان خرد
 ای دیغا که می بینوا ام
 خورشید را کجی بکون درید
 فایم لاله زلفی آلا کبر که شیب دعوا بساده بود
 هر که خسید بیبش او یک آنکه آگه شود که گاه بود
 زانکه صا حکیم است ناو بسنه شلوارها گشاده بود

مجموع

مجموع کند نیاید اندیشه هر که در و زلفش بر عهده بود
 کند و با کون بر خور شد چه ز زبان دارد شرک گاه بود
 بدشتر فصد او کند کورا فرسخ همچو سپه ساره بود
 بیست تو کجی کجی کا بد
 بی بر می غلام باده بود
 عجب ناسع معال علی بن ناصر بد هر صبا بر بودم دو اشیا ز فوید
 کون چو بد بلبند برفی برفی مری که نیست دم از جمال روی تو سپر
 نوشا هزاره نظم و دره قضا سخن همچان ندید و نیند چو نوسوار
 سزایا شاه سخن بخاند و شاه سخن نوبت نه من که نوبت چون من چو شست
 سزایا بان چو شست شد تو نا گفت حکیم سوزنای از بان چو شست
 برند شمر علم را پیشش می لیکن طبع نلار داره هیچکس نخاع است
 دوست گفت لیکن گفت آن خطیب نبرده و بخالد بر کبیر شاستد چه
 تراست چه من با ننه چو فدا افتاد مرا چو شیخ پیاز و چکنند و آجیر
 اگر مینسخ زبان دشمن را نکشم ستر شستیم و کونش بلبند ام کس کبر
 بد و لک تو بکجی چو نبر و خنگ برین کشته ز در کونش اسکندره
 بغات خرا هم از سر زده تا بفرجامی
 که گذشت باشد دیای ششم بر بر
 خواجیه امام خطیب نوجی با دا هم نواز عمر فوج بن خزون
 شمشیر کشند مخرج و بخشد عزت تو در وی از عزت زبون تر
 هر که در ناز و سندان بدست شمشیر گوه بر پیشتر و تو بفرزین تر
 خواجیه سبزه را بروی نوزیا دعوت سازم ز لبیت چو فرزند
 مطربین کوی خوانم از زربعت باده ز پیچاه قطره سبز فزون تر
 نازان آدم بیبش او بنشام از عدد کوزا تر مو بر فزون تر
 رخ بیبش تو زلفشان بسپاه از شب روزی و تنه فزون تر
 هر یک عاقله بلجمد از دول کون بود با از فقیه فزون تر

نزد غلام با رنگ شهنشا بد
وزی تو ناز که گریز گریز
ناری آم چنانکه کله کوش
ناید از چشم کجیلین خرویز

چیزی بفرست تا بسازم دعوت
تا آنکه نذار دور سنجین خرویز

مرا مغز خردا دخترا موم
چو خرم کوز نکش از آن
خسودا خسودا کازان
بگادام نشد که مرا از گلایه

سقف نور بود است نه مغز خرد
مده من زار زان و باطن صعب

چپش مغزای خرد خرد
بر دو منقار او شاهه بر خج
تا نیند در آب سر مغزای

نبرد مه سناوه و آب کوار
جز مدح تو در فکر من نیست

ای خاطر من از نور مدح تو صورت
انخلو تو هر که بر آن آرم لعل
خوشتر سبک پهر کم وجود سناوه
بشان عدد ز نه فشانده فشانده

هر خادم و حاکم که چون ز تو گوید
از دست تو ای سنان خج ز تو
بر دم سوری محمود محمد که بر الله
سد بوسه بر آن خط ز کفنا کفنا

امروز نمیدوم فردا بر سناوه
باوی بیز این بنیت که فردا بر سناوه
در شهر نوتی داور و من بچو هم

فردا بر سناوه را امروز یاد
فردا بر سناوه را امروز یاد

ازوی طلم با ز تو با زوی و ز تو
فرمان تو برینک روانه و روانه
بر خاوه روی زمین تا کج بخش

ای ناصر برین سدا و لاد سبب
از غایت جو دو کرم و بر عمر وقت
ان بخت نذارند که ناخواه یابند
چون کار بخویش برینا ز تو سناوه

آزود که تو خواسته ناخواسته
در باز رساند بدان مجلس خج
بخت است خود این خطا بقدر آنکه کار
ز بسور آید بر تو بر ندی خج

از مغرب بدین شهر و شبانی یاب
چون کار هر آنکه گشت از کرم تو
نا از می و از نیت خج آنکه در میسا

هر روزه بنویس تا شادی و طرب پوش
تا جامه غم را بدرد دامن تو برین

سوزند از ابله و سید نسیم
ای ملانند ایچور فنی خندان برین

با این مشق و دیدن من بسیار
خر سخنانی که میندازد دور
من بیدار میباشم خج کایه

بیا که نرسد طایفه خج کرم
علک بختا بد تا بگو که و خج خج

دیده خجای بیکر میل ز خج خج
بر دشترا و یکج خج خج

رضه به خانه طبل ز خج خج

رضه به خانه طبل ز خج خج

رضه به خانه طبل ز خج خج

داد بکادن برن سبیل و ز کجی
غله امسال اگر کم و گان کرد
معنندن و فتن بیز کشته قرچ
و بل پایاگر بقلب حسنه
کردن خویش را سهیل غزبان
بر سر و سبیل غم لاند ز فتن

که بکون کسی بود که نکو بد
دیچنانکه بکبیلان خویش
چو هاروت و مرکیب کونسا سپید
و جانده میان نشند و کرسنه
هر آب و نان از فرود و برش

شهادت بر تو بد که بر سپهرش
با آفتاب و بجهان کند طبعش
عطار و از نو بود فلک بیز پیش
بنوک خامه و زینور خانه خاطر
چو ز خط خطا بخشوفی ز بیا
قوا نکری بکالان فضا فضل
ممن که موربم که چه کم از شبر
ضرورت که بکانه خویش تو خاتم
سروش دم نلقه ترک خواهم ز غطا
ز حاله کانه پیش خود بخل فرقی
بجو و فضل بوازده که است بوی
و کیش که بکشدیم سها و بوی کشت
ز فری بکالی که کز فری کشته
بد بخت از زین پیش بختا هم تراش

رمضا

رمضان آمد و هر روز که گشاید
آتش را که کند دهنه هر روز
خوشتر از لب لبانه دهنه که بکشد
ما از دریا آید بسوی شطیح
دهنه داوان دان بخند و بکند
ای و لکنش من خون را احمریح

روز ناشامگان همسرخوان ما
لنگر آیدوی سینه همان را
شاسرنا سرش و احسان بلام
من خور از خون عتابش هم بلام
بغضای خون از کرمی روزه بر هم
کر بفرمانه بر کوندم بوسه شک

دیده حاسم بدخواه تو با داجت
همه را کوندم از کونم روز حشام
من بگو شاعر مبارک هجو
هر که را من هجا کم کرد
کبر کلان را هجا کردم
با دل اسلام و غلغله شوق

هست از سفال جگانه بکوی لاله
نه
لال لال لال لال لال لال لال لال

این چه مرده خوانند آرا که در شب
از علفاد پاک و زبانه خخل
دشمن طرد و سنان خنکند بر من
آگاه باد دشمن من از کده مرهون

من سینه خویش را در ده شمرده ام
هر ملک دل نهادم و در بر مردم
این چند که در جفا ایشان برده ام
دم سخن من رخ روی و فوغت ک گویم

در مجلس جمال نکیه نشسته خوش
 باخ شش هر چه خوشم ز فریادم
 اندر بزرگ داشتن آن مهر بزرگ
 با هم زمان زهرک بپنده هر چه ام
 بس یاد طبعه رفیق تشنه
 بس شاه نظر به تکر و خوشیام
 چون ره گشاده گشت بخوابم خط هر
 با خوشی تو میبارم و گویم زنده ام
 اگر بخورد تو ای مجرب بن شد حاصل
 بچند خوردن بچند و چون برسد ام
 دو که نه دوام حاصل اگر تو م باید
 چه هر دو کند فروشم تو بی بدلت
 سرا و لاد بو الفی خود
 در مدح تو بازمیبارم
 مینازای که کار پای کند
 بی تو روی نیاز میبارم
 بی اندازه که هست غریب
 که هر برای ناز میبارم
 زن کردم ای و نه نعم از برای آت
 تا که خدای کردم و مردی نکوشم
 اگر شدم که کرم مثل روی و اعظم
 دوستی ز چو کاغذ نازم نکوشم
 لیکن نه با ز کردم از شر مردمان
 کا ندر خور تا خور و نیز فروشم
 از دعوت دو گوید و دوستی چو آت
 آن شب که وضو کردم با جانم نشوم
 امروز بزرگ دعوت من زده را بشا
 تا امشب که کرم ز من زوشوم
 لوی خیم در بیخچه تو عثمان نازم
 نه جلیله خیم باوقی چه قرنم
 دل بر کم ز سپهر تو نا انوی خیم
 آت روی عثمان چون هم بر کم
 نوشت کتیله ایچ در هم خطیم و
 من شکر گزینا شتم سپهر نوشتیم
 تو بخیم و خیم بون با خنده راست
 آن که کتیله بنویس از راه نقلتم
 از خضر ز ساحر که شد زبانیام
 ناصر مع و انبیا ح خرفا فانیام
 نوح و مراد و فریادش از انبیا
 وی هم بر من بحسب آتم
 لاج

لاج بزرگت من غلبه عمدا
 بر همه گویند عطف شایانم
 کرم که با خوار و گویند در
 در مدح من بود و من زبانیام
 عاجز کار منند که ادو بزرگ
 هیچ ندانند از آنکه هیچ ندانم
 با هم روزی آنکه عطف مع لذت
 بر طریق عاجزیم که بر پیروانم
 نمیزبانم ز دلستان حکم برندم
 نو بدادم و آوازه دوانکندم
 هرام خواهد بود کنون عطف ما
 هنوز ساختن مانده کار که چندم
 عدد و خاطر و کم چو سناک جانم
 شلا سناک ساختن مانده کار که چندم
 بنگدستی به زین کجا تو ام شیا
 مگر بسازند بی برین خدا و دم
 چه ماهه امیله و دیوانه غم ز من
 به نیت دوستی دل در رضو میبند
 چو مرید بوی و دیوانه کجا کجا
 جز در بین من آید انا و بنیپندم
 ز حال من چو خداوند کار میبازد
 که نیت معسر و فلان کتیله و بندم
 ز منزبانم من ساختن کند عطف
 و کرم ز جان خود را ز خود فرو بندم
 بیخچ چو بر با وصل کردم و بخورم
 تکلف ششم که دهد بسو کندم
 زان و کوشش سیکو هم ز مطر عطف
 زیادت عطف هم و خودم خرد مند
 حکم ابله و پیر جوان سپوزم
 حاکم ابله و پیر جوان سپوزم
 همان بدیم و همت همان ز خیم
 سر بس که همان همان فرزندم
 بلند و روشن جوان بنو خاطر
 ز عشق خیم جو خوشید بنویسم
 بیا دیم که که روز هر سنی ناروند
 زنده جانو بیا بون نیکو فریم
 ز عشق اروی چون قوس و مشکو
 چون بختی خراشید و چو بونیم
 بدین صفت که من گوید و سوره
 کمان بر کم که کرم کو در و سوزم
 نو با حبان بخارا حواله دزدن خیم
 کمان بر کم که کرم کو در و سوزم
 ز من عطف با فتنه راستم و شیا
 هم غرضت که از اجرا لذت منم
 کشد فامت کل روی و مشکو
 کرد و سبش عطف است فام و منم
 خیم فامت و حجاج و کند بونیم

اگر آید رخورد چشم دشمن
سپیدی روی من نور لعل
وگر پریم چو شمع اندام
مرا لطف شایب داد و جان
بر بر عیش خواهد بود با من
ز خشن و خاک راهم عیب
سهوم مرید چون غیب
وگر از دونه نال و پند
خسوک مرید گوید بگوش
نن جان من بد چو کبود

چو می رسد سوز آتش سوزم
بچش از شمعان خنیم
بود هندی بشد پشیم
بروش شمشادان شد چشم
وی رضای او بچو پلین چشم

لاج خرغان بخار ابلجی بشهر
بیم شد کوف هم خرغ مبلید
خرمضا نه ز من چو خرغ مبلید
گفتم ای حواجید بطلع لایق مباح

خرمغ نیست فوای خرغ مساکوت
خاک خرسان و خاک ملک چمن
ناز خرسان نظای آمدن چنجا
هیج گران ز سنک سنک نظای

شاه پناه بر فراز کنا دروا
نا که چو طیار کرد آن پله با این
داغی

را حیدر دم بر نغیبا لدرین پیشا
زا که از نظره شای وی و امثال
هر که درین کت از دین اعز انظر
دارد آن صدره زینب که در پیش
فصلت کبری انکس بر او من کثیر
شعر من طلوع و غروب و غایب
مدت ششم از آن شعر و طبع
صلی و خود آن شعر فرستاد و
بر ازین طبع شمشادان شاه الله
خانه نام ازین خاطر سو د ازین

دست در آمد آن سر با دریا کون
جانم گرفت با خطر آن بی خطر کن
بهار گشت بار نکارین من زود
نیزم و از او طاف آن دود در اند
گفتم چه جبار ساز ای دلبری من

گفت از من بروی بیوی طبع
رقم سوری طبع بی با و دم آنچه گشت
دل با ساعه که ناله و فریاد بر کشید
گفتم که داروی است او هلا هلا

میچون کاف و فوای کوبند رویا
گفت از کز آن بود چو هلا هلا
شادان شد جوازوی رسد با من
کوفه گو نه چون گل سوز و با من

دو شب پشیم آن کور کت آن
بسو ختم و دعا عین گفتم که با بار

صلت ناخ جو نا که بود ازین
نان و آب و روز و سپ و خور و دین
اوست شاموز من و معصم رعیت
هست هر شاعر چون پیش کاری
همیشه باشد بر می تراوی گش من
ز ندب چو عوزن اطر و جای خرم
باب شحم اندازین طبع که گشت
شعر من باز فرستاد از او و زین

من بود مشایخ و معان دود همیون
سکتی نکتند و کور دران جا بگر سکون
چون زعفران کشت که بیخ لعل لاکون
پهراهن مسجودی کرم زین وین

کرده در و رخ نودل من گشت برین
وزوی بسیار هم شکر زود و خانی
بر کون او هادم و او خفست بر کون
آه از بلا یی او و شدد من فرزون

دینش ترس گران رخا دشر سوزین
امیخته علا شتران هر کاف و فون
با من هر آنچه خواهد کرد ز کبر کون
وند رشاد با بیرون و من اندرون

چون بر فطره طبع بر او و چو کله
نا سفقا نه نور مراد کسور سون
نامن ز یاد بون دم نوزد و کون

از جمله علاج داروی عقل که گفته شد
که چندی مدارق و قول مراد بود

مدوح نامند بیوای خدا یان	زین شایسته کان نغز سینه یان
هیچون رده موی نکریشان رده ازین	و درنگ و دست بزرگه شعر سربان
خود دانه محض منقول و مزید	ملاح نامند بحد و حد میان
دامر که افکند بدامن هم پیش	هر روز روان که بیدار شایسته گدایان
ناصیح و عدل آمد با خدین کاران	ناشام شود در شده با روزگار
با خود پیش آورده بیفایه بر	کاسه کشکان راه کشایه دیان
ان لکنش معدن است از نفع عیش	هر باب بستم ساختن خود و دیوان
شاکر کل جوهر بندلایه در	زاسنا و خز و بزین این لغز معانیان
از غایت بی نیکی و از هر کس است	استاده بر راه ابراهیم با ذورایان
پر کار از سوزن امر می کشی نیست	لیکن جوهر نیکو کس که ان عالمیان
او در دستور خداوند همان پس	بی خشم و بی استیلا بر خدایان

فرزانه امیر اجل صاحب عالم
کافرا خسته شد و دعای صاحبان

خرم طران که آخرت عمل است	سوگواران اجل و جاده نو
نغمه که در دست کام چو زلف	خوه بسا کام و خوی بکامه نو
آن خیز شاعری که آخر و صبح	نور جز در دانت و ضامه نو
کار خیز نامه نو مبدانم	گو شمال ایان نامه نو
ما هر دو دانه بهی و دوده	نا که افند بسپای دانه نو
کار چار در هر کس بکزان	نا جو می شود دعای دانه نو
که چلاک حرام شد بکانت	من حلال که هر حرامه نو
با کسان کی کینه رنجین	که همه کا و آب کامه نو
دیشب ارشد شامه کافون	کسک باد بر شامه نو
بنوی شمساده نا و کیم	اب در نا و اعانه نو

آن

آن نوید ز احرام ابراست نابکسو شود عامه نو

نابکسو پیش سب دوی
بشوز دیانت شد ضامه نو

شورنگه ساینز در نوحه ز در پدما
شوزنگه نوید که گویان غریبند

نادرد کم رسد بسینه ای غریب
خواجه محمد بر موی که کهن است

دردا بر ابر دل نوزاب داشته	خواجه محمد بر موی که کهن است
بر چرخ شمس طاهر و واقع جوانیه	باری است همت نو که در دین با است
کورا مبدی بر او زانکه داشته	نگد بسته ز معنی مدان موی
نوی چون محمدی و منور کفایت	درد و سندانای نو چنانم که کوشا
باد و سوسو موی چو پیش کاشه	بیکسهد و سینه که بر طرغ و فساد
واکنی که که در پیشی چون عورتی	آنکه که بود ساره زین نو خیم
آتش فرزند او نو فرسای داشته	بای که هیچ سو فخور هم که کرم
عزاده نوابه و فای و داشته	من پیش خدمت کیم از هر موی درش
بر خطه دو سوزن سار و رعاشه	نادرد زمانه داشته سوزن کجی که او

بر خطه ادمای بلاندیش نو و بلانت
خفت کباب و دانوش که خنده باشد

ای خضر و احسان ترا لشکر آینه	سالاریک ای ز در احسنه و نه
دست او در دست نوئی هم در پیشه	ز در است خضر و احسان ترا خیل
از طبر که وله ز سپاس زده نه	امرا که در دست سخای نو در حیات
بلند چو که بران فلولان که نو فیه	دو سر هوس و سوزن خور است فدا
در پای سپا نکند من سوده که	بی سپه که وله نشون با فطرحال
تا پای سوی که برم و دست سوی له	سر سوم مرافق مدد از چنان را
چون سبک اعلی نو بار و پر که	آنکه بر وقت بهم سرسک بر آن و بر
نابر او و شعر نکند خلوف نهانه	صله بیک و شعر بخوار از بلانت

ناباد نه چون خال بود بر چو زلف نامور نه چون مار بود کاه چون که

چندان عیاشی اباد دولت و ایشال
کرد و روسکون چرخ و زهر آیدیشه

سعد الملتای فخر بداد دل	گف داد نو ابر بر زاله
رو بد از زاله که طاعت	بر رخ سائلان تو لاله
طبر کا و بخنددی روان	بضعیفی شایست بزغاله
مار بر گاوناله بر گزیدن	گا و دانست طافن ناله
شبه کوه حاله و ام شمش	بیچ از و حوله بیچ از ماله
مرد و گوساله ویم باری	شده ام بپسوس و چاله
بد و شاخ فله هم بدام	طبری مال و نهم و کاله
خمره خمره همی بر هر روز	طبری شپری عه و خاله
نکنده شاخ بند و چنگ و	عاجز م و ان خود در چاله
بد جمل و شاخ بند هر دو بوم	باده عید بد نباله
سعد دین بد کاه آتو با	نعمه کاه و نیمه کچاله
بزبان هر دین لری بیتی	اگر ش نیند و بشو بخاله
جیل خود و شاخ بند و بلخ	از برای و نیمه گوساله

و ذمات خواه عمر سعد الملت

صدوده عید مثله ایشاله

ای شمر دین بنام و نول تو بر	جامه ارت کفر نکور و جانست بر به
از صورت و صورت تو هزاران هزار	غز نده ابر صبر و در نده بر به
هر چند موی منی چون لاری عطا	ان نو هزار بار و جوانمزد گریه
از امت مستقیمه راهیان تو به	و ز امت کلام نیند از نو صبر به
کرده در سطره کوی از سیم ازین	با سبب و صادره کردی طبری به
صیانت مصلحت تو شاهان تو	کوئی که صبر کن صلح تو تو فرید

انصاف تو طمع بر بد و نصیر به
همی که کلام تو بر کلام تو

هان ای کل نازدم مز کلاف ای تو بره ریش کون عزاده

دوست و ریش خوشی نیک هفت از در عین نظاره
چو لاله کارمانه کوشه غزداش خنده بر نظاره

کوئی که غلام باه ابلت کرمی و غری غلام با ره
انداختن اباد با نگویند ار

دو در حبه از سر شماره

مار لبی که در حنانه خیه	ماه لبی داد گز در دویله
سوخته در کون حنانه خیه	کرم کون حور و لبی نار به
ولو له در و لوله در و لوله	و بد بر در و بدید و بدید به
برد کونش چو بود خست	خاسته او کند مر از صعبه
کرمی ناخا بهندانم که چند	از کاه شریک گز نا غنیه
روزی صد که چو بزبانیت	که نکند هیچ ازین و ابیه

مرهبر و فاعه جوبد با زین

احسنای فی عده و مزینه

اشرفا بریشی چو کرم پله عمر بند و بر میگنار و و چله

از چه دانگ و چه او سوزند از تو

برین نیکان کجستین هلیله

شاد با شایسته مؤبد بیکه	ای جوانمرد همش هنری
نشود از تو صنعتی پیدا	ناکدم معز که ریشخوری
نا جوانه بدیند یکشد	درد خوب بوده داهری
دسته مشو بدیند یکشد	دیده از هر دو به بادری
با یکا بک چو خورشید شمش	بروی ره دو رو به و سهری
هیچ با کاز بر گزیدن و	رج اری بیادان دگری
با دو دست چو پن خارشوی	کرم لبند و لاسی نگر می
هیچ بر کار بر کشیدی خط	گر با این چند عامی حشری

مال ایشان چو زنده مینماید
 بر می کشد عیانی را
 بی برندان گم گم کنون تو
 چون نرسد نرسد گشته تو
 هیچی بقران بز بر بارش
 دست زنده در گسرتن تو
 با همه آلت درود گری

ای بچوبه و بید سکنه
 نا تو نوی بد بود بیکار
 هیچ گوئی بر آسنی تو بدلت
 پیر بند چهل شها حواری
 بر بودی از تو سا به نیغ
 چون نرسد نرسد باهر علی
 در زان معاملت بقیام
 احمد نیشه را چو رسنه می
 هند عشق و آتش همی می
 ما خدای گوی ترا همی ماند
 چون نکافد فتنه آبروت
 خود شکا کشتن نیاید نیک
 ناد و سا فتنه چو نیم چارست
 بر کشتی چون رسن معین
 گره بر گره کونش چو زو کار
 و در چو ربه کا خیر بر تو کشید
 پیر عتق از تو با آرد
 بجز آلت درود گران

بش

پیش از آن کجا خراج بر گزید
 لبوی سوزنده نماند فرشت
 نا هنر خرمه ز زبانه هنر پست
 نا خضر خور بتر بے خطری

باد بر سندان هنر چایست
 که سزاوار مسند هنر
 شمس نامی و نور ویدی
 امیری ای که خواره زنی اری
 مو موم گوئی و نی موم
 کیمشای که خواجه زنی گری
 صبر نماند و بد گوار و غلط
 صبر عیای که خواجه زنی صبری

ی خواران فنام از نضایت
 سنا که ناز نگار از در آمد
 ربا بے در برش چو کشتی
 بر پشمها بر او همچو کتیا
 نشن و رونق دارا ساخت
 ز ناک او بگوش ما چنان
 ز ناک او بجان آرد زمان کاد

شکسته بر سر ز دست و ز بان
 چا سگ و سگ و کدنگی

روم سوزک شمره بر یکبار از نماند
 جان کز ای کور حکم سوزن چو کنگ
 من همره ز نرسد شمشیر از نماند
 موی بیخ کنگ لیک موی شمره را
 پوسن ساری مردن خود را با ما
 خبر ز هفت که در شمشیر او سوزن
 لب فریاد که چند کون همی کین

ای هجر کنده و هر سوختن او را
 سزه وار و نه چه کردند ز امیدان
 چو سزه نبود اگر زور در می توان
 از بر روی یکم نازد و نماند
 با بدی بقصر او هر چه معوا مان
 هزن خوروی سبک خیزه با سوزن
 بسلاست چندی از پسر سلمان

ای نظامی کلکوی سر پست
 بنوشان سجود و مرغ و زمانه
 جز سامان با نوبت کوی نه
 بچه محض لغت خوبش نه سامان
 بد رو بر بافت بر یکدیگر
 ز کسان چه درو کردی سامان
 نظامی کلکوی سامان
 نوان کلکوی بلخ بار سامان
 مردی که اگر از کلکوی نه کلی
 ز کسان سامان سخن تاب سامان

خانی گنده نرسا پستی
 در اسلام دار خود پستی
 چه دست او ز یادگار نام
 ز ناری در میان آفرینستی
 بمستی بر سر حملان شتی
 بر آسانه هتیار وی وستی
 فرودی بر سر شانشین
 دلیل آری که ز سرش شتی
 هر گوی ز بردش شام
 غلط کردی که ما دار پستی
 بدست خشن و اما در عذر
 بی عاجز برانده هوشستی

خاشا خنده شاد لوتی شاد
 که با فصد بگفت در دم فرخورد
 هشرده نوزده مدوح برهان تو گند
 خجل خجل بد رببتم هو گند
 فصد نوبتو گفت من کا شاد
 بوی بگویی اگر مردی جوان تو
 مرا بجان منده مدوح بد بتم بله کن
 روان نوزدهم بر که از تو آردی

قوامی چینی بنام سامان
 اسپر جزیره بلت نامان
 دوزن یکا هجرند که خورند
 کاز دگر غن اها بان مانده
 در سجده بوی دستان بر
 بدستی ز در کوزان مانده
 هینکام جولان در دوزی
 پیری در غر و غمان مانده
 مزنده بن بیره مپوشد
 ابلیس دیکر است بلعوشد

اسرار کرده بر پد آزادی
 همچون امام راده صابون
 آن را نصیبه از پند آردن
 کرمی آمد و بر افروشد
 این در بود ترا در پاپ
 چونان کنی همچو پشیمون
 کور از من کنی چون فارون
 به نام امرا خزانده فارون

ای سوزنات چو زیم چو پشیمون
 باز تو را ساز و فن و دست
 سلا تو بچینه و با پند که کردی
 مرکز پر انک شام در دور
 داسرا خنوعی بر یک پیشه
 و املا اغر خواجیه و دلا و سپوش

کدین آن کردیم مرگت و پیر
 دره در روی کشید بکم در ده نه
 بچه خیرا شوی که از صلح و جنگ
 هر چه کردی همان یعنی وصلی سر نه
 همچو دزدان کیف سینه و یک پلارد
 در ده چرخ و رو کاخ خوره و شون

نهاد من هیت ازین که کافران
 کیر است اجلا بر عظیم منی مکران
 وصفش زانکوم اگر خورده نیستی
 و خوردن صفات وی از من با طاعت

ناز نه از من غمی نش
 کبر بسیار خورد و نوش شاد
 خوش شوی و خوش بار مرا
 هر چه با چنانکه در شتاب
 نماز و طاعت

در مریز
 ۲۵۳
 ۱۲۲
 صفت

عزایات
بمادق الرحمن الرحیم

باز دادند رفتا این رخ سپید
چون ششمان باز گم ستر کینه
با مدادان در شود برین آینه
هیچ ماری کو بر سر این رخ سپید
چلت در بنویسند خوشتر از شکر
کس را با چو برین تو سپهر در کجای
این جو ارباب کجا گوید سنان عزن نوی

باز ناید دیده این زلفین عالم سوزنا

ز کفن سرخ ز هیچ کس نماند
شش روی که خود بشیر از آن
بهم و این شهر که در کس نماند
کسی باشد آسوده از دور رس

مهر سپهر و نود با باز آید

کد کس را کسین هم با باز آید

آنکه بگذرد از خلق هم از آید
رویه در سینه که در هر دو آید
صاحب سینه هم با کور و کل و صبر
بر سر جزئی عین بر بد و صوغ یکس
که برین آید بر روی روغ و با صفت
با دسره ها در زمانه با آید

دشمن افکار برین شود بر این

زانکه درین آید با این رخ کار آید

رخ ناز چو یوسف و کرم نماند
رخ ناز در پیش چو نواز آید
افغان

آغاز مکر نماند و هر جا که خزانند
آوان دوا کفن بجز پادان و بنگ
بر روی جز پادارین سپهر و بند
کالا یها که چو سیب از در آید
بسر ناز که ای ناز که نوب افغان
نوشته اند نه سنان و در کام نماند
ده مرغ مسخر نوب نماند خوشک
از دل لب نوش نماند نوب و بام
ای ناز غلام باره چنان نماند خوشک

ایر است عجب بان کج شاعر شاعر

ایام چو نوب و لیر لیر نماند

کبری دارم که خزانند
مانند نوب و صفت میلان
کوته داری که صفت نماند
دارد کله و اطلس سرخ
آنکس نکند لب و دلچسب

ایر است چو ارباب که گوید

نور رخ نوب نماند

ناز بازان که ز این شهر که در کان آید
بسر حملان کس چو کرم کرم
چند دین لایه کرم نماند
بکلان و بخوردی منگر شاد نماند
کاروان گاه مپاز پای از ظاهر و کرم
اندر مرغ نوب خوش نماند
ای بسا باد که در نوب نماند

نار زانسان نوب نماند

شدی و نوسو آغازی و خزان شد
 رطبت ز بر روی کوهی سامان شد
 از چه صفتی نوری که بهار باغ است
 هر زمان بلوغ کان در بهار نماند
 هر که او با چرخ خود دانه کوفت
 ناز بازان چون در زین روز نشاند
 ملبوس شدیم که آری بنمختلیم
 کون چون خرم کنگر کون جان بود
 دو که بر پیش چرخ خود کس موی
 از جماعت آنرا که سنان گوید

عاشقان پیش رخسار کجاست

بره هموار و خرم و نا هموار شد
 از خزان خندان هم چون دامه کجاست
 و پیش شکر که در غنچه می چون آید
 دست و دست کل می نویسد به خنده عاید
 چون سغال به مده آید به مقدار شد
 سلسله آینه و مناره می بر شاخه نشاند
 ناشی با مان بار می خند و می شلوار شد
 سرز و آنگه بازی کشد و چینه وار شد
 بوف و شکر که در عیسای او می افتد
 رفتن قزق می کشد روی در دیوار شد
 خورد دست افرازاها و نایب ای افرا شد
 و ز بلبل سوزن ناز خانان آوار شد
 صاحب خاص میجام آید هم نکار شد
 هر که با وی بار شد با او معازت یار شد

کبر

کبر می ای کوه کان ز کار فریاد
 کبر نگو بسین کار ماند چو گویم
 کبر نید شربید که ان فرغ او
 سال بر آمد سرا بنیچه و او
 بود مرا خزان چنانکه نهان شد
 ماده خزی شلت بشیر و سخنان
 باز بر آنکس نرسد گشت که گوید
 کرم سوی ماده خرم بر بیابان
 آنکه سر از بغیر چه جوخت چو سجا
 آنکه ز بسکایان نغمه بر آورد
 ریخ میان پای و کف و کوفت و کوفت

دل نکت شک ناز سید که در پیکار
 هنر ازین کرد و صد هزار فریاد
 بزخم خزان در کوفت کار باید کرد
 ز روی شغف ظاهر چهار باید کرد
 درم بدست بود که در باید کرد
 همه حکایت کشت و غشا را باید کرد
 ز راه در بیکل دان غشا را باید کرد
 ز پیشان در کوفت سنوار باید کرد
 نختن آری نند به بار را باید کرد
 بدانم آنکه با وی چه کار باید کرد
 جوارش مرغی است که گوید
 مرا کند و بسیر کوی بار را باید کرد
 ای مرز تواند بخور کبر پیچید
 علالت در سر زوی چون در پیکار

بکبر ز سر مدنی گویند که حیدر کوه
 آن روی تو با منظر کبر کبر پسر عبد
 و دبی بگه اندر شد با پیم چو
 آن فامش چون عرعر کبر پسر عبد
 صد کبر در کوه بد با سنا نه تنها
 بر گاد ز تو همبر کبر پسر عبد
 کبر و بکبران لشکر کبر پسر عبد
 ای گند جماله بجای بود در پسر
 بودم هر وقت گریه کبر پسر عبد

اسد ز منم کبر و خلد که به بکبر
 چنان زده ام جلوه چو چرخ
 نا آب معنی از سر میور بر وقت
 چو نماند که عهد کبر پسر عبد
 چون اشک و لولاس کبر که نماند
 از که علف او سر و بعلت بر
 پسر خرم ز بخت که مارا جمع بود
 صد بار به از تو پیشتر بفرست بر
 چنان زده بودند صفای چرخ
 اسناده بگو جز از ایشان طرب بر
 بکبر ختم و دردم از انکو بکبر
 از بر بردن جوش و بر لکنه صف
 جزایان چو بدیدند چنان زخم کبر
 دل ناز روی به هر وقت صف
 از طاف صیان بی هر وقت کبر
 من تیرن نان با سینه و باخ هر وقت
 طبع پسر سعید از گفته زشتند
 چون طبع بدیدر گشت با نعا طرب
 سعید اگر ندهد بکبر از پسر
 کردی ز وحشت زین همه خلف
 این خاطر داین طبع که مژدم و شمشیر
 خرم بجای او سر شد و شمشیر
 اینست معانی کبر خرم معنی
 آن شب که مر جوی وصل کبر

سوزنیم مرد با ندازه کبر
 نازه دل و غازه و با نه کبر
 راست با ندازه کبر برست
 هر که بود خورده و ناله کبر
 طبع پسر واری هر گشت
 دارم بک نهر جو انداز کبر
 ناز مسافر چو در پاید ز راه
 راست کبر با در دووان کبر
 بر سر هر کوی جو این زوار
 نقل برین آرم و برغان کبر
 چون ز سر کوی کجا رسد
 پیش برین آرمش از گان کبر

آش فرج خلق و دیش را
 بر عوض طبع و دستان کبر
 پیش کش خف سر پیش کاز
 نقل زده بندم و شیرانه کبر
 وز پنه آرا بش و خهای کوش
 آب سپیدم ن تر از غازه کبر
 اما بر من باشد هر ساعی
 صد هشت ناله بر ناده کبر
 در زدم آواز دعوت شایسته
 برایش دعوت و آوازه کبر

سوزنیم موم دل و خار کبر
 پس برش روی شکر پاره کبر
 فاضل و عوی مر افش بود
 نا نبرم سوی زش پاره کبر
 هر که بیستای من کون پیش
 سو دکنده هر ش صد پاره کبر
 ز بر کسان آنکه چون دل بست
 خا بهر همدم چون پاره کبر
 هر که عمل کرده بد پورست
 خا بهر بر جامه کوه و پاره کبر
 طفل با هم خنده کوه و پاره
 خاسته چون شسته کوه و پاره کبر
 بر می کون چو بغل طشت
 ساید بر کوکب سیاه کبر
 از در نظار و نیم مویست
 هست مرا از در نظار کبر
 از پی نازان غریبه دای
 کرده مرا از وطن اواره کبر
 عاجز و بیچاره مر گشت ز بار
 کرده مرا عاجز و بیچاره کبر
 ناز نماندست که بسپوشم
 در گداز پیش صد پاره کبر

بوی دهان نوش کند مغز پاک
 هیز که حکم آمد و سر پاره کبر
 سوزنیم مرد با ندازه کبر
 شاعر بخنده سخن خام کبر
 سر همه در شاه شش اینام کبر
 هست در شاه شش اینام کبر
 روز و شب اندر طلا کف کین
 آخذ و دادم جو سر ک م کبر
 مردی مصلح بودم و نیکنام
 کرده مرا معند و بدنام کبر
 بودم در سخن و در هزار آفرین
 کرده مرا از در دشنام کبر
 کرده بجا بر زنت و فرزندان
 کرده مرا در گروام کبر

از همه پستان زمانه منم
 خار صفت رویه کلفا کبر
 ماهی به ما بگی اغراض غنم
 چون علم غیبی نام کبر
 پنجه و شش سال نشو ازین
 برد بهر کوی بیجا نام کبر
 هر که بیاید بر من بهمان
 شام خود که بیاید شام کبر
 بز م سزا بدم همان موت
 اول جامی و انجام کبر
 چون سگ بواند که بکشد
 صورت سگ بیاید جام کبر
 خشک بود با لب سحر صبر
 خاد و ملت بزک و لا نام کبر
 آن که همان که منم سزایان
 روی آشام که آشام کبر
 خاندن را برام برم نان را
 تا بخورم انشای نام کبر

سوزنم بر دگر انما بر کبر
 پیوسته روح کل استایه کبر
 با همه خلق از ره خویشی
 خوش شو و سازندگی با کبر
 باشد پس این سبزه خرم
 باز منم پیری پیرا کبر
 طفل بدم دایه برود کشد
 پر شد هر دو بغل او کبر
 ماده هفتاد یکم عواره در
 زانکه نکشید در او ماه کبر
 شش بچه که باز دهفتن
 سود هم بدم و سر ما کبر
 راست خرمی هم جز بزد
 نیک بدین سزایه پای کبر
 دی زد در با هم برای مزاج
 عرصه زدم بر زن هسایه کبر
 ما خیارند و در کس و طبع
 خواست منم عاید از پای کبر
 فلعه گویند و نالت بگر میچاک
 دارم چون گزین بر نایه کبر

ماری بر آنت که برین منم
 کرم و زاین بدک خود پای کبر

یا فونک کبر خرمش کباده خرم
 در جمله با چهار پهنش خرم
 دو خرمش هاب و خنایه خرم
 محمود گشت خرم و پیر خرم
 هر پنج لنگ لاشه در آغوش
 خرم سده ام زمان بر زمان خرم

در کون خرم شدن بسینه مثل زند
 ابشان خرم سینه کس و من سینه
 در بار خرمشان کس از کوش ناید
 خواهیم بخوریم نام و خواهم خرم
 خرم کس و خرمی و کرم در بار خرم
 آفاد باره خرمی و کس و عس
 بار هجای آن دو بد بر سر خرم
 خرم سینه و انصاف نایه کس
 خرم سینه هر سه بر سر خرم
 از هر دو نام همیشه خرم
 خرم سینه هر سه بر سر خرم
 ای نهن صد هزار خرم سینه
 در پیش آن پیر که نوسه و دایه
 وی صد هزار کبر بکوز بادی
 کور او کس براد و نایه کبر

مک کلوخ خرمش از کس خرم
 حرام زاده و غلام و نایه کبر
 چو گاد کس نام نایه خرم
 هر کس که در بر من کس
 بیان بازی در شهر گندام شهر
 بگو نر کوز لب سانه جلد و دونه
 نر خرم نازی دایه علم و فضل
 در دست بارید پستان نایه کبر
 اینت پسر من و سر و مو اجازت
 عه و نایه کس و کس کس
 مز و دیار کس نام از نا خرم
 همه کس و کس و کس کس
 چنان کس و چنان کس کس
 چوسر براد کس و کس کس
 کس و کس و کس و کس کس
 دوغ ازان شرف و خرم و فضل
 کس و کس و کس و کس کس
 بنای من هبلان بفضل کس
 کس و کس و کس و کس کس

جوارش شرف سینه نایه کس
 جوارش شرف سینه نایه کس
 من آن کس که دردی کس نوری
 من آن کس که دردی کس نوری

بخورم کس و صفت کس
 چو کس که در دلم البس و سوس
 نر و کس ابوالعباس نای
 نشانه بری ساطع عباس
 بز ما سانه و نایه مسلخ
 بسا سانه بخور سانس
 نشان طوفان کس و کس کس
 برون کرد و راست کس کس
 غلام ار منی حرم و کس

کلان همه بر سرش سینه کلان
 چو سوز روی سحر و سخن
 هفت ساروف سر سبز هفت
 صفای خواجه به نور لب
 چه نه بود وجه ایشان کو بیضا
 من از این بود خود را و نفع کیم
 اگر نه بود من بودی بمهره
 رفیقا کانت کون بر کیم نه

چرا در دست سینه از خطبه
 غنچه ام خورد هر ل و زلف و سوز

ناخن او بود بر جان خفتن و پیش
 بود خوابان این زمانه کبکبار
 وای و در دنیا که خنجر سر بر سر کرد
 آرخ و در داد و حسد تا که بر آورد
 دلبر من و پیش او بر این کرد
 بوسه گوی کاندرا و حال و نظار
 چه زنج و دستک از زلف من بود
 دار حسن گشت با بر من و داری
 شاک و لم کار نکار زندگ من با
 کن بر از زلف شکر لب و بگفت
 گم دنیا گوش آن نکاو بگفت
 پیش شمع شان آن سینه زلف
 بلکه عشق و او شمع او بود
 ای بی داز در پیش کند زلف زلف
 جان بد و درم کن بجان بد و بر

من صفت ریش فرجه دلم کزین
 ای چو خزان کج خورده ریش و زمان
 ناچو دم کا در کشتی بل همن ریش

ای همه ز کتاه کرده من ریش
 دل بسک اندر شکن چو کشتی آمد
 ریش من و زمان و سپر کونک خورشید
 ریش عثمان نا کلان شود بنامی
 شرم نکندی که سره بر ناگشتی
 و پیش بر آورده که نتوان خوردین
 از نو کلان ز هزار کس با کادم
 کوز کلان ترا نکند کاسد
 ریش من کن نه راه نام جهان
 فصل جهان بود فانی و نفع
 کون من آن ریش ریش که زلف
 بر زلفش با کعبه کعبه کبیرم

از نهمان و زلف و فانی است که کعبه
 ناخن او بود در میان خفتن و پیش

زهار هشر با ش که ناری پیر ریش
 کار کدیش معی بگان از آن ریش
 بر گره زلفان توان کشت بر و بد
 بر کن سیر ناخن من از دل به رحم
 با حسی کج ما بر و روی بلانظار
 بر آفر گرا به چه خناری فخر از حش

از هشت زلف فانی شمع جلال
 ای شادی و روزی که بر ای پیر ریش

نا نفع کند دست و در غم و زلف ریش
 کاسنوه فرود آید و کادی پیر ریش
 هر چند که بار دگر و کار ریش
 از بیخ دو ناری سینه ناری پیر ریش
 نا چون عالم ناری آری پیر ریش
 از شان به هدیه بخاری پیر ریش

بچشم فاسقان آمد سر ز کج گنگش
ز خفنگد زوشن ز حاکم گنگش
صفای کون کوی کج گنگش
هر کون کون کون دیا بگنگش
ندام ناچ خواهر دیا بگنگش
تکو پداخ اگر با خایه بقشار دنگش

شند لیک کونک هم آدھی بیرون
فیسیم و دند بخت آمد بود کونک

ای سحر سحر سحر دگناک
دویش در توان پی سیم
آکے ز سیدہ از تو بر من
صد بار تران نو صد آکے
دو کار و برون کار هستی
که در امن و کد و وال و کواک
یا کے تو بلید کر ہی آنکے
بر کون کسی کبر کر پک
فلا متی یا کے بر کر فک
وز حال نوا کراستے لاک

نابیش ساقی این نگوید
ای دلی خیا نوطر جناک

ای پسر ناپسبان پای نورد نکستم
جز بل بچشم گرم و کان بر تو نگریستم
زار کبر پیشی بود مرا از ره کبر
زار کبر پیشی بود مرا از ره کبر
بیت دانه نوبختی و تصویر شکست
من غلام باره تصویر شکست
عجب از کفنه جنتان که با شد پیرش
من ناستم ز پیر خزان که ندر خیرش
نان بازی را بیکر به ام ادا اول کار
هم برین باشم و بدیم که با آخر چیشم
نادین کیم بر عرضه بیکر کیم
کد بدین کیم پیر خندان آقا جیشم
آکد هر کویله مسکری کد که مسکن
من بجای تو بکی سوز کد و دنگش
بر من ای مان بکی نوبختی ز جیشا
بیزده بر سر بوم کد بجایه دنگش

این حواله شد مرا آن کد کون بل پستان
این خم عشق بپیرا ندر بار چیشم

ممن که از سر جندان حقیقتی در بینم
بسیخ کبری کونک شیب جستان نکستم
مرا سیزد که کند دجهان بکبر شیب
که بر من استگر دکان هعد هرتیم

من آنکس که ز بسین شو و کیم
سرسن سخاک ز نه هر کرا اینم از
چو کرم سبله من ازیم ما کونک
بر بر پی سپر سر شرا چوسه بر
زبان بدهر اسبله بکرم هوشام
هران دهر که بعد زبان دیا کیم
زبان دو با بداند ددهان بخت
دهان هر خر و هر خر دیا ز ما
کسی خوه که بشعر نفاخر کونک
جمال مفضل بلج بائی آنکد ز شام
چو با عداد بدیم جمال و صوت
ابا جالی ان بن امضان کد کونک
کم از نو شاعر باشم کد بر لیم
مرا معاصر زبان بر شاعر کونک
هر آنچه خواهد کند بر شاعر کونک

ز بیم کون هر شیله سان خوش بینم
بر نات آتش ساز چو با دور فکتم
بجای خواب هم جا مگر خوش بینم
بکاه کمرنگی ز آنکد بشکند ز فتم
بکرم شهم طلب کار بے زبان دهنم
چند کف کف کد بست ددهان بخت
هر آنکد بے حرید کد کجا بود ز فتم
نشا بداز پی آنرا کد افضل ز فتم
ممن که در روح علوم زمانه را بدیم
بیاد او همددم تا بصبح جلی ز فتم
دو دست کرمین حلاله خود کونک
نر عاجز من فرزند و ماندک ام ز فتم
مخت شعر چشاند و انگلی لیم
نرد قد شعر نقام نرد کونک
زمان بخول هم و از هر دلی بخت کونک
جواب شعر جالی است آن کجا کوبد
ممن که در روح علوم زمانه را بدیم

هر چند که کنگم و کلو کیم و کلام
دودم بدهان کرمه خریلای سرتیم
اند طلب از این کون کوی بل کون
در حیره نار بکرمین و ناز معطل
چون دده خوش شد کنگد خوشام
با باغ کسرت ندر دام بکرمین
دا شد هم کسره کونک عاوی است
با این هر در علم فر کفتم نالین

ز نطاه و دل ستر آن و دغا هم
شهر بکف کرمه طلب کار نیامم
نیو و کندان کرمه بکرم دوریامم
از با م بشام آمد و ز شام بیامم
نادر پی آن سرت و در مرغ بن ختامم
کرم کرمین هم و قوی نوحه و نامم
کون راه خواهر اشرف ناطر و نامم
کد عاری صر فتم و کرمین خواص نامم

نا ناز سجد دارد بر روی بر کوعیم
چون ناز در کوع آرد روی بعباسیم
زانوی که یار دل هراز ملامت
سوی ملامت و ملامت و ملامت
کابنده نازیم نه چون خواجها
بر هر سر نه بود نوی کره مقامیم
این شعر از شعر جمالی است که گذشت
هر چند که از عشق نود کوی ملامت

ای سنائے تو کجای که بخون تویدم
نابینم و رها نفعه شعر بدیم
هر کجا شعر تو بایم بعضی کنیم
ورن این سبب بایم بکون دریم
آند باران بود و آنده عصبی کل کوی
کل بر و کور و عز و دیو نتریم
خفته شد عطا یو عصبی کل کوی
ما هر ساله و در کاج بهار تو عوم
گردن دول تو از سبب چو بدیم
تو مینداز این کار که ما گفتیم
نومندار که نا او بر ما باشد
روی زنی همچو تو آیم و در کوی
هر زمان شعر تو آرد بر ما این کل کوی
نغمه بردار روی تویم نه کنیم و کیم
سرمخورد که کندی سوز به کیم
شعرهای تو بخونیم و بر ما سخن کیم
ور کند بخنده ما محضه او را همیم
چند کوی که خفته های سنائے ختم
محضیم و محضیم و محضیم و محضیم
ای سنائے زمن و کوع عصبی کل کوی
جیحوی نکو طایفه نام چیدیم
چند کوی که سنائے تو سنائے و سنا
نرسنائے در سرخ سنائے ترا انگیم
ای سنائے بجز این همه کس ما به هنیم
هنر است که نوی هابو اهلیم
بیسریش که نوی بغری ما هنیم
دوست و بار تو از کوع عصبی کل کوی
بطلکند روی تو چو بد و در کیم

این شعر از سنائے آرا که سنائے گوید
صفا ناکف عشق عشق نودیم

جماعت صمن سر و قدم اندام
ز شرع کشف من بر روز و روز حلام
غلام شرع همه بود با دین کوش
نکشت کرد کورین روز و روز غلام
تکند با بدیم از هر صمنه روزه
طعام شام بصبح و صبح و صبح شام

برون زد و در هر نهر و نهر بود
بجوق سخن سر لعل نام خود انعام
کون نبش افشاد و شر کنیم از
چو جام دار روی طلب کشند نام
چنان بوسه افد دل از هر جا
کردن از ندامت نغود در از قیام
که نماز را و محدود کوع و سجد
بوهم کبر همه در برم بکون امام
بروشنائے فند بل بشهر صفت
که کوز که بوسه سینه سینه کلام
هر نمازی از گاه او بر یکسر
ددین خیال بوم تا با عز بر سلام
بلای من همه زین که همک است
که می شایه کند بر من اینچنین ایام
سرا حعل و معالی سنائے نکل کوی
که هیچ جز را نبود چنین محل مقام
چرا سنائے حمدان خود که کیم
بر سر مرفت خود را چو در هم نشام
که نه زنی سنائے در شرم آید از کوی
بسال که ز من همه ز خبر دین انعام
حرف کجا بد و بهمان و طریقه بود
برون ماه صبا و در روز صبا

در شب اسلام او را لعاب همی خوانند
ز هر شاد کنز او طلا هر شب و اسلام

ز سبب ساده بکی کوع دیده ام بدینم
دوبنده کوع که دیده است کان خود این
ز سبب ساده بکی کوع لب از بندایه
که کرده اند چشم کوه را لب و نیم
کوی بکوی نوکان نور کان بود از کل
صبار کا نکه اندر ز لعل جلفه صم
چهار سلسله در که از سبب کیم بهایش
که دار از کل و گلش از صفت بدیم
شازا و هر سبب و نشاید همند
کران او هر جوفه ساز او هم سبب
کوی که در من سوسو و را کف نظیم
کوی که در من سوسو و را کف نظیم
بزرگ و بیفید سنائے نکل سمن
بسته تو کند شوشه زهار تو سلیم
بیمه دشت سبب هر کیم داود بر
قران کبر رمان شکر و با هشتم
ز هر کوی و خمر چشمه که اندر کوی
مدید سنائے طویله و چشمه نشیم
هر آنکه سنائے آن کوه دید و از چشمه
مکر کوی که خدا ترید اول کف کیم
ولایت راه محفل نشکر سوسو و
کران نظام کر نه است صبح هفت انعام
جلال از بر سید انصهار چارار کان

ما فرشته بر که همچنان باز کشیده
 شلوار و پیراهن زده زلف کشیده
 سر کشته مغلوبه کفن زلف کشیده
 سر کوفه زنده کفن زلف کشیده
 از هر صفا دل بر کف کوفه کشیده
 چون پیک کرم پانصدی حقیقت
 آن راه و هاند راه از غم و غصه
 ابر سحر ایستاد خواجهر سنان

ما فرشته بر که همچنان باز کشیده
 باد بوق مرا بکون کم کن
 بد هان و هلا دم کن
 خودی و بد بد و دم کن
 نان و کرم کرم هم کن
 روز و شب کار و خفا دم کن
 ناسپیده دم آن دم کن
 هر که را مدح گفتند کم کن
 وان پراکنده ها فرا هم کن
 دل ز کار نصیقه بیغم کن
 هیچ گفتن بمن مست کم کن
 گفتنی گفتندم ولم کن

هم بران رفتن گفتند
 ای سنانی فاجع دمادم کن

ای خصلت تو هفت آخر چو خالصت
 در کون هله و هشتی کردی کجایی
 در کون و در کون زهل منایب حرم آید
 ای سوره بکون بلبل آخر چو خالصت

بهار

بسیار تو بر آنکه دمی زبان نکت
 در باغ کهنه سمانه نشاندگان
 کویت چو شکال کویا نکوی خوی
 هر روز سر بر روی و پا زده نکت
 مثل نوید بدم کس کوفه داده بود
 ریش بکیم بشنونا با زبانی نو
 کوز نویمان زنده کال است که آنگه
 پیش و دل نو بد دل از گاد ز کفل
 ای با خرد خال لنگ وی مانده و لنگ
 از بیم مراد بد در بدی سوال اند

چون شعر سنانی کم گویند دیان عالم
 ای چون نوید یک جم آخر چو خالصت

ای پیر ز پیر تو بی کاکش و پیر
 گاه به دشت کفتم دست به پیر
 پارو من کون به دیشی زنی شوی
 سر کشی کوی و سر کشی و شوی
 فادر داد بار به دیشی خود و بسیار
 بر کل خنجر به خنجر خنجر و بسیار
 داوسه سنگوی به دیشی هم صدگان
 نقش کله به دیشی شمشیر و جگر
 دیشی آوردی بر آسان زای و شوارم
 روی دا از من به دیشی من آواره شو
 کبر کون من نلام خنجر و با از است کن
 هاز و هان کم کوی که خود به دیشی کرم
 کرم غلط پیدا زینداری که همت بیتم

باد سردی از دور دیشی آرد کوی وارن
 سر لگنی طای غزین سر و نو آردن
 کرم بجز اصالی چون باری تو ز پاره
 آن بیهوشی سپهر هفتاد یک کار دن
 باد سردی بود به دیشی زنی بسیار دن
 خنجر به دیشی خنجر با خنجر و خنجر دن
 دا و دود آنگی به دیشی سپهر بدین
 هاز و هان کله هاشم شمشیر و جگر دن
 کار آسان کله به دیشی زنی دوشوار دن
 و در نبرده ها خنجر و کوی آوار دن
 کبر کون خنجر به دیشی چنان با کاردن
 مهدان همچو کون غنجر کرم کله آردن
 خاک در خنجر غلط به دیشی پنداردن

نورمان باری که بودی ملک بختی
نیز بدیشت زنگر بنین و هادان
از جویان کجا کوی بدستان غزنی
ای سنانی دم درین عالم فاسد معانی

چون از بی روی نورش چو آتش بر روی
ز نورم روی داد کز خندان بختی
فروغ آتشش چنان غمناک که
بچ برودند شد عقیقه بر کف آتش
هر روی چو جان بارش آتش که
بندیم روی نور بن نه مانده بود کس
سوزی به با بال ز نور سیده کوره
ز درشت که چید مجبور کوم کان کون
ز جلالتش کز کز کز کز کز کز کز
چو آتش چهره و آنکه نیک تو همی ز کون
بباز خاز زندا لوطندک سبب آید
کلیخ امروزی که کز شفا لوت آید
حسرت آید بز ز من کاندک کز شفا آید
نرخ و گهانی که در وقت مرگش آید
چو حال نوح چو بطیم بود کاندک آید
ندارد هم نور بن چو زانم کز آید

کر شاه چو چو آید شاعر که گوید
مرغ غنایان و بیایان و پویان

این کوی کاز نیک نبای فریخ کون
از بیکه که کعبه ما سیم و آید
آنجا که سیم بود در او مانای باک
بسیار کوی کان الغظ پیش من

مغنا

مانند کز اف جا دم باشد هم
ناسیم بود بود میان باستان چو سیم
بروند جمله سیم سبب و چو سیم
دو ز شیان بکبک چو نشان زیم
چون رسیده شد جمله و کبک بود
زین سر فسون کاندک باستان چو سیم
جنبه مان خزان نا کبک چو بود

در دوا حسرت که از امر روز نامیرد
مست که چو اندیم ایشان زان خون

نسیم خام دارد آن کس کون
چو ز شیان زنده چو سنان
بکری و بیخنی و نیک کون
فدای کون چو سیم نوسیم
نشد کس کس بر بند کون
از آن هر راه خرن با لاد کس
بکا هلد کس کون و کون چو سیم
فزا بندید کون دهر کون
پسندید ز اسنان کس کون
شخو هم جفت و کس کون
بر بند بال و بر سر چو سیم
اگر کار ز چو ز با کس کون
و کز آزاده هم هاست آید
بد رواری نصیب کس کون
که چو زان می جفت صله با کس
حلال آل با سیم ناصر کون

نباشد در جهان زان خور کون
که سیم خام دلوان کس کون
نباشد مثل او هر کس کون
که نزد من بر اسنان کون
که باشد در خور و کس کون
که خون کس کس کس کس کون
که کس کس کس کس کس کون
هم کس کس کس کس کس کون
بند در مرده مان معسر کون
اگر چه هر دو سوی مقر کون
چو ناگاه شد بدو بال کون
فدای خوی کس کس کس کون
بپیش آرحال ما حاضر کون
چو جان پروردن و جان کون
بپیش آن کس کس کس کون
که آید پیش کس کس کس کون

کریم سوزانی نامدار
خداوندی و سخن طبعی که از دل
ندارد و دست چو زان درازگون

ای رسیده شبی بکان من
زم گشته بلور کلاب من
لعل کرده رخ مرعز خوش
بیم مسکات فزاده و خورده
از در بر کرده نام بجای زلف
شکست همچو مشک در آن
چو بوی بسیار زان نیز غزوف
کس از آن جمله شادمان نکند
همکنان عمر من خوندند
بر من کوری شر چندان

حلون برین بجز بر بکند
قلیله شانه و پیازه من

کون زان من آن سینه من
کبر از آن کون بعبافه شب
ندان جلف از کون جفا من
نه هر کون چو بکند گر باشد
فرق چندان بود ز کون زان
طبع کوسر و باشد و ناخوش
زده همچو من بجز به کون
از سر بر نهد در جفا من

نام من هم بود بروش
درد من بود اسب سرین
سهل است

سهل است سناش انشای تو
نزدت کسی که او خرد دارد
اشعار ترا بچگونگی بد
بردم عطره ترا بر کون
سر شعر را بقبضه گفتم
در کون مهمل و بگویی هفت
کابینه فضا چنان بود کوه
مثلت اکنون که موی می آید
آگاه شدی ز اجزای من
بالا بنمای ای سنا که هفت
هر کس که را بد بداند کس
اگر است جوی آن کجا گوید
ای گشته ز نایش و صفای تو

شمس گشت ز پنج همچو زین طبعی
روز از صبا کجین شب چو در آفتاب
سینه بود از خجالت زهر و پایش
من بکجی در لب خنده بودم مست
بالله جلیله و نای چشم از شوق
گفتم ای جمع کبیر و درم چشید
گفت کار بر عجم ظریف هندی
مردم چندین عوان مایه حسن و فاف
کر کسی از شعر آگویی بدانی فاف
فصه و زلف سخن گوید بر فاف کون

زاد من خورده نهد کرم مست سید
وز سر ششم کند آند بر من بچغو

چاد در لعل کشید که که عفت شفوی
لولو لا لاجین بر نبلو طبعی
چون بروی شانه زلف چو کوه عرق
دگر و کار زنده دست از برای جلفی
بیکر ایتم ز سرای همی یاری دفعی
پس نکو بر چه ز سید در جفا جلفی
باده جفا همان بقد که ماند جلفی
گند برده موشان بر ضد بعل بنوی
گوید بر کز هفتا دانش که جلفی
فافلان صفایان بون با فاف بنوی

خون شده همیان پای من سپای کعبه
میان پای کعبه و دل و غم بر کعبه
چو کرم شتری کعبه خول بر کعبه
نور هر زمانه که از می و سوس کعبه
بکی نکوف هر باز را که ای کعبه

جوانان غزل ساسان که گفتند

کم زده سر زلفین و لکشای کعبه

ماز با دم کبر من در کون هر زین
بدر که سرخ و زانی کند آشفته
فاخته طوین شتر البیعضه کعبه
زین سرا بویطه ما بلانده ای کعبه
بدکی جعفر بو کادی پای لای کعبه
بر چند و نه ز شتر خیمه و روغ کعبه
معدن کوبیده ناز کعبه ای کعبه
دوغ ز بی و بی و لوی ناز کعبه
نیز چنانم زویش و ویضا عیش کعبه
بیله اند کبر کان ناز چون کعبه
هر زمان دوروه که بنزین چور کعبه
کاه کادن کردن بیله بر کعبه
انستیم و من هر کبر کعبه و کعبه
هر که رازن کبر سنج و مختار کعبه
کبر بیض ما کبان آواز در عالم کعبه
خوردن کبر بر سر چو کبر کعبه
چون سنانه شاعر صیوانم از کعبه
هم بران وزن سنانه کعبه کعبه

بیش

ریش باغ و شربستان کوشش کعبه
دیش نو آمد و بر دانه نو کعبه
بد و سده بی چنان کاد کعبه
من خیر بدم بسلم جای دگر کعبه
دوش و دوش و خواب نرا دیم ماند کعبه
لی چون خونه خوش شد با وین کعبه
بلکه کن چند گهی ناز بهما وین کعبه
چون نری خندان خوش و لوتیم کعبه

نیل دیش نو بر باد خوش ریش کعبه

کاه آن آمد که مشیه و خورشید کعبه
روز در هبیم کشی با شمع کعبه
خلو و از خوردن هر خوردن کعبه
چون کعبه سازی کبر بر دیم کعبه
کوز و سر و لغز و شلم زریه کعبه
هر چند ما بشن سو زان و او کعبه
چون خرد و ز سوزان و زان کعبه
چو خرد و ز سوزان و زان کعبه
کوز و سر و لغز و شلم زریه کعبه

این جوان کجا کوب سنانه غزنی

کاه آن آمد کاند خرابه دم

چرا ز راه لطف اندید بر تنب نیار کعبه
قصیدت سخن نرسد با من کعبه
بلکه کعبه و آنکه بد و کعبه
نوی که کندی و کعبه و کعبه
چو گردن ناز طونه و دوطون کعبه

چو سر اری با موی دویه کو در آید
 سخا به با شتم که زانوان بجا بر آید
 چنانکه از نو با من نشان شاهان آید
 سدی ای که دم که خا بکان بر آید
 هر زلفی شمر فای سنا خزان
 بوی صف حمدان که زوی طبع آید
 جواب نغز لسان یکسانه گوید
 چو از روی لطافت ز غریب آید

• ای سر ز ادویه مری
 بر پیش کفش خاده مری
 زان مردی ز سپیده مری
 وز نا که کشت زدی
 آن که که را بکان تو مری
 با ده من جو خری نخوری
 اندر همه شهر خود مری
 جز بوی که ترا نکا مری
 و در دست سویی همانا
 کبر بوی را سماع مری
 از است جواب آنکه گوید
 ای راه را د لیل مری

ای سدا کبش خا ندر شغنی
 گفتن هجای چو گل غنچه
 گشت آن که ز دست مری
 شطر نخوی از هجای من آید
 آرام که پند برد نا محشر
 مصل است که پند آن آید
 بیت بر رخ موی هجای من
 من با وی را همچو فتم خنجر
 که چه موی ردد او هجای من
 باشد که عالم همچو بکند
 با اباهای و بچو دی خنجر
 از ابا و سلسله نشکفتی
 که خا و زنگ بویش خنجر
 نا خا که بکوی بر روی خنجر
 آن کبش خا ندر که تو شغنی
 کبش خا ندر مری و خور خنجر
 چون زخم مار را نو بای خنجر
 تو پایدار باش که نا نفی
 من در هجای او بکفم ز نفی
 او با بقول که ز من مضمی

بلک هموار از عورت گویم
 پرسند از که چند هجا گفتی
 من الغزالیات
 نماند

(سراعتی است)

ابری دارم چو گریمن شهر شما
 گریه دهم و سناک بود در شما
 رگهاست در او چو پشت شمشیر شما
 ناخا ماه بسناک در او که پشما

گوئی که ز کبر خورشید لاف زدی
 کوز سوی من آرو ساعطه صبا
 زخم نبر همچو من ای مادر عرض
 دست مبر دست بر دوی و زنگ

از سوزن اگر بند زخم نبر
 خواهی که کرم سر تو بر دست بدر
 ای دزد هجا و مرغ بود آید
 گوئی که شدم سوار میدان بدر

مریستم شعر و نویم هر لبی
 از سخن من جان نبری جان بدر
 ای ختم شکسته بر سر چاه کبیر
 با سوزن سوزان در دست سر نبر

مسئله که او نه بر آمد بسین
 نه نوزده چو نوزده از نا آید
 آنکه که بدی سوزد خه را خنجر
 جشن نوبت من با فتم هر خنجر

آنکه که بدی سوزد خه را خنجر
 جشن نوبت من با فتم هر خنجر
 آنکه که بدی سوزد خه را خنجر
 جشن نوبت من با فتم هر خنجر

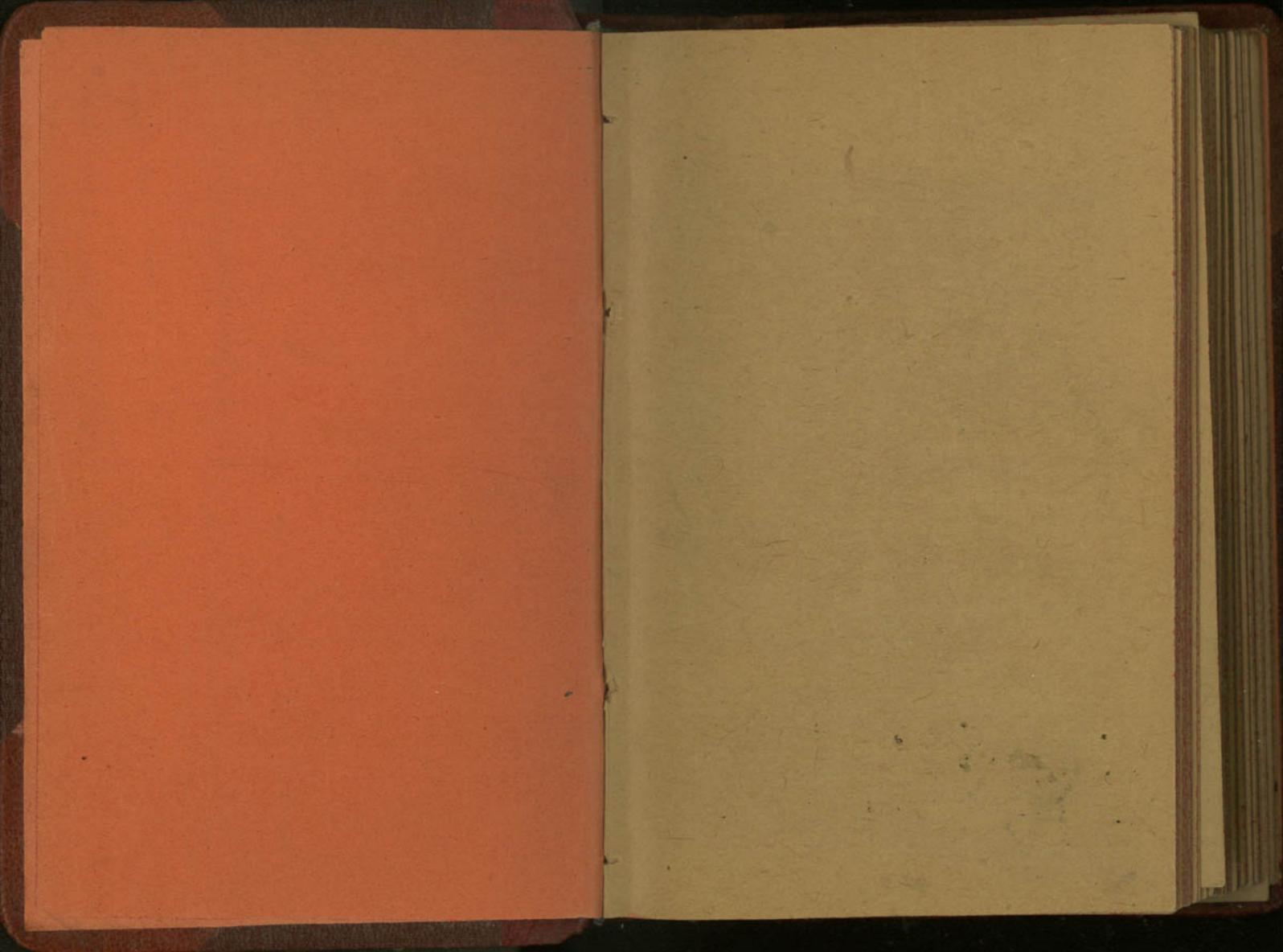
ای خواجه ز شالی مری نه موی
 در جین ز یاد من نبودت موی
 کبری دارم بر خنجر شبهر چو عقرب
 بقاتر مانی نافر و نبری موی

ز ساز هجای تو بشتر آنکم
 تا روز ترا چون شب بلدا آنکم
 سرچون هم خرمیاد جان با
 گری پای زنت را چو جلیبا آنکم

نخا نه سړی است کون د سرخم بسنه است جلا جلا بله بر دم
هر چیا خورم است از سر تا سرم
صد شکر کم کم که بشود و وی کم
خبر سر سر سره و خرابی سر بر بال تو بل بگر ساد تو
نا چند حدیث فضل حضرت کرده
که بر سرین بگر و خرابی
ای رشنه حاکم بوسه کم کشته در خانه جمل آه در کم کشته
از خانه بدر میای نادانان
آواز ساد باز خرم کم کشته
خوشبید منم بشاعری ما پر نون بر ما به منم بفضل ما پر نون
کوفی که دکوز نشاد بخند که
آز که یکجور شده ناخا پر نون
د بهان سوزنه محط بنده شد نام در روز شب هفت ماه هشتم زعام

پران نخس و بنخس سه نسخه سوزنه بدست آوردم که هیچکس خالی از
غلط نشود و بنخس آن سه نسخه را
با هم بنطس کرده اند اندازده کنگ
شد نصیح کردم آنگاه این نسخه را از روی آن سه نسخه نوشته شد
مغایله کرده باز بغلطهای
چند برخورد کرده پاره ای بلندی
شاعران و پاره را از روی آن نسخ جبهه با نصیح کردم و کان نمبر و که
از این نسخه کاملتر و صحیح تر پیدا
شود اگر کس پران من فاد به من
غلط بر خوردند من سرده نگردد که از کسی پیش از من و طافه کای
نخرا سسه اند و نا العبدان
صبر اعدا لخالو محمد عات
النائب المصاحبه المخلص بعرب تاریخ انجام کتابت شبته ۷ ص ۲۳ سنه ۱۳۰۷

کتابخانه عمومی مسجد جامع کاشان
۱۲۸۹
۱۱

